
EBA/GL/2014/13

19 december 2014

Richtsnoeren

inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor het proces van toetsing en evaluatie door de toezichthouder

Inhoudsopgave

Lijst van figuren en tabellen	5
EBA-richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor het proces van toetsing en evaluatie door de toezichthouder	7
Status van deze richtsnoeren	7
Rapportagevereisten.....	7
Titel 1 Onderwerp, definities en toepassingsniveau	8
1.1 Onderwerp	8
1.2 Definities	8
1.3 Toepassingsniveau	11
Titel 2. Het gemeenschappelijke SREP	12
2.1 Overzicht van het gemeenschappelijke SREP-kader	12
2.2 Scores toekennen in het SREP	17
2.3 Organisatorische regelingen	19
2.4 Evenredigheid en toezichtsinspanning	19
Titel 3. Monitoring van de sleutelindicatoren	25
Titel 4. Analyse van het bedrijfsmodel (BMA)	27
4.1 Algemene overwegingen.....	27
4.2 Voorlopige beoordeling.....	29
4.3 Vaststelling van de aandachtsgebieden voor de BMA.....	30
4.4 Beoordeling van het ondernemingsklimaat.....	30
4.5 Analyse van het actuele bedrijfsmodel	31
4.6 Analyse van de strategie en de financiële plannen.....	33
4.7 Beoordeling van de levensvatbaarheid van het bedrijfsmodel	34
4.8 Beoordeling van de houdbaarheid van de strategie van de instelling.....	34
4.9 Vaststelling van de belangrijkste kwetsbaarheden.....	35
4.10 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores.....	35
Titel 5. Beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing.....	39
5.1 Algemene overwegingen.....	39
5.2 Het algehele kader voor interne governance	40

5.3 Bedrijfs- en risicocultuur	40
5.4 Organisatie en functioneren van het leidinggevend orgaan.....	41
5.5 Beloningsbeleid en beloningspraktijken	42
5.6 Het kader voor risicobeheer.....	43
5.7 Het kader voor interne risicobeheersing	47
5.8 Informatiesystemen en bedrijfscontinuïteit	49
5.9 Herstelplanning	49
5.10 Toepassing op geconsolideerd niveau en gevolgen voor entiteiten van de groep	50
5.11 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores.....	50
Titel 6. Beoordeling van de risico's voor het kapitaal	55
6.1 Algemene overwegingen.....	55
6.2 Beoordeling van het krediet- en tegenpartijrisico	58
6.3 Beoordeling van het marktrisico	78
6.4 Beoordeling van het operationele risico	92
6.5 Beoordeling van uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico	109
Titel 7. SREP-kapitaalbeoordeling.....	121
7.1 Algemene overwegingen.....	121
7.2 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten	122
7.3 Afstemming op kapitaalbuffervereisten en macroprudentiële vereisten	126
7.4 Vaststelling van het totale SREP-kapitaalvereiste.....	126
7.5 Formulering van eigenvermogensvereisten	127
7.6 Beoordeling van het risico van buitensporige hefboomfinanciering	129
7.7 Naleving van vereisten gedurende de economische cyclus.....	129
7.8 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores	134
Titel 8. Beoordeling van de risico's voor liquiditeit en financiering	138
8.1 Algemene overwegingen.....	138
8.2 Beoordeling van het liquiditeitsrisico.....	140
8.3 Beoordeling van inherente financieringsrisico's	145
8.4 Beoordeling van het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico	148
8.5 Samenvatting van bevindingen en toekenning van scores	160
Titel 9. SREP-liquiditeitsbeoordeling.....	163

9.1 Algemene overwegingen.....	163
9.2 Algehele beoordeling van de liquiditeit	163
9.3 Vaststelling van de noodzaak van specifieke liquiditeitsmaatregelen.....	165
9.4 Vaststelling van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten	166
9.5 Formulering van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten	171
9.6 Samenvatting van bevindingen en toekenning van scores.....	173
Titel 10. Totale SREP-beoordeling en uitvoering van toezichtmaatregelen.....	176
10.1 Algemene overwegingen.....	176
10.2 Totale SREP-beoordeling.....	177
10.3 Toepassing van kapitaalmaatregelen.....	180
10.4 Toepassing van liquiditeitsmaatregelen	181
10.5 Toepassing van andere toezichtmaatregelen	181
10.6 Interactie tussen toezicht- en vroegtijdige-interventiemaatregelen.....	190
10.7 Interactie tussen toezicht- en macroprudentiële maatregelen.....	190
Titel 11. Toepassing van het SREP op grensoverschrijdende groepen.....	192
11.1 Toepassing van het SREP op grensoverschrijdende groepen	192
11.2 SREP-kapitaalbeoordeling en instellingsspecifieke prudentiële vereisten	194
11.3 SREP-liquiditeitsbeoordeling en instellingsspecifieke prudentiële vereisten	196
11.4 Toepassing van andere toezichtmaatregelen	196
Titel 12. Slotbepalingen en tenuitvoerlegging	197
Bijlagen	199
Bijlage 1. Operationeel risico, voorbeelden van het verband tussen verliezen en oorzaken.....	199
Bijlage 2. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende interne governance en instellingsbrede risicobeheersing.....	200
Bijlage 3. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende kapitaalrisico's	201
Bijlage 4. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende risico's voor liquiditeit en financiering.....	203

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1. Overzicht van het gemeenschappelijke SREP-kader	13
Figuur 2. Stroomschema beoordeling risico's voor het kapitaal.....	57
Figuur 3. Stapelvolgorde van eigenvermogensvereisten.....	131
Figuur 4. Voorbeeld van veranderingen in kapitaalmiddelen (CET1) gedurende de economische cyclus en niet-naleving van TSCR.....	133
Figuur 5. Voorbeeld van veranderingen in kapitaalmiddelen (CET1) gedurende de economische cyclus en niet-naleving van doelratio	134
Figuur 6. Elementen van de beoordeling van risico's voor liquiditeit en financiering.....	139
Figuur 7. Voorbeeld ter illustratie van het vaststellen van een specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereiste.....	170
Figuur 8. Voorbeeld ter illustratie van het vaststellen van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten.....	170
Tabel 1: Toepassing van SREP op instellingen van verschillende categorieën.....	23
Tabel 2. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan een bedrijfsmodel en een strategie	36
Tabel 3. Overwegingen van de toezichthouder voor de toewijzing van een score voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing.....	51
Tabel 4. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor krediet- en tegenpartijrisico.....	76
Tabel 5. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor marktrisico.....	90
Tabel 6. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor operationeel risico	107
Tabel 7. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor IRRBB ..	119
Tabel 8. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor toereikendheid van het kapitaal	135
Tabel 9. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan het liquiditeitsrisico	160
Tabel 10. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan het financieringsrisico	161
Tabel 11. Voorbeeld ter illustratie van een benchmark voor de kwantificering van liquiditeit	169

Tabel 12. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score in verband met de toereikendheid van de liquiditeit 173

Tabel 13. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van de totale SREP-score . 178

EBA-richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor het proces van toetsing en evaluatie door de toezichthouder

Status van deze richtsnoeren

Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgevaardigd op grond van artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie ('de EBA-verordening'). Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening moeten bevoegde autoriteiten en financiële instellingen zich tot het uiterste inspannen om aan de richtsnoeren te voldoen.

In de richtsnoeren wordt aangegeven welke toezichtpraktijken binnen het Europees Stelsel voor financieel toezicht naar de mening van EBA passend zijn, of hoe het EU-recht op een specifiek gebied moet worden toegepast. EBA verwacht dan ook van alle bevoegde autoriteiten en financiële instellingen tot wie de richtsnoeren zijn gericht, dat zij hieraan voldoen door ze op passende wijze in hun toezichtpraktijk te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer de richtsnoeren in de eerste plaats tot instellingen zijn gericht.

Rapportagevereisten

Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening stellen bevoegde autoriteiten EBA voor 20 februari 2015 ervan in kennis of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen voor de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die op die datum nog niet hebben gereageerd, worden door EBA geacht niet aan de richtsnoeren te voldoen. Kennisgevingen worden door middel van het formulier aan het eind van dit document gericht aan compliance@eba.europa.eu, onder vermelding van "EBA/GL/2014/13". Kennisgevingen moeten worden ingediend door personen die bevoegd zijn om namens hun bevoegde autoriteiten te melden of zij aan de richtsnoeren voldoen.

Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op de website van EBA gepubliceerd.

Titel 1 Onderwerp, definities en toepassingsniveau

1.1 Onderwerp

1. Deze richtsnoeren specificeren de gemeenschappelijke procedures en methoden voor de werking van het proces van toetsing en evaluatie door de toezichthouder (*Supervisory review and evaluation process - SREP*) als bedoeld in artikel 97 en artikel 107, lid 1, onder a) van Richtlijn 2013/36/EU, met inbegrip van de procedures en methoden voor de beoordeling van de organisatie en behandeling van risico's als bedoeld in de artikelen 76 tot en met 87 van die richtlijn, en de processen en acties met betrekking tot de artikelen 98, 100, 101, 102, 104, 105 en 107, lid 1, onder b) van die richtlijn.
2. Deze richtsnoeren zijn gericht aan de bevoegde autoriteiten zoals omschreven in artikel 4, lid 2, van de EBA-verordening.

1.2 Definities

3. In deze richtsnoeren gelden de volgende definities:

"kapitaalbuffervereisten": de eigenvermogensvereisten die zijn gespecificeerd in titel VII, hoofdstuk 4, van Richtlijn 2013/36/EU;

"gedragsrisico": het risico of mogelijk toekomstige risico van verliezen voor een instelling als gevolg van een niet-passende verlening van financiële diensten, met inbegrip van opzettelijk fout of nalatig gedrag;

"compenserend vermogen" het vermogen van de instelling om op korte, middellange of lange termijn extra liquiditeit aan te houden of hier toegang toe te hebben in het geval van stress-situaties;

"credit-spreadrisico": het risico dat voortvloeit uit veranderingen in de marktwaarde van schuldinstrumenten als gevolg van fluctuaties in de creditspread hiervan;

"financieringsrisico": het risico dat de instelling op de middellange en lange termijn geen stabiele financieringsbronnen heeft, met als gevolg het risico of mogelijk toekomstige risico dat zij niet of slechts tegen onaanvaardbaar hogere financieringskosten kan voldoen aan haar financiële verplichtingen, zoals betalingen en te stellen zekerheden met vervaldata op middellange of lange termijn;

"valutaleningen": leningen, ongeacht de juridische vorm van de kredietfaciliteit (waaronder bijvoorbeeld uitstel van betaling of soortgelijke financiële regelingen), in andere valuta's dan de wettelijke valuta van het land waar de lener is gevestigd;

"valutaleningenrisico": het risico of mogelijk toekomstige risico voor de winst en het eigen vermogen van de instelling als gevolg van valutaleningen aan ongedekte kredietnemers;

"proces voor de beoordeling van de toereikendheid van het interne kapitaal (*Icaap - Internal capital adequacy assessment process*)": het proces van identificatie, meting, beheer en monitoring van het interne kapitaal dat de instelling ten uitvoer legt overeenkomstig artikel 73 van Richtlijn 2013/36/EU;

"proces voor de beoordeling van de toereikendheid van de interne liquiditeit (*Ilaap - internal liquidity adequacy assessment process*)": het proces van identificatie, meting, beheer en monitoring van de liquiditeit dat de instelling ten uitvoer legt overeenkomstig artikel 86 van Richtlijn 2013/36/EU;

"categorie van de instelling": de indicator van de systeemrelevantie van de instelling die wordt vastgesteld op basis van de omvang en complexiteit van de instelling en de reikwijdte van haar activiteiten;

"renterisico": het risico of mogelijk toekomstige risico voor de winst en het eigen vermogen van de instelling als gevolg van ongunstige veranderingen in de rentetarieven;

"liquiditeit binnen de werkdag": de middelen waartoe de instelling gedurende de werkdag toegang heeft om betalingen in realtime te verrichten;

"liquiditeitsrisico binnen de werkdag": het risico of mogelijk toekomstige risico dat de instelling niet in staat is zijn liquiditeitsbehoefte binnen de werkdag op doeltreffende wijze te beheren;

"ICT-*risico* (informatie- en communicatietechnologie)": het risico of mogelijk toekomstige risico van verliezen als gevolg van niet-passende of falende hardware en software van technische infrastructuur, waardoor de beschikbaarheid, de integriteit, de toegankelijkheid en de veiligheid van die infrastructuur en van data in gevaar kan komen;

"macroprudentieel vereiste" of "macroprudentiële maatregel": een vereiste of maatregel die wordt opgelegd door een autoriteit die bevoegd of aangewezen is voor kwesties op het gebied van macroprudentieel of systeemrisico;

"wezenlijke valuta": een valuta waarin de instelling in of buiten de balanstelling belangrijke posities heeft;

"totaal kapitaalvereiste": de som van het totale SREP-kapitaalvereiste (TSCR), de kapitaalbuffervereisten en de macroprudentiële vereisten, uitgedrukt als eigenvermogensvereisten;

"totale SREP-beoordeling": de actuele beoordeling van de algehele levensvatbaarheid van een instelling op basis van de beoordeling van de SREP-elementen;

"totale SREP-score": de numerieke indicator van het algehele risico voor de levensvatbaarheid van de instelling op basis van de totale SREP-beoordeling;

"reputatierisico": het risico of mogelijk toekomstige risico voor de winst, het eigen vermogen of de liquiditeit van de instelling als gevolg van schade aan de reputatie van de instelling;

"risicobereidheid": het gecumuleerde risiconiveau en de soorten risico's die de instelling binnen haar risicodraagkracht en overeenkomstig haar bedrijfsmodel bereid is te nemen om haar strategische doelen te bereiken;

"risico's voor het kapitaal": specifieke risico's die, als zij werkelijkheid worden, aanzienlijke prudentiële gevolgen hebben voor het eigen vermogen van de instelling gedurende de volgende twaalf maanden; hiertoe behoren onder meer de risico's die worden genoemd in de artikelen 79 tot en met 87 van Richtlijn 2013/36/EU;

"risico's voor liquiditeit en financiering": specifieke risico's die, als zij werkelijkheid worden, aanzienlijke prudentiële gevolgen hebben voor de liquiditeit van de instelling op verschillende termijnen;

"SREP-element": een van de volgende elementen: analyse van het bedrijfsmodel, beoordeling van interne governance en instellingsbrede risicobeheersing, beoordeling van de risico's voor het kapitaal, SREP-kapitaalbeoordeling, beoordeling van de risico's voor liquiditeit en financiering of SREP-liquiditeitsbeoordeling;

"structureel valutarisico": het risico dat voortvloeit uit eigen vermogen dat wordt gebruikt in vestigingen en dochterondernemingen in het buitenland, in een andere valuta dan de rapporteringsvaluta van het moederbedrijf;

"benchmarks voor toezicht": risicospecifieke kwantitatieve instrumenten die door de bevoegde autoriteit zijn ontwikkeld om een schatting te maken van het vereiste eigen vermogen voor de dekking van risico's of onderdelen van risico's die niet onder Verordening (EU) nr. 575/2013 vallen;

"overlevingsperiode": de periode gedurende welke de instelling onder stressomstandigheden kan blijven functioneren en aan haar betalingsverplichtingen kan blijven voldoen;

"totaal van de risicoposten (TREA - total risk exposure amount)": het totaal van de risicoposten als gedefinieerd in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013;

"totaal SREP-kapitaalvereiste (TSCR - total SREP capital requirement)": het totaal van de eigenvermogensvereisten als gespecificeerd in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013 plus additionele eigenvermogensvereisten die worden bepaald overeenkomstig de in deze richtsnoeren gespecificeerde criteria;

"niet-afgedekte kredietnemers": particuliere kredietnemers en kredietnemers uit het midden- en kleinbedrijf zonder een natuurlijke of financiële afdekking, waarbij sprake is van een mismatch tussen de valuta van de lening en de valuta van de afdekking; natuurlijke afdekkingen omvatten met name gevallen waarin kredietnemers inkomsten (bijvoorbeeld overmakingen/exportontvangsten) ontvangen in een vreemde valuta; bij financiële afdekkingen wordt normaliter uitgegaan van een contract met een financiële instelling.

1.3 Toepassingsniveau

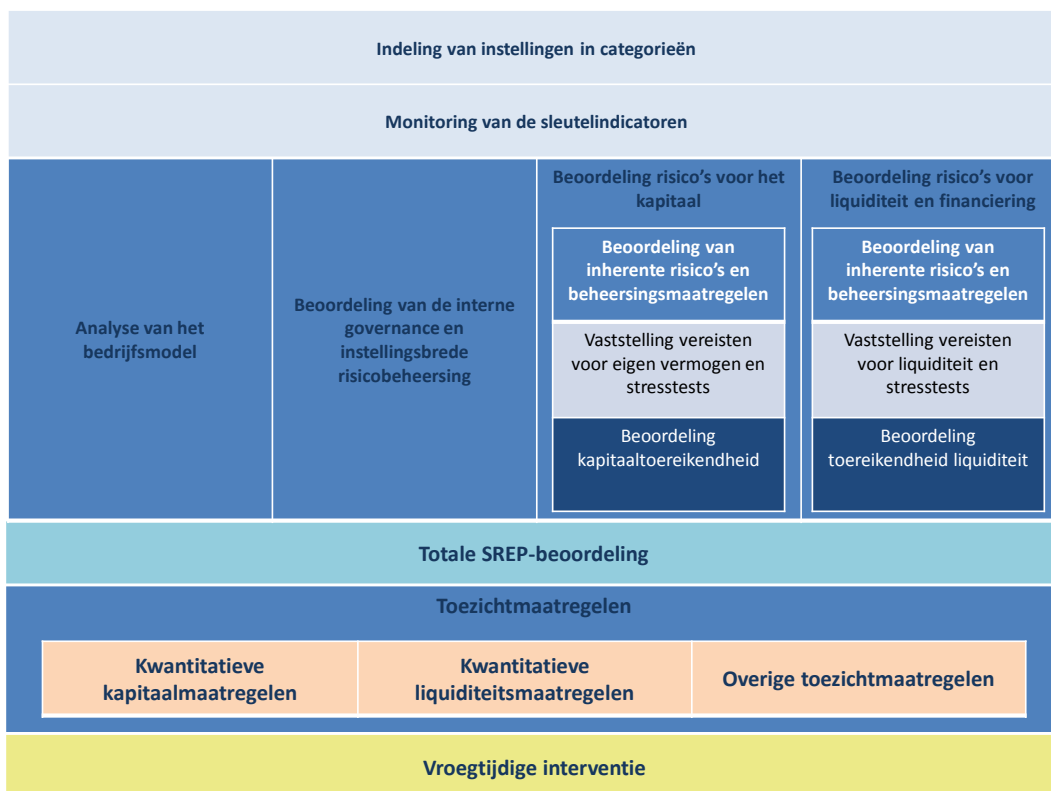
4. Bevoegde autoriteiten passen deze richtsnoeren toe overeenkomstig het toepassingsniveau dat is vastgesteld in artikel 110 van Richtlijn 2013/36/EU, met inachtneming van de vereisten en vrijstellingen uit hoofde van de artikelen 108 en 109 van voornoemde Richtlijn.
5. Voor moederondernemingen en dochterondernemingen die in de consolidatie worden opgenomen, passen de bevoegde autoriteiten de diepte en de verfijning van hun beoordelingen aan zodat deze overeenkomt met het toepassingsniveau dat is vastgesteld in de vereisten in deel 1, titel II, van Verordening (EU) nr. 575/2013, met name met inachtneming van vrijstellingen uit hoofde van de artikelen 7, 10 en 15 van Verordening (EU) nr. 575/2013 en artikel 21 van Richtlijn 2013/36/EU.
6. Wanneer een instelling een dochteronderneming in dezelfde lidstaat heeft, maar er geen vrijstelling is verleend als vastgelegd in deel een van Verordening (EU) nr. 575/2013, kan een evenredige aanpak van de beoordeling van de toereikendheid van kapitaal en liquiditeit worden toegepast door de aandacht te richten op de beoordeling van de toewijzing van kapitaal en liquiditeit aan de entiteiten en potentiële belemmeringen van de overdraagbaarheid van kapitaal of liquiditeit binnen de groep.
7. Voor grensoverschrijdende groepen worden procedurele vereisten op gecoördineerde wijze toegepast binnen het kader van colleges van toezichthouders die zijn ingesteld uit hoofde van artikel 116 of 51 van Richtlijn 2013/36/EU. In titel 11 wordt gedetailleerd uiteengezet hoe deze richtsnoeren van toepassing zijn op grensoverschrijdende groepen en hun entiteiten.
8. Wanneer een instelling een liquiditeitssubgroep heeft ingesteld overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EU) nr. 575/2013, voeren bevoegde autoriteiten hun beoordeling van de risico's voor de liquiditeit en de financiering voor de entiteiten die onder die subgroep vallen, uit op het niveau van de liquiditeitssubgroep en passen zij toezichtmaatregelen voor die entiteiten op datzelfde niveau toe.

Titel 2. Het gemeenschappelijke SREP

2.1 Overzicht van het gemeenschappelijke SREP-kader

9. Bevoegde autoriteiten waarborgen dat het SREP (*Supervisory Review and Evaluation Process*) van een instelling de volgende onderdelen omvat, die ook zijn samengevat in figuur 1:
 - a. indeling van de instelling in een categorie en periodieke toetsing van deze indeling;
 - b. monitoring van de sleutelindicatoren;
 - c. analyse van het bedrijfsmodel (BMA – business model analysis);
 - d. beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing;
 - e. beoordeling van de risico's voor het kapitaal;
 - f. beoordeling van de risico's voor de liquiditeit;
 - g. beoordeling van de toereikendheid van het eigen vermogen van de instelling;
 - h. beoordeling van de toereikendheid van de liquiditeit van de instelling;
 - i. totale SREP-beoordeling; en
 - j. toezichtmaatregelen (en waar nodig vroegtijdige interventie).

Figuur 1. Overzicht van het gemeenschappelijke SREP-kader

2.1.1 Indeling van instellingen in categorieën

10. Bevoegde autoriteiten delen alle instellingen die onder hun toezicht vallen in categorieën in op basis van hun omvang, structuur, interne organisatie, en van de aard, omvang en complexiteit van hun activiteiten:

- ▶ Categorie 1 – instellingen als bedoeld in artikel 131 van Richtlijn 2013/36/EU (mondiaal systeemrelevante instellingen (MSI's) en andere systeemrelevante instellingen (ASI's)), alsmede eventuele andere instellingen als door bevoegde autoriteiten bepaald op basis van een beoordeling van de omvang en de interne organisatie van de instelling en de aard, omvang en complexiteit van hun activiteiten.
- ▶ Categorie 2 – middelgrote tot grote instellingen anders dan die welke in categorie 1 zijn opgenomen, die binnen het eigen land actief zijn of vrij omvangrijke grensoverschrijdende activiteiten hebben, die werkzaam zijn op verscheidene gebieden, waaronder niet-bankactiviteiten, en die krediet- en financiële producten aanbieden aan particuliere cliënten en bedrijven. Niet-systeemrelevante gespecialiseerde instellingen met aanzienlijke marktaandeelen in hun activiteitengebieden, betalingssystemen of financiële markten.

- ▶ Categorie 3 – kleine tot middelgrote instellingen die niet in aanmerking komen voor categorie 1 of 2, die binnen het eigen land actief zijn of niet-significante grensoverschrijdende activiteiten hebben, en die werkzaam zijn op een beperkt aantal gebieden, waarbij ze voornamelijk kredietproducten aanbieden aan particulieren en aan bedrijven, met een beperkt aanbod aan financiële producten. Gespecialiseerde instellingen met minder grote marktaandelen in hun activiteitengebieden, betalingssystemen of financiële markten.
 - ▶ Categorie 4 – alle andere kleine, niet-complexe binnenlandse instellingen die niet in de categorieën 1 tot en met 3 vallen (bijv. met een beperkt activiteitengebied en niet-significante marktaandelen in hun activiteitengebieden).
11. De indeling in categorieën weerspiegelt de beoordeling van het systeemrisico dat de instellingen opleveren voor het financiële stelsel. Bevoegde autoriteiten gebruiken dit als uitgangspunt voor de toepassing van het evenredigheidsbeginsel dat wordt uiteengezet in hoofdstuk 2.4, en niet als indicatie van de kwaliteit van een instelling.
12. Bevoegde autoriteiten baseren de indeling in categorieën op gegevens uit toezichtrapportages en op informatie die is verkregen uit de voorlopige analyse van het bedrijfsmodel (zie hoofdstuk 4.2). De indeling in categorieën wordt periodiek getoetst, en telkens wanneer zich een significante bedrijfsgebeurtenis voordoet, zoals een grote desinvestering, een overname, een belangrijke strategische actie, enz.

2.1.2 Voortdurende beoordeling van risico's

13. Bevoegde autoriteiten beoordelen voortdurend de risico's waaraan de instelling is of zou kunnen worden blootgesteld door de volgende activiteiten:
- a. het monitoren van sleutelindicatoren zoals uiteengezet in titel 3;
 - b. de analyse van het bedrijfsmodel zoals uiteengezet in titel 4;
 - c. de beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing zoals uiteengezet in titel 5;
 - d. de beoordeling van risico's voor het kapitaal zoals uiteengezet in titel 6; en
 - e. de beoordeling van risico's voor de liquiditeit en de financiering zoals uiteengezet in titel 8.
14. De beoordelingen worden verricht in overeenstemming met de evenredigheidscriteria die worden uiteengezet in hoofdstuk 2.4. De beoordelingen worden opnieuw getoetst in het licht van nieuwe informatie.
15. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat de bevindingen van de hiervoor geschetste beoordelingen:

- a. duidelijk worden gedocumenteerd in een samenvatting van bevindingen;
- b. worden uitgedrukt in een score die wordt toegekend overeenkomstig de specifieke leidraad in de titel van deze richtsnoeren die specifiek betrekking heeft op het betrokken element;
- c. de beoordelingen van andere elementen bekrachtigen of leiden tot een diepgaand onderzoek naar inconsistenties tussen de beoordelingen van deze elementen;
- d. bijdragen aan de totale SREP-beoordeling en -score; en
- e. waar passend tot toezichtmaatregelen leiden en als input dienen voor de besluiten met betrekking tot deze maatregelen.

2.1.3 Periodieke beoordeling van de toereikendheid van kapitaal en liquiditeit

16. Bevoegde autoriteiten toetsen periodiek de toereikendheid van het eigen vermogen en de liquiditeit van de instelling voor een goede dekking van de risico's waaraan de instelling is of kan worden blootgesteld. Zij doen dit door middel van de volgende beoordelingen:
 - a. SREP-kapitaalbeoordeling zoals uiteengezet in titel 7; en
 - b. SREP-liquiditeitsbeoordeling zoals uiteengezet in titel 9.
17. De periodieke beoordelingen worden op 12-maandelijkse tot 3-jaarlijkse basis verricht, rekening houdend met de evenredigheidscriteria die zijn vastgelegd in hoofdstuk 2.4. Bevoegde autoriteiten kunnen beoordelingen frequenter uitvoeren. Zij toetsen de beoordeling opnieuw wanneer de SREP-risicobeoordeling significante nieuwe uitkomsten oplevert en bepalen dat die uitkomsten wezenlijke gevolgen kunnen hebben voor het eigen vermogen en/of de liquide middelen van de instelling.
18. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat de uitkomsten van de beoordelingen:
 - a. duidelijk worden gedocumenteerd in een samenvatting;
 - b. worden uitgedrukt in een score voor de toereikendheid van het kapitaal en de liquiditeit van de instelling, overeenkomstig de leidraad in de titel van deze richtsnoeren die specifiek betrekking heeft op het betrokken element;
 - c. bijdragen aan de totale SREP-beoordeling en -score; en
 - d. de basis vormen voor het toezichtvereiste voor de instelling ten aanzien van het aanhouden van eigen vermogen en/of liquide middelen boven de in Verordening (EU) nr. 575/2013 gespecificeerde vereisten, of, waar passend, voor andere toezichtmaatregelen.

2.1.4 Totale SREP-beoordeling

19. Bevoegde autoriteiten beoordelen voortdurend het risicoprofiel en de levensvatbaarheid van de instelling door middel van de totale SREP-beoordeling zoals uiteengezet in titel 10. Via de totale SREP-beoordeling bepalen bevoegde autoriteiten de mogelijkheid dat risico's tot het falen van de instelling leiden, gegeven de mate van toereikendheid van haar eigen vermogen en liquide middelen, governance, risicobeheersing en/of bedrijfsmodel of -strategie. Op basis hiervan bepalen de bevoegde autoriteiten of het noodzakelijk is vroegtijdig in te grijpen en eventueel of de instelling beschouwd kan worden als een instelling die faalt of waarschijnlijk zal falen.
20. De beoordeling wordt voortdurend getoetst in het licht van uitkomsten van de risicobeoordelingen of de uitkomst van de SREP-kapitaal- en -liquiditeitsbeoordelingen.
21. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat de uitkomsten van de beoordeling:
 - a. worden uitgedrukt in een score voor de totale levensvatbaarheid van de instelling, overeenkomstig de leidraad in titel 10;
 - b. duidelijk worden gedocumenteerd in een samenvatting van de totale SREP-beoordeling, waarin de toegekende SREP-scores (totaal en voor afzonderlijke elementen) en eventuele bevindingen van de toezichthouder in de loop van de voorgaande 12 maanden zijn opgenomen; en
 - c. de basis vormen voor de vaststelling door de toezichthouder of de instelling 'faalt of waarschijnlijk zal falen' overeenkomstig artikel 32 van Richtlijn 2014/59/EU.

2.1.5 Dialoog met instellingen, uitvoering van toezichtmaatregelen en mededeling van bevindingen

22. Bevoegde autoriteiten gaan volgens het model van minimale toezichtsinspanning zoals uiteengezet in hoofdstuk 2.4, een dialoog aan met instellingen teneinde afzonderlijke SREP-elementen te beoordelen, zoals bepaald in de titels die specifiek betrekking hebben op de betrokken elementen.
23. Bevoegde autoriteiten nemen op basis van de totale SREP-beoordeling en voortbouwend op beoordelingen van de afzonderlijke SREP-elementen toezichtmaatregelen als vermeld in titel 10. Toezichtmaatregelen in deze richtsnoeren zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:
 - a. kapitaalmaatregelen;
 - b. liquiditeitsmaatregelen; en
 - c. andere toezichtmaatregelen (waaronder vroegtijdige interventie).

24. Wanneer bevindingen bij het monitoren van sleutelindicatoren, de beoordeling van SREP-elementen of andere toezichtsactiviteiten het noodzakelijk maken toezichtmaatregelen te treffen om onmiddellijke punten van zorg aan te pakken, wachten bevoegde autoriteiten niet totdat alle SREP-elementen zijn beoordeeld en de totale SREP-beoordeling is bijgewerkt, maar nemen ze een besluit over de maatregelen die nodig zijn om de beoordeelde situatie te corrigeren en gaan ze vervolgens verder met het bijwerken van de totale SREP-beoordeling.
25. Bevoegde autoriteiten gaan, parallel aan de getroffen toezichtmaatregelen, ook in dialoog over de uitkomsten van de totale SREP-beoordeling en informeren de instelling aan het eind van het proces over toezichtmaatregelen waaraan zij verplicht is te voldoen, zoals geschetst in hoofdstuk 2.4.

2.2 Scores toekennen in het SREP

26. Overeenkomstig de criteria die zijn vastgelegd in de specifieke titels kennen bevoegde autoriteiten scores toe aan de volgende aspecten van instellingen:
 - ▶ bedrijfsmodel en -strategie;
 - ▶ Interne governance en instellingsbrede risicobeheersing;
 - ▶ afzonderlijke risico's voor het kapitaal;
 - ▶ toereikendheid van het kapitaal;
 - ▶ afzonderlijke risico's voor de liquiditeit en de financiering;
 - ▶ toereikendheid van de liquiditeit; en
 - ▶ totale SREP-beoordeling.
27. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat al deze scores regelmatig, ten minste met de in hoofdstuk 2.4 vastgelegde frequentie en zonder onnodig uitstel worden herzien op basis van wezenlijke nieuwe bevindingen of ontwikkelingen.
28. Bij het beoordelen van de afzonderlijke SREP-elementen gebruiken bevoegde autoriteiten een schaal van '1' (geen waarneembaar risico) tot '4' (hoog risico), die de 'visie van de toezichthouder' op het risico weergeeft op basis van de scoretabellen in elke titel die betrekking heeft op een specifiek element. Bevoegde autoriteiten gebruiken de 'overwegingen' in deze tabellen als leidraad voor hun oordeel (de instelling hoeft niet te voldoen aan alle 'overwegingen' die gekoppeld zijn aan een score '1' om een score '1' te krijgen); ze kunnen deze ook verder uitwerken of extra overwegingen toevoegen. Bevoegde autoriteiten kennen een score '4' toe voor de slechtst mogelijke beoordelingen (ook als de

positie van de instelling slechter is dan die welke naar voren komt uit de 'overwegingen' voor een score '4', dienen zij toch een score '4' toe te kennen).

29. Bij de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren kunnen bevoegde autoriteiten voor interne doeleinden, zoals de planning van middelen, samenvoegingsmethoden en gedetailleerdere scores hanteren, mits het algehele kader voor het toekennen van scores in deze richtsnoeren wordt nageleefd.
30. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat zij door het toekennen van scores aan afzonderlijke risico's een indicatie geven van de potentiële prudentiële impact van het risico voor de instelling, nadat zij de kwaliteit van de risicobeheersingsmaatregelen ter vermindering van deze impact in overweging hebben genomen.
31. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat met het toekennen van scores aan het bedrijfsmodel, de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing, de toereikendheid van het kapitaal en de toereikendheid van de liquiditeit de volgende doelen worden bereikt:
 - ▶ een indicatie geven van de bedreiging die de beoordeelde SREP-elementen, gegeven de afzonderlijke risicobeoordelingen, opleveren voor de levensvatbaarheid van de instelling;
 - ▶ een indicatie geven van de waarschijnlijkheid dat toezichtmaatregelen noodzakelijk zijn om punten van zorg aan te pakken; en
 - ▶ een indicatie geven van de waarschijnlijkheid dat vroegtijdige interventie noodzakelijk is, en een trigger voor dergelijke maatregelen vormen.
32. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat met het toekennen van scores voor de totale SREP-beoordeling de volgende doelen worden bereikt:
 - ▶ een indicatie geven van de algehele levensvatbaarheid van de instelling;
 - ▶ een indicatie geven van de waarschijnlijkheid dat vroegtijdige interventie noodzakelijk is, en een trigger voor dergelijke maatregelen vormen; en
 - ▶ via de beoordeling van de algehele levensvatbaarheid van de instelling vaststellen of deze faalt of waarschijnlijk zal falen.
33. Bevoegde autoriteiten maken bij het vaststellen van de algehele SREP-score gebruik van een schaal van '1' tot '4', die de algehele levensvatbaarheid van de instelling weergeeft. Wanneer de uitkomst van de algehele SREP-beoordeling aangeeft dat een instelling kan worden beschouwd als een instelling die 'faalt of waarschijnlijk zal falen' in de zin van artikel 32 van Richtlijn 2014/59/EU, kennen bevoegde autoriteiten een score 'F' toe en volgen zij het proces van overleg met afwikkelingsautoriteiten als omschreven in artikel 32 van Richtlijn 2014/59/EU.

2.3 Organisatorische regelingen

34. Bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat hun organisatorische regelingen van de uitvoering van het SREP ten minste het volgende omvatten:
- a. een beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheden van hun toezichthoudende medewerkers met betrekking tot de uitvoering van het SREP, evenals de relevante rapportagelijnen, zowel in normale omstandigheden als in noodsituaties;
 - b. procedures voor het documenteren en vastleggen van bevindingen en beoordelingen van de toezichthouder;
 - c. regelingen voor de goedkeuring van de bevindingen en scores, en escalatieprocedures in het geval van verschillen van inzicht binnen de bevoegde autoriteit, zowel in normale omstandigheden als in noodsituaties;
 - d. regelingen voor het opzetten van de dialoog met de instelling volgens het model van minimale toezichtsinspanning zoals uiteengezet in hoofdstuk 2.4 voor de beoordeling van afzonderlijke SREP-elementen; en
 - e. regelingen voor het meedelen van de uitkomsten van het SREP aan de instelling, waarin ook de interactie binnen colleges van toezichthouders voor grensoverschrijdende groepen en hun entiteiten is opgenomen. Deze communicatieregelingen richten zich specifiek op overleg met een instelling voordat de uitkomsten van het SREP definitief worden vastgelegd in de vorm van gezamenlijke kapitaal- en liquiditeitsbesluiten overeenkomstig de vereisten van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 710/2014 van de Commissie van 23 juni 2014 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen met betrekking tot de toepassingsvoorwaarden van het gezamenlijke besluitvormingsproces betreffende instellingsspecifieke prudentiële vereisten overeenkomstig Richtlijn 2013/36/EU.
35. Bij het vaststellen van regelingen voor dialoog met instellingen houden bevoegde autoriteiten rekening met de vorm en de gedetailleerdheid van als uitkomst van het SREP verstrekte informatie, waaronder de vraag of de totale SREP-score en de scores voor afzonderlijke SREP-elementen kunnen worden meegedeeld. Hiertoe houden bevoegde autoriteiten ook rekening met de implicaties van het verstrekken van de scores aan de instellingen in termen van hun openbaarmakingsverplichtingen uit hoofde van de vereisten van Verordening (EU) nr. 596/2014 en de Richtlijnen 2014/57/EU en 2004/109/EG.

2.4 Evenredigheid en toezichtsinspanning

36. Bevoegde autoriteiten passen het evenredigheidsbeginsel toe ten aanzien van de omvang, de frequentie en de intensiteit van de toezichtsinspanning en de dialoog met een instelling, en

de verwachtingen van de toezichthouder met betrekking tot de normen waaraan de instelling dient te voldoen, overeenkomstig de categorie waarin de instelling valt.

37. Voor de evenredigheid op het punt van frequentie en intensiteit van de toezichtsinspanning nemen bevoegde autoriteiten bij het plannen van SREP-activiteiten een model van minimale toezichtsinspanning in acht zoals hierna omschreven (en geschetst in tabel 1):

Instellingen van categorie 1

- ▶ Bevoegde autoriteiten monitoren sleutelindicatoren ieder kwartaal.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen minstens eenmaal per jaar een gedocumenteerde samenvatting van de totale SREP-beoordeling op.
- ▶ Bevoegde autoriteiten werken de beoordelingen van alle afzonderlijke SREP-elementen minstens eenmaal per jaar bij. Ten aanzien van risico's voor het kapitaal en risico's voor de liquiditeit en de financiering omvat deze bijwerking minimaal de beoordeling van de meest wezenlijke afzonderlijke risico's.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen de instelling minstens eenmaal per jaar op de hoogte van de uitkomst van de totale SREP-beoordeling en verstrekken met name:
 - een verklaring betreffende de hoogte en samenstelling van het eigen vermogen dat de instelling moet aanhouden boven de vereisten die gespecificeerd zijn in hoofdstuk 4 van titel VII van Richtlijn 2013/36/EU en van Verordening (EU) nr. 575/2013 met betrekking tot risico-elementen en risico's die niet onder artikel 1 van deze verordening vallen;
 - een verklaring betreffende de aangehouden liquiditeit en eventuele specifieke liquiditeitsvereisten die door de bevoegde autoriteit zijn gesteld; en
 - een verklaring omtrent andere toezichtmaatregelen die de bevoegde autoriteit van plan is te nemen, met inbegrip van eventuele vroegtijdige-interventiemaatregelen.
- ▶ Bevoegde autoriteiten zijn voortdurend in contact en in dialoog met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling voor de beoordeling van elk SREP-element.

Instellingen van categorie 2

- ▶ Bevoegde autoriteiten monitoren sleutelindicatoren ieder kwartaal.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen minstens eenmaal per jaar een gedocumenteerde samenvatting van de totale SREP-beoordeling op.

- ▶ Bevoegde autoriteiten werken de beoordelingen van alle afzonderlijke SREP-elementen minstens eenmaal per twee jaar bij. Ten aanzien van risico's voor het kapitaal en risico's voor de liquiditeit en de financiering omvat deze bijwerking minimaal de beoordeling van de meest wezenlijke afzonderlijke risico's.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen de instelling minstens eenmaal per twee jaar op de hoogte van de uitkomst van de totale SREP-beoordeling en verstrekken met name:
 - een verklaring betreffende de hoogte en samenstelling van het eigen vermogen dat de instelling moet aanhouden boven de vereisten die zijn gespecificeerd in hoofdstuk 4 van titel VII van Richtlijn 2013/36/EU en van Verordening (EU) nr. 575/2013 met betrekking tot risico-elementen en risico's die niet onder artikel 1 van deze verordening vallen;
 - een verklaring betreffende de aangehouden liquiditeit en eventuele specifieke liquiditeitsvereisten die door de bevoegde autoriteit zijn gesteld; en
 - een verklaring omtrent andere toezichtmaatregelen die de bevoegde autoriteit van plan is te nemen, met inbegrip van eventuele vroegtijdige-interventiemaatregelen.
- ▶ Bevoegde autoriteiten zijn voortdurend in contact en in dialoog met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling voor de beoordeling van elk SREP-element.

Instellingen van categorie 3

- ▶ Bevoegde autoriteiten monitoren sleutelindicatoren ieder kwartaal.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen minstens eenmaal per jaar een gedocumenteerde samenvatting van de totale SREP-beoordeling op.
- ▶ Bevoegde autoriteiten werken de beoordelingen van alle afzonderlijke SREP-elementen minstens eenmaal per drie jaar bij, of vaker, als er wezenlijke nieuwe informatie is over het risico. Ten aanzien van risico's voor het kapitaal en risico's voor de liquiditeit en de financiering omvat deze bijwerking minimaal de beoordeling van de meest wezenlijke afzonderlijke risico's.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen de instelling ten minste eenmaal per drie jaar op de hoogte van de uitkomst van de totale SREP-beoordeling en verstrekken met name:
 - een verklaring betreffende de hoogte en samenstelling van het eigen vermogen dat de instelling moet aanhouden boven de vereisten die zijn gespecificeerd in hoofdstuk 4 van titel VII van Richtlijn 2013/36/EU en

van Verordening (EU) nr. 575/2013 met betrekking tot risico-elementen en risico's die niet onder artikel 1 van deze verordening vallen;

- een verklaring betreffende de aangehouden liquiditeit en eventuele specifieke liquiditeitsvereisten die door de bevoegde autoriteit zijn gesteld; en
 - een verklaring omtrent andere toezichtmaatregelen die de bevoegde autoriteit van plan is te nemen, met inbegrip van eventuele vroegtijdige-interventiemaatregelen.
- ▶ Bevoegde autoriteiten zijn op basis van de risico's in contact en in dialoog met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling (d.w.z. wanneer dat noodzakelijk is) voor de beoordeling van de wezenlijke SREP-elementen.

Instellingen van categorie 4

- ▶ Bevoegde autoriteiten monitoren sleutelindicatoren ieder kwartaal.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen minstens eenmaal per jaar een gedocumenteerde samenvatting van de totale SREP-beoordeling op.
- ▶ Bevoegde autoriteiten werken de beoordelingen van alle afzonderlijke SREP-elementen minstens eenmaal per drie jaar bij, of vaker, als er wezenlijke nieuwe informatie is over het risico. Ten aanzien van risico's voor het kapitaal en risico's voor de liquiditeit en de financiering omvat deze bijwerking minimaal de beoordeling van de meest wezenlijke afzonderlijke risico's.
- ▶ Bevoegde autoriteiten stellen de instelling ten minste eenmaal per drie jaar op de hoogte van de uitkomst van de totale SREP-beoordeling en verstrekken met name:
- een verklaring betreffende de hoogte en samenstelling van het eigen vermogen dat de instelling moet aanhouden boven de vereisten die zijn gespecificeerd in hoofdstuk 4 van titel VII van Richtlijn 2013/36/EU en van Verordening (EU) nr. 575/2013 met betrekking tot risico-elementen en risico's die niet onder artikel 1 van deze verordening vallen;
 - een verklaring betreffende de aangehouden liquiditeit en eventuele specifieke liquiditeitsvereisten die door de bevoegde autoriteit zijn gesteld; en
 - een verklaring omtrent andere toezichtmaatregelen die de bevoegde autoriteit van plan is te nemen, met inbegrip van eventuele vroegtijdige-interventiemaatregelen.
- ▶ Bevoegde autoriteiten zijn minstens eenmaal per drie jaar in contact en in dialoog met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling.

Tabel 1: Toepassing van SREP op instellingen van verschillende categorieën

Categorie	Monitoren van de sleutel-indicatoren	Beoordeling van alle SREP-elementen (minimaal)	Samenvatting van de totale SREP-beoordeling	Minimum contact/dialogoog
1	Elk kwartaal	Jaarlijks	Jaarlijks	Voortdurend contact met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling; contact met de instelling voor de beoordeling van elk element.
2	Elk kwartaal	Elke 2 jaar	Jaarlijks	Voortdurend contact met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling; contact met de instelling voor de beoordeling van elk element.
3	Elk kwartaal	Elke 3 jaar	Jaarlijks	Op risico gebaseerd contact met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling; contact met de instelling voor de beoordeling van wezenlijke risico-element(en).
4	Elk kwartaal	Elke 3 jaar	Jaarlijks	Minstens eenmaal in de drie jaar contact met het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling.

38. Wanneer bevoegde autoriteiten bepalen dat instellingen vergelijkbare risicoprofielen hebben, kunnen ze thematische SREP-beoordelingen van verscheidene instellingen uitvoeren als één beoordeling (een BMA kan bijvoorbeeld worden uitgevoerd voor alle kleine verstrekkers van hypothecaire leningen, aangezien hieruit waarschijnlijk voor al deze instellingen dezelfde levensvatbaarheidskwesties zullen worden vastgesteld).
39. Bevoegde autoriteiten stellen (in ieder geval op tijdelijke basis), voor instellingen met een slechte totale SREP-score, een aanvullend inspanningsniveau vast op basis van de bevindingen van eerdere beoordelingen van SREP-elementen, die uitgebreidere toezichtmiddelen en een hogere intensiteit vereisen, ongeacht de categorie van de instelling.
40. Voor instellingen die onder het programma voor onderzoek door de toezichthouder vallen als vastgesteld in artikel 99 van Richtlijn 2013/36/EU, vergewissen bevoegde autoriteiten zich ervan dat het niveau van de toezichtinspanning en toepassing van het SREP wordt bepaald door dat programma, dat de voorgaande vereisten vervangt.

41. Bij het plannen van SREP-activiteiten besteden bevoegde autoriteiten bijzondere aandacht aan het coördineren van activiteiten met andere partijen die direct of indirect bij de beoordeling betrokken zijn, in het bijzonder wanneer input vereist is van de instelling en/of andere bevoegde autoriteiten die betrokken zijn bij het toezicht op grensoverschrijdende groepen als gespecificeerd in titel 11.
42. Met betrekking tot de evenredigheid houden bevoegde autoriteiten, wanneer zij deze richtsnoeren toepassen bij de uitvoering van het SREP, er rekening mee dat de verschillende elementen, methodologische aspecten en beoordelingscomponenten die worden uiteengezet in de titels 4, 5, 6 en 8, niet voor alle instellingen even relevant zijn; bevoegde autoriteiten passen, waar nodig, verschillende niveaus van detaillering toe op de beoordeling, afhankelijk van de categorie waarin de instelling is ingedeeld en in overeenstemming met de omvang, de aard, het bedrijfsmodel en de complexiteit van de instelling.

Titel 3. Monitoring van de sleutelindicatoren

44. Bevoegde autoriteiten zorgen ervoor dat zij financiële en andere sleutelindicatoren regelmatig monitoren om zicht te houden op veranderingen in de financiële omstandigheden en de risicoprofielen van instellingen. Bevoegde autoriteiten gebruiken deze monitoring ook om vast te stellen of de beoordeling van SREP-elementen moet worden bijgesteld in het licht van wezenlijke nieuwe informatie buiten geplande toezichtsactiviteiten. Wanneer uit de monitoring een wezenlijke verandering in het risicoprofiel van de instelling of afwijkingen in de indicatoren naar voren komen, onderzoeken bevoegde autoriteiten de oorzaken daarvan en herzien ze waar relevant de beoordeling van het desbetreffende SREP-element in het licht van de nieuwe informatie.
45. Bevoegde autoriteiten monitoren met inachtneming van het model van minimale toezichtsinspanning zoals uiteengezet in titel 2, ten minste elk kwartaal financiële en andere sleutelindicatoren bij alle instellingen. Afhankelijk van de specifieke kenmerken van de instelling of de situatie kunnen bevoegde autoriteiten echter met een hogere frequentie monitoren, rekening houdend met de beschikbaarheid van de onderliggende informatie (bijv. marktgegevens).
46. Bevoegde autoriteiten zetten monitoringsystemen en -patronen op waarmee wezenlijke veranderingen en afwijkingen in de ontwikkeling van indicatoren kunnen worden geïdentificeerd, en stellen waar nodig drempelwaarden vast. Bevoegde autoriteiten stellen ook escalatieprocedures vast voor alle relevante indicatoren (of combinaties van indicatoren) waarop de monitoring betrekking heeft om te waarborgen dat afwijkingen en wezenlijke veranderingen worden onderzocht.
47. Bevoegde autoriteiten stemmen de reeks van indicatoren en de drempelwaarden daarvoor af op de specifieke kenmerken van individuele instellingen of groepen instellingen met soortgelijke kenmerken (vergelijkbare groepen). Het kader van indicatoren, monitoringpatronen en drempelwaarden dient in overeenstemming te zijn met de omvang, de complexiteit, het bedrijfsmodel en het risicoprofiel van de instelling en de geografische gebieden, sectoren en markten te omvatten waar de instelling actief is.
48. Bevoegde autoriteiten stellen de regelmatig te monitoren indicatoren in de eerste plaats vast op basis van regelmatige toezichtsrapportages; zij gebruiken daarbij definities uit gemeenschappelijke rapportagenormen. Wanneer dat relevant is, kunnen EBA-dashboards of indicatoren die door EBA worden gemonitord, worden gebruikt als bron van informatie voor het monitoren van afzonderlijke instellingen.

49. Het vastgestelde kader van indicatoren en de uitkomsten van de monitoring van sleutelindicatoren wordt ook gebruikt als input voor de beoordeling van risico's voor het kapitaal en voor de liquiditeit en financiering binnen de desbetreffende SREP-elementen.
50. De voor de monitoring gebruikte indicatoren moeten ten minste de volgende instellingsspecifieke indicatoren bevatten:
- a. financiële en risico-indicatoren voor alle risicocategorieën die in deze richtsnoeren worden behandeld (zie titels 6 en 8);
 - b. alle verhoudingscijfers die worden afgeleid uit de toepassing van Verordening (EU) nr. 575/2013 en uit de nationale wetgeving waarmee Richtlijn 2013/36/EU is omgezet voor de berekening van de minimale prudentiële vereisten (bijv. core tier 1 (CT1), liquiditeitsdekkingsvereiste (LCR), nettostabielefinancieringsratio, enz.);
 - c. de minimumvereisten voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva (MREL), zoals vastgelegd in Richtlijn 2014/59/EU;
 - d. relevante marktindicatoren (bijv. aandelenkoers, credit default swap (CDS) spreads, obligatiespreads, enz.); en
 - e. voor zover beschikbaar, herstelindicatoren die worden gebruikt in de eigen herstelplannen van de instelling.
51. Bevoegde autoriteiten vullen instellingsspecifieke indicatoren voor zover beschikbaar aan met relevante macro-economische indicatoren voor de geografische gebieden, sectoren en markten waar de instelling actief is.
52. Bevoegde autoriteiten beschouwen de constatering van wezenlijke veranderingen of afwijkingen in indicatoren, vooral wanneer veranderingen sterk afwijken van de ontwikkeling in vergelijkbare groepen, als een aanleiding voor nader onderzoek. Meer in het bijzonder:
- a. stellen bevoegde autoriteiten de oorzaak vast en beoordelen zij de ernst van de potentiële prudentiële impact op de instelling;
 - b. documenteren bevoegde autoriteiten de oorzaak en de uitkomst van de beoordeling; en
 - c. herzien bevoegde autoriteiten waar nodig de risicobeoordeling en de SREP-score in het licht van eventuele nieuwe bevindingen.
53. Bevoegde autoriteiten overwegen ook de regelmatige monitoring van financiële en andere sleutelindicatoren aan te vullen met een toetsing van de uitkomsten van onafhankelijke marktonderzoeken en -analyses, voor zover beschikbaar; deze kunnen een nuttige bron zijn van alternatieve gezichtspunten.

Titel 4. Analyse van het bedrijfsmodel (BMA)

4.1 Algemene overwegingen

54. In deze titel worden criteria gegeven voor de beoordeling van het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling. Bevoegde autoriteiten passen deze beoordeling op een instelling toe op hetzelfde niveau als de totale SREP-beoordeling, maar hij kan ook worden toegepast op het niveau van afzonderlijke activiteiten of productlijnen, of op thematische basis.
55. Bevoegde autoriteiten voeren, zonder afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheid van het leidinggevend orgaan van de instelling voor de exploitatie en de organisatie van het bedrijf, en zonder voorkeuren uit te spreken voor specifieke bedrijfsmodellen, regelmatig analyses van het bedrijfsmodel (BMA) uit teneinde zakelijke en strategische risico's te beoordelen en vast te stellen:
- ▶ hoe levensvatbaar het huidige bedrijfsmodel van de instelling is, uitgaande van het vermogen van dat bedrijfsmodel om gedurende de volgende 12 maanden aanvaardbare inkomsten te genereren; en
 - ▶ hoe houdbaar de strategie van de instelling is op basis van het vermogen daarvan om gedurende ten minste de volgende 3 jaar een aanvaardbaar rendement te genereren, op basis van de strategische plannen en financiële prognoses van die instelling.
56. Bevoegde autoriteiten gebruiken de uitkomst van de BMA ter onderbouwing van de beoordeling van alle andere SREP-elementen. Bevoegde autoriteiten kunnen specifieke aspecten van de BMA, in het bijzonder de kwantitatieve beoordeling van het bedrijfsmodel, opnemen in de beoordeling van andere SREP-elementen (zo kan het verkrijgen van inzicht in de financieringsstructuur onderdeel zijn van de beoordeling van de risico's voor de liquiditeit).
57. Bevoegde autoriteiten gebruiken de BMA ook ten behoeve van de vaststelling van de belangrijkste kwetsbare punten van de instelling die zeer waarschijnlijk een wezenlijke impact hebben op de instelling / in de toekomst tot het falen van de instelling zullen leiden.
58. Bevoegde autoriteiten voeren in het kader van de BMA de volgende stappen uit:
- a. voorlopige beoordeling;

- b. vaststelling van de aandachtsgebieden;
- c. beoordeling van het ondernemingsklimaat;
- d. kwantitatieve analyse van het actuele bedrijfsmodel;
- e. kwalitatieve analyse van het actuele bedrijfsmodel;
- f. analyse van de toekomststrategie en financiële plannen (met inbegrip van geplande veranderingen in het bedrijfsmodel);
- g. beoordeling van de levensvatbaarheid van het bedrijfsmodel;
- h. beoordeling van de houdbaarheid van de strategie;
- i. vaststelling van de belangrijkste kwetsbare punten waaraan de instelling is blootgesteld of zou kunnen worden blootgesteld door het bedrijfsmodel en de strategie; en
- j. samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores.

59. Voor de uitvoering van de BMA gebruiken bevoegde autoriteiten ten minste de volgende bronnen van kwantitatieve en kwalitatieve informatie:

- a. het strategische plan / de strategische plannen van de instelling met prognoses voor het lopende jaar en daarna, en de onderliggende economische aannames;
- b. financiële verslaglegging (bijv. winst- en verliesrekeningen, balansen);
- c. verplichte rapportage (gemeenschappelijke verslaglegging (COREP), financiële verslaglegging (FINREP) en indien aanwezig, kredietregister);
- d. interne verslaglegging (managementinformatie, kapitaalplanning, liquiditeitsrapportage, interne risicorapporten);
- e. herstel- en ontwikkelingsplannen;
- f. rapportages van derden (bijv. auditrapporten, rapporten van aandelen-/kredietanalisten); en
- g. andere relevante studies/onderzoeken (bijv. van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), macroprudentiële autoriteiten en instellingen, Europese instellingen).

4.2 Voorlopige beoordeling

60. Bevoegde autoriteiten analyseren de belangrijkste activiteiten en geografische gebieden van de instelling, evenals haar marktpositie om op het hoogste consolidatieniveau in hun rechtsgebied het volgende vast te stellen voor de instelling:
- de belangrijkste geografische gebieden;
 - de belangrijkste dochterondernemingen/vestigingen;
 - de belangrijkste zakelijke activiteiten; en
 - de belangrijkste productcategorieën.
61. Hiertoe nemen bevoegde autoriteiten een reeks relevante gegevens in overweging, waarbij zij zowel kijken naar de situatie op het tijdstip van de beoordeling als naar veranderingen in de tijd. Tot deze gegevens behoren:
- bijdrage aan de totale inkomsten/kosten;
 - aandeel van de activa;
 - aandeel van het totaal van de risicoposten (TREA); en
 - marktpositie.
62. Bevoegde autoriteiten gebruiken deze voorlopige beoordeling om:
- het belang van bedrijfsonderdelen/activiteiten te bepalen: bevoegde autoriteiten stellen vast welke geografische gebieden, dochterondernemingen/vestigingen, activiteiten en productlijnen het wezenlijkst zijn op basis van hun bijdrage aan de winst (bijv. aan de hand van de winst- en verliesrekening), het risico (bijv. aan de hand van TREA of andere risicometingen) en/of organisatorische/wettelijke prioriteiten (bijv. verplichtingen voor banken in de overheidssector om specifieke producten aan te bieden). Bevoegde autoriteiten gebruiken deze informatie als uitgangspunt om te bepalen waarop de BMA zich moet richten (wordt verder behandeld in hoofdstuk 4.3);
 - de vergelijkbare groep te bepalen: bevoegde autoriteiten bepalen wat voor de instelling de relevante vergelijkbare groep is; de bevoegde autoriteit bepaalt de vergelijkbare groep ten behoeve van een BMA op basis van de concurrerende productlijnen/activiteiten die gericht zijn op dezelfde inkomstenbron/cliënten (bijv. de creditcardactiviteiten van verschillende instellingen die zich richten op creditcardgebruikers in land X);

- c. de toepassing van het evenredigheidsbeginsel te ondersteunen: bevoegde autoriteiten kunnen de uitkomsten van de voorlopige beoordeling mede gebruiken voor de indeling van instellingen in evenredigheidscategorieën op basis van de vastgestelde complexiteit van de instellingen (zoals gespecificeerd in paragraaf 2.1.1).

4.3 Vaststelling van de aandachtsgebieden voor de BMA

63. Bevoegde autoriteiten stellen vast waarop de BMA zich vooral moet richten. Ze richten zich in het bijzonder op de activiteiten die het belangrijkste zijn in termen van levensvatbaarheid of toekomstige houdbaarheid van het actuele bedrijfsmodel en/of waarvan het het waarschijnlijkst is dat ze de blootstelling van de instelling aan bestaande of nieuwe kwetsbaarheden vergroten. Bevoegde autoriteiten houden rekening met:
 - a. het belang van bedrijfsactiviteiten – of bepaalde bedrijfsactiviteiten belangrijker zijn wat betreft het genereren van winst (of verlies);
 - b. eerdere bevindingen bij het toezicht – of de bevindingen voor andere SREP-elementen indicatoren bevatten voor activiteiten die nader moeten worden onderzocht;
 - c. bevindingen en constatering in interne of externe auditrapporten – of bij de audits specifieke kwesties aan het licht zijn gekomen betreffende de houdbaarheid of levensvatbaarheid van bepaalde bedrijfsactiviteiten;
 - d. belang van strategische plannen – of er bedrijfsactiviteiten zijn die de instelling aanzienlijk wil laten groeien of inkrimpen;
 - e. uitkomsten van thematische toetsingen door de toezichthouder – of bij een sectorbrede analyse gemeenschappelijke onderliggende problemen zijn geconstateerd die aanleiding zijn voor een extra instellingsspecifieke analyse;
 - f. geconstateerde veranderingen in het bedrijfsmodel – of er feitelijke veranderingen in het bedrijfsmodel zijn geconstateerd die hebben plaatsgevonden zonder dat de instelling melding heeft gemaakt van geplande veranderingen of nieuwe strategische plannen heeft uitgebracht; en
 - g. vergelijkingen met soortgelijke bedrijven – of een bedrijfsactiviteit atypisch presteert vergeleken met vergelijkbare bedrijven (een uitbijter is).

4.4 Beoordeling van het ondernemingsklimaat

64. Om zich een beeld te vormen van de aannemelijkheid van de strategische aannames van de instelling verrichten bevoegde autoriteiten een analyse van het ondernemingsklimaat. Hierbij wordt rekening gehouden met de actuele en toekomstige zakelijke omstandigheden waarin

een bedrijf opereert of waarschijnlijk zal opereren gezien haar belangrijkste of wezenlijke geografische en zakelijke blootstellingen. Als onderdeel van deze beoordeling verwerven bevoegde autoriteiten inzicht in de richting van macro-economische en markttrends en in de strategische voornemens van de vergelijkbare groep.

65. Bevoegde autoriteiten gebruiken deze analyse om inzicht te krijgen in:

- a. de essentiële macro-economische variabelen waarbinnen de relevante beoordeelde entiteit of het relevante beoordeelde product of segment, gezien zijn geografische gebieden, werkzaam is of werkzaam zal zijn. Voorbeelden van essentiële variabelen zijn bruto binnenlands product (bbp), werkloosheidscijfers, rentetarieven en indexen van huizenprijzen.
- b. het concurrentielandschap en hoe dit zich naar verwachting zal ontwikkelen, gezien de activiteiten van de vergelijkbare groep. Voorbeelden van toetsingsgebieden zijn de verwachte groei van de doelmarkt (bijv. de markt voor woninghypotheken) en de activiteiten en plannen van belangrijke concurrenten in de doelmarkt.
- c. algemene trends in de markt die gevolgen kunnen hebben voor de prestaties en de winstgevendheid van de instelling. Hiertoe behoren minimaal trends in wet- en regelgeving (bijv. veranderingen in de wetgeving voor de distributie van retail banking-producten), technologische trends (bijv. de overgang van bepaalde soorten handel naar elektronische platforms) en maatschappelijke/demografische trends (bijv. meer vraag naar islamitische bankvoorzieningen).

4.5 Analyse van het actuele bedrijfsmodel

66. Om inzicht te krijgen in de middelen en methoden die een instelling gebruikt bij haar activiteiten en om winst te genereren, verrichten bevoegde autoriteiten een kwantitatieve en kwalitatieve analyse.

4.5.1 Kwantitatieve analyse

67. Bevoegde autoriteiten verrichten een analyse van kwantitatieve kenmerken van het actuele bedrijfsmodel van de instelling om inzicht te krijgen in haar financiële prestaties en de mate waarin hieraan een grotere of minder grote risicobereidheid dan vergelijkbare instellingen ten grondslag ligt.

68. Tot de gebieden die door bevoegde autoriteiten worden geanalyseerd, behoren:

- a. winst en verlies, met inbegrip van trends: bevoegde autoriteiten beoordelen de onderliggende winstgevendheid van de instelling (bijv. na bijzondere en eenmalige posten), de onderverdeling van inkomstenstromen, de onderverdeling

van kosten, voorzieningen voor bijzondere waardevermindering en belangrijke kengetallen (bijv. netto-rentemarge, kosten/opbrengsten, bijzondere waardevermindering van kredieten). Bevoegde autoriteiten bekijken hoe de bovengenoemde posten zich in de voorgaande jaren hebben ontwikkeld en gaan na wat de onderliggende trends zijn;

- b. de balans, met inbegrip van trends: bevoegde autoriteiten beoordelen de mix van activa en passiva, de financieringsstructuur, de verandering in het totaal van risicoposten (TREA) en het eigen vermogen, evenals belangrijke kengetallen, zoals rendement op eigen vermogen, Core Tier 1, financieringskloof. Bevoegde autoriteiten bekijken hoe de bovengenoemde posten zich in het recente verleden hebben ontwikkeld en gaan na wat de onderliggende trends zijn;
- c. concentraties, met inbegrip van trends: bevoegde autoriteiten beoordelen concentraties in de winst- en verliesrekening en de balans met betrekking tot cliënten, sectoren en geografische gebieden. Bevoegde autoriteiten bekijken hoe de bovengenoemde zaken zich in recente jaren hebben ontwikkeld en stellen onderliggende trends vast; en
- d. risicobereidheid: bevoegde autoriteiten beoordelen de formele grenzen die de instelling heeft gesteld per type risico (kredietrisico, financieringsrisico, enz.) en de mate waarin deze worden nageleefd, om zo inzicht te krijgen in de risico's die de instelling bereid is te nemen om haar financiële prestatie te versterken.

4.5.2 Kwalitatieve analyse

69. Bevoegde autoriteiten verrichten een analyse van kwalitatieve kenmerken van het actuele bedrijfsmodel van de instelling om inzicht te krijgen in haar succesfactoren en belangrijkste afhankelijkheden.

70. Tot de gebieden die door bevoegde autoriteiten worden geanalyseerd, behoren:

- a. belangrijke externe afhankelijkheden: bevoegde autoriteiten bepalen de belangrijkste exogene factoren die het succes van het bedrijfsmodel beïnvloeden; hiertoe kunnen externe toeleveranciers, tussenpersonen en specifieke regelgevingsfactoren behoren;
- b. belangrijke interne afhankelijkheden: bevoegde autoriteiten bepalen de belangrijkste endogene factoren die het succes van het bedrijfsmodel beïnvloeden; hiertoe kunnen de kwaliteit van IT-platforms en de operationele capaciteit en middelen behoren;
- c. bijzondere positie: bevoegde autoriteiten bepalen hoe sterk de relaties met cliënten, leveranciers en partners zijn; hierin kan ook zijn inbegrepen de mate waarin de instelling vertrouwt op haar reputatie, de doeltreffendheid van

vestigingen, de trouw van cliënten en de doeltreffendheid van partnerschappen;
en

- d. concurrentievoordelen: bevoegde autoriteiten bepalen op welke gebieden de instelling een concurrentievoordeel heeft ten opzichte van vergelijkbare instellingen; hiertoe kunnen elk van de hiervoor genoemde gebieden, zoals de kwaliteit van de IT-platforms van de instelling, behoren, maar ook andere factoren, zoals het mondiale netwerk van de instelling, de schaal van haar activiteiten of haar productaanbod.

4.6 Analyse van de strategie en de financiële plannen

71. Bevoegde autoriteiten verrichten een toekomstgerichte kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de financiële prognoses en strategische plannen van de instelling om inzicht te krijgen in de aannames, de aannemelijkheid en het risico van haar bedrijfsstrategie.
72. Tot de gebieden die door bevoegde autoriteiten worden geanalyseerd, behoren:
 - a. algehele strategie: bevoegde autoriteiten kijken naar de belangrijkste kwantitatieve en kwalitatieve doelen van het management;
 - b. verwachte financiële prestatie: bevoegde autoriteiten bekijken de verwachte financiële prestatie en betrekken daarin dezelfde of vergelijkbare gegevens als die welke zijn gebruik bij de kwantitatieve analyse van het actuele bedrijfsmodel;
 - c. succesfactoren van de strategie en het financiële plan: bevoegde autoriteiten bepalen de belangrijkste veranderingen van het actuele bedrijfsmodel die worden voorgesteld om de doelen te behalen;
 - d. aannames: bevoegde autoriteiten bepalen de aannemelijkheid en consistentie van de aannames van de instelling die ten grondslag liggen aan haar strategie en prognoses; hiertoe kunnen aannames behoren op gebieden als macro-economie, dynamiek van de markt, groei van volume en marge voor kernproducten, segmenten en geografische gebieden; en
 - e. uitvoeringscapaciteiten: bevoegde autoriteiten bepalen de uitvoeringscapaciteiten van de instelling op basis van de mate waarin het management in het verleden strategieën heeft uitgevoerd en prognoses heeft gehaald, en van de complexiteit en de ambitie van de vastgestelde strategie vergeleken met het actuele bedrijfsmodel.
73. Bevoegde autoriteiten kunnen delen van deze analyse gelijktijdig uitvoeren met de kwantitatieve en kwalitatieve analyse van het actuele bedrijfsmodel, in het bijzonder waar het gaat om de analyse van de geplande financiële prestatie en de succesfactoren van de strategie.

4.7 Beoordeling van de levensvatbaarheid van het bedrijfsmodel

74. Na het verrichten van de analyses uit de paragrafen 4.4 en 4.5 vormen bevoegde autoriteiten zich een standpunt, of stellen zij hun standpunt bij, over de levensvatbaarheid van het actuele bedrijfsmodel van de instelling op basis van haar vermogen om in de 12 volgende maanden aanvaardbaar rendement te genereren, gegeven haar kwantitatieve prestatie, belangrijkste succesfactoren en afhankelijkheden, en het ondernemingsklimaat.
75. Bevoegde autoriteiten beoordelen de aanvaardbaarheid van het rendement aan de hand van de volgende criteria:
- a. rendement op eigen vermogen (ROE) ten opzichte van de kosten van het eigen vermogen (COE) of een gelijkwaardige maatstaf: bevoegde autoriteiten bekijken of het bedrijfsmodel meer opbrengt dan het kost (eenmalige posten niet meegerekend) op basis van een vergelijking van ROE met COE; andere gegevens, zoals rendement op activa of naar risico gewogen rendement op kapitaal, plus veranderingen hierin gedurende de cyclus, kunnen worden gehanteerd ter ondersteuning van deze beoordeling;
 - b. financieringsstructuur: bevoegde autoriteiten beoordelen of de financieringsmix passend is voor het bedrijfsmodel en voor de strategie; volatiliteit of mismatches in de financieringsmix kunnen betekenen dat een bedrijfsmodel of strategie, zelfs als de opbrengsten hiervan hoger zijn dan de kosten, mogelijk niet levensvatbaar of houdbaar is gezien het actuele of toekomstige ondernemingsklimaat; en
 - c. risicobereidheid: bevoegde autoriteiten beoordelen of het bedrijfsmodel of de strategie van de instelling voor het genereren van voldoende rendement gebaseerd is op een algemene risicobereidheid of een risicobereidheid ten aanzien van afzonderlijke risico's (bijv. krediet- of marktrisico) die als hoog wordt beschouwd of die sterk afwijkt van de vergelijkbare groep.

4.8 Beoordeling van de houdbaarheid van de strategie van de instelling

76. Na uitvoering van de analyses uit de paragrafen 4.4 tot 4.6 vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld, of stellen zij hun beeld bij, van de houdbaarheid van de strategie van de instelling. Zij baseren zich daarbij op de mate waarin de instelling in staat is een aanvaardbaar rendement, zoals hiervoor gedefinieerd, te genereren gedurende een periode van ten minste 3 jaar, op grond van haar strategische plannen en financiële vooruitzichten en gegeven de beoordeling door de toezichthouder van het ondernemingsklimaat.
77. Bevoegde autoriteiten beoordelen de houdbaarheid van de strategie van de instelling met name op basis van:

- a. de aannemelijkheid van de aannames van de instelling en de verwachte financiële prestaties vergeleken met de visie van de toezichthouder op het actuele en toekomstige ondernemingsklimaat;
- b. het effect van het ondernemingsklimaat op de verwachte financiële prestaties in de visie van de toezichthouder (voor zover deze afwijkt van de aannames van de instelling); en
- c. het risiconiveau van de strategie (d.w.z. de complexiteit en ambitie van de strategie vergeleken met het actuele bedrijfsmodel) en de daaruit voortvloeiende waarschijnlijkheid dat deze strategie slaagt, uitgaande van de te verwachten uitvoeringscapaciteiten van de instelling (beoordeeld op basis van het succes van de instelling bij de uitvoering van eerdere strategieën van vergelijkbare schaal of de prestatie tot nu toe vergeleken met het strategische plan).

4.9 Vaststelling van de belangrijkste kwetsbaarheden

78. Na de BMA beoordelen bevoegde autoriteiten de belangrijkste kwetsbare punten waaraan het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling zijn of mogelijk worden blootgesteld. Daarbij letten zij op:
- a. verwachte slechte financiële prestaties;
 - b. een onrealistische strategie;
 - c. buitensporige concentraties of volatiliteit (bijv. van winst);
 - d. het aangaan van buitensporige risico's;
 - e. zorgen met betrekking tot de financieringsstructuur; en/of
 - f. significante externe kwesties (bijv. bedreigingen vanuit wet- en regelgeving, zoals verplichting tot afscherming van bedrijfsonderdelen).
79. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een oordeel over de levensvatbaarheid van het bedrijfsmodel van de instelling en de houdbaarheid van haar strategie, en over eventueel noodzakelijke maatregelen met betrekking tot problemen en punten van zorg.

4.10 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

80. Op basis van de beoordeling van de levensvatbaarheid en de houdbaarheid van het bedrijfsmodel vormen bevoegde autoriteiten zich een totaalbeeld van de levensvatbaarheid van het bedrijfsmodel en de houdbaarheid van de strategie, en van potentiële risico's voor de levensvatbaarheid van de instelling die uit deze beoordeling voortvloeien. Dit beeld wordt

verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 2 genoemde overwegingen.

Tabel 2. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan een bedrijfsmodel en een strategie

Score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen
1	Het bedrijfsmodel en de strategie vormen geen waarneembaar risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling genereert goede, stabiele rendementen van een aanvaardbaar niveau gezien de risicobereidheid en de financieringsstructuur. • Er zijn geen wezenlijke concentraties van activa of onhoudbare geconcentreerde inkomstenbronnen. • De instelling heeft een sterke concurrentiepositie in de door haar gekozen markten en een strategie die deze positie waarschijnlijk zal versterken. • De instelling beschikt over financiële prognoses die zijn opgesteld op basis van plausibele aannames over het toekomstige ondernemingsklimaat. • De strategische plannen zijn passend gezien het actuele bedrijfsmodel en de uitvoeringscapaciteiten van het management.
2	Het bedrijfsmodel en de strategie vormen enig risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling genereert gemiddelde rendementen ten opzichte van vergelijkbare instellingen en/of heeft in het verleden prestaties behaald die algemeen aanvaardbaar zijn gezien haar risicobereidheid en financieringsstructuur. • Er is sprake van enige concentratie van activa of geconcentreerde inkomstenbronnen. • De producten/diensten van de instelling ondervinden in een of meer sleutelmarkten concurrentiedruk. Er is enige twijfel over de strategie van de instelling om deze situatie

		<p>aan te pakken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De instelling beschikt over financiële prognoses die zijn opgesteld op basis van optimistische aannames over het toekomstige ondernemingsklimaat. • De strategische plannen zijn redelijk gezien het actuele bedrijfsmodel en de uitvoeringscapaciteiten van het management, maar niet zonder risico.
3	Het bedrijfsmodel en de strategie vormen een middelgroot risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling genereert rendementen die vaak gering of onstabiel zijn, of hanteert voor het genereren van voldoende rendement een risicobereidheid of financieringsstructuur die door de toezichthouder als zorgwekkend wordt beschouwd. • Er is sprake van aanzienlijke concentraties van activa of geconcentreerde inkomstenbronnen. • De instelling heeft een zwakke concurrentiepositie voor haar producten/diensten in de door haar gekozen markten, en heeft mogelijk maar weinig bedrijfsactiviteiten met goede vooruitzichten. Het marktaandeel van de instelling loopt mogelijk aanzienlijk terug. Er zijn twijfels over haar strategie om deze situatie aan te pakken. • De instelling beschikt over financiële prognoses die zijn opgesteld op basis van te optimistische aannames over het toekomstige ondernemingsklimaat. • De strategische plannen zijn mogelijk niet aannemelijk gezien het actuele bedrijfsmodel en de uitvoeringscapaciteiten van het management.
4	Het bedrijfsmodel en de strategie vormen een groot risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling genereert zeer lage en uiterst onstabiele rendementen en hanteert voor het genereren van voldoende inkomsten een onaanvaarbare risicobereidheid of financieringsstructuur.

		<ul style="list-style-type: none">• De instelling heeft extreem grote concentraties van activa of onhoudbare geconcentreerde inkomstenbronnen.• De instelling heeft een zeer slechte concurrentiepositie voor haar producten/diensten in de door haar gekozen markten, en heeft bedrijfsactiviteiten met zeer zwakke vooruitzichten. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de strategische plannen deze situatie kunnen verhelpen.• De instelling beschikt over financiële prognoses die zijn opgesteld op basis van uiterst onrealistische aannames over het toekomstige ondernemingsklimaat.• De strategische plannen zijn niet aannemelijk gezien het actuele bedrijfsmodel en de uitvoeringscapaciteiten van het management.
--	--	--

Titel 5. Beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing

5.1 Algemene overwegingen

81. Bevoegde autoriteiten richten zich bij hun beoordeling van regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing vooral op de vraag of deze toereikend zijn voor het risicomodel, het bedrijfsmodel, de omvang en de complexiteit van de instelling en op de bepaling in hoeverre de instelling de vereisten en normen voor goede interne governance en risicobeheersing naleeft die zijn vastgelegd in de toepasselijke Europese en internationale richtsnoeren op dit gebied. Voor deze beoordeling maken bevoegde autoriteiten een inschatting van het risico van een significante prudentiële impact als gevolg van een slechte regeling voor governance en risicobeheersing, en het effect hiervan op de levensvatbaarheid van de instelling.
82. Voor de SREP omvat de beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing de volgende gebieden:
- a. het algehele kader voor interne governance;
 - b. bedrijfscultuur en risicocultuur;
 - c. organisatie en functioneren van het leidinggevend orgaan;
 - d. beloningsbeleid en beloningspraktijken;
 - e. risicobeheerkader, inclusief toereikendheid van het interne kapitaal (Icaap) en toereikendheid van de interne liquiditeit (Ilaap);
 - f. intern controlekader, inclusief interne auditfunctie;
 - g. informatiesystemen en bedrijfscontinuïteit; en
 - h. regelingen voor herstelplannen.
83. In deze titel worden aspecten van governance en risicobeheer(sing) die specifiek zijn voor afzonderlijke soorten risico's (die dus niet instellingsbreed zijn), niet behandeld. Deze komen aan de orde in de titels 6 en 8.
84. De beoordeling van interne governance en instellingsbrede risicobeheersing dient als input voor de beoordeling van het risicobeheer en de risicobeheersing in de titels 6 en 8, en de

beoordeling van het Icaap en Ilaap in de SREP-kapitaalbeoordeling (titel 7) en de SREP-liquiditeitsbeoordeling (titel 9). Op dezelfde wijze dient de analyse per afzonderlijk risico van Icaap-berekeningen/kapitaalschattingen die worden getoetst overeenkomstig titel 7, evenals eventueel daar geconstateerde tekortkomingen, als input voor de beoordeling van het algehele Icaap-kader in deze titel.

5.2 Het algehele kader voor interne governance

85. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passende en transparante bedrijfsstructuur heeft die 'fit for purpose' is, en of zij passende governance-regelingen ten uitvoer heeft gelegd. In overeenstemming met de *richtsnoeren inzake interne governance*¹ van EBA omvat dit ook een beoordeling van de vraag of de instelling ten minste aantoon:

- a. dat zij een robuuste, transparante organisatiestructuur met duidelijke verantwoordelijkheden heeft, inclusief het leidinggevend orgaan en zijn comités;
- b. dat het leidinggevend orgaan de operationele structuur van de instelling (bijv. de entiteiten en de koppelingen en relaties tussen die entiteiten, special-purposestructuren of aanverwante structuren) en de hieraan gekoppelde risico's ('ken-uw-structuur'-beginsel) kent en begrijpt;
- c. dat zij beschikt over risicobeleid en beleid om belangenconflicten te herkennen en te voorkomen;
- d. dat zij een uitbestedingsbeleid en -strategie heeft waarin rekening wordt gehouden met de gevolgen van de uitbesteding voor de activiteiten van de instelling en de risico's waaraan zij is blootgesteld, en dat haar uitbestedingsbeleid voldoet aan de vereisten van de uitbestedingsrichtlijnen (*Guidelines on outsourcing*²) van het CEBT; en
- e. dat het kader voor interne governance transparant is voor stakeholders.

5.3 Bedrijfs- en risicocultuur

86. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een goede bedrijfs- en risicocultuur heeft die toereikend is voor de schaal, de complexiteit en de aard van haar activiteiten en die gebaseerd is op goede, duidelijk geformuleerde waarden die rekening houden met de risicobereidheid van de instelling.

87. Bevoegde autoriteiten beoordelen in overeenstemming met de EBA-*richtsnoeren inzake interne governance* of:

¹ GL 44 van 27.9.2011.

² 14.12.2006.

- a. het leidinggevend orgaan de hoofverantwoordelijkheid draagt voor de instelling en haar strategie bepaalt;
- b. het leidinggevend orgaan de governancebeginselen, de waarden van de onderneming en passende standaarden vaststelt, waaronder onafhankelijke klokkenluidersprocessen en -procedures;
- c. de ethische bedrijfs- en risicocultuur van de instelling een omgeving creëert waarin mensen zich voldoende kritisch opstellen en wordt bevorderd dat bij besluitvormingsprocessen een reeks verschillende standpunten wordt gehoord (bijv. door onafhankelijke leden op te nemen in de comités van het leidinggevend orgaan); en
- d. er bewijs is van een duidelijke, sterke communicatie van strategieën en beleid naar alle relevante medewerkers en de risicocultuur op alle niveaus binnen de instelling aanwezig is.

5.4 Organisatie en functioneren van het leidinggevend orgaan

88. Bevoegde autoriteiten beoordelen overeenkomstig de *EBA-richtsnoeren inzake interne governance* en de *EBA-richtsnoeren voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie*³:

- a. hoe het leidinggevend orgaan het kader voor interne governance met de belangrijkste onderdelen daarvan vaststelt en hoe het hier toezicht op houdt en het regelmatig beoordeelt; en
- b. of er doeltreffende interactie is tussen het management en de toezichtfuncties van het leidinggevend orgaan.

89. Bevoegde autoriteiten toetsen overeenkomstig artikel 91, lid 12, van Richtlijn 2013/36/EU, de *EBA-richtsnoeren inzake interne governance* en de *EBA-richtsnoeren voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie* de samenstelling en het functioneren van het leidinggevend orgaan en zijn comités door te beoordelen of:

- a. het orgaan een voldoende aantal leden telt en passend is samengesteld;
- b. leden een voldoende niveau van betrokkenheid en onafhankelijkheid hebben;
- c. leden op goede en passende wijze worden beoordeeld op het moment van hun benoeming en vervolgens op continue basis;

³ EBA/GL/2012/06 van 22.11.2012.

- d. de doeltreffendheid van het leidinggevend orgaan wordt getoetst;
- e. er passende praktijken en procedures voor interne governance zijn voor het leidinggevend orgaan en zijn comités, voor zover relevant; en
- f. leden van het leidinggevend orgaan voldoende tijd krijgen om risicokwesties te onderzoeken en passende toegang krijgen tot informatie over de risicosituatie van de instelling.

5.5 Beloningsbeleid en beloningspraktijken

90. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over een beloningsbeleid als vastgelegd in de artikelen 92 tot 96 van Richtlijn 2013/36/EU en over een passend beloningsbeleid voor al het personeel. Bevoegde autoriteiten beoordelen overeenkomstig de *EBA-richtsnoeren inzake interne governance* en de *EBA-richtsnoeren inzake beloningsbeleid en beloningspraktijken*⁴ of:

- a. het beloningsbeleid in overeenstemming is met het risicoprofiel van de instelling en of het leidinggevend orgaan dit beleid handhaaft en goedkeurt en hier toezicht op houdt;
- b. de ingevoerde compensatiestelsels de waarden van de onderneming ondersteunen en in overeenstemming zijn met haar risicobereidheid, haar bedrijfsstrategie en haar belangen op de lange termijn;
- c. medewerkers die een wezenlijke impact hebben op het risicoprofiel van de instelling, op passende wijze worden geïdentificeerd en of Verordening (EU) nr. 604/2014 naar behoren wordt toegepast, in het bijzonder wat betreft:
 - i. de toepassing van de kwalitatieve en kwantitatieve criteria voor de identificatie van personeel; en
 - ii. de bepalingen voor de uitsluiting van medewerkers die alleen worden geïdentificeerd op grond van de kwantitatieve criteria die zijn vastgelegd in artikel 4 van Verordening (EU) nr. 604/2014;
- d. het beloningsbeleid het nemen van buitensporige risico's stimuleert; en
- e. de combinatie van variabele en vaste beloning passend is en de bepalingen over de beperking van de variabele component van de beloning – tot 100% van de vaste component van de beloning (200% met goedkeuring van de

⁴ 10.12.2010.

aandeelhouders) – worden nageleefd, en of de variabele beloning niet wordt uitgekeerd via instrumenten of methoden die niet-naleving van Richtlijn 2013/36/EU of Verordening (EU) nr. 575/2013 in de hand werken.

5.6 Het kader voor risicobeheer

91. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het leidinggevend orgaan van de instelling een passend risicobeheerkader en passende risicobeheerprocessen heeft opgesteld. Deze beoordeling omvat ten minste een toetsing van:
- a. het kader en de strategie voor de risicobereidheid;
 - b. de kaders voor het lcaap en llaap; en
 - c. capaciteiten voor het uitvoeren van stresstests.

5.6.1 Kader voor risicobereidheid en risicostrategie

92. Om het kader en voor risicobereidheid en risicostrategie te toetsen, beoordelen bevoegde autoriteiten:
- a. of het kader voor risicobereidheid rekening houdt met alle wezenlijke risico's waaraan de instelling blootstaat en of dit kader risicobegrenzings-, -toleranties en -drempels bevat;
 - b. of de risicobereidheid en de risicostrategie consistent met elkaar zijn en of beide ook consistent daarmee worden uitgevoerd;
 - c. of het kader voor risicobereidheid toekomstgericht is en in overeenstemming is met de strategische planningshorizon en regelmatig wordt herzien;
 - d. of de verantwoordelijkheid van het leidinggevend orgaan met betrekking tot het kader voor risicobereidheid duidelijk gedefinieerd is en in de praktijk wordt uitgeoefend;
 - e. of de risicostrategie naar behoren rekening houdt met de financiële middelen van de instelling (d.w.z. de risicobereidheid moet in overeenstemming zijn met de eisen van de toezichthouder betreffende eigen vermogen en liquiditeit en andere toezichtmaatregelen); en
 - f. of de verklaring omtrent risicobereidheid schriftelijk is gedocumenteerd en of er bewijs is dat deze aan het personeel van de instelling is gecommuniceerd.
93. Bij de beoordeling van het risicobeheerkader houden bevoegde autoriteiten rekening met de mate waarin dit is ingebed in de totale strategie van de instelling en de manier waarop het

deze strategie beïnvloed. Bevoegde autoriteiten beoordelen in het bijzonder de koppeling tussen het strategisch plan en de kaders voor risico-, kapitaal- en liquiditeitsbeheer.

5.6.2 Icaap- en Ilaap-kaders

94. Bevoegde autoriteiten toetsen periodiek het Icaap en Ilaap van de instelling en bepalen hiervan (1) de deugdelijkheid, (2) de doeltreffendheid en (3) de volledigheid overeenkomstig de criteria in deze paragraaf. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook hoe het Icaap en Ilaap zijn geïntegreerd in het totale risicobeheer en de strategische beheerspraktijken, met inbegrip van kapitaal- en liquiditeitsplanning.
95. Deze beoordelingen worden mede gebruikt voor de berekening van additionele eigenvermogensvereisten en de beoordeling van de toereikendheid van het kapitaal zoals uiteengezet in titel 7, evenals voor de beoordeling van de toereikendheid van de liquiditeit zoals uiteengezet in titel 9.

Deugdelijkheid van het Icaap en Ilaap

96. Om de deugdelijkheid van het Icaap en Ilaap te beoordelen, stellen bevoegde autoriteiten vast of het beleid, de processen, de inputs en de modellen waaruit het Icaap en Ilaap bestaan, evenredig zijn gegeven de aard, schaal en complexiteit van de activiteiten van de instelling. Hiertoe beoordelen bevoegde autoriteiten hoe passend het Icaap en Ilaap zijn voor het beoordelen en handhaven van een adequaat niveau van intern kapitaal en liquiditeit ter dekking van risico's waaraan de instelling is of zou kunnen worden blootgesteld, en om zakelijke besluiten te nemen (bijv. voor de toewijzing van kapitaal in het kader van het ondernemingsplan), ook onder stressomstandigheden, overeenkomstig de CEBT-richtsnoeren voor stresstests⁵.
97. Bij de beoordeling van de deugdelijkheid van het Icaap en Ilaap beoordelen bevoegde autoriteiten, voor zover relevant:
 - a. of door instellingen toegepaste methoden en aannames passend zijn en consistent zijn over verschillende risico's, of ze zijn gebaseerd op betrouwbare empirische inputgegevens, gebruik maken van robuust gekalibreerde parameters en op gelijke wijze worden toegepast voor risicometingen en kapitaal- en liquiditeitsbeheer;
 - b. of het vertrouwensniveau in overeenstemming is met de risicobereidheid en of de interne diversificatie-aannames het bedrijfsmodel en de risicostrategieën weerspiegelen;

⁵ GL 32 van 26.8.2010.

- c. of de bepaling en samenstelling van het beschikbare interne kapitaal of de beschikbare interne liquide middelen die door de instelling in aanmerking worden genomen voor het Icaap en Ilaap in overeenstemming zijn met de risico's die de instelling heeft gemeten en in aanmerking komen voor de berekening van eigen vermogen en liquiditeitsbuffers; en
- d. of de verdeling/toewijzing van het beschikbare interne kapitaal en de beschikbare interne liquide middelen over/aan bedrijfsactiviteiten of rechtspersonen een goede weerspiegeling vormt van het risico waaraan elk van hen is of kan worden blootgesteld, en naar behoren rekening houdt met eventuele wettelijke of operationele beperkingen ten aanzien van de overdraagbaarheid van deze middelen.

Doeltreffendheid van Icaap en Ilaap

98. Bij de beoordeling van de doeltreffendheid van het Icaap en Ilaap onderzoeken bevoegde autoriteiten het gebruik ervan bij het besluitvormings- en beheerproces op alle niveaus in de instelling (het vaststellen van grenzen, prestatiemeting, enz.). Bevoegde autoriteiten beoordelen hoe de instelling het Icaap en Ilaap gebruikt bij haar risico-, kapitaal- en liquiditeitsbeheer (gebruikstest). Bij de beoordeling wordt gekeken naar de onderlinge verbanden en het onderling verbonden functioneren van het Icaap/Ilaap met het risicobereidheidskader, het risicobeheer en het liquiditeits- en kapitaalbeheer, inclusief toekomstgerichte financieringsstrategieën, en of dit passend is voor het bedrijfsmodel en de complexiteit van de instelling.
99. Hiertoe beoordelen bevoegde autoriteiten of de instelling beschikt over beleid, procedures en instrumenten ten behoeve van:
- a. een duidelijke identificatie van de functies en/of managementcomités die verantwoordelijk zijn voor de verschillende elementen van het Icaap en Ilaap (bijv. modellering en kwantificering, interne auditing en validering, monitoring en rapportage, escalatie van issues, enz.);
 - b. kapitaal- en liquiditeitsplanning: de berekening van kapitaal en liquide middelen op toekomstgerichte basis (waaronder in veronderstelde stressscenario's) in samenhang met de totale strategie of significante transacties;
 - c. de toewijzing en monitoring van kapitaal en liquide middelen aan bedrijfsactiviteiten en soorten risico's (bijv. risicobegrenzings die zijn gedefinieerd voor bedrijfsactiviteiten, entiteiten of afzonderlijke risico's, moeten in overeenstemming zijn met de doelstelling de algehele toereikendheid van het interne kapitaal en de liquide middelen te waarborgen);
 - d. een regelmatige en tijdige rapportage betreffende de toereikendheid van kapitaal en liquiditeit aan de directie en het leidinggevend orgaan. Met name de

frequentie waarmee de risico's en de ontwikkeling van de omzet, bestaande interne buffers en het interne besluitvormingsproces worden gerapporteerd, dient toereikend te zijn om het management van de instelling in staat te stellen corrigerende maatregelen te nemen voordat de toereikendheid van kapitaal of liquiditeit in gevaar komt; en

- e. het informeren van de directie of het leidinggevend orgaan en de acties die zij ondernemen wanneer de bedrijfsstrategie en/of significante afzonderlijke transacties mogelijk niet in overeenstemming zijn met het Icaap en het beschikbare interne kapitaal (bijv. de goedkeuring door de directie van een significante transactie wanneer die transactie waarschijnlijk een wezenlijk effect zal hebben op het beschikbare interne kapitaal) en het Ilaap.

100. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het leidinggevend orgaan blijk geeft van voldoende betrokkenheid bij en kennis van het Icaap en Ilaap en de uitkomsten daarvan. Zij beoordelen met name of het leidinggevend orgaan de Icaap- en Ilaap-kaders en -uitkomsten goedkeurt en waar relevant ook de uitkomsten van interne validering van het Icaap en Ilaap.

101. Bevoegde autoriteiten beoordelen de mate waarin het Icaap en Ilaap een toekomstgericht karakter hebben. Zij doen dit door te beoordelen in hoeverre het Icaap en Ilaap in overeenstemming zijn met kapitaal- en liquiditeitsplannen en met strategische plannen.

Volledigheid van Icaap en Ilaap

102. Bevoegde autoriteiten beoordelen in hoeverre het Icaap en Ilaap de bedrijfsactiviteiten, rechtspersonen en risico's dekt waaraan de instelling is of zou kunnen worden blootgesteld, evenals de mate waarin het Icaap en Ilaap voldoen aan wettelijke vereisten. Zij beoordelen met name:

- a. of het Icaap en Ilaap ten aanzien van risico-identificatie en -beoordeling homogeen en evenredig worden toegepast voor alle relevante activiteiten en rechtspersonen van de instelling;
- b. of het Icaap en Ilaap alle wezenlijke risico's dekken, ongeacht de vraag of het risico voortvloeit uit entiteiten die niet worden geconsolideerd (special-purpose vehicles (SPV's), special-purpose entities (SPE's)); en
- c. indien een entiteit verschillende regelingen of processen voor interne governance heeft dan de andere entiteiten in de groep, of deze afwijkingen gerechtvaardigd zijn (invoering van geavanceerde modellen door slechts een deel van de groep bijvoorbeeld kan gerechtvaardigd zijn omdat er voor sommige bedrijfsactiviteiten of rechtspersonen onvoldoende gegevens zijn om parameters te schatten, mits

deze bedrijfsactiviteiten of rechtspersonen geen bron van risicoconcentratie voor de rest van de portefeuille vormen).

5.6.3 Stresstests

103. Bevoegde autoriteiten beoordelen de stresstestprogramma's van de instelling overeenkomstig de CEBT-*richtsnoeren voor stresstests*; daarbij kijken ze of de selectie van de relevante scenario's en de onderliggende aannames, methoden en infrastructuur, evenals het gebruik van de uitkomsten van de stresstests, passend zijn. Dit bevat minimaal een beoordeling van:

- a. de mate waarin stresstests zijn geïntegreerd in een risicobeheerkader van de instelling;
- b. het vermogen en de infrastructuur van de instelling, met inbegrip van gegevens, voor de uitvoering van het stresstestprogramma in afzonderlijke bedrijfsactiviteiten en entiteiten en in de groep als geheel, voor zover relevant;
- c. de betrokkenheid van de directie en het leidinggevend orgaan bij de stresstestprogramma's; en
- d. de integratie van stresstests en de uitkomsten daarvan in de besluitvorming in alle delen van de instelling.

5.7 Het kader voor interne risicobeheersing

104. Bevoegde autoriteiten beoordelen overeenkomstig de EBA-*richtsnoeren inzake interne governance* of de instelling een passend kader voor interne risicobeheersing heeft. Deze omvat ten minste een beoordeling van:

- a. de mate waarin de instelling een kader voor interne risicobeheersing heeft met vaste, onafhankelijke controlefuncties die functioneren binnen een duidelijk besluitvormingsproces met een duidelijke toewijzing van verantwoordelijkheden voor de tenuitvoerlegging van het kader en de onderdelen daarvan;
- b. of het kader voor interne risicobeheersing in alle onderdelen van de instelling ten uitvoer wordt gelegd, waarbij bedrijfs- en ondersteunende eenheden in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor het tot stand brengen en onderhouden van adequaat beleid en procedures voor interne risicobeheersing;
- c. of de instelling beleid en procedures tot stand heeft gebracht om risico's en daaraan verbonden risicoconcentraties te identificeren, meten, monitoren, verminderen en rapporteren, en of dit beleid en deze procedures door het leidinggevend orgaan zijn goedgekeurd;

- d. of de instelling een onafhankelijke risicobeheersingsfunctie heeft ingesteld die actief betrokken is bij het opstellen van de risicostrategie en alle wezenlijke risicobeheersbesluiten van de instelling, en die het leidinggevend orgaan en de directie alle relevante risicogerelateerde informatie verstrekt;
- e. of de onafhankelijke risicobeheersingsfunctie waarborgt dat de processen van de instelling voor het meten, beoordelen en monitoren passend zijn;
- f. of de instelling een Chief Risk Officer heeft met een toereikend mandaat en voldoende onafhankelijkheid van het nemen van risico, die de exclusieve verantwoordelijkheid heeft voor de risicobeheersingsfunctie en het monitoren van het risicobeheerkader;
- g. of de instelling een nalevingsbeleid heeft en een permanente en doetreffende nalevingsfunctie die rapporteert aan het leidinggevend orgaan;
- h. of de instelling een beleid en proces voor de goedkeuring van nieuwe producten met een duidelijk omschreven rol voor de onafhankelijke risicobeheersingsfunctie heeft, die zijn goedgekeurd door het leidinggevend orgaan; en
- i. of de instelling de capaciteit heeft risicorapporten te produceren en deze gebruikt voor managementdoeleinden, en of die risicorapporten (i) juist, volledig, duidelijk en nuttig zijn, en (ii) in een passende frequentie worden opgesteld en verstrekt aan de relevante partijen.

5.7.1 Interne auditfunctie

105. Bevoegde autoriteiten beoordelen overeenkomstig de *EBA-richtsnoeren inzake interne governance* of de instelling een doeltreffende onafhankelijke interne auditfunctie heeft ingesteld:

- a. die is opgezet in overeenstemming met nationale en internationale professionele normen;
- b. waarvan het doel, de bevoegdheden en de verantwoordelijkheid zijn vastgelegd in een handvest dat de professionele normen erkent en is goedgekeurd door het leidinggevend orgaan;
- c. waarvan de organisatorische onafhankelijkheid en de objectiviteit van de interne auditors worden beschermd doordat rechtstreeks wordt gerapporteerd aan het leidinggevend orgaan;
- d. die over voldoende middelen beschikt om zijn taken te vervullen;

- e. die alle noodzakelijke gebieden in het op risico gebaseerde auditplan voldoende dekt, inclusief risicobeheer, interne risicobeheersing, Icaap en Ilaap; en
- f. die doeltreffend kan vaststellen of het interne beleid en de relevante EU-wetgeving en de nationale uitvoeringswetgeving worden nageleefd en eventuele afwijkingen daarvan doeltreffend kan aanpakken.

5.8 Informatiesystemen en bedrijfscontinuïteit

106. Bevoegde autoriteiten beoordelen overeenkomstig de EBA-richtsnoeren inzake interne governance of de instelling over doeltreffende en betrouwbare informatie- en communicatiesystemen beschikt en of deze systemen zowel in normale tijden als in perioden van stress mogelijkheden voor het samenvoegen van risicogegevens volledig ondersteunen. Bevoegde autoriteiten beoordelen met name of de instelling ten minste in staat is om:

- a. correcte en betrouwbare risicogegevens te genereren;
- b. alle wezenlijke risicogegevens uit de gehele instelling te verzamelen en samen te voegen;
- c. samengevoegde en actuele risicogegevens tijdig te genereren; en
- d. samengevoegde risicogegevens te genereren om te voldoen aan een breed scala verzoeken van het leidinggevend orgaan of bevoegde autoriteiten.

107. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook of de instelling een doeltreffend beheer van de bedrijfscontinuïteit heeft ingesteld, met geteste noodplannen en bedrijfscontinuïteitsplannen, evenals herstelplannen voor al haar kritieke functies en middelen.

5.9 Herstelplanning

108. Bevoegde autoriteiten bekijken voor de beoordeling van de interne governance en instellingsbrede risicobeheersing eventuele bevindingen en tekortkomingen die zijn vastgesteld bij de beoordeling van herstelplannen en regelingen voor herstelplanning die is uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 6 en 8 van Richtlijn 2014/59/EU.

109. Op dezelfde wijze dienen uitkomsten van de beoordeling van SREP-elementen, met inbegrip van regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing, als input voor de beoordeling van herstelplannen.

5.10 Toepassing op geconsolideerd niveau en gevolgen voor entiteiten van de groep

110. Op geconsolideerd niveau beoordelen bevoegde autoriteiten naast de hiervoor genoemde elementen ook of:

- a. het leidinggevend orgaan van het moederbedrijf van de instelling inzicht heeft in zowel de organisatie van de groep als de rollen van zijn verschillende entiteiten, evenals hun onderlinge verbanden en relaties;
- b. de organisatorische en juridische structuur van de groep – voor zover relevant – duidelijk en transparant is en past bij de omvang en complexiteit van het bedrijf en de bedrijfsactiviteiten;
- c. de instelling een doeltreffend groepsbreed managementinformatie- en -rapportagesysteem heeft ingesteld voor alle wezenlijke bedrijfsactiviteiten en rechtspersonen, en of deze informatie en rapportages tijdig beschikbaar zijn voor het leidinggevend orgaan van het moederbedrijf van de instelling;
- d. het leidinggevend orgaan van het moederbedrijf van de instelling consistente groepsbrede strategieën heeft ingesteld, waaronder een risicobereidheidskader;
- e. het groepsrisicobeheer alle wezenlijke risico's omvat, ongeacht de vraag of het risico voortvloeit uit entiteiten die niet worden geconsolideerd (specifieke instrumenten en entiteiten (SPV's, SPE's));
- f. de instelling regelmatig stresstests uitvoert die alle wezenlijke risico's en entiteiten omvat overeenkomstig de CEBT-richtsnoeren voor stresstests; en
- g. de groepsbrede interne auditfunctie is afgescheiden van alle andere functies, een groepsbreed, op risico's gebaseerd auditplan heeft, voldoende bemand is en rechtstreeks rapporteert aan het leidinggevend orgaan van het moederbedrijf.

111. Bij het beoordelen van interne governance en instellingsbrede risicobeheersing op het niveau van dochterondernemingen beoordelen bevoegde autoriteiten naast de in deze titel genoemde elementen ook hoe groepsbrede regelingen, beleid en procedures op het niveau van de dochterondernemingen ten uitvoer worden gelegd.

5.11 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

112. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van de toereikendheid van de regelingen van de instelling voor interne governance en van de instellingsbrede risicobeheersing. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 3 genoemde overwegingen.

Tabel 3. Overwegingen van de toezichthouder voor de toewijzing van een score voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing

Score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen
1	Tekortkomingen in de regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing leveren geen waarneembaar risico op voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling heeft een robuuste en transparante organisatiestructuur met duidelijke verantwoordelijkheden, waarin het nemen van risico is gescheiden van de risicobeheer- en risicobeheersingsfuncties. • Er is een gezonde bedrijfscultuur. • De samenstelling en het functioneren van het leidinggevend orgaan zijn passend. • Het beloningsbeleid is in overeenstemming met de risicostrategie en de langetermijnbelangen. • Het risicobeheerkader en de risicobeheerprocessen, waaronder het Icaap en Ilaap, het kader voor stresstests, de kapitaalplanning en de liquiditeitsplanning, zijn passend. • Het kader voor interne risicobeheersing en de interne risicobeheersing zelf zijn passend. • De interne auditfunctie is onafhankelijk en werkt doeltreffend overeenkomstig algemeen aanvaarde internationale normen en vereisten. • Informatiesystemen en regelingen voor bedrijfscontinuïteit zijn passend. • Het herstelplan is volledig en geloofwaardig en de regelingen voor herstelplanning zijn passend.
2	Tekortkomingen in de regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing leveren enig risico op voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling heeft een grotendeels robuuste en transparante organisatiestructuur met duidelijke verantwoordelijkheden, waarin het nemen van risico is gescheiden van de risicobeheer- en risicobeheersingsfuncties.

		<ul style="list-style-type: none"> • Er is over het algemeen een gezonde bedrijfscultuur. • De samenstelling en het functioneren van het leidinggevend orgaan zijn voor het grootste deel passend. • Het beloningsbeleid is grotendeels in overeenstemming met de risicostrategie en de langetermijnbelangen. • Het risicobeheerkader en de risicobeheerprocessen, waaronder het lcaap en llaap, het kader voor stresstests, de kapitaalplanning en de liquiditeitsplanning, zijn grotendeels passend. • Het kader voor interne risicobeheersing en de interne risicobeheersing zelf zijn grotendeels passend. • De interne auditfunctie is onafhankelijk en werkt grotendeels doeltreffend. • Informatiesystemen en regelingen voor bedrijfscontinuïteit zijn grotendeels passend. • Het herstelplan is zo goed als volledig en voor het grootste deel geloofwaardig. De regelingen voor herstelplanning zijn voor het grootste deel passend.
3	<p>Tekortkomingen in de regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing leveren een middelgroot risico op voor de levensvatbaarheid van de instelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De organisatorische structuur van de instelling en de verantwoordelijkheden zijn niet volledig transparant, en het nemen van risico's is niet volledig gescheiden van de risicobeheer- en risicobeheersingsfuncties. • Er zijn twijfels over de passendheid van de bedrijfscultuur. • Er zijn twijfels over de passendheid van de samenstelling en het functioneren van het leidinggevend orgaan. • De zorg bestaat dat het beloningsbeleid mogelijk strijdig is met de risicostrategie

		<p>en de langetermijnbelangen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn twijfels over de passendheid van het risicobeheerkader en de risicobeheerprocessen, waaronder het lcaap en llaap, het kader voor stresstests, de kapitaalplanning en de liquiditeitsplanning. • Er zijn twijfels over de passendheid van het kader voor interne risicobeheersing en de interne risicobeheersing zelf. • Er zijn twijfels over de onafhankelijkheid en de doeltreffende werking van de interne auditfunctie. • Er zijn twijfels over de passendheid van informatiesystemen en regelingen voor bedrijfscontinuïteit. • Het herstelplan is onvolledig en er is enige twijfel over de geloofwaardigheid hiervan. Er zijn twijfels over de passendheid van regelingen voor herstelplanning.
4	<p>Tekortkomingen in de regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing leveren een groot risico op voor de levensvatbaarheid van de instelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De organisatorische structuur van de instelling en de verantwoordelijkheden zijn niet transparant, en het nemen van risico's is niet gescheiden van de risicobeheers- en risicobeheersingsfuncties. • De bedrijfscultuur is niet passend. • De samenstelling en het functioneren van het leidinggevend orgaan zijn niet passend. • Het beloningsbeleid is strijdig met de risicostrategie en de langetermijnbelangen. • Het risicobeheerkader en de risicobeheerprocessen, waaronder het lcaap en llaap, het kader voor stresstests, de kapitaalplanning en de liquiditeitsplanning, zijn niet passend. • De interne auditfunctie is niet onafhankelijk en/of werkt niet

		<p>overeenkomstig algemeen aanvaarde internationale normen en vereisten; de interne auditfunctie werkt niet doeltreffend.</p> <ul style="list-style-type: none">• Het kader voor interne risicobeheersing en de interne risicobeheersing zelf zijn niet passend.• Informatiesystemen en regelingen voor bedrijfscontinuïteit zijn niet passend.• Het herstelplan is onvolledig en onbetrouwbaar. De regelingen voor herstelplanning zijn niet passend.
--	--	--

Titel 6. Beoordeling van de risico's voor het kapitaal

6.1 Algemene overwegingen

113. Bevoegde autoriteiten beoordelen de risico's voor het kapitaal die zijn geïdentificeerd als wezenlijk voor de instelling en kennen hier scores aan toe.

114. Het doel van deze titel is gemeenschappelijke methoden aan te reiken voor de beoordeling van afzonderlijke risico's en van risicobeheer en risicobeheersing. Hierbij wordt niet naar volledigheid gestreefd. Bevoegde autoriteiten houden dus ruimte om aanvullende criteria te hanteren die zij op basis van hun ervaring en de specifieke kenmerken van de instelling relevant achten.

115. Deze titel geeft bevoegde autoriteiten richtsnoeren voor het beoordelen en toekennen van scores aan de volgende risico's voor het kapitaal:

- a. krediet- en tegenpartijrisico;
- b. marktrisico;
- c. operationeel risico;
- d. uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico (IRRBB).

116. Ook wordt binnen elk van de hiervoor genoemde risicocategorieën een reeks subcategorieën geïdentificeerd waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van risico's voor het kapitaal. Deze subcategorieën kunnen afhankelijk van hun belang voor een specifieke instelling afzonderlijk worden beoordeeld en van een score worden voorzien.

117. Het besluit over het belang van de subcategorieën wordt door de toezichthouder naar eigen inzicht genomen. Wat het valutaleningenrisico betreft wordt het belang, in het licht van de aanbeveling van de ESRB inzake kredietverlening in vreemde valuta⁶, echter bepaald met inachtneming van de volgende drempel:

Leningen in vreemde valuta's aan ongedekte kredietnemers vormen ten minste 10% van de totale leningenportefeuille van een instelling (totale leningen aan niet-financiële ondernemingen en huishoudens), wanneer die totale leningenportefeuille ten minste 25% van de totale activa van de instelling vertegenwoordigt.

⁶ESRB/2011/1, PB C 342 van 22.11.2011, blz. 1.

118. Ten behoeve van deze richtsnoeren kijken bevoegde autoriteiten bij het vaststellen van de subcategorieën van een risico meer naar de aard van de risicoblootstelling dan naar de vraag of deze in Verordening (EU) nr. 575/2013 zijn gedefinieerd als onderdelen van krediet-, markt-, of operationeel risico (bijv. posities in aandelen in de bankportefeuille kunnen worden onderzocht in het kader van een marktrisicobeoordeling, ondanks het feit dat deze in Verordening (EU) nr. 575/2013 worden beschouwd als onderdeel van het kredietrisico).
119. Bevoegde autoriteiten kunnen ook beslissen tot andere onderverdelingen dan die welke in deze richtsnoeren worden gepresenteerd, zolang maar alle wezenlijke risico's worden beoordeeld en dit waar relevant wordt overeengekomen binnen het college van toezichthouders.
120. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook andere risico's die worden geïdentificeerd als wezenlijk voor een specifieke instelling maar niet hierboven zijn genoemd (bijv. pensioenrisico, verzekeringsrisico of structureel valutarisico). De volgende informatie kan nuttig zijn bij het identificatieproces:
- a. factoren van het TREA;
 - b. risico's die zijn geïdentificeerd in het Icaap van de instelling;
 - c. risico's die voortvloeien uit het bedrijfsmodel van de instelling (met inbegrip van risico's zijn geïdentificeerd door andere instellingen met een vergelijkbaar bedrijfsmodel);
 - d. informatie die is verkregen uit het monitoren van sleutelindicatoren;
 - e. uitkomsten en constatering uit interne of externe auditrapporten; en
 - f. aanbevelingen en richtsnoeren van EBA, evenals waarschuwingen en aanbevelingen van macroprudentiële autoriteiten of het ESRB.
121. Bevoegde autoriteiten nemen de bovengenoemde elementen ook in aanmerking bij het plannen van de intensiteit van hun toezichtactiviteiten met betrekking tot de beoordeling van een specifiek risico.
122. Voor krediet-, markt- en operationeel risico verifiëren bevoegde autoriteiten of de instelling voldoet aan de minimumvereisten die zijn gesteld in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving. In deze richtsnoeren is het toepassingsgebied van de beoordeling echter groter, zodat deze meer dan alleen de minimumvereisten betreft. Hierdoor kunnen bevoegde autoriteiten zich een volledig beeld van de risico's vormen.
123. Bij het beoordelen van de risico's voor het kapitaal kijken bevoegde autoriteiten ook naar de potentiële impact van het financieringskostenrisico volgens de methode uit titel 8, en beslissen zij over de noodzaak van maatregelen om dit risico te beperken.

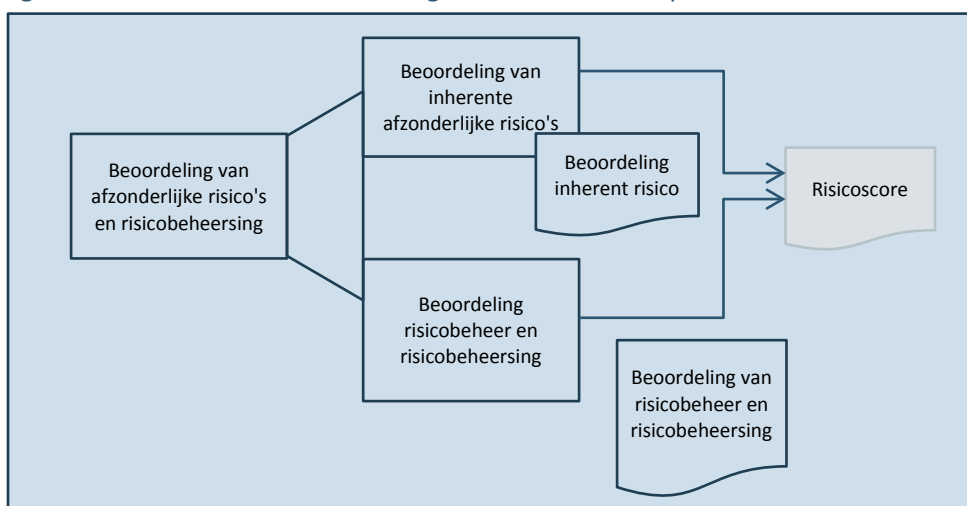
124. Bij de toepassing van de in deze titel uiteengezette methoden identificeren bevoegde autoriteiten relevante kwantitatieve indicatoren en andere gegevens, die ook zouden kunnen worden gebruikt voor het monitoren van sleutelindicatoren als vastgelegd in titel 3.

125. Ten aanzien van elk wezenlijk risico voeren bevoegde autoriteiten een beoordeling uit en kennen zij een score toe aan:

- a. inherent risico (risicoblootstellingen); en
- b. de kwaliteit en doeltreffendheid van risicobeheer en risicobeheersing.

126. Figuur 2 bevat een stroomschema van deze beoordeling.

Figuur 2. Stroomschema beoordeling risico's voor het kapitaal

127. Bij de uitvoering van de beoordelingen maken bevoegde autoriteiten gebruik van alle beschikbare informatiebronnen, waaronder wettelijk verplichte verslaglegging, met de instelling overeengekomen specifieke verslaglegging, interne gegevens en verslagen van de instelling (bijv. verslag van interne audit, risicobeheerrapporten, informatie uit het Icaap), rapporten van inspecties ter plaatse en externe rapporten (bijv. berichten van de instelling aan beleggers, ratingbureaus). Hoewel de beoordeling instellingsspecifiek dient te zijn, nemen bevoegde autoriteiten ook vergelijkingen met soortgelijke groepen in aanmerking om potentiële blootstelling aan risico's voor het kapitaal te identificeren. Daartoe worden per risico vergelijkbare groepen bepaald; dit kunnen andere vergelijkbare groepen zijn dan die welke zijn vastgesteld voor de BMA of voor andere analyses.

128. Bij de beoordeling van risico's voor het kapitaal evalueren bevoegde autoriteiten ook de nauwkeurigheid en prudentie van de berekening van het minimaal vereiste eigen vermogen om situaties te identificeren waarin bij de berekening van het minimale eigen vermogen mogelijk het werkelijke risiconiveau wordt onderschat. Deze beoordeling wordt gebruikt als input voor de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten als bepaald in paragraaf 7.2.3.

129. De uitkomst van de beoordeling van elk wezenlijk risico wordt vastgelegd in een samenvatting van bevindingen waarin een uitleg wordt gegeven van de belangrijkste risicofactoren, plus een score.
130. Bevoegde autoriteiten bepalen de score voornamelijk via de beoordeling van het inherente risico, maar houden ook rekening met overwegingen op het gebied van risicobeheer en risicobeheersing, zoals het feit dat de toereikendheid van risicobeheer en -beheersing het risico van een aanzienlijke prudentiële impact kan vergroten of – in uitzonderlijke gevallen – verkleinen (m.a.w. overwegingen betreffende het inherente risico kunnen het risiconiveau onder- of overschatten afhankelijk van de toereikendheid van het risicobeheer en de risicobeheersing). De beoordeling van de toereikendheid van het risicobeheer en de risicobeheersing wordt uitgevoerd aan de hand van de in de tabellen 4 tot 7 vermelde overwegingen.
131. In de nationale tenuitvoerlegging van deze richtsnoeren kunnen bevoegde autoriteiten andere methoden gebruiken voor het bepalen van afzonderlijke risicoscores. In sommige gevallen kunnen aparte scores worden toegekend aan de inherente risiconiveaus en de kwaliteit van het risicobeheer en de risicobeheersing, met als uitkomst een tussenscore en een eindscore. In andere gevallen wordt in het beoordelingsproces mogelijk geen gebruik gemaakt van tussenscores.

6.2 Beoordeling van het krediet- en tegenpartijrisico

6.2.1 Algemene overwegingen

132. Bevoegde autoriteiten beoordelen het kredietrisico dat voortvloeit uit alle posities van de bankportefeuille (met inbegrip van posities buiten de balanstelling). Bovendien beoordelen zij het tegenpartijkredietrisico en het afwikkelingsrisico.
133. Bij de beoordeling van het kredietrisico nemen bevoegde autoriteiten alle componenten in aanmerking die de potentiële kredietverliezen bepalen, in het bijzonder: de waarschijnlijkheid van een kredietgebeurtenis (in gebreke blijven) of hiermee samenhangende kredietgebeurtenissen, hoofdzakelijk met betrekking tot de kredietnemers en hun vermogen tot het aflossen van relevante verplichtingen; de omvang van posities die aan kredietrisico onderhevig zijn; en het invorderingspercentage van de kredietposities in het geval dat kredietnemers in gebreke blijven. Voor al deze componenten houden bevoegde autoriteiten rekening met de mogelijkheid dat deze componenten in de loop van de tijd verslechteren en ongunstiger uitpakken dan verwacht.

6.2.2 Beoordeling van het inherente kredietrisico

134. Bevoegde autoriteiten stellen door middel van de beoordeling van het inherente kredietrisico vast wat de belangrijkste bepalende factoren zijn van het kredietrisico waaraan de instelling blootstaat. Ook beoordelen zij op die manier de omvang van de prudentiële

impact van dit risico voor de instelling. De beoordeling van het inherente kredietrisico wordt derhalve gestructureerd rond de volgende hoofdstappen:

- a. voorlopige beoordeling;
- b. beoordeling van de aard en samenstelling van de kredietportefeuille;
- c. beoordeling van de kredietkwaliteit van de portefeuille;
- d. beoordeling van het niveau en de kwaliteit van de kredietrisicolimitering; en
- e. beoordeling van het niveau van voorzieningen en van aanpassingen van de kredietwaardering.

135. Bevoegde autoriteiten beoordelen het kredietrisico zowel voor het moment van de beoordeling als vanuit een toekomstperspectief. Zij combineren de analyse van het actuele kredietrisico van de portefeuille met de beoordeling van de kredietrisicostrategie van de instelling (eventueel als onderdeel van de bredere beoordeling van de strategie die zij uitvoeren in het kader van de BMA) en overwegen welke gevolgen deze elementen en uiteindelijk ook de winst en het eigen vermogen van de instelling, zouden kunnen ondervinden van zowel de verwachte macro-economische ontwikkelingen als de macro-economische ontwikkelingen in een stressscenario.

136. Bevoegde autoriteiten voeren de beoordeling voornamelijk uit op het niveau van portefeuilles en activaklassen. Waar relevant voeren bevoegde autoriteiten ook een meer gedetailleerde beoordeling uit, potentieel op het niveau van afzonderlijke kredietnemers of transacties. Bevoegde autoriteiten kunnen bij de beoordeling van het risico van portefeuilles ook gebruik maken van steekproeftechnieken.

137. Bevoegde autoriteiten kunnen de beoordeling verticaal (d.w.z. door te kijken naar alle dimensies voor relevante subportefeuilles) of horizontaal (d.w.z. door voor de hele portefeuille naar één dimensie, bijv. kredietkwaliteit te kijken) uitvoeren.

Voorlopige beoordeling

138. Om de reikwijdte van de beoordeling van het kredietrisico te bepalen, stellen bevoegde autoriteiten eerst vast aan welke bronnen van kredietrisico de instelling is of kan worden blootgesteld. Daartoe maken bevoegde autoriteiten gebruik van de kennis die zij hebben verworven bij de beoordeling van andere SREP-elementen, bij de vergelijking van de positie van de instelling met die van vergelijkbare instellingen en bij eventuele andere toezichtactiviteiten.

139. Bevoegde autoriteiten nemen ten minste de volgende aspecten in aanmerking:

- a. de kredietrisicostrategie en de bereidheid tot het nemen van kredietrisico's ;

- b. het eigenvermogensvereiste voor kredietrisico vergeleken met het totale eigenvermogensvereiste, en - waar relevant - het interne kapitaal dat is toegewezen aan kredietrisico, vergeleken met het totale interne kapitaal, met inbegrip van de ontwikkeling van dit cijfer in het verleden en van prognoses, indien beschikbaar;
 - c. de aard, omvang en samenstelling van de kredietgerelateerde posten van de instelling in en buiten de balansstelling;
 - d. het niveau en de ontwikkeling in de tijd van bijzondere waardeverminderingen en afwaarderingen en van de verzuimpercentages van de kredietportefeuille; en
 - e. het voor risico's gecorrigeerde rendement van de kredietportefeuille.
140. Bevoegde autoriteiten voeren de voorlopige analyse uit met inachtneming van de verandering van de hierboven genoemde elementen in de loop van de tijd om zich een gefundeerde mening te vormen over de belangrijkste bepalende factoren van het kredietrisico van de instelling.
141. Bevoegde autoriteiten richten hun beoordelingen op de factoren en portefeuilles die het wezenlijkst worden geacht.

Aard en samenstelling van de kredietportefeuille

142. Bevoegde autoriteiten beoordelen de aard van de kredietpositie (d.w.z. de soorten kredietnemers en posities) teneinde de onderliggende risicofactoren te identificeren; bovendien analyseren zij de samenstelling van het risico van de kredietportefeuille van de instelling.
143. Bij het uitvoeren van deze beoordeling nemen bevoegde autoriteiten ook in aanmerking hoe de aard van de kredietrisicoblootstelling de omvang van de blootstelling kan beïnvloeden (bijv. kredietlijnen/onbenutte vastgelegde bedragen die worden opgenomen door kredietnemers, denominatie in vreemde valuta's, enz.), rekening houdend met de wettelijke mogelijkheid voor de instelling om eenzijdig niet-opgenomen bedragen van vastgelegde kredietfaciliteiten te annuleren.
144. Bevoegde autoriteiten kijken voor de beoordeling van de aard van het kredietrisico ten minste naar de volgende subcategorieën van kredietrisico:
- a. kredietconcentratierisico;
 - b. tegenpartijkredietrisico en afwikkelingsrisico;
 - c. landenrisico;
 - d. kredietrisico uit securitisaties;

- e. valutateningenrisico; en
- f. gespecialiseerde kredietverlening.

Kredietconcentratierisico

145. Bevoegde autoriteiten vormen zich een beeld van de mate waarin de instelling is blootgesteld aan kredietconcentratierisico als bedoeld in artikel 81 van Richtlijn 2013/36/EU. In het bijzonder beoordelen bevoegde autoriteiten het risico dat de instelling aanzienlijke kredietverliezen zal leiden als gevolg van een concentratie van blootstellingen aan een kleine groep kredietnemers, aan een reeks kredietnemers met een vergelijkbaar wanbetalingsgedrag of aan nauw met elkaar verbonden financiële activa.
146. Bevoegde autoriteiten kijken bij de uitvoering van deze beoordeling naar verschillende categorieën kredietconcentratierisico, waaronder:
- a. naamconcentraties (een enkele cliënt of groep met elkaar verbonden cliënten als gedefinieerd voor omvangrijke posities);
 - b. sectorconcentraties;
 - c. geografische concentraties;
 - d. productconcentratie; en
 - e. concentratie op het gebied van zekerheden en garanties.
147. Bevoegde autoriteiten kijken voor de identificatie van kredietconcentraties naar de gemeenschappelijke factoren van kredietrisico bij de verschillende posities en richten zich daarbij op de posities die vaak een gelijksoortig gedrag laten zien (d.w.z. een sterke correlatie).
148. Bevoegde autoriteiten besteden bijzondere aandacht aan verborgen bronnen van kredietconcentratierisico die werkelijkheid kunnen worden in stresssituaties, wanneer het niveau van kredietrisico-correlatie hoger kan worden dan in normale omstandigheden en wanneer er extra kredietposities kunnen ontstaan uit posten buiten de balanstelling.
149. Voor groepen kijken bevoegde autoriteiten naar het kredietconcentratierisico dat kan voortvloeien uit de consolidatie en dat mogelijk niet duidelijk zichtbaar is op individueel niveau.
150. Bij de beoordeling van kredietconcentraties kijken bevoegde autoriteiten naar mogelijke overlappingen (zo zal een sterke concentratie bij een specifieke nationale overheid waarschijnlijk leiden tot een landenconcentratie en een naamconcentratie). Zij volstaan daarom niet met een eenvoudige optelling van de verschillende soorten kredietconcentratie, maar kijken in plaats daarvan naar de onderliggende factoren.

151. Bevoegde autoriteiten kunnen voor het beoordelen van het concentratieniveau verschillende maatstaven en indicatoren gebruiken; de meest gangbare zijn de Herfindahl-Hirschman Index (HHI) en de Gini-coëfficiënt. Deze kunnen vervolgens worden opgenomen in meer of minder complexe methoden voor het schatten van de extra kredietrisico-impact.

Tegenpartijkrediet- en afwikkelingsrisico's

152. Bevoegde autoriteiten beoordelen de tegenpartijkrediet- en afwikkelingsrisico's waarmee instellingen worden geconfronteerd door posities in afgeleide instrumenten en transacties in financiële instrumenten.

153. Voor deze beoordeling houden zij rekening met de volgende aspecten:

- a. de kwaliteit van tegenpartijen en relevante aanpassingen van de kredietwaardering (credit valuation adjustments - CVA's);
- b. de complexiteit van de onderliggende financiële instrumenten van de relevante transacties;
- c. het wrongwayrisico dat voortvloeit uit de positieve correlatie tussen het tegenpartijkredietrisico en de kredietrisicopositie;
- d. de blootstelling aan tegenpartijkrediet- en afwikkelingsrisico's in termen van zowel de actuele marktwaarden als het nominale bedrag, vergeleken met de totale kredietpositie en het eigen vermogen;
- e. het aandeel van de transacties dat wordt verwerkt via financiële marktinfrastructuren (FMI's) die 'levering-bij-betaling'-afwikkelingsdiensten leveren;
- f. het aandeel van de relevante transacties met centrale tegenpartijen (CTP's) en de doeltreffendheid van de mechanismen voor bescherming tegen verliezen met betrekking tot die transacties; en
- g. het bestaan, de betekenis, de doeltreffendheid en de afdwingbaarheid van verrekeningsovereenkomsten.

Landenrisico

154. Bevoegde autoriteiten beoordelen:

- a. de mate van concentratie binnen alle typen blootstelling aan landenrisico, met inbegrip van posities in staatsschuld, in verhouding tot de kredietportefeuille van de hele instelling (in termen van debiteuren en bedragen);

- b. de economische kracht en stabiliteit van het land van de kredietnemer en het verleden daarvan in termen van tijdige betaling en het voorkomen van ernstige wanbetalingen;
- c. het risico van andere vormen van overheidsinterventie die de kredietwaardigheid van kredietnemers wezenlijk kan verminderen (bijv. bevrozing van spaargelden, onteigening of zeer hoge belastingen); en
- d. het risico dat voortvloeit uit de mogelijkheid dat een gebeurtenis (bijv. een natuurramp of een sociaal-politieke gebeurtenis) die het hele land treft, ertoe leidt dat een grote groep debiteuren in gebreke blijft (collectief debiteurenrisico).

Bevoegde autoriteiten beoordelen ook het conversierisico in verband met grensoverschrijdende kredietverlening in vreemde valuta's voor wezenlijke grensoverschrijdende kredieten en posities in vreemde valuta's.

Kredietrisico uit securitisaties

155. Bevoegde autoriteiten beoordelen het kredietrisico in verband met securitisaties waarbij instellingen optreden als opdrachtgevers, investeerders, sponsors of leveranciers van kredietverbetering.

156. Om de aard van de relevante blootstellingen en de potentiële ontwikkeling hiervan te waarderen:

- a. verwerven bevoegde autoriteiten inzicht in de strategie, risicobereidheid en zakelijke motivaties van de instellingen in termen van securitisaties; en
- b. analyseren zij securitisatieposities met inachtneming van zowel de rol die instellingen spelen en de senioriteit van tranches die zij bezitten, als het soort securitisatie (bijv. traditioneel vs. synthetisch, securitisatie vs. hersecuritisatie).

157. Bevoegde autoriteiten beoordelen met betrekking tot het kredietrisico dat voortvloeit uit securitisatieposities, ten minste:

- a. of de toewijzing van securitisatieposities aan de bankportefeuille en de handelsportefeuille passend en in overeenstemming met de securisatiestrategie van de instelling is;
- b. of de regelgeving op juiste wijze wordt toegepast op securitisaties;
- c. wat de rating en prestatie van de securisatietranches van de instelling zijn, evenals de aard, samenstelling en kwaliteit van de onderliggende activa;
- d. of de kapitaalverlichting in overeenstemming is met de werkelijke risico-overdracht voor door hen geïnitieerde securitisaties. Bevoegde autoriteiten

verifiëren ook of de instelling enige vorm van impliciete (niet-contractuele) steun verleent voor de transacties en beoordelen wat de potentiële impact van kredietrisico is op het eigen vermogen;

- e. of er een duidelijk onderscheid is tussen opgenomen en niet-opgenomen bedragen voor liquiditeitsfaciliteiten die worden geleverd aan het securitisatievehikel; en
- f. of er noodplannen zijn voor doorstroomvennootschappen voor door activa gedekt commercial paper, die worden beheerd door de instelling voor het geval dat een uitgifte van verhandelbaar toonderpapier niet mogelijk is wegens liquiditeitsomstandigheden, en wat de impact hiervan is op de totale kredietrisicoblootstelling van de instelling.

Valutaleningenrisico

158. Bevoegde autoriteiten beoordelen het bestaan en het belang van het extra kredietrisico dat voortvloeit uit kredieten in vreemde valuta's aan ongedekte kredietnemers en in het bijzonder eventuele niet-lineaire relaties tussen marktrisico en kredietrisico waar wisselkoersen (marktrisico) een onevenredige impact kunnen hebben op het kredietrisico van de leningenportefeuille in vreemde valuta's van een instelling. Waar relevant breiden bevoegde autoriteiten de reikwijdte van deze beoordeling echter uit naar andere typen klanten (d.w.z. andere cliënten dan particulieren of kleine en middelgrote bedrijven) die ongedekt zijn. Bevoegde autoriteiten beoordelen met name het hogere kredietrisico als gevolg van:

- a. een stijging van zowel de waarde van de uitstaande schuld als de betalingsstroom voor de aflossing daarvan; en
- b. een stijging van de waarde van de uitstaande schuld ten opzichte van de waarde van als zekerheid verstrekte activa die in de valuta van het eigen land zijn gedenomineerd.

159. Bij de beoordeling van het valutaleningenrisico kijken bevoegde autoriteiten naar:

- a. het soort wisselkoersstelsel en de wijze waarop dit de wisselkoers tussen de binnenlandse en de vreemde valuta's kan beïnvloeden;
- b. het door de instelling gevoerde risicobeheer met betrekking tot kredietverlening in vreemde valuta's, meet- en beheersingskaders, beleid en procedures, waaronder de mate waarin deze niet-lineaire relaties tussen markt- en kredietrisico afdekken. Bevoegde autoriteiten beoordelen met name of:

- i. de instelling expliciet haar risicobereidheid ten aanzien van kredietverlening in vreemde valuta's bepaalt en binnen de vastgestelde grenzen opereert;
 - ii. de instelling rekening houdt met het valutaleningenrisico wanneer kredietnemers worden beoordeeld en leningen in vreemde valuta's worden afgesloten;
 - iii. het valutaleningenrisico, met inbegrip van risicoconcentratie in een of meer valuta's, op passende wijze wordt behandeld in het Icaap;
 - iv. de instelling periodiek de hedgingstatus van kredietnemers toetst;
 - v. bij de beoordeling van de waarschijnlijkheid van wanbetaling het effect van wisselkoersveranderingen wordt meegewogen;
- c. het gevoeligheidseffect van wisselkoersveranderingen op de kredietratings/-scores van de kredietnemers en hun vermogen tot het aflossen van de schuld; en
 - d. mogelijke concentraties van kredietverleningsactiviteiten in één vreemde valuta of in een beperkt aantal nauw aan elkaar verbonden vreemde valuta's.

Gespecialiseerde kredietverlening

160. Bevoegde autoriteiten beoordelen gespecialiseerde kredietverlening los van andere kredietverleningsactiviteiten omdat het risico van dergelijke posities vooral is gelegen in de winstgevendheid van het gefinancierde actief of project (bijv. zakelijk onroerend goed, energiecentrale, transport, grondstoffen, enz.) en niet zozeer in de kredietnemer (die in de meeste gevallen een special purpose vehicle (SPV) is).

161. Over het algemeen gaat het hierbij om posities van aanzienlijke omvang in vergelijking met de portefeuille en vormen ze daardoor een bron van kredietconcentratie met een lange looptijd. Dit maakt het moeilijk betrouwbare prognoses te doen omtrent de winstgevendheid.

162. Bevoegde autoriteiten kijken bij de beoordeling van het relevante risico naar:

- a. de winstgevendheid van de projecten en de voorzichtigheid van de aannames die ten grondslag liggen aan de bedrijfsplannen (met inbegrip van het kredietrisico van de belangrijkste cliënten);
- b. de impact van veranderingen in de regelgeving, met name voor gesubsidieerde sectoren, op toekomstige kasstromen;

- c. waar relevant, de impact van veranderingen van de marktvraag en het bestaan van een markt voor de potentiële toekomstige verkoop van het gefinancierde object;
- d. het bestaan van een consortium of van andere leningverstrekkers die het kredietrisico delen; en
- e. eventuele vormen van garantstelling door de sponsors.

Beoordeling van de kredietkwaliteit van de portefeuille

163. Bevoegde autoriteiten kijken bij de beoordeling van het inherente kredietrisico naar de kwaliteit van de kredietportefeuille door een eerste analyse te verrichten om inbare leningen, oninbare leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend, van elkaar te onderscheiden.
164. Bevoegde autoriteiten beoordelen de algehele kredietkwaliteit op portefeuilleniveau en de verschillende kwaliteitsklassen binnen elk van de hiervoor genoemde categorieën teneinde het totale kredietrisico van de instelling te bepalen. Bevoegde autoriteiten bekijken ook of de werkelijke kredietkwaliteit in overeenstemming is met de aangegeven risicobereidheid en gaan na wat de redenen zijn voor eventuele afwijkingen.
165. Bevoegde autoriteiten besteden bij de beoordeling van de kredietkwaliteit van de portefeuille bijzondere aandacht aan de toereikendheid van de indeling van kredietposities en beoordelen de impact van een potentiële verkeerde indeling, met de daarop volgende vertraging in het aanleggen van voorzieningen voor en het erkennen van verliezen door de instelling. Bevoegde autoriteiten kunnen bij deze beoordeling gebruik maken van de analyse van vergelijkbare groepen en benchmarkportefeuilles, indien beschikbaar. Zij kunnen bij de beoordeling van de kredietkwaliteit van portefeuilles ook gebruik maken van steekproeven van leningen.

Renderende blootstellingen

166. Bevoegde autoriteiten kijken bij de beoordeling van de kredietkwaliteit van renderende blootstellingen naar de verandering in de portefeuille in termen van samenstelling, omvang en kredietwaardigheid, winstgevendheid en het risico van achteruitgang in de toekomst. Daartoe analyseren zij ten minste, voor zover beschikbaar, de volgende elementen:
- a. de spreiding van de kredietklassen van kredietnemers (bijv. naar interne en/of externe rating of andere informatie waarmee de kredietwaardigheid kan worden gemeten, zoals de hefboomratio, het aandeel van de inkomsten dat wordt besteed aan afbetalingstermijnen, enz.);

- b. groeipercents voor verschillende typen kredietnemers, sectoren en producten en consistentie met kredietrisicostrategieën;
- c. gevoeligheid voor de economische cyclus van de kredietklassen van kredietnemers of meer in het algemeen de aflossingscapaciteit van kredietnemers;
- d. historische migratiepercentages voor de verschillende kredietklassen, nalatigheids- en wanbetalingcijfers over verschillende perioden; en
- e. winstgevendheid (bijv. creditspread vs. kredietverliezen).

167. Bevoegde autoriteiten kijken bij het verrichten van deze analyses naar het aantal debiteuren en de relevante bedragen en houden rekening met het niveau van de portefeuilleconcentratie.

Opgegeven blootstellingen

168. Bevoegde autoriteiten beoordelen de omvang van de opgegeven blootstellingen en de mogelijke verliezen die daaruit kunnen voortvloeien. Deze beoordeling omvat ten minste:

- a. de uitstelpercentages per portefeuille en de veranderingen in de loop van de tijd, ook in vergelijking met soortgelijke groepen (peer groups);
- b. het niveau van zekerheidstelling voor opgegeven blootstellingen; en
- c. de migratiepercentages van opgegeven leningen naar renderende en niet-renderende blootstellingen, ook in vergelijking met soortgelijke groepen.

Niet-renderende blootstellingen

169. Bevoegde autoriteiten beoordelen het belang van niet-renderende leningen per portefeuille en de potentiële verliezen die hieruit kunnen voortvloeien. Deze beoordeling omvat ten minste:

- a. de percentages niet-renderende leningen per portefeuille, bedrijfstak, regio, en de veranderingen in de loop van de tijd;
- b. de spreiding van de blootstellingen over klassen niet-renderende leningen (d.w.z. vervallen, dubieus, enz.);
- c. de soorten en het niveau van resterende zekerheden;

- d. de migratiepercentages van klassen niet-renderende klassen naar inbare (renderende) leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend (niet-renderende leningen), en over verschillende klassen niet-renderende leningen;
- e. hypotheekexecuties en veranderingen in de loop van de tijd;
- f. historische invorderingspercentages per portefeuille, bedrijfstak, regio of type onderpand en de duur van het invorderingsproces; en
- g. de jaargang van de portefeuille van niet-renderende leningen.

170. Bevoegde autoriteiten maken bij de bovengenoemde analyse waar passend en mogelijk gebruik van de analyse van vergelijkbare groepen (peer groups) en benchmarkportefeuilles (d.w.z. portefeuilles van kredietnemers die groepen instellingen gemeenschappelijk hebben).

Beoordeling van het niveau en de kwaliteit van de kredietrisicolimitering

171. Bevoegde autoriteiten kijken voor de beoordeling van de potentiële impact van kredietrisico op de instelling ook naar het niveau en de kwaliteit van garanties (waaronder kredietderivaten) en van beschikbare zekerheden die kredietverliezen in het geval van kredietgebeurtenissen zouden beperken, ook wanneer deze voor de berekening van het eigen vermogen niet worden geaccepteerd als in aanmerking komende risicolimiteringstechnieken.

172. Bevoegde autoriteiten kijken in het bijzonder naar:

- a. de dekking die zekerheden en garanties bieden per portefeuille, type kredietnemer, rating, bedrijfstak en andere relevante aspecten;
- b. historische invorderingspercentages per type en omvang van de zekerheden en garanties; en
- c. het belang van het verwateringsrisico (zie artikel 4 van Verordening (EU) nr. 575/2013) voor gekochte kortlopende vorderingen.

173. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook het belang van het restrisico (zie artikel 80 van Richtlijn 2013/36/EU), en in het bijzonder:

- a. de toereikendheid en afdwingbaarheid van zekerheidsovereenkomsten en garanties;
- b. het tijdstip en de mogelijkheid van het uitwinnen van zekerheden en het uitvoering geven aan garanties binnen het nationale wettelijke kader;
- c. de liquiditeit en volatiliteit van als zekerheid verstrekte activa;

- d. de terug te winnen waarde van zekerheden bij eventuele dwangmaatregelen in verband met kredieten (bijv. executieprocedures); en
- e. de kredietwaardigheid van de garantiegevers.

174. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook de concentratie van garantiegevers en zekerheden, evenals de correlatie met de kredietwaardigheid van kredietgevers (wrongwayrisico) en de potentiële impact in termen van de doeltreffendheid van de bescherming.

Beoordeling van het niveau van voorzieningen voor verliezen op leningen en aanpassingen van de kredietwaardering

175. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het niveau van voorzieningen voor verliezen op leningen en aanpassingen van de kredietwaardering passend zijn voor de kwaliteit van de posities en, waar relevant, voor het niveau van de zekerheid. Bevoegde autoriteiten beoordelen:

- a. of het niveau van de voorzieningen voor verliezen op leningen in overeenstemming is met het risiconiveau in verschillende portefeuilles, in de loop van de tijd en vergeleken met relevante gelijksoortige instellingen;
- b. of de aanpassingen van de kredietwaardering aan de marktwaarden van afgeleide instrumenten de kredietwaardigheid van relevante tegenpartijen weerspiegelt;
- c. of voorzieningen in de boekhouding voor verliezen op leningen in overeenstemming zijn met toepasselijke waarderingsgrondslagen en worden beoordeeld als voldoende voor de dekking van verwachte verliezen;
- d. of er voor niet-renderende leningen, leningen waarvoor uitstel is verleend of geëxecuteerde activa voldoende voorzieningen voor verliezen op leningen zijn gereserveerd, rekening houdend met het niveau van de actuele zekerheden en de jaargang van de betrokken posities; en
- e. of voorzieningen voor verliezen op leningen in overeenstemming zijn met verliezen in het verleden en relevante macro-economische ontwikkelingen en of zij eventuele veranderingen in relevante wet- en regelgeving weerspiegelen (bijv. betreffende executie, terugnemings- of bescherming van crediteuren).

176. Bevoegde autoriteiten voeren, waar zij dat nodig achten, inspecties ter plekke uit of maken gebruik van andere passende toezichtacties om te beoordelen of het niveau van de voorzieningen voor verliezen op leningen en van de risicodekking toereikend is, bijvoorbeeld door een steekproef van leningen te beoordelen.

177. Bevoegde autoriteiten houden ook rekening met eventuele bevindingen van interne en externe auditors, waar deze beschikbaar zijn.

Stresstests

178. Bevoegde autoriteiten houden bij de beoordeling van het inherente kredietrisico van een instelling rekening met de resultaten van stresstests die de instelling heeft uitgevoerd teneinde eerder niet-geïdentificeerde bronnen van kredietrisico op te sporen, bijvoorbeeld als gevolg van veranderingen in de kredietkwaliteit, kredietconcentraties, de waarde van zekerheden en de kredietpositie tijdens een periode van stress.

6.2.3 Beoordeling van risicobeheer en risicobeheersing

179. Teneinde een compleet inzicht te krijgen in het risicoprofiel van de instelling toetsen bevoegde autoriteiten ook het kader voor governance en risicobeheer dat ten grondslag ligt aan haar kredietverleningsactiviteiten. Hiertoe beoordelen bevoegde autoriteiten:

- a. de kredietrisicostrategie en de bereidheid tot het nemen van kredietrisico's ;
- b. het organisatiekader;
- c. beleid en procedures;
- d. risico-identificatie, -meting, -beheer, -monitoring en -rapportage; en
- e. het interne kader voor risicobeheersing.

Kredietrisicostrategie en bereidheid tot het nemen van kredietrisico's

180. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een gedegen, duidelijk geformuleerde en gedocumenteerde kredietrisicostrategie heeft die is goedgekeurd door het leidinggevend orgaan. Voor deze beoordeling houden bevoegde autoriteiten rekening met de vraag:

- a. of het leidinggevend orgaan de kredietrisicostrategie en de kredietrisicobereidheid, evenals het proces voor de toetsing hiervan, duidelijk formuleert;
- b. of de directie de door het leidinggevend orgaan goedgekeurde kredietrisicostrategie op de juiste wijze uitvoert en monitort en ervoor zorgt dat de activiteiten van de instelling in overeenstemming zijn met de vastgestelde strategie, dat er schriftelijke procedures worden opgesteld en ten uitvoer gelegd, en dat verantwoordelijkheden op juiste en duidelijke wijze worden toegewezen;
- c. of de strategie van de instelling voor het kredietrisico en het tegenpartijrisico de bereidheid van de instelling tot het nemen van kredietrisico's weerspiegelt en in overeenstemming is met de algehele risicobereidheid;
- d. of de kredietrisicostrategie van de instelling passend is voor de instelling, gegeven haar:

- bedrijfsmodel;
 - algehele risicobereidheid;
 - marktklimaat en rol in het financiële stelsel; en
 - financiële toestand, financieringscapaciteit en toereikendheid van het eigen vermogen;
- e. of de kredietrisicostrategie van de instelling haar kredietverleningsactiviteiten en zekerhedenbeheer omvat, evenals het beheer van niet-renderende leningen, en of deze strategie op risico gebaseerde besluitvorming ondersteunt en aspecten weerspiegelt zoals soorten posities (commercieel, consumenten, vastgoed, staatsschuld), economische sector, geografische locatie, valuta en vervaldatum, met inbegrip van concentratietoleranties;
- f. of de kredietrisicostrategie van de instelling alle activiteiten van de instelling omvat waar het kredietrisico significant kan zijn;
- g. of de kredietrisicostrategie van de instelling rekening houdt met cyclische aspecten van de economie, ook in stresssituaties, en met de daaruit voortvloeiende verschuivingen in de samenstelling van de kredietrisicoportefeuille; en
- h. of de instelling een passend kader heeft ingesteld om te waarborgen dat de kredietrisicostrategie doeltreffend wordt gecommuniceerd aan alle relevante medewerkers.

Organisatiekader

181. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend organisatiekader heeft om doeltreffend beheer, meting en beheersing van het kredietrisico mogelijk te maken, met (zowel kwalitatief als kwantitatief) voldoende personele en technische middelen om de vereiste taken uit te voeren. Zij houden rekening met de vraag of:

- a. er duidelijke verantwoordelijkheidslijnen zijn voor het aangaan, meten monitoren, beheren en rapporteren van kredietrisico;
- b. de systemen voor het beheersen en monitoren van kredietrisico onafhankelijk worden getoetst en er een duidelijke scheiding is tussen degenen die risico aangaan en degenen die risico beheren;
- c. de functies voor risicobeheer, -meting en -beheersing de kredietrisico's in de gehele instelling dekken; en

- d. de medewerkers die betrokken zijn bij kredietverlening (zowel in de operationele afdelingen als bij risicobeheer en -beheersing) over de juiste vaardigheden en ervaring beschikken.

Beleid en procedures

182. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling passend beleid heeft voor de identificatie, het beheer, het meten en het beheersen van kredietrisico. Hiertoe houden zij rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan het beleid voor het beheren, meten en beheersen van kredietrisico goedkeurt en dit regelmatig bespreekt en toetst, overeenkomstig de risicostrategieën;
- b. de directie verantwoordelijk is voor het opstellen en ten uitvoer leggen van het beleid en de procedures voor het beheren, meten en beheersen van kredietrisico, zoals vastgesteld door het leidinggevend orgaan;
- c. het beleid en de procedures deugdelijk zijn en in overeenstemming met de kredietrisicostrategie, en alle belangrijke activiteiten en processen dekken die relevant zijn voor het beheren, meten en beheersen van kredietrisico, in het bijzonder:
 - het verlenen van kredieten en beslissen over prijzen hiervoor: bijvoorbeeld acceptatie van kredietnemers, garantiegevers en zekerheden; kredietlimieten; selectie van financiële-marktinfrastucturen, CTP's en correspondentbanken; soorten beschikbare kredietfaciliteiten; toe te passen voorwaarden (waaronder vereiste zekerheids- en verrekeningsovereenkomsten);
 - het meten en monitoren van kredietrisico: bijvoorbeeld criteria voor de identificatie van groepen verbonden tegenpartijen; criteria voor het beoordelen van de kredietwaardigheid van kredietnemers en evaluatie van zekerheden en frequentie van de toetsing hiervan; criteria voor het kwantificeren van waardeverminderingen, aanpassingen van kredietwaardering en voorzieningen; en
 - kredietbeheer: bijvoorbeeld criteria voor de toetsing van producten en voorwaarden; criteria voor het verlenen van uitstel of herstructurering; criteria voor de classificatie van leningen en beheer van oninbare leningen;
- d. dit beleid in overeenstemming is met relevante regelgeving en toereikend is voor de aard en complexiteit van de activiteiten van de instelling, en een duidelijk begrip mogelijk maakt van het kredietrisico dat inherent is aan de verschillende producten en activiteiten van de instelling;

- e. dit beleid in de gehele instelling op consistente wijze en duidelijk is geformaliseerd, gecommuniceerd en toegepast; en of
- f. dit beleid consistent wordt toegepast bij alle bankgroepen en een goed beheer van gemeenschappelijke kredietnemers en tegenpartijen mogelijk maakt.

Risico-identificatie, -meting, -monitoring en -rapportage

183. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling over een passend kader beschikt voor het identificeren, begrijpen, meten, monitoren en rapporteren van kredietrisico, in overeenstemming met de omvang en complexiteit van de instelling, en of dit kader voldoet aan de vereisten van de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving.

184. Wat dit betreft gaan bevoegde autoriteiten na of de gegevens, informatiesystemen en analysetechnieken geschikt zijn om de instelling in staat te stellen te voldoen aan de rapportagevereisten van de toezichthouder en om het kredietrisico dat inherent is aan alle activiteiten op de balans en buiten de balanstelling (waar relevant op groepsniveau) te detecteren, te meten en regelmatig te monitoren, in het bijzonder wat betreft:

- a. het kredietrisico en de geschiktheid van de kredietnemer/tegenpartij/transactie;
- b. kredietposities (ongeacht de aard hiervan) van kredietnemers en, waar relevant, van groepen met elkaar verbonden kredietnemers;
- c. dekking met zekerheden (waaronder verrekeningsovereenkomsten) en geschiktheid van deze dekking;
- d. blijvende naleving van de contractuele voorwaarden en overeenkomsten (convenanten);
- e. ongeoorloofde overschrijdingen en voorwaarden voor herclassificatie van kredietposities; en
- f. relevante bronnen van kredietconcentratierisico.

185. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een duidelijk begrip heeft van het kredietrisico ten aanzien van de verschillende soorten kredietnemers, transacties en verstrekte kredieten.

186. Zij beoordelen ook of de instelling beschikt over geschikte vaardigheden, systemen en methoden om dit risico te meten op kredietnemer/transactie- en portefeuilleniveau, in overeenstemming met de omvang, aard, samenstelling en complexiteit van de activiteiten van de instelling waarbij sprake is van kredietrisico. Bevoegde autoriteiten controleren met name of dergelijke systemen en methoden:

- a. de instelling in staat stellen onderscheid te maken tussen verschillende niveaus van kredietnemer- en transactierisico;
- b. leiden tot een goede en prudente inschatting van het niveau van het kredietrisico en de waarde van zekerheden;
- c. kredietconcentratierisico's identificeren en meten (naamconcentratie, sector, geografische spreiding, enz.);
- d. de instelling in staat stellen ten behoeve van planning en stresstests kredietrisicoschattingen te extrapoleren;
- e. de instelling in staat stellen het niveau van voorzieningen en de aanpassingen van de kredietwaardering te bepalen dat nodig is voor de dekking van verwachte en geleden verliezen; en
- f. waar wezenlijk, erop gericht zijn de risico-elementen te omvatten die niet of niet geheel worden gedekt door de vereisten van Verordening (EU) nr. 575/2013.

187. Met het oog op artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU controleren bevoegde autoriteiten, wanneer de instelling toestemming heeft interne benaderingen te gebruiken voor de bepaling van het minimale eigenvermogensvereiste voor kredietrisico, of de instelling nog altijd voldoet aan de minimumeisen die zijn vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving en of er bij deze interne benaderingen geen sprake is van een wezenlijke onderschatting van risico.

188. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling de aannames begrijpen die ten grondslag liggen aan het systeem voor de meting van krediet en of zij zich bewust zijn van de mate van relevant modelrisico.

189. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling stresstests heeft uitgevoerd om inzicht te krijgen in de impact van ongunstige voorvallen op haar blootstellingen aan kredietrisico en op de toereikendheid van haar voorzieningen voor kredietrisico. Zij houden rekening met:

- a. de frequentie van de stresstests;
- b. vastgestelde relevante risicofactoren;
- c. onderliggende aannames van het stressscenario; en
- d. het interne gebruik van de uitkomsten van stresstests voor kapitaalplanning en kredietrisicostrategieën.

190. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een continue en doeltreffende monitoring van kredietrisicoblootstellingen (met inbegrip van kredietconcentratie) heeft vastgesteld en ten uitvoer heeft gelegd in de gehele instelling, onder meer middels specifieke indicatoren en

relevante triggers, zodat op doeltreffende wijze wordt voorzien in vroegtijdige waarschuwingen.

191. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling regelmatige rapportering van kredietrisicoblootstellingen, waaronder de uitkomsten van stresstests, aan het leidinggevend orgaan, de directie en de relevante kredietrisicobeheerders, heeft ingevoerd.

Intern kader voor risicobeheersing

192. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een sterk en omvattend kader voor risicobeheersing en goede waarborgen voor kredietrisicolimitering heeft, in lijn met haar kredietrisicostrategie en risicobereidheid. Hiertoe besteden bevoegde autoriteiten bijzondere aandacht aan de vraag of:

- a. de reikwijdte van de risicobeheersingsfuncties van de instelling alle geconsolideerde entiteiten, alle geografische locaties en alle kredietverleningsactiviteiten omvat;
- b. er interne risicobeheersingsmaatregelen, bedrijfslimieten en andere praktijken zijn om de blootstellingen aan kredietrisico binnen de grenzen te houden die aanvaardbaar zijn voor de instelling, in overeenstemming met de parameters die het leidinggevend orgaan en de directie hebben vastgesteld, en met de risicobereidheid van de instelling; en
- c. de instelling passende interne risicobeheersingsmaatregelen en -praktijken heeft om te waarborgen dat niet-naleving van en uitzonderingen op beleid, procedures en limieten tijdig worden gerapporteerd aan het juiste managementniveau, zodat dat actie kan ondernemen.

193. Bevoegde autoriteiten beoordelen het limietenstelsel, waaronder ook of:

- a. het limietenstelsel adequaat is voor de complexiteit van de organisatie van de instelling en haar kredietactiviteiten, evenals haar capaciteit om het kredietrisico te meten en te beheren;
- b. de vastgestelde limieten absoluut zijn of dat hiervan mag worden afgeweken. In dat laatste geval dient in het beleid van de instelling duidelijk te zijn omschreven gedurende welke periode en onder welke specifieke omstandigheden deze afwijkingen mogelijk zijn;
- c. de instelling procedures heeft om kredietbeheerders op de hoogte te houden van de actuele limieten; en

- d. de instelling adequate procedures heeft om haar limieten regelmatig aan te passen (bijv. om te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met gewijzigde strategieën).

194. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook de functionaliteit van de interne auditfunctie. Hiertoe beoordelen zij of:

- a. de instelling op periodieke basis interne audits verricht van het kader voor kredietrisicobeheer;
- b. de interne audit de belangrijkste elementen van kredietrisicobeheer, -meting en -beheersing in de instelling omvat; en of
- c. de interne auditfunctie goed in staat is vast te stellen of het interne beleid en relevante externe regelgeving worden nageleefd, en maatregelen te nemen indien een van beide niet wordt nageleefd.

195. Voor instellingen die een interne benadering hanteren voor de bepaling van de minimale eigenvermogensvereisten voor kredietrisico, beoordelen bevoegde autoriteiten ook of het interne validatieproces deugdelijk is en erin slaagt kritisch te kijken naar aannames van modellen en eventuele potentiële tekortkomingen te identificeren met betrekking tot kredietrisicomodellering, kredietrisicokwantificering en het kredietrisicobeheersysteem, en met betrekking tot andere relevante minimumvereisten als vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving.

5.11 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

196. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van het krediet- en tegenpartijrisico van de instelling. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 4 genoemde overwegingen. Indien de bevoegde autoriteit op basis van het grote belang van bepaalde risico-subcategorieën besluit deze subcategorieën afzonderlijk te beoordelen en een score te geven, passen zij daarbij voor zover mogelijk de leidraad van deze tabel naar analogie toe.

Tabel 4. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor krediet- en tegenpartijrisico

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat beheer en risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het	<ul style="list-style-type: none"> • De aard en samenstelling van de blootstelling aan kredietrisico impliceert geen wezenlijk risico. Er is geen wezenlijke blootstelling aan complexe producten en transacties. • Het niveau van 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kredietrisicobeleid en de kredietrisicostrategie van de instelling en haar algehele strategie en risicobereidheid zijn met elkaar in overeenstemming.

	beheer en de risicobeheersing.	<p>kredietconcentratierisico is niet wezenlijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het niveau van niet-renderende leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend, is niet wezenlijk. Het kredietrisico van renderende leningen is niet wezenlijk. • De dekking van voorzieningen en aanpassingen van de kredietwaardering is zeer hoog. • De dekking en kwaliteit van zekerheden en garanties zijn zeer hoog. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het organisatiekader voor kredietrisico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen degenen die risico nemen en de functies voor risicobeheer en -beheersing. • Het kredietrisico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en gerapporteerd.
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De aard en samenstelling van de blootstelling aan kredietrisico impliceert een laag risico. Er is een geringe blootstelling aan complexe producten en transacties. • Het niveau van kredietconcentratierisico is laag. • Het niveau van niet-renderende leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend, is laag. Het kredietrisico van renderende blootstellingen is laag. • De dekking van voorzieningen en aanpassingen van de kredietwaardering is hoog. • De dekking en kwaliteit van zekerheden en garanties zijn hoog. 	<ul style="list-style-type: none"> • De interne limieten en het kader voor de beheersing van kredietrisico zijn deugdelijk. • Limieten waarmee het kredietrisico kan worden verkleind of beperkt, zijn in overeenstemming met de strategie voor het beheer van kredietrisico en de risicobereidheid van de instelling.
3	Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De aard en samenstelling van de blootstelling aan kredietrisico impliceert een middelhoog risico. Er is een middelhoge blootstelling aan complexe producten en transacties. • Het niveau van kredietconcentratierisico is middelhoog. • Het niveau van niet-renderende leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend, is middelhoog. Het kredietrisico van renderende blootstellingen is middelhoog en zal verder verslechteren onder 	

		<p>stressomstandigheden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De dekking van voorzieningen en aanpassingen van de kredietwaardering is middelhoog. • De dekking en kwaliteit van zekerheden en garanties zijn middelhoog. 	
4	<p>Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het beheer en de risicobeheersing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De aard en samenstelling van de blootstelling aan kredietrisico impliceert een hoog risico. Er is een hoge blootstelling aan complexe producten en transacties. • Het niveau van kredietconcentratierisico is hoog. • Het niveau van niet-renderende leningen en leningen waarvoor uitstel is verleend, is hoog. Het kredietrisico van renderende blootstellingen is hoog. • De dekking van voorzieningen en aanpassingen van de kredietwaardering is laag. • De dekking en kwaliteit van zekerheden en garanties zijn laag. 	

6.3 Beoordeling van het marktrisico

6.3.1 Algemene overwegingen

197. De beoordeling van het marktrisico betreft de posities in en buiten de balanstelling waarop verliezen kunnen worden geleden als gevolg van veranderingen in de marktprijzen. Bevoegde autoriteiten kijken bij de beoordeling van het marktrisico ten minste naar de volgende subcategorieën:

- a. positierisico, verder onderverdeeld in algemeen en specifiek risico;
- b. valutarisico;
- c. grondstoffenrisico; en
- d. CVA-risico.

198. De beoordeling omvat minimaal de risico's die voortvloeien uit aan rentetarieven gerelateerde instrumenten en aandelen en aan aandelen gerelateerde instrumenten in de reglementaire handelsportefeuille, evenals posities in vreemde valuta's en risicoposities in grondstoffen, zowel in de handelsportefeuille als in de bankportefeuille.

199. Bovendien worden met betrekking tot de bankportefeuille de volgende subcategorieën van marktrisico in aanmerking genomen:

- a. creditspreadrisico als gevolg van posities die tegen reële waarde worden gemeten; en
- b. risico dat voortvloeit uit posities in aandelen

200. Het uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiende renterisico (IRRBB) valt niet onder de beoordeling van het marktrisico; dit wordt in hoofdstuk 6.5 behandeld.

6.3.2 Beoordeling van het inherente marktrisico

201. Via de beoordeling van het inherente marktrisico stellen bevoegde autoriteiten vast wat de belangrijkste factoren van de blootstelling van de instelling aan marktrisico zijn en schatten zij het risico in van een significante prudentiële impact op de instelling. De beoordeling van het inherente marktrisico wordt uitgevoerd in de volgende hoofdstappen:

- a. voorlopige beoordeling;
- b. beoordeling van de aard en samenstelling van de posities van de instelling die onderhevig zijn aan marktrisico;
- c. beoordeling van de winstgevendheid;
- d. beoordeling van het marktconcentratierisico; en
- e. de uitkomst van stresstests.

Voorlopige beoordeling

202. Om de reikwijdte van de beoordeling van het marktrisico te bepalen, stellen bevoegde autoriteiten eerst vast aan welke bronnen van marktrisico de instelling is of kan worden blootgesteld. Daartoe maken bevoegde autoriteiten gebruik van de kennis die zij hebben verworven bij de beoordeling van andere SREP-elementen, bij de vergelijking van de positie van de instelling met die van vergelijkbare instellingen en bij eventuele andere toezichtactiviteiten.

203. Bevoegde autoriteiten nemen ten minste de volgende aspecten in aanmerking:

- a. de marktactiviteiten, bedrijfsonderdelen en producten van de instelling;

- b. de belangrijkste strategie van de marktrisicoportefeuille en de risicobereidheid bij marktactiviteiten;
- c. het relatieve gewicht van marktrisicoposities in termen van totale activa, ontwikkelingen in de loop van de tijd en de strategie van de instelling voor deze posities, indien beschikbaar;
- d. het relatieve gewicht van nettowinsten op marktposities in het totale bedrijfsresultaat; en
- e. het eigenvermogensvereiste voor marktrisico vergeleken met het totale eigenvermogensvereiste, en - waar relevant - het interne kapitaal dat is toegewezen aan marktrisico, vergeleken met het totale interne kapitaal, met inbegrip van de ontwikkeling van dit cijfer in het verleden en van prognoses, indien beschikbaar;

204. In hun initiële beoordelingen kijken bevoegde autoriteiten ook naar significante veranderingen in de marktactiviteiten van de instelling, waarbij zij speciale aandacht besteden aan potentiële veranderingen in de totale blootstelling aan marktrisico. Zij beoordelen ten minste:

- a. significante veranderingen in marktrisicostrategie, -beleid en -limieten;
- b. de potentiële impact van die veranderingen op het risicoprofiel van de instelling; en
- c. belangrijke trends in de financiële markten.

Aard en samenstelling van de marktrisicoactiviteiten van de instelling

205. Bevoegde autoriteiten analyseren de aard van de blootstellingen van de instelling aan marktrisico (handelsportefeuille en bankportefeuille) teneinde specifieke risicoblootstellingen en daaraan verbonden marktrisicofactoren (bijv. wisselkoersen, rentetarieven of creditspreads) te identificeren voor nadere diepgaande beoordeling.

206. Bevoegde autoriteiten analyseren marktrisicoblootstellingen naar relevante activaklassen en/of financiële instrumenten, afhankelijk van de omvang, de complexiteit en het niveau van het risico. Voor de meest relevante blootstellingen beoordelen toezichthouders de hieraan verbonden risicofactoren.

207. Wanneer bevoegde autoriteiten marktrisicoactiviteiten analyseren, kijken zij ook naar de complexiteit van de relevante financiële producten (bijv. over-the-counterproducten (OTC) of producten die worden gewaardeerd op basis van een modellenbenadering) en van specifieke activiteiten in de markt (bijv. hoogfrequente handel). Er wordt gekeken naar de volgende punten:

- a. indien de instelling posities in derivaten heeft, beoordelen bevoegde autoriteiten zowel de marktwaarde als het notionele bedrag; en
- b. wanneer de instelling zich bezighoudt met OTC-derivaten, beoordelen bevoegde autoriteiten het gewicht van deze transacties in de totale derivatenportefeuille en de verdeling van de OTC-portefeuille over soorten contracten (swap, forward, enz.), onderliggende financiële instrumenten, enz. (het tegenpartijkredietrisico van deze producten wordt behandeld bij de methode voor kredietrisico).

208. Waar passend beoordelen bevoegde autoriteiten posities in noodlijdende entiteiten en/of illiquide posities (bijv. 'legacy-portefeuilles', d.w.z. portefeuilles bestaande uit niet-liquide activa die verband houden met beëindigde bankpraktijken/-activiteiten die worden beheerd volgens een afbouwmodel en de impact hiervan op de winstgevendheid van de instelling.

209. Voor instellingen die interne benaderingen gebruiken voor de bepaling van de verplichte eigenvermogensvereisten, houden bevoegde autoriteiten ook rekening met de volgende indicatoren om specifieke risicogebieden en daaraan verbonden risicofactoren te identificeren:

- a. de verdeling van eigenvermogensvereisten voor marktrisico over risicowaarde (Value at Risk - VaR), stresswaarde van het potentiële verlies (SVaR), vereiste voor additioneel risico (IRC) en vereiste voor correlation trading-portefeuille;
- b. de VaR opgesplitst naar risicofactoren;
- c. de verandering in de VaR en SVaR (mogelijke indicatoren kunnen zijn de verandering van dag tot dag of van week tot week, het gemiddelde per kwartaal en de uitkomsten van tests achteraf; en
- d. de vermenigvuldigingsfactoren die worden toegepast op VaR en SVaR.

210. Waar passend kijken bevoegde autoriteiten ook naar de interne risicometingen van instellingen. Het kan hierbij onder meer gaan om de interne VaR die niet wordt gebruikt in de berekening van het eigenvermogensvereiste of gevoeligheden van het marktrisico voor verschillende risicofactoren en potentiële verliezen.

211. Bevoegde autoriteiten kijken bij de analyse van het inherente marktrisico naar cijfers op een bepaald tijdstip en naar trends, zowel op samengevoegde basis als per portefeuille. Waar mogelijk wordt deze analyse aangevuld met een vergelijking van de cijfers van de instelling met soortgelijke instellingen en met relevante macro-economische indicatoren.

Winstgevendheidsanalyse

212. Bevoegde autoriteiten analyseren de historische winstgevendheid van marktactiviteiten, met inbegrip van de volatiliteit van de winsten, om een beter inzicht te verwerven in het marktrisicoprofiel van de instelling. Deze analyse kan worden verricht op portefeuilleniveau

of worden opgesplitst naar bedrijfsonderdeel of activaklasse (mogelijk als onderdeel van de bredere beoordeling die wordt uitgevoerd als onderdeel van de BMA).

213. Bij de beoordeling van de winstgevendheid besteden bevoegde autoriteiten specifieke aandacht aan de belangrijkste risicogebieden die zijn geïdentificeerd tijdens het onderzoek van marktrisicoactiviteiten. Zij maken onderscheid tussen inkomsten uit handel en andere inkomsten (zoals commissies, aan cliënten gefactureerde kosten, enz.) enerzijds en gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten/verliezen anderzijds.
214. Voor activaklassen en/of -posities die abnormale winsten of verliezen opleveren, beoordelen bevoegde autoriteiten de winstgevendheid in vergelijking met het niveau van het door de instelling aangegane risico (bijv. VaR/nettowinst op voor handel bestemde financiële activa en passiva) teneinde mogelijke inconsistenties te identificeren en te analyseren. Waar mogelijk vergelijken bevoegde autoriteiten de cijfers van de instelling met haar prestaties in het verleden en met vergelijkbare groepen.

Marktconcentratierisico

215. Bevoegde autoriteiten vormen zich een beeld van de mate van marktconcentratierisico waaraan de instelling is blootgesteld, hetzij door blootstellingen aan één risicofactor, hetzij door blootstellingen aan meerdere met elkaar samenhangende risicofactoren.
216. Bij de beoordeling van mogelijke concentraties besteden bevoegde autoriteiten aandacht aan concentraties in complexe producten (bijv. gestructureerde producten), illiquide producten (bijv. gesecuritiseerde schuldverplichtingen (collateralised debt obligations - CDO's) of producten die worden gewaardeerd op basis van een modellenbenadering.

Stresstests

217. Bij de beoordeling van het inherente marktrisico van een instelling houden bevoegde autoriteiten rekening met de resultaten van stresstests die de instelling heeft uitgevoerd teneinde eerder niet geïdentificeerde bronnen van marktrisico op te sporen. Dit is met name van belang voor staatrisicogebeurtenissen, die wegens de lage frequentie waarmee zij zich voordoen, mogelijk ondervertegenwoordigd zijn of zelfs volledig ontbreken in historische gegevens. Een andere bron van potentiële verborgen kwetsbaarheden waar bevoegde autoriteiten op moeten letten, is de mogelijkheid van onverwachte wijzigingen in de parameters voor prijsbepaling, zoals een plotselinge verandering van bepaalde prijzen of prijsbubbels bij grondstoffen.

6.3.3 Beoordeling van het beheer en de beheersing van marktrisico's

218. Om een volledig inzicht te krijgen in het marktrisicoprofiel van de instelling toetsen bevoegde autoriteiten de kaders voor governance en risicobeheer die ten grondslag liggen aan haar marktactiviteiten. Hiertoe beoordelen bevoegde autoriteiten de volgende elementen:
- marktrisicostrategie en risicobereidheid;

- b. organisatiekader;
- c. beleid en procedures;
- d. risico-identificatie, -meting, -monitoring en -rapportage; en
- e. intern kader voor risicobeheersing.

Marktrisicostrategie en risicobereidheid

219. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een gedegen, duidelijk geformuleerde en gedocumenteerde marktrisicostrategie heeft die is goedgekeurd door haar leidinggevend orgaan. Hiertoe houden zij met name rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan de marktrisicostrategie en risicobereidheid, alsmede het proces voor de herziening hiervan (bijv. bij een algehele herziening van de risicostrategie of bij zorg ten aanzien van de toereikendheid van winstgevendheid en/of kapitaal), duidelijk formuleert;
- b. de directie de door het leidinggevend orgaan goedgekeurde marktrisicostrategie op de juiste wijze uitvoert en ervoor zorgt dat de activiteiten van de instelling in overeenstemming zijn met de vastgestelde strategie, dat er schriftelijke procedures worden opgesteld en ten uitvoer gelegd, en dat verantwoordelijkheden op juiste en duidelijke wijze worden toegewezen;
- c. de marktrisicostrategie van de instelling een goede weerspiegeling is van de bereidheid van de instelling tot het aangaan van marktrisico en in overeenstemming is met de totale risicobereidheid;
- d. de marktrisicostrategie van de instelling en haar bereidheid tot het aangaan van marktrisico's passend zijn voor de instelling, gegeven haar:
 - bedrijfsmodel;
 - algehele marktrisicostrategie en risicobereidheid;
 - marktklimaat en rol in het financiële stelsel; en
 - financiële situatie, financieringscapaciteit en toereikendheid van het kapitaal;
- e. de marktrisicostrategie van de instelling een leidraad biedt voor het beheer van de verschillende instrumenten en/of portefeuilles die aan marktrisico onderhevig zijn, en het nemen van op risico gebaseerde zakelijke beslissingen ondersteunt;
- f. de marktrisicostrategie van de instelling in ruime zin alle activiteiten van de instelling met een significant marktrisico dekt;

- g. de marktrisicostrategie van de instelling rekening houdt met de cyclische aspecten van de economie en de daaruit voortvloeiende verschuivingen in de samenstelling van de aan marktrisico onderhevige posities; en
- h. de instelling een passend kader heeft om te waarborgen dat de marktrisicostrategie op doeltreffende wijze aan alle relevante medewerkers wordt gecommuniceerd.

Organisatiekader

220. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend organisatiekader heeft voor beheer-, meting-, monitoring- en beheersingsfuncties, met (zowel kwalitatief als kwantitatief) voldoende personele en technische middelen om de vereiste taken uit te voeren. Zij houden rekening met de vraag of:

- a. er duidelijke verantwoordelijkheidslijnen zijn voor het aangaan, monitoren, beheersen en rapporteren van marktrisico;
- b. er in het bedrijf een duidelijke scheiding is tussen frontoffice (degenen die posities nemen) en backoffice (verantwoordelijk voor het toewijzen, vastleggen en afwickelen van transacties);
- c. het systeem voor beheersing en monitoring van marktrisico duidelijk is geïdentificeerd in de organisatie en functioneel en hiërarchisch onafhankelijk is van de bedrijfsvloer, en of deze onafhankelijk wordt getoetst;
- d. de functies voor risicobeheer, -meting, -monitoring en –beheersing van het marktrisico in de gehele instelling dekken (met inbegrip van dochterondernemingen en vestigingen), en in het bijzonder alle gebieden waar marktrisico kan worden aangegaan, beperkt en bewaakt; en of
- e. de medewerkers die betrokken zijn bij marktactiviteiten (zowel in de operationele afdelingen als bij het risicobeheer en de risicobeheersing) over de juiste vaardigheden en ervaring beschikken.

Beleid en procedures

221. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over duidelijk gedefinieerd beleid en procedures voor de identificatie, het beheer, het meten en het beheersen van marktrisico. Zij houden rekening met de vraag:

- a. of het leidinggevend orgaan het beleid voor het beheren, meten en beheersen van marktrisico goedkeurt en bespreekt, en dit regelmatig toetst, overeenkomstig de risicostrategieën;

- b. of de directie verantwoordelijk is voor de ontwikkeling hiervan en waarborgt dat de besluiten van het leidinggevend orgaan adequaat worden uitgevoerd;
- c. of het marktbeleid in overeenstemming is met relevante regelgeving en toereikend is voor de aard en complexiteit van de activiteiten van de instelling, en een duidelijk begrip mogelijk maakt van het marktrisico dat inherent is aan de verschillende producten en activiteiten van de instelling, en of dat beleid duidelijk is geformaliseerd en in de gehele instelling op consistente wijze wordt gecommuniceerd en toegepast; en of
- d. in het geval van groepen, dit beleid in de hele groep consistent wordt toegepast en een toereikend beheer van het risico mogelijk maakt.

222. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het marktbeleid en de marktprocedures van de instelling deugdelijk zijn en overeenstemmen met de marktrisicostrategie, en of ze alle bedrijfsactiviteiten en -processen dekken die relevant zijn voor het beheren, meten en beheersen van het marktrisico. De beoordeling omvat in het bijzonder de volgende elementen:

- a. de aard van de activiteiten, financiële instrumenten en markten waarin de instelling actief kan zijn;
- b. de posities die voor regelgevingsdoelinden moeten worden opgenomen in en uitgesloten van de handelsportefeuille;
- c. beleid ten aanzien van interne afdekkingsinstrumenten;
- d. de definitie, structuur en verantwoordelijkheden van de handelsdesks van de instelling, waar passend;
- e. vereisten betreffende handels- en afwikkelingsprocessen;
- f. procedures voor de beperking en beheersing van marktrisico;
- g. het kader waarmee wordt gewaarborgd dat alle tegen reële waarde gemeten posities worden onderworpen aan prudente aanpassingen van de waarderingen overeenkomstig de relevante wetgeving, met name Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 526/2014 van de Commissie met betrekking tot technische reguleringsnormen voor het bepalen van vervangende spread en beperkte kleinere portefeuilles voor risico van aanpassing van de kredietwaardering⁷. Dit kader dient vereisten te omvatten voor complexe posities, illiquide producten en producten die worden gewaardeerd met behulp van modellen;

⁷Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 526/2014 van de Commissie van 12 maart 2014, PB L 148, 20.5.2014, blz. 17.

- e. risicobeheerders en de directie van de instelling begrijpen welke aannames ten grondslag liggen aan de meetsystemen, in het bijzonder voor meer geavanceerde risicobeheerstechnieken; en of
- f. risicobeheerders en de directie van de instelling zich bewust zijn van de mate van modelrisico in de prijsbepalingsmodellen en de risicometeetechnieken van de instelling en of zij periodiek de validiteit en kwaliteit controleren van de verschillende modellen die bij marktrisicoactiviteiten worden gebruikt.

224. Bevoegde autoriteiten beoordelen of een instelling adequate stresstests heeft ingevoerd als aanvulling op haar systemen voor risicometing. Hiertoe houden zij rekening met de volgende elementen:

- a. de frequentie van de stresstests;
- b. of relevante risicofactoren worden geïdentificeerd (bijv. illiquiditeit / prijsverschillen, geconcentreerde posities, "one-way"-markten, enz.);
- c. onderliggende aannames van het stress-scenario; en
- d. intern gebruik van de uitkomsten van stresstests voor kapitaalplanning en marktrisicostrategieën.

225. Met het oog op artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU controleren bevoegde autoriteiten, indien de instelling toestemming heeft interne modellen te gebruiken voor de bepaling van het minimale eigenvermogensvereiste voor marktrisico, of de instelling nog altijd voldoet aan de minimumeisen die zijn vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving en of er bij deze interne modellen geen sprake is van onderschatting van een wezenlijk risico.

226. Bevoegde autoriteiten beoordelen of instellingen over een toereikend kader voor monitoring en rapportage van marktrisico beschikken dat waarborgt dat waar nodig snelle actie wordt ondernomen op het juiste niveau van de directie of het leidinggevend orgaan van de instelling. Het monitoringsysteem dient specifieke indicatoren en relevante triggers te omvatten, zodat op doeltreffende wijze wordt voorzien in vroegtijdige waarschuwingen. Bevoegde autoriteiten houden rekening met de vraag of:

- a. de instelling beschikt over doeltreffende informatiesystemen voor juiste en tijdige identificatie, aggregatie, monitoring en rapportage van marktrisicoactiviteiten; en of
- b. de operationele risicobeheer- en -beheersingsafdelingen regelmatig rapporteren aan het leidinggevend orgaan en de directie, met ten minste informatie over actuele marktposities, W&V-resultaten en risicometingen (bijv. VaR), vergeleken met beleidslimieten.

Intern kader voor risicobeheersing

227. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een sterk en omvattend kader voor risicobeheersing en goede waarborgen voor marktrisicolimitering heeft, in lijn met haar marktrisicobeheerstrategie en risicobereidheid. Zij houden rekening met de vraag of:

- a. de reikwijdte van de risicobeheersingsfunctie van de instelling alle geconsolideerde entiteiten, alle geografische locaties en alle financiële activiteiten omvat;
- b. er interne risicobeheersingsmaatregelen, limieten en andere praktijken zijn om te waarborgen dat de blootstellingen aan marktrisico niet de grenzen overschrijden die aanvaardbaar zijn voor de instelling, in overeenstemming met de parameters die het leidinggevend orgaan en de directie hebben vastgesteld, en met de risicobereidheid van de instelling; en of
- c. de instelling passende interne risicobeheersingsmaatregelen en praktijken heeft om te waarborgen dat niet-naleving van en uitzonderingen op beleid, procedures en limieten tijdig worden gerapporteerd aan het juiste managementniveau, zodat dit actie kan ondernemen. Zij houden rekening met de vraag of de interne risicobeheersingsmaatregelen en praktijken:
 - in staat zijn overschrijdingen te identificeren van zowel afzonderlijke limieten die zijn vastgesteld op het niveau van afzonderlijke desks of businessunits, als overschrijdingen van de totale limiet voor de marktactiviteiten; en
 - de mogelijkheid bieden om overschrijdingen van limieten en/of uitzonderingen op dagelijkse basis te identificeren en te monitoren.

228. Bevoegde autoriteiten beoordelen het limietenstelsel, waaronder ook of:

- a. de vastgestelde limieten absoluut zijn of dat hiervan mag worden afgeweken. In dat laatste geval dient in het beleid van de instelling duidelijk te zijn omschreven gedurende welke periode en onder welke specifieke omstandigheden deze afwijkingen mogelijk zijn;
- b. het limietenstelsel een limiet stelt aan het totaal van marktactiviteiten, en ook specifieke limieten aan de belangrijkste risicosubcategorieën; waar passend dient het ook de mogelijkheid te bieden van toewijzing van limieten aan portefeuilles, desks, businessunits of soorten instrumenten; het niveau van detaillering dient de kenmerken van de marktactiviteiten van de instelling te weerspiegelen;
- c. de reeks van limieten (limieten op basis van risicoberekeningen, notionele limieten, limieten voor verliesbeheersing, enz.) die door de instelling is vastgesteld, past bij de omvang en de complexiteit van haar marktactiviteiten;

- d. de instelling procedures heeft om handelaren op de hoogte te houden van hun limieten; en of
- e. de instelling toereikende procedures heeft voor het regelmatig actualiseren van haar limieten.

229. Bevoegde autoriteiten beoordelen de functionaliteit van de interne auditfunctie. Zij beoordelen of:

- a. de instelling op regelmatige basis interne audits verricht van het kader voor marktrisicobeheer;
- b. de interne auditfunctie de belangrijkste elementen van marktrisicobeheer, -meting en -beheersing in de gehele instelling dekt; en of
- c. de interne auditfunctie goed in staat is vast te stellen of het interne beleid en eventuele relevante externe regelgeving wordt nageleefd en maatregelen te nemen indien een van beide niet wordt nageleefd.

230. Voor instellingen die interne modellen hanteren voor de bepaling van de eigenvermogensvereisten voor marktrisico, beoordelen bevoegde autoriteiten of het interne validatieproces deugdelijk is en erin slaagt kritisch te kijken naar aannames van modellen en eventuele potentiële tekortkomingen met betrekking tot marktrisicomodellering, marktrisicokwantificering en het marktrisicobeheersysteem, en andere relevante minimumvereisten als vastgelegd in de EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving.

5.11 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

231. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van het marktrisico van de instelling. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 5 genoemde overwegingen. Indien de bevoegde autoriteit op basis van het grote belang van bepaalde risicosubcategorieën besluit deze subcategorieën afzonderlijk te beoordelen en een score te geven, passen zij daarbij voor zover mogelijk de leidraad van deze tabel naar analogie toe.

232. Aangezien factoren als complexiteit, concentratieniveau en volatiliteit van de rendementen van marktposities mogelijk geen perfecte indicatoren zijn van het niveau van het marktrisico, nemen bevoegde autoriteiten bij de beoordeling van en het toekennen van scores aan het inherente marktrisico al deze factoren in combinatie, en niet geïsoleerd van elkaar, in aanmerking en kijken zij ook naar de factoren achter de volatiliteitstrends.

Tabel 5. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor marktrisico

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat risicobeheer en risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> De aard en samenstelling van blootstellingen impliceren dat er geen wezenlijk marktrisico is. De blootstellingen van de instelling aan marktrisico zijn niet complex. Het niveau van marktrisicoconcentratie is niet wezenlijk. De blootstellingen van de instelling aan marktrisico genereren niet-volatiële rendementen. 	<ul style="list-style-type: none"> Het marktrisicobeleid en de marktrisicostrategie van de instelling en haar algehele strategie en risicobereidheid zijn met elkaar in overeenstemming. Het organisatiekader voor marktrisico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen degenen die risico nemen en degenen die de risico's beheren en beheersen. Het marktrisico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en gerapporteerd. De interne limieten en het kader voor de beheersing van het marktrisico zijn deugdelijk en in overeenstemming met de risicobeheerstrategie en de risicobereidheid van de instelling.
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> De aard en samenstelling van de blootstellingen aan marktrisico impliceren een laag risico. De complexiteit van het marktrisico van de instelling is gering. Het niveau van marktrisicoconcentratie is laag. De blootstellingen van de instelling aan marktrisico genereren geringe volatiliteit van de rendementen. 	
3	Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> De aard en samenstelling van de blootstellingen aan marktrisico impliceren een middelhoog risico. De complexiteit van het marktrisico van de instelling is middelhoog. Het niveau van marktrisicoconcentratie is middelhoog. De blootstellingen van de instelling aan marktrisico genereren middelhoge volatiliteit van de rendementen. 	
4	Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico	<ul style="list-style-type: none"> De aard en samenstelling van de blootstellingen aan marktrisico impliceren een wezenlijk risico. De complexiteit van het marktrisico van de instelling is hoog. 	

	en het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none">• Het niveau van marktrisicoconcentratie is hoog.• De blootstellingen van de instelling aan marktrisico genereren een hoge volatiliteit van de rendementen.	
--	---	--	--

6.4 Beoordeling van het operationele risico

6.4.1 Algemene overwegingen

233. Bevoegde autoriteiten beoordelen het operationele risico in alle bedrijfsonderdelen en activiteiten van de instelling, rekening houdend met de uitkomsten van de beoordeling van de regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing zoals beschreven in titel 5. Bij deze beoordeling bepalen zij hoe het operationele risico concreet vorm kan krijgen (economisch verlies, bijna-incidenten, derving van toekomstige inkomsten, winst) en kijken zij ook naar potentiële impact in termen van andere gerelateerde risico's (bijv. gevallen op de grens van krediet- en operationeel risico, of van markt- en operationeel risico).

234. Bevoegde autoriteiten beoordelen de wezenlijkheid van operationeel risico als gevolg van uitbestede diensten en activiteiten, en de vraag of deze van invloed kunnen zijn op het vermogen van de instelling om transacties te verwerken en/of diensten te verlenen, of kunnen leiden tot wettelijke aansprakelijkheid voor schade die wordt toegebracht aan derden (zoals cliënten en andere stakeholders).

235. Bij de beoordeling van het operationele risico kijken bevoegde autoriteiten ook naar:

- a. reputatierisico: reputatierisico is ondergebracht bij operationeel risico wegens het sterke verband tussen beide (zo hebben de meeste operationeel-risicogebeurtenissen een sterke impact op de reputatie). De uitkomst van de beoordeling van het reputatierisico mag echter niet worden weerspiegeld in de score voor operationeel risico, maar moet, waar relevant, worden beschouwd als onderdeel van de BMA en/of de liquiditeitsrisicobeoordeling, omdat de belangrijkste effecten die dit risico kan hebben, bestaan in vermindering van de inkomsten en verlies van vertrouwen in of trouw aan de instelling bij beleggers, depositanten of deelnemers op de interbancaire markt.
- b. modelrisico: modelrisico omvat twee afzonderlijke vormen van risico:
 - i. risico's met betrekking tot het te laag inschatten van de eigenvermogensvereisten door officiële goedgekeurde modellen (bijv. op interne ratings gebaseerde modellen voor kredietrisico); en
 - ii. risico van verliezen met betrekking tot de ontwikkeling, de invoering of het onjuiste gebruik van eventuele andere modellen door de instelling ten behoeve van besluitvorming (bijv. prijsbepaling van producten, beoordeling van financiële instrumenten, monitoring van risicolimieten, enz.).

Voor (i) beschouwen bevoegde autoriteiten het modelrisico als onderdeel van de beoordeling van specifieke risico's voor het kapitaal (zo worden

tekortkomingen van op interne ratings gebaseerde modellen beschouwd als onderdeel van de kredietrisicobeoordeling) en gebruiken ze het voor de beoordeling van de toereikendheid van het kapitaal. Voor (ii) beschouwen bevoegde autoriteiten het risico als onderdeel van de beoordeling van het operationele risico.

236. Bij de beoordeling van het operationele risico kunnen bevoegde autoriteiten gebruik maken van de indeling naar soort gebeurtenis voor de geavanceerde meetbenaderingen die zijn vastgelegd in artikel 324 van Verordening (EU) nr. 575/2013 en gespecificeerd in de gedelegeerde verordening van de Commissie die is uitgebracht overeenkomstig artikel 312, lid 4, van Verordening (EU) nr. 575/2013, teneinde een duidelijker beeld te krijgen van het spectrum van operationele risico's en consistentie te bereiken in de analyse van deze risico's in alle instellingen, ongeacht de gekozen benadering voor de bepaling van de eigenvermogensvereisten voor operationeel risico.

6.4.2 Beoordeling van het inherente operationele risico

237. Bevoegde autoriteiten beoordelen de aard en omvang van het operationele risico waaraan de instelling is of kan worden blootgesteld. Hiertoe ontwikkelen bevoegde autoriteiten een gedegen inzicht in het bedrijfsmodel van de instelling, haar activiteiten, haar risicocultuur en de omgeving waarin zij werkzaam is, omdat al deze factoren bepalend zijn voor de blootstelling van de instelling aan operationeel risico.

238. De beoordeling van het inherente operationele risico omvat twee stappen, die hierna gedetailleerder worden beschreven:

- a. voorlopige beoordeling; en
- b. beoordeling van de aard en het belang van de blootstellingen van de instelling aan operationeel risico.

Voorlopige beoordeling

239. Om de reikwijdte van de beoordeling van het operationele risico te bepalen, stellen bevoegde autoriteiten eerst vast aan welke bronnen van operationeel risico de instelling is blootgesteld. Daartoe maken zij ook gebruik van de kennis die zij hebben verworven door de beoordeling van andere SREP-elementen, door vergelijking van de positie van de instelling met die van soortgelijke instellingen (met inbegrip van relevante externe gegevens, voor zover beschikbaar) en door andere toezichtactiviteiten.

240. Bevoegde autoriteiten nemen ten minste de volgende aspecten in aanmerking:

- a. de belangrijkste strategie en de tolerantie voor operationeel risico;
- b. de zakelijke en externe omgeving (waaronder de geografische locatie) van de instelling;

- c. het eigenvermogensvereiste voor operationeel risico (vastgesteld met behulp van de basisindicatorbenadering, de gestandaardiseerde benadering en de geavanceerde meetbenaderingen) vergeleken met het totale eigenvermogensvereiste en – waar relevant – het interne kapitaal voor operationeel risico vergeleken met het totale interne kapitaal, inclusief de historische trends en prognoses, indien beschikbaar;
- d. de hoogte van en de verandering in de bruto-inkomsten, activa en operationeel-
risicoverliezen in de afgelopen jaren;
- e. recente belangrijke bedrijfsgebeurtenissen (zoals fusies, overnames, afstotingen en herstructurering) die kunnen leiden tot een verandering van het operationeel-
risicoprofiel van de instelling op de korte of middellange tot lange termijn (bijv. doordat systemen, processen en procedures op de korte termijn niet volledig zijn afgestemd op het risicobeheerbeleid van het moederbedrijf);
- f. veranderingen in belangrijke onderdelen van de IT-systemen en/of processen die mogelijk kunnen leiden tot een verandering in het operationeel-
risicoprofiel (bijv. omdat een nieuw of gewijzigd IT-systeem niet goed is getest of omdat er door onvoldoende training voor het gebruik van de nieuwe systemen/processen en procedures fouten kunnen ontstaan);
- g. het niet voldoen aan toepasselijke wetgeving of aan interne voorschriften, gerapporteerd door externe auditors en de interne auditfunctie, of aan het licht gekomen door openbare informatie (rekening houdend met zowel de bestaande situatie als veranderingen in de tijd van gedrag met betrekking tot naleving van regelgeving);
- h. het ambitieniveau van bedrijfsplannen en agressieve stimulansen en vergoedingsregelingen (bijv. in termen van verkooptargets, vermindering van aantal medewerkers, enz.), die kunnen leiden tot toename van het risico van niet-naleving, menselijke fouten en wanpraktijken van de kant van werknemers;
- i. de complexiteit van processen en procedures, producten (die aan cliënten worden verkocht of waarin wordt gehandeld) en IT-systemen (waaronder het gebruik van nieuwe technologieën), voor zover deze zouden kunnen leiden tot fouten, vertragingen, verkeerde specificaties, inbreuken op de veiligheid, enz.; en
- j. de praktijken van de instelling voor het bewaken van de kwaliteit van uitbestede diensten en de mate van bewustzijn van operationeel risico in verband met uitbestede activiteiten en van de totale risicoblootstelling van dienstverleners overeenkomstig de eisen van de *richtsnoeren inzake outsourcing* van de CEFT.

241. Waar relevant analyseert de bevoegde autoriteit de bovengenoemde aspecten per bedrijfsonderdeel / juridische entiteit en geografische locatie, en per soort gebeurtenis, mits

die gegevens beschikbaar zijn, en vergelijkt zij de positie van de instelling met die van vergelijkbare instellingen.

Aard van de blootstellingen aan operationeel risico

242. Bevoegde autoriteiten bepalen de aard van de blootstellingen aan operationeel risico en maken een onderscheid tussen risico's die waarschijnlijk leiden tot gebeurtenissen met een hoge frequentie en een gering impact enerzijds, en risico's die verliezen met een lage frequentie maar een grote impact veroorzaken (en die prudentieel gezien gevaarlijker zijn).
243. Hiertoe analyseren bevoegde autoriteiten blootstellingen aan de belangrijkste operationeel-risicofactoren om zich een toekomstgericht beeld te vormen van potentiële risico's en verliezen. Een dergelijke analyse kan vereisen dat wordt gekeken naar bedrijfsonderdelen, producten, processen en geografische locaties van de instelling, en dat operationeel-risicoblootstellingen aan primaire risicofactoren (bijv. processen, mensen, systemen en externe factoren) worden beoordeeld; hierbij kan gebruik worden gemaakt van de beoordeling van het eigen risico door de instelling zelf en van de analyse van vergelijkbare instellingen.
244. Bij deze analyse besteden bevoegde autoriteiten aandacht aan de interacties tussen deze risicofactoren om te bepalen wat de blootstellingen van de instelling aan operationeel risico zijn (zo zou blootstelling aan meer risicofactoren de waarschijnlijkheid van een operationele gebeurtenis en gevolgschade vergroten).

Belang van de blootstelling aan operationeel risico

245. Nadat de belangrijkste bronnen en factoren van operationeel risico zijn geïdentificeerd, richt de bevoegde autoriteit zich op de bronnen en factoren die de meest wezenlijke impact op de instelling kunnen hebben. De bevoegde autoriteit beoordeelt de potentiële blootstelling van de instelling aan de factoren voor operationeel risico; zij maakt daartoe gebruik van zowel het oordeel van deskundigen als kwantitatieve indicatoren betreffende de instelling of vergelijkbare instellingen.
246. Bij de beoordeling van het belang van de blootstellingen aan operationeel risico kijken bevoegde autoriteiten zowel naar de frequentie als naar de ernst van de gebeurtenissen waaraan de instelling is blootgesteld.
247. Een belangrijke informatiebron die bevoegde autoriteiten dienen te gebruiken, is de database van operationele verliezen en gebeurtenissen van de instelling. Waar deze beschikbaar en betrouwbaar (d.w.z. accuraat en volledig) is, is hieruit het historische operationeel-risicoprofiel van de instelling af te lezen.
248. Voor instellingen die voor de berekening van de minimale eigenvermogensvereisten gebruik maken van de geavanceerde meetbenadering, kijkt de bevoegde autoriteit ook naar de uitkomst van de interne benadering, mits deze benadering de blootstelling aan operationeel

risico gedetailleerd genoeg kan meten (product, proces, enz.) en ervan uitgaande dat het model voldoende toekomstgericht is.

249. Bovendien verrichten bevoegde autoriteiten een meer kwalitatieve analyse en maken ze gebruik van de risicobeoordeling door de instelling, gegevens van de analyse van vergelijkbare instellingen en openbare databases en/of databases van consortia, indien beschikbaar en relevant. Bevoegde autoriteiten kunnen ook rekening houden met andere specifieke factoren voor de relevante bedrijfsafdelingen e.d. waarvoor de potentiële tekortkomingen gevolgen hebben; deze kunnen een maatstaf zijn voor de risicoblootstelling.
250. Bevoegde autoriteiten hanteren bij de beoordeling van de risicoblootstelling van een instelling een toekomstgerichte benadering, waarbij zij gebruik maken van door de instelling verrichte scenarioanalyses, wanneer deze beschikbaar zijn, en rekening houden met eventuele reeds getroffen, doeltreffende corrigerende maatregelen en limiteringsacties.

Beoordeling van subcategorieën van operationeel risico

251. Bevoegde autoriteiten beoordelen het operationele risico in alle subcategorieën van operationeel risico (gedefinieerd naar soorten gebeurtenissen en verdere opsplitsingen daarvan), evenals de met elk daarvan verbonden risicofactoren.
252. Bevoegde autoriteiten besteden bij hun beoordeling bijzondere aandacht aan bepaalde subcategorieën van operationeel risico wegens de ingrijpende aard en de relevantie ervan voor de meerderheid van de instellingen, en wegens de mogelijke prudentiële impact. Tot die subcategorieën behoren :
- a. gedragsrisico;
 - b. systeem-/ICT-risico; en
 - c. modelrisico.

Gedragsrisico

253. Bevoegde autoriteiten beoordelen de relevantie en het belang van de blootstellingen van de instelling aan gedragsrisico als onderdeel van het wettelijke risico binnen het operationele risico. Het gaat daarbij in het bijzonder om:
- a. misleidende verkoop van producten, zowel in de particuliere als de zakelijke markt;
 - b. cross-selling van producten via een aanbodgedreven strategie aan consumenten, zoals bankrekeningpakketten of extra producten die cliënten niet nodig hebben;

- c. belangenconflicten bij de bedrijfsactiviteiten;
- d. manipulatie van benchmark-rentetarieven, wisselkoersen of andere financiële instrumenten of indices om de winsten van de instelling te vergroten;
- e. barrières voor het omzetten van financiële producten tijdens hun looptijd en/of voor het overstappen naar andere leveranciers van financiële diensten;
- f. slecht opgezette distributiekkanalen die mogelijk kunnen leiden tot belangenconflicten met verkeerde stimulansen;
- g. automatische verlengingen van producten of boetes bij opzeggen; en/of
- h. onbillijke afhandeling van klachten van klanten.

254. Aangezien er een groot aantal verschillende zaken onder het gedragsrisico valt en dit risico uit veel verschillende bedrijfsprocessen en producten kan voortvloeien, maken bevoegde autoriteiten gebruik van de uitkomsten van de BMA en onderwerpen zij het beleid voor het stimuleren van verkoop aan een grondig onderzoek om een gedegen inzicht te krijgen in bronnen van gedragsrisico.

255. Waar relevant kijken bevoegde autoriteiten naar het concurrentieniveau in de markten waar de instelling actief is en bepalen zij of er sprake is van een dominante positie, hetzij alleen, hetzij binnen een kleine groep, die een wezenlijk risico van wangedrag inhoudt (bijv. als resultaat van kartelgedragingen).

256. Mogelijke indicatoren voor het bestaan van gedragsrisico zijn:

- a. sancties die door relevante autoriteiten aan de instelling zijn opgelegd wegens wangedrag;
- b. sancties die aan vergelijkbare instellingen zijn opgelegd wegens wangedrag; en
- c. klachten tegen de instelling, in aantallen en betrokken bedragen.

257. Bevoegde autoriteiten hanteren echter een toekomstgerichte benadering, waarbij ze ook aandacht besteden aan de mogelijke impact van ontwikkelingen in de regelgeving en de activiteit van relevante autoriteiten met betrekking tot consumentenbescherming en de levering van financiële diensten in het algemeen.

Systeem-/ICT-risico

258. Bevoegde autoriteiten kunnen voor de beoordeling van het operationele risico diverse methoden hanteren die gebaseerd zijn op algemeen binnen de branche aanvaarde normen (zoals ISO 27000, de Control Objectives for Information and Related Technology (Cobit) of de

Information Technology Infrastructure Library (Itil)). Welke benadering bevoegde autoriteiten ook kiezen, zij beoordelen ten minste:

- a. de kwaliteit en doeltreffendheid van het testen en plannen van de bedrijfscontinuïteit (bijv. het vermogen van het IT-systeem van de instelling om de onderneming volledig operationeel te houden);
- b. de veiligheid van de interne en externe toegang tot systemen en gegevens (bijv. of het IT-systeem alleen de juiste personen informatie en toegang verschaft);
- c. de juistheid en integriteit van de gegevens die worden gebruikt voor rapportage, risicobeheer, boekhouding, positiebeheer, enz. (bijv. of het IT-systeem waarborgt dat de informatie en de rapportage ervan juist, tijdig en volledig zijn); en
- d. de vlotheid waarmee veranderingen worden uitgevoerd (bijv. of veranderingen in IT-systemen tegen aanvaardbare kosten en snel genoeg worden gerealiseerd).

259. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook de complexiteit van de IT-architectuur en of deze van invloed zou kunnen zijn op de bovengenoemde punten.

260. Bij de beoordeling van deze elementen verzamelen bevoegde autoriteiten, waar beschikbaar, relevante interne incidentrapporten en interne auditrapporten, evenals andere indicatoren die door de instelling zijn vastgesteld en worden gebruikt om ICT-risico te meten en te bewaken.

261. Bevoegde autoriteiten beoordelen vervolgens het belang van de potentiële impact van ICT-risico in termen van zowel verliezen als reputatieschade voor de instelling. Daarbij maken zij gebruik van relevante gevoeligheids- en scenarioanalyses of resultaten van stresstests, waar deze beschikbaar zijn.

Modelrisico

262. Bevoegde autoriteiten beoordelen de blootstelling van de instelling aan modelrisico als gevolg van het gebruik van interne modellen in de belangrijkste activiteitengebieden, overeenkomstig de definitie en de vereisten die zijn vastgelegd in de gedelegeerde verordening van de Commissie die is uitgebracht op grond van artikel 312, lid 4, van Verordening (EU) nr. 575/2013, voor zover deze van toepassing zijn.

263. Bevoegde autoriteiten kijken:

- i. in hoeverre en voor welke doeleinden (bijv. beoordeling van activa, prijsbepaling van producten, handelsstrategieën, risicobeheer) de instelling modellen gebruikt om besluiten te nemen en wat de zakelijke betekenis van die besluiten is; en
- ii. de mate waarin de instelling zich bewust is van het modelrisico en de wijze waarop zij dit beheert.

264. Voor punt (i) bepalen bevoegde autoriteiten voor welke activiteit de instelling gebruik maakt van modellen. Bij deze beoordeling kunnen bevoegde autoriteiten kijken naar de volgende gebieden waarop instellingen in het algemeen veel gebruik maken van modellen:

- a. handel in financiële instrumenten;
- b. risicometing en -beheer; en
- c. kapitaaltoewijzing (waaronder kredietverleningsbeleid en prijsbepaling van producten).

265. Voor punt (ii) beoordelen bevoegde autoriteiten of:

- a. de instelling een controlemechanisme heeft ingevoerd (bijv. marktparameterkalibratie, interne validering of tests achteraf, toetsing aan het oordeel van deskundigen, enz.), en of dit mechanisme deugdelijk is (in termen van methoden, frequentie, follow-up, enz.) en een modelgoedkeuringsproces omvat; en of
- b. de instelling op prudentiële wijze gebruik maakt van modellen (bijv. door relevante parameters te verhogen of te verlagen op basis van de richting van de posities) als zij op de hoogte is van tekortkomingen van modellen of ontwikkelingen in de markt en de activiteiten.

266. Bevoegde autoriteiten maken bij het uitvoeren van de modelrisicobeoordeling gebruik van de uitkomsten van de beoordeling van andere risico's voor het kapitaal en risico's voor de liquiditeit en de financiering, met name wat betreft de toereikendheid van methoden die worden gebruikt voor risicometing, prijsbepaling en beoordeling van activa en/of passiva.

267. Vervolgens beoordelen bevoegde autoriteiten voor activiteitengebieden die in significante mate gebruik maken van modellen, hoe groot de impact van het modelrisico zou kunnen zijn. Zij doen dit onder meer met behulp van gevoeligheids- en scenarioanalyses of stresstests.

6.4.3 Beoordeling van het reputatierisico

268. Bevoegde autoriteiten verrichten een beoordeling van het reputatierisico waaraan de instelling is blootgesteld en maken daarbij gebruik van hun inzicht in de governance van de instelling, haar bedrijfsmodel, haar producten en de omgeving waarin zij opereert.

269. Reputatierisico is door zijn aard van meer belang voor grote instellingen, in het bijzonder instellingen met beursgenoteerde aandelen of obligaties, of instellingen die actief zijn in interbancaire markten. Bevoegde autoriteiten besteden bij de beoordeling van reputatierisico daarom meer aandacht aan instellingen met die kenmerken.

270. Bevoegde autoriteiten kijken naar zowel interne als externe factoren of gebeurtenissen die aanleiding kunnen geven tot zorg over de reputatie van de instelling. Bevoegde autoriteiten

kijken bij hun beoordeling van de blootstelling van de instelling aan reputatierisico naar de volgende kwalitatieve indicatoren:

- a. het aantal sancties van officiële instanties in de loop van het jaar (niet alleen die van bevoegde autoriteiten, maar ook fiscale en andere sancties);
- b. mediacampagnes en initiatieven van consumentenorganisaties die bijdragen aan een verslechtering van de publieke perceptie en reputatie van de instelling;
- c. het aantal klachten van cliënten en de veranderingen daarin;
- d. negatieve gebeurtenissen die gevolgen hebben voor gelijksoortige instellingen, wanneer deze door het publiek worden geassocieerd met de gehele financiële sector of een groep instellingen;
- e. zakelijke relaties met sectoren die bij het publiek geen goede naam hebben (bijv. de wapenindustrie of landen waarvoor een embargo geldt), of met mensen en landen op sanctielijsten (bijv. lijsten van het Office of Foreign Assets Control (Ofac) in de VS); en
- f. andere 'markt'-indicatoren, indien beschikbaar (bijv. verlagingen van ratings of veranderingen in de aandelenkoers in de loop van het jaar).

271. Bevoegde autoriteiten beoordelen het belang van de blootstelling van de instelling aan reputatierisico en de manier waarop dit is verbonden met de andere risico's (krediet-, markt-, operationeel en liquiditeitsrisico) door met behulp van de andere risicobeoordelingen eventuele secundaire effecten in beide richtingen (van reputatierisico naar andere risico's en vice versa) te identificeren.

6.4.4 Beoordeling van het beheer, de meting en de beheersing van het operationele risico

272. Bevoegde autoriteiten beoordelen het kader en de regelingen waarover de instelling specifiek beschikt voor het beheren en beheersen van het operationele risico als afzonderlijke risicocategorie. Bij deze beoordeling houden zij rekening met de uitkomsten van de analyse van het totale risicobeheer- en interne risicobeheersingskader dat is behandeld in titel 5, aangezien dit van invloed zal zijn op de blootstellingen van de instelling aan operationeel risico.

273. Bevoegde autoriteiten houden bij deze toetsing rekening met de belangrijkste factoren van operationeel risico (mensen, processen, externe factoren, systemen), die ook kunnen fungeren als limiterende factoren. Zij kijken naar:

- a. de beheerstrategie van en tolerantie voor operationeel risico;

- b. het organisatiekader;
- c. beleid en procedures;
- d. identificatie, meting, monitoring en rapportage van het operationele risico;
- e. plannen voor de veerkracht en continuïteit van het bedrijf ; en
- f. het interne risicobeheersingskader dat wordt gehanteerd voor het beheren van operationeel risico.

Beheerstrategie en tolerantie voor operationeel risico

274. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een gedegen beheerstrategie en tolerantieniveau voor operationeel risico heeft vastgesteld en geformaliseerd, dat is goedgekeurd door het leidinggevend orgaan. Hiertoe houden zij rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan de beheerstrategie en het tolerantieniveau voor operationeel risico duidelijk formuleert, evenals het proces voor de herziening hiervan (bijv. in het geval van een algehele herziening van de risicostrategie, een verliestrend en/of zorgen over de toereikendheid van het kapitaal);
- b. de directie de beheerstrategie voor operationeel risico die door het leidinggevend orgaan is goedgekeurd, op passende wijze ten uitvoer legt en bewaakt en er daarbij voor zorgt dat de maatregelen van de instelling ter beperking van het operationele risico in overeenstemming zijn met de vastgestelde strategie;
- c. deze strategieën passend en efficiënt zijn ten aanzien van de aard en het belang van het operationeel-risicoprofiel, en of de instelling de doeltreffendheid hiervan in de loop van de tijd, evenals de overeenstemming met het tolerantieniveau voor operationeel risico, bewaakt;
- d. de strategie van de instelling voor het beheer van het operationele risico alle activiteiten, processen en systemen van de instelling – ook vanuit een toekomstgericht perspectief via het strategische plan – omvat waar operationeel risico significant is of kan zijn; en of
- e. de instelling over een passend kader beschikt om te waarborgen dat de strategie voor het beheer van het operationele risico doeltreffend wordt gecommuniceerd aan relevante medewerkers.

275. Om de geloofwaardigheid van deze strategieën te beoordelen, kijken bevoegde autoriteiten ook of de instelling voldoende middelen heeft toegewezen aan de tenuitvoerlegging hiervan, en of relevante besluiten die worden genomen, niet worden beïnvloed door eventuele voordelen voor minimale eigenvermogensvereisten die zouden kunnen ontstaan (in het

bijzonder voor instellingen die de basisindicatorbenadering of de gestandaardiseerde benadering gebruiken voor de berekening van hun minimale eigenvermogensvereisten).

Organisatiekader voor beheer van en toezicht op operationeel risico

276. Bevoegde autoriteiten beoordelen de deugdelijkheid en doeltreffendheid van het organisatiekader met betrekking tot het beheer van het operationele risico. Wat dit betreft bepalen bevoegde autoriteiten of:

- a. er duidelijke verantwoordelijkheidslijnen zijn voor de identificatie, analyse, beoordeling, limitering, monitoring en rapportage van operationeel risico;
- b. de systemen voor het beheersen en bewaken van operationeel risico onafhankelijk worden getoetst en er een duidelijke scheiding is tussen degenen die risico aangaan en de beheerders van risico en tussen beide groepen en de risicobeheersings- en toezichtfuncties;
- c. de functies voor risicobeheer, -meting en -beheersing het operationele risico in alle delen van de instelling (met inbegrip van vestigingen) op een geïntegreerde wijze omvatten, ongeacht de gekozen benadering voor het bepalen van het minimale eigen vermogen, en ook uitbestede taken en andere activiteiten dekken; en of
- d. het beheerkader voor operationeel risico is opgezet met voldoende en kwalitatief toereikende personele en technische middelen.

Beleid en procedures

277. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling passend beleid en passende procedures heeft voor het beheer van operationeel risico, met inbegrip van het restrisico na toepassing van limiteringstechnieken. Hiertoe houden zij rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan het beleid voor het beheer van operationeel risico goedkeurt en regelmatig herzielt in overeenstemming met de strategieën voor het beheer van operationeel risico;
- b. de directie verantwoordelijk is voor de uitwerking en tenuitvoerlegging van het beleid en de procedures voor het beheer van operationeel risico;
- c. het beleid en de procedures voor het beheer van operationeel risico duidelijk zijn geformaliseerd en gecommuniceerd in de gehele instelling en de volledige organisatie of ten minste de processen en activiteiten die het meest blootstaan aan operationeel risico, omvatten;
- d. dit beleid en deze procedures alle elementen omvatten van het beheer, de meting en de beheersing van operationeel risico, waaronder, waar relevant, de

- verzameling van verliesgegevens, kwantificeringsmethoden, limiteringstechnieken (bijv. verzekeringspolissen), causale-analysetechnieken met betrekking tot operationeel-risicogebeurtenissen, -limieten en -toleranties en de behandeling van uitzonderingen op die limieten en toleranties;
- e. de instelling een nieuw goedkeuringsproces voor producten, processen en systemen heeft ingevoerd dat beoordeling en limitering van potentiële operationele risico's vereist;
 - f. dit beleid toereikend is voor de aard en complexiteit van de activiteiten van de instelling en een duidelijk inzicht mogelijk maakt in het operationele risico dat inherent is aan de verschillende producten en activiteiten waarmee de instelling zich bezighoudt;
 - g. dit beleid duidelijk is geformaliseerd en op consistente wijze wordt gecommuniceerd en uitgevoerd in alle delen van de instelling, en voor bankgroepen, of dit beleid op consistente wijze wordt toegepast in alle bedrijven van de groep en een passend beheer van het risico mogelijk maakt; en of
 - h. de instelling in alle delen van de organisatie een cultuur van operationeel-risicobeheer bevordert door training en door het vaststellen van doelen voor de vermindering van operationele verliezen.

Risico-identificatie, -meting, -monitoring en -rapportage

278. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend kader heeft voor het identificeren, beoordelen, meten en monitoren van operationeel risico dat in lijn is met de omvang en complexiteit van de instelling, en of dit kader minimaal voldoet aan de eisen voor het bepalen van de eigenvermogensvereisten van de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving. Bevoegde autoriteiten houden rekening met de vraag of:

- a. de instelling doeltreffende processen en procedures heeft ingevoerd voor een omvattende identificatie en beoordeling van blootstelling aan operationeel risico (bijv. zelfevaluaties van risico's en beheersingsmaatregelen) en voor de detectie en juiste categorisering van relevante gebeurtenissen (verzameling van verliesgegevens), waaronder gevallen op de grens met andere risico's (bijv. kredietverlies dat wordt veroorzaakt of verergerd door een operationeel-risicogebeurtenis); wat dit betreft gaan bevoegde autoriteiten ook na in hoeverre de instelling in staat is de belangrijkste oorzaken van relevante operationele verliezen te identificeren en deze informatie te gebruiken ten behoeve van het beheer van operationeel risico;
- b. de instelling, met het oog op artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU, indien zij toestemming heeft een intern model te gebruiken voor de bepaling van het minimale eigenvermogensvereiste voor operationeel risico, nog altijd voldoet aan

- de minimumeisen die zijn vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving en of er bij het betrokken model geen sprake is van een wezenlijke onderschatting van risico;
- c. de instelling over passende informatiesystemen en -methoden voor de kwantificering of beoordeling van het operationele risico beschikt die minimaal voldoen aan de eisen voor het bepalen van het relevante minimale eigen vermogen, zoals vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving (bijv. voor de gestandaardiseerde benadering het toewijzen van relevante winst- en verliesposten aan de acht wettelijke bedrijfsonderdelen, en voor de geavanceerde meetbenadering de lengte van tijdreeksen, behandeling van verzekering, correlatie, enz.);
 - d. de instelling, waar passend, toereikende stresstests en scenarioanalyses heeft ingevoerd om inzicht te krijgen in de impact van ongunstige operationele gebeurtenissen op haar winstgevendheid en haar eigen vermogen, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met het mogelijke falen van interne risicobeheersings- en risicolimiteringstechnieken; waar relevant kijken bevoegde autoriteiten naar de consistentie van deze analyses met de zelfevaluaties van risico's en beheersingsmaatregelen en de uitkomsten van de analyse van vergelijkbare instellingen;
 - e. het leidinggevend orgaan en de directie van de instelling de aannames begrijpen die ten grondslag liggen aan het meetsysteem en of zij zich bewust zijn van de mate van relevant modelrisico;
 - f. de instelling een continue, doeltreffende monitoring heeft vastgesteld en ingevoerd van blootstellingen aan operationeel risico in alle delen van de instelling, met inbegrip van uitbestede activiteiten en nieuwe producten en systemen, onder andere via specifieke indicatoren (sleutelindicatoren voor risico en risicobeheersing) en relevante triggers, zodat op doeltreffende wijze wordt voorzien in vroegtijdige waarschuwingen; en of
 - g. de instelling, waar passend, regelmatige rapportage van blootstelling aan operationeel risico, met inbegrip van de resultaten van stresstests, aan het leidinggevend orgaan, de directie en de managers van relevante bedrijfsonderdelen en processen heeft ingevoerd.

Plannen voor de veerkracht en continuïteit van het bedrijf

279. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over omvattende en geteste plannen voor veerkracht en continuïteit van het bedrijf om te waarborgen dat zij in staat is op continue basis te blijven functioneren en in het geval van een ernstige verstoring van de activiteiten de verliezen te beperken.

280. Bevoegde autoriteiten bepalen of de instelling bedrijfscontinuïteitsplannen heeft opgesteld die zijn afgestemd op de aard, de omvang en de complexiteit van haar activiteiten. Die plannen dienen rekening te houden met verschillende soorten waarschijnlijke of plausibele scenario's die de instelling zouden kunnen treffen.
281. Bevoegde autoriteiten beoordelen de kwaliteit en doeltreffendheid van het proces voor bedrijfscontinuïteitsbeheerplanning van de instelling. Daarbij beoordelen bevoegde autoriteiten hoe goed de instelling zich houdt aan erkende processen voor bedrijfscontinuïteitsbeheer. Bevoegde autoriteiten stellen vast of het proces van de instelling voor continuïteitsbeheerplanning de volgende elementen bevat:
- a. een bedrijfsimpactanalyse;
 - b. passende herstelstrategieën waarin interne en externe afhankelijkheden zijn opgenomen en duidelijke herstellprioriteiten zijn vastgesteld;
 - c. het opstellen van volledige en flexibele plannen voor plausibele scenario's;
 - d. doeltreffende tests van de plannen;
 - e. bewustzijn van bedrijfscontinuïteitsbeheer en trainingsprogramma's; en
 - f. documentatie en training op het gebied van communicatie en crisisbeheer.

Intern kader voor risicobeheersing

282. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een sterk kader voor risicobeheersing en goede waarborgen voor limitering van haar operationele risico heeft, in lijn met haar tolerantie en strategie voor operationeel risicobeheer. Bevoegde autoriteiten houden rekening met de vraag of:
- a. de risicobeheersingsfuncties van de instelling alle geconsolideerde entiteiten en geografische locaties afdekken;
 - b. er interne risicobeheersingsmaatregelen en andere praktijken (bijv. gedragsbeleid) zijn om de blootstellingen aan operationeel risico te limiteren en binnen grenzen te houden die aanvaardbaar zijn voor de instelling, in overeenstemming met de parameters die het leidinggevend orgaan en de directie hebben vastgesteld, en met het risicotolerantieniveau van de instelling; en of
 - c. de instelling passende interne risicobeheersingsmaatregelen en praktijken heeft om te waarborgen dat niet-naleving van en uitzonderingen op beleid, procedures en limieten tijdig worden gerapporteerd aan het juiste managementniveau, zodat dat actie kan ondernemen, en waar nodig ook aan de bevoegde autoriteiten.

283. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook de functionaliteit van de interne auditfunctie. Hiertoe stellen zij vast of:

- a. de instelling op regelmatige basis interne audits verricht van het kader voor operationeel risicobeheer;
- b. de interne audit de belangrijkste elementen van beheer, meting en beheersing van operationeel risico in alle delen van de instelling omvat; en of
- c. met deze audits doeltreffend wordt vastgesteld of het interne beleid en eventuele relevante externe regelgeving wordt nageleefd en of er maatregelen worden genomen indien een van beide niet wordt nageleefd.

284. Voor instellingen die de geavanceerde meetbenadering hanteren voor de bepaling van de minimale eigenvermogensvereisten voor operationeel risico, beoordelen bevoegde autoriteiten ook of het interne proces voor validatie van benaderingen deugdelijk is en erin slaagt kritisch te kijken naar aannames van modellen, en eventuele potentiële tekortkomingen met betrekking tot de modellering, kwantificering en systemen van operationele risico's en andere relevante minimumvereisten die zijn vastgelegd in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving, te identificeren.

285. Ongeacht de benadering die de instelling heeft gekozen voor de bepaling van haar verplichte minimale eigen vermogen, beoordelen bevoegde autoriteiten, wanneer gebruik wordt gemaakt van modellen voor het nemen van besluiten (bijv. kredietverlening, prijsbepaling of handel in financiële instrumenten), of er een gedegen proces voor interne validatie en/of een proces voor de toetsing van modellen is om modelrisico's vast te stellen en te verkleinen.

Beheer van het reputatierisico

286. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling over toereikende regelingen, strategieën, processen en mechanismen voor het beheer van het reputatierisico beschikt. Bevoegde autoriteiten houden met name rekening met de vraag of:

- a. de instelling beschikt over geformaliseerd beleid en geformaliseerde processen voor de identificatie, het beheer en de monitoring van dit risico, en of dit beleid en deze processen evenredig zijn met de omvang hiervan en de relevantie ervan in het systeem;
- b. de instelling voorzorgsmaatregelen neemt met het oog op dit risico, bijvoorbeeld door limieten te stellen of te eisen dat goedkeuring wordt gevraagd voor de toewijzing van kapitaal aan specifieke landen, sectoren of personen, en/of de noodplannen van de instelling voorzien in de noodzakelijke proactieve aanpak van reputatiekwesaties in het geval van een crisis;

- c. de instelling gebruik maakt van stresstests of scenarioanalyses om eventuele secundaire effecten van reputatierisico (bijv. liquiditeit, financieringskosten, enz.) te beoordelen;
- d. de instelling haar merk beschermt met onmiddellijke communicatiecampagnes wanneer zich specifieke gebeurtenissen voordoen die haar reputatie in gevaar kunnen brengen; en of
- e. de instelling aandacht besteedt aan de potentiële impact van haar strategie en bedrijfsplannen, en meer in het algemeen van haar gedrag, op haar reputatie.

6.4.5 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

287. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van het operationele risico van de instelling. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 6 genoemde overwegingen. Indien de bevoegde autoriteit op basis van het grote belang van bepaalde risicosubcategorieën besluit deze subcategorieën afzonderlijk te beoordelen en een score te geven, passen zij daarbij voor zover mogelijk de leidraad van deze tabel naar analogie toe.

Tabel 6. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor operationeel risico

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat beheer en risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De blootstellingen van de instelling aan operationeel risico betreffen slechts een gering aantal categorieën met hoge frequentie / geringe ernst. • De blootstelling van de instelling aan operationeel risico is niet wezenlijk, zoals blijkt uit scenarioanalyse en vergelijking met de verliezen van gelijksoortige instellingen. • Het niveau van de verliezen die de instelling in recente jaren heeft geleden, is niet wezenlijk, of is verminderd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het beleid en de strategie van de instelling voor operationeel risico is in overeenstemming met haar algehele risicostrategie en risicobereidheid. • Het organisatiekader voor operationeel risico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen degenen die risico aangaan en de functies voor risicobeheer en -beheersing.
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de	<ul style="list-style-type: none"> • De blootstellingen van de instelling aan operationeel risico betreffen voornamelijk categorieën met hoge frequentie / geringe ernst. • De blootstelling van de instelling aan operationeel risico is gering, 	<ul style="list-style-type: none"> • Het operationele risico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en gerapporteerd. • Er is een deugdelijk kader

	risicobeheersing.	<p>zoals blijkt uit scenarioanalyse en vergelijking met de verliezen van gelijksoortige instellingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het niveau van de verliezen die de instelling in recente jaren heeft geleden is laag, of zal naar verwachting vanaf een lager historisch niveau stijgen dan wel vanaf een hoger historisch niveau dalen. 	voor de beheersing van het operationele risico.
3	Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De blootstellingen van de instelling aan operationeel risico betreffen enkele categorieën met lage frequentie / grote ernst. • De blootstelling van de instelling aan operationeel risico is middelhoog, zoals blijkt uit scenarioanalyse en vergelijking met de verliezen van gelijksoortige instellingen. • Het niveau van de verliezen die de instelling in de afgelopen paar jaar heeft geleden, is middelhoog, of zal naar verwachting vanaf een lager historisch niveau stijgen dan wel vanaf een hoger historisch niveau dalen. 	
4	Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De blootstellingen van de instelling aan operationeel risico betreffen alle belangrijke categorieën. • De blootstelling van de instelling aan operationeel risico is hoog en neemt toe, zoals blijkt uit scenarioanalyse en vergelijking met de verliezen van gelijksoortige instellingen. • Het niveau van de verliezen die de instelling in de afgelopen paar jaar heeft geleden, is hoog, of het risico is significant gestegen. 	

6.5 Beoordeling van uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico

6.5.1 Algemene overwegingen

288. Bevoegde autoriteiten beoordelen het uit rentegevoelige posities uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico (vaak ook aangeduid als renterisico in de bankportefeuille of IRRBB), waaronder afdekkingen voor deze posities, ongeacht de boekhoudkundige beoordeling hiervan (*NB*: Het credit-spreadrisico als gevolg van bepaalde posities in de bankportefeuille wordt behandeld in het gedeelte over marktrisico).

289. Bevoegde autoriteiten kijken bij de beoordeling van het IRRBB naar de volgende subcategorieën:

- a. risico's in verband met ongelijktijdigheid van looptijden en herprijzingen van activa, passiva en korte- en langetermijnposities buiten de balanstelling (herprijzingsrisico);
- b. risico's die voortvloeien uit veranderingen in de hellingshoek en vorm van de rendementscurve (rendementscurverisico);
- c. risico's die voortvloeien uit afdekkingsblootstelling aan één rentetarief met blootstelling aan een tarief waarvoor de herprijzing onder iets andere voorwaarden plaatsvindt (basisrisico); en
- d. risico's die voortvloeien uit opties, waaronder ingebouwde opties, bijv. consumenten die vastrentende producten aflossen wanneer de markttarieven veranderen (optierisico).

290. Bevoegde autoriteiten houden rekening met de vraag of de leidraad die is opgesteld in de EBA-richtsnoeren die zijn uitgevaardigd overeenkomstig artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU, op prudente wijze door de instelling ten uitvoer wordt gelegd. Dit geldt in het bijzonder voor de berekening van de schok die is gespecificeerd in artikel 98, lid 5, van deze richtlijn, en voor de interne procedures van de instelling voor de identificatie, meting, monitoring en beheersing van renterisico.

6.5.2 Beoordeling van het inherente IRRBB

291. Bevoegde autoriteiten bepalen door middel van de beoordeling van het inherente IRRBB-niveau wat de belangrijkste factoren zijn van het IRRBB waaraan de instelling blootstaat. Ook beoordelen zij op die manier de omvang van de potentiële prudentiële impact van dit risico voor de instelling. De beoordeling van het inherente IRRBB wordt uitgevoerd in de volgende hoofdstappen:

- a. voorlopige beoordeling;

- b. beoordeling van de aard en samenstelling van het renterisicoprofiel van de instelling; en
- c. beoordeling van de uitkomst van de scenarioanalyse en stresstest.

Voorlopige beoordeling

292. Om de reikwijdte van de IRRBB-beoordeling te bepalen, stellen bevoegde autoriteiten eerst vast aan welke bronnen van IRRBB de instelling is of kan worden blootgesteld. Daartoe maken bevoegde autoriteiten gebruik van de kennis die zij hebben verworven bij de beoordeling van andere SREP-elementen, bij de vergelijking van de positie van de instelling met die van vergelijkbare instellingen en bij eventuele andere toezichtactiviteiten.

293. Bevoegde autoriteiten nemen ten minste de volgende aspecten in aanmerking:

- a. de governance van het renterisico door de instelling, met inbegrip van de belangrijkste IRRBB-strategie en de risicobereidheid van de instelling met betrekking tot renterisico;
- b. de impact van een standaardschok als vermeld in artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU, rekening houdend met de EBA-richtsnoeren die overeenkomstig dat artikel zijn uitgevaardigd, op de economische waarde als percentage van het verplichte eigen vermogen van de instelling;
- c. de impact op de winst van een verandering van de rente volgens de door de instelling gebruikte methode; en
- d. waar relevant, het interne kapitaal dat wordt toegewezen aan het IRRBB, totaal en als percentage van het totale interne kapitaal van de instelling volgens haar lcaap, met inbegrip van de historische trend en de prognoses, indien beschikbaar.

294. Bevoegde autoriteiten kijken bij hun voorlopige beoordeling ook naar significante veranderingen in de IRRBB-blootstellingen van de instelling. Zij beoordelen ten minste de volgende aspecten:

- a. significante veranderingen in de algehele IRRBB-strategie, het algehele IRRBB-beleid en de IRRBB-limieten van de instelling;
- b. de potentiële impact van die veranderingen op het risicoprofiel van de instelling; en
- c. belangrijke markttrends.

Aard en samenstelling van het renterisicoprofiel van de instelling

295. Bevoegde autoriteiten vormen zich een duidelijk beeld van de negatieve impact die veranderingen van rentes kunnen hebben op de winst en de economische waarde (de actuele waarde van verwachte kasstromen) van een instelling teneinde een beeld te krijgen van de mogelijke bedreiging van de kapitaaltoereikendheid op de korte en langere termijn.

296. Hiertoe analyseren bevoegde autoriteiten de structuur van de activa en passiva, en de posities buiten de balanstelling van de instelling, en vormen zij zich daar een duidelijk beeld van. In het bijzonder:

- a. de verschillende posities in de bankportefeuille, hun verval- of herprijzingsdata en gedragsaannames (bijv. aannames over producten met onzekere looptijd) voor deze posities;
- b. de rentekasstromen van de instelling, indien beschikbaar;
- c. het aandeel van producten met onzekere looptijd en producten met expliciete en/of ingebouwde opties, waarbij zij bijzondere aandacht geven aan producten met ingebouwde opties voor de cliënt; en
- d. de afdekkingsstrategie van de instelling en het bedrag en gebruik van derivaten (afdekking vs. speculatie).

297. Om de complexiteit en het renterisicoprofiel van de instelling beter te kunnen bepalen, dienen bevoegde autoriteiten ook inzicht te hebben in de belangrijkste kenmerken van de activa en passiva van de instelling en haar posities buiten de balanstelling, in het bijzonder:

- a. kredietportefeuille (bijv. volume van leningen zonder vervaldatum, volume van leningen met mogelijkheden voor vervroegd aflossen of volume van leningen met variabele rente met plafonds en drempels);
- b. obligatieportefeuille (bijv. volume van beleggingen met opties, mogelijke concentraties);
- c. depositorekeningen (bijv. gevoeligheid van het depositobestand van de instelling voor veranderingen in de rentetarieven, mogelijke concentraties); en
- d. derivaten (bijv. complexiteit van de derivaten die worden gebruikt voor afdekking of speculaties, overwegingen betreffende ver- of gekochte rente-opties).

298. Bij de analyse van de impact op de winst van de instelling kijken bevoegde autoriteiten naar de verschillende bronnen van inkomsten en kosten van de instelling en hun relatieve gewicht. Zij moeten weten in hoeverre de rendementen van de instelling afhangen van rentegevoelige posities, en bepalen hoe verschillende veranderingen in de rentetarieven de netto rente-inkomsten van de instelling beïnvloeden.

299. Bij de analyse van de impact op de economische waarde van de instelling kijken bevoegde autoriteiten eerst naar de gevolgen van een standaardschok als bedoeld in artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU om een eerste benchmark te krijgen ten opzichte waarvan zij kunnen vergelijken welke gevolgen veranderingen van de rentetarieven hebben voor de instelling. Om naleving te waarborgen nemen bevoegde autoriteiten de EBA-richtsnoeren in acht die overeenkomstig dat artikel zijn uitgevaardigd. Bij deze beoordeling besteden bevoegde autoriteiten bijzondere aandacht aan de gevoeligheid van de balansimpact voor veranderingen in de onderliggende sleutelaanname (in het bijzonder voor cliëntaccounts zonder specifieke herprijzingsdata en/of aandelenkapitaal).
300. Bevoegde autoriteiten streven ernaar inzicht te krijgen in de impact van die aannames door de uitkomst van de standaardtest voor 'uitbijters' te toetsen en vervolgens de risico's voor de economische waarde als gevolg van gedragsaanpassingen van de instelling te isoleren, zodat ze onder meer de risico's kunnen identificeren en begrijpen die voortvloeien uit activiteiten om de winst te stabiliseren, en niet uit andere aspecten van het bedrijfsmodel.
301. Naast het gebruik van de standaardschok als bedoeld in artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU, overwegen bevoegde autoriteiten het gebruik van door hen zelf gekozen schokscenario's (bijv. groter of kleiner, voor alle valuta's of slechts voor enkele, met de mogelijkheid van niet-parallelle verschuivingen in rentetarieven, met inachtneming van het basisrisico, enz.). Bij het besluit over het niveau waarop deze aanvullende schokscenario's worden ingesteld, houden bevoegde autoriteiten rekening met factoren als het algemene niveau van de rentetarieven, de vorm van de rendementscurve en eventuele relevante nationale kenmerken van hun financiële stelsels. De interne systemen van de instelling dienen derhalve flexibel genoeg te zijn om haar gevoeligheid voor iedere voorgeschreven standaardschok te berekenen.
302. In hun kwantitatieve beoordeling kijken bevoegde autoriteiten waar passend ook naar de resultaten van de interne methoden van de instelling voor het meten van het renterisico. Via de analyse van deze methoden verwerven bevoegde autoriteiten een diepgaander begrip van de belangrijkste risicofactoren die ten grondslag liggen aan het renterisicoprofiel van de instelling.
303. Bevoegde autoriteiten beoordelen of instellingen die in verschillende valuta's werken, een analyse verrichten van het renterisico in elke valuta waarin zij een significante positie hebben, rekening houdend met historische correlaties tussen valuta's.
304. Bij het analyseren van de resultaten van zowel de impact van de standaardschok als de interne methoden van de instelling kijken bevoegde autoriteiten zowel naar de cijfers op een bepaald tijdstip als naar de historische trends. Deze rentetarieven worden vergeleken met die van vergelijkbare instellingen en met de algemene marktsituatie.

Scenarioanalyse en stresstests

305. Bevoegde autoriteiten beoordelen de resultaten van de scenarioanalyse en stresstests (anders dan voor de standaardschok) die de instelling heeft uitgevoerd als onderdeel van haar continue interne beheerproces en houden hier rekening mee. In die context dienen bevoegde autoriteiten zich bewust te zijn van de belangrijkste bronnen van IRRBB voor de instelling.

306. Indien bij de toetsing van de uitkomsten van de stresstests van de instelling specifieke accumulaties van herprijzing/vervaldata op verschillende punten op de curve aan het licht komen of het vermoeden hiervan ontstaat, kunnen bevoegde autoriteiten een aanvullende analyse eisen.

6.5.3 Beoordeling van het beheer en de beheersing van IRRBB

307. Om een volledig inzicht te verwerven in het renterisicoprofiel van de instelling in de bankportefeuille, toetsen bevoegde autoriteiten de governance en het kader voor haar rentepositities.

308. Bevoegde autoriteiten beoordelen de volgende elementen:

- a. renterisicostrategie en -bereidheid (als afzonderlijke elementen of als onderdeel van een bredere marktrisicostrategie en -risicobereidheid);
- b. organisatiekader;
- c. beleid en procedures;
- d. risicovaststelling, -meting, -monitoring en -rapportage; en
- e. intern kader voor risicobeheersing.

Renterisicostrategie en -risicobereidheid

309. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over een goede, duidelijk geformuleerde en gedocumenteerde IRRBB-strategie die is goedgekeurd door het leidinggevend orgaan. Voor deze beoordeling houden bevoegde autoriteiten rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan de IRRBB-strategie en -risicobereidheid en het proces voor de herziening hiervan duidelijk communiceert (bijv. in het geval van een algehele herziening van de risicostrategie of zorgen over de winstgevendheid of de toereikendheid van het kapitaal), en of de directie de door het leidinggevend orgaan goedgekeurde IRRBB-strategie naar behoren uitvoert en ervoor zorgt dat de activiteiten van de instelling in overeenstemming zijn met de vastgestelde

- strategie, schriftelijke procedures worden opgesteld en uitgevoerd, en verantwoordelijkheden duidelijk en goed worden toegewezen;
- b. de IRRBB-strategie van de instelling de bereidheid van de instelling tot het nemen van renterisico op de juiste manier weerspiegelt en in overeenstemming is met de algehele risicobereidheid;
 - c. de IRRBB-strategie en -risicobereidheid passend zijn voor de instelling, gezien:
 - haar bedrijfsmodel;
 - haar algehele risicostrategie en risicobereidheid;
 - haar marktomgeving en haar rol in het financiële stelsel; en
 - de toereikendheid van haar kapitaal;
 - d. de IRRBB-strategie van de instelling in ruime zin alle activiteiten met een significant IRRBB dekt;
 - e. de IRRBB-strategie van de instelling rekening houdt met de cyclische aspecten van de economie en de daaruit voortvloeiende verschuivingen in de samenstelling van IRRBB-activiteiten; en of
 - f. de instelling een passend kader heeft ingesteld om te waarborgen dat de IRRBB-strategie doeltreffend wordt gecommuniceerd aan de relevante medewerkers.

Organisatiekader

310. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend organisatiekader heeft voor beheer-, meet-, monitoring- en beheersingsfuncties voor IRRBB, met voldoende personele (zowel kwalitatief als kwantitatief) en technische middelen. Zij houden rekening met de vraag of:

- a. er duidelijke verantwoordelijkheidslijnen zijn voor het aangaan, monitoren, beheersen en rapporteren van IRRBB;
- b. het IRRBB-beheer en de IRRBB-beheersing onafhankelijk worden getoetst, duidelijk worden geïdentificeerd in de organisatie en functioneel en hiërarchisch onafhankelijk zijn van de operationele afdelingen; en of
- c. de medewerkers die te maken hebben met renterisico (zowel in de operationele afdelingen als bij het risicobeheer en de risicobeheersing) over de juiste vaardigheden en ervaring beschikken.

Beleid en procedures

311. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling duidelijk gedefinieerd beleid en duidelijk gedefinieerde procedures voor het IRRBB-beheer heeft die in overeenstemming zijn met haar IRRBB-strategie en -risicobereidheid. Zij houden rekening met de vraag of:

- a. het leidinggevend orgaan het beleid voor het beheren, meten en beheersen van IRRBB goedkeurt en bespreekt en dit regelmatig toetst, overeenkomstig de risicostrategieën;
- b. de directie verantwoordelijk is voor de ontwikkeling hiervan en waarborgt dat de besluiten van het leidinggevend orgaan adequaat worden uitgevoerd;
- c. Het IRRBB-beleid in overeenstemming is met relevante regelgeving en toereikend voor de aard en complexiteit van de activiteiten van de instelling, en een goed begrip van de inherente IRRBB mogelijk maakt;
- d. dit beleid in de gehele instelling op consistente wijze en duidelijk is geformaliseerd, en wordt gecommuniceerd en toegepast; en
- e. dit beleid bij bankgroepen consistent in alle onderdelen van de groep wordt toegepast en een goed beheer van het risico mogelijk maakt;
- f. in het IRRBB-beleid de procedures zijn vastgesteld voor de ontwikkeling van nieuwe producten, belangrijke afdekkingen of risicobeheersinitiatieven en of dit beleid is goedgekeurd door het leidinggevend orgaan of de geëigende gedelegeerde commissie daarvan. Bevoegde autoriteiten vergewissen zich er in het bijzonder van dat:
 - nieuwe producten, nieuwe belangrijke afdekkingen en risicobeheersinitiatieven onderworpen zijn aan adequate procedures en risicobeheersingsmaatregelen voordat zij worden ingevoerd of ondernomen; en dat
 - de instelling de mogelijke impact hiervan op haar totale risicoprofiel heeft geanalyseerd.

Risicovaststelling, -meting, -monitoring en -rapportage

312. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend kader heeft voor het identificeren van, het verwerven van inzicht in en het meten van IRRBB, in lijn met de omvang en complexiteit van de instelling. Zij kijken naar de volgende elementen:

- a. of de informatiesystemen en meettechnieken het management in staat stellen het inherente renterisico te meten van alle wezenlijke posities in en buiten de balanstelling (waar relevant op groepsniveau), met inbegrip van interne afdekkingen, in de bankportefeuille;

- b. of de instelling beschikt over adequate medewerkers en methoden om het IRRBB te meten (overeenkomstig de vereisten van de EBA-richtsnoeren over technische aspecten van het beheer van uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico (*Guidelines on technical aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities*) – EBA-richtsnoeren inzake IRRBB), rekening houdend met de omvang, de vorm en de complexiteit van hun blootstelling aan renterisico;
- c. of de aannames voor de interne methoden rekening houden met de leidraad die is vastgesteld in de EBA-richtsnoeren inzake IRRBB. Bevoegde autoriteiten beoordelen met name of de aannames van de instelling voor posities zonder contractuele vervalttermijn en ingebouwde opties voor de cliënt prudent zijn. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook of instellingen aandelenkapitaal in de berekening van de economische waarde hebben opgenomen. Indien dit het geval is, analyseren zij de gevolgen van het eruit lichten van aandelenkapitaal uit die berekening;
- d. of de risicomeetsystemen van de instelling rekening houden met alle wezenlijke vormen van renterisico waaraan de instelling blootstaat (bijv. herprijzingsrisico, rendementscurverisico, basisrisico en optierisico). Als sommige instrumenten en/of factoren worden uitgesloten van het risicomeetsysteem, dienen instellingen in staat te zijn aan toezichthouders uit te leggen waarom dat gebeurt en het belang van de uitsluitingen te kwantificeren;
- e. de kwaliteit, gedetailleerdheid en tijdigheid van de door de informatiesystemen verstrekte informatie en of de systemen in staat zijn de risicocijfers voor alle portefeuilles, activiteiten en entiteiten binnen de consolidatie samen te voegen. Informatiesystemen dienen te voldoen aan de leidraad die is vastgesteld in de EBA-richtsnoeren inzake IRRBB;
- f. de integriteit en tijdigheid van de gegevens die als input dienen voor het risicomeetproces; deze dienen ook in overeenstemming te zijn met de leidraad die is vastgesteld in de EBA-richtsnoeren inzake IRRBB;
- g. of de risicomeetsystemen van de instelling in staat zijn mogelijke concentraties van IRRBB te identificeren;
- h. of risicobeheerders en de directie van de instelling de aannames begrijpen die ten grondslag liggen aan de meetsystemen, in het bijzonder met betrekking tot posities met een onzekere contractuele vervaldatum en posities met impliciete of expliciete opties, evenals de aannames van de instelling voor aandelenkapitaal; en
- i. of risicobeheerders en de directie van de instelling zich bewust zijn van de mate van modelrisico in de risicomeettechnieken van de instelling.

313. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling toereikende stresstests scenario's ten uitvoer heeft gelegd als aanvulling op haar risicomeetsysteem. Bij hun beoordeling verifiëren zij de naleving van de relevante leidraad van de richtsnoeren die EBA heeft uitgevaardigd overeenkomstig artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU.
314. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling over een passend kader voor monitoring en rapportage van IRRBB beschikken dat waarborgt dat waar nodig snel actie wordt ondernomen op het juiste niveau van de directie of het leidinggevend orgaan van de instelling. Het monitoringsysteem dient specifieke indicatoren en relevante triggers te omvatten, zodat op doeltreffende wijze wordt voorzien in vroegtijdige waarschuwingen. Bevoegde autoriteiten houden rekening met de vraag of risicobeheer en risicobeheersing regelmatig (de frequentie hangt af van omvang, complexiteit en niveau van het risico van IRRBB-blootstellingen) ten minste het volgende rapporteert aan het leidinggevend orgaan en de directie:
- a. een overzicht van de actuele IRRBB-blootstellingen, W&V-resultaten en risicoberekening;
 - b. significante overschrijdingen van IRRBB-limieten; en
 - c. veranderingen in de belangrijkste aannames of parameters waarop de procedures voor de beoordeling van IRRBB zijn gebaseerd.

Intern kader voor risicobeheersing

315. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een sterk en omvattend kader voor risicobeheersing en goede waarborgen voor de limitering van haar blootstellingen aan IRRBB heeft, in lijn met haar risicobeheerstrategie en risicobereidheid. Zij houden rekening met de vraag:
- a. of de reikwijdte van de risicobeheersingsfunctie van de instelling alle geconsolideerde entiteiten, alle geografische locaties en alle financiële activiteiten omvat;
 - b. of er interne risicobeheersingsmaatregelen, bedrijfslimieten en andere praktijken zijn om de IRRBB-blootstellingen op of onder de niveaus te houden die aanvaardbaar zijn voor de instelling, in overeenstemming met de parameters die het leidinggevend orgaan en de directie hebben vastgesteld, en met de risicobereidheid van de instelling; en
 - c. of de instelling passende interne risicobeheersingsmaatregelen en praktijken heeft om te waarborgen dat niet-naleving van, en uitzonderingen op beleid, procedures en limieten tijdig worden gerapporteerd aan het juiste managementniveau, zodat actie kan worden ondernomen.

316. Bevoegde autoriteiten beoordelen het limietenstelsel, waaronder of:

- a. het consistent is met de risicobeheerstrategie en de risicobereidheid van de instelling;
- b. het toereikend is voor de complexiteit van de organisatie van de instelling en haar IRRBB-blootstellingen en voor haar vermogen dit risico te meten en te beheren;
- c. het zich richt op de potentiële impact van veranderingen in rentetarieven op de winst en de economische waarde van de instelling; vanuit een winstperspectief dienen de limieten aanvaardbare niveaus van volatiliteit voor de winst aan te geven onder gespecificeerde rentescenario's; de vormen van limieten die gericht zijn op het effect van rentetarieven op de economische waarde van een instelling dienen in overeenstemming te zijn met de omvang en complexiteit van de activiteiten van de instelling en de onderliggende posities; voor banken die zich bezighouden met retail-bankactiviteiten, met maar weinig langetermijninstrumenten, opties, instrumenten met ingebouwde opties of andere instrumenten waarvan de waarde kan veranderen als gevolg van veranderingen in de rentetarieven, zijn relatief simpele limieten mogelijk voldoende; voor complexere instellingen zijn daarentegen mogelijk gedetailleerdere limieten voor aanvaardbare veranderingen in de geraamde economische waarde noodzakelijk;
- d. de vastgestelde limieten absoluut zijn of dat overschrijdingen mogelijk zijn; in dat laatste geval dient in het beleid van de instelling duidelijk te zijn vastgelegd hoe lang en onder welke specifieke omstandigheden die overschrijdingen van limieten mogelijk zijn; bevoegde autoriteiten vragen om informatie over maatregelen waarmee wordt gewaarborgd dat limieten worden nageleefd; en of
- e. de instelling adequate procedures heeft voor regelmatige bijwerking van haar limieten.

317. Bevoegde autoriteiten beoordelen de functionaliteit van de interne auditfunctie. Hiertoe beoordelen zij of:

- a. de instelling op regelmatige basis interne audits verricht van het kader voor IRRBB-beheer;
- b. de interne audit de belangrijkste elementen van IRRBB-beheer, -meting en -beheersing in alle delen van de instelling omvat; en of
- c. de interne auditfunctie goed in staat is vast te stellen of het interne beleid en eventuele relevante externe regelgeving worden nageleefd en maatregelen te nemen indien een van beide niet wordt nageleefd.

6.5.4 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

318. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van het IRRBB-risico van de instelling. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 7 genoemde overwegingen. Indien de bevoegde autoriteit op basis van het grote belang van bepaalde risicosubcategorieën besluit deze subcategorieën afzonderlijk te beoordelen en een score te geven, passen zij daarbij voor zover mogelijk de leidraad van deze tabel naar analogie toe.

Tabel 7. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor IRRBB

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat beheer en risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van inherent risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De gevoeligheid van de economische waarde voor veranderingen in rentetarieven is niet wezenlijk. • De gevoeligheid van de winst voor veranderingen in rentetarieven is niet wezenlijk. • De gevoeligheid van de economische waarde en winst voor veranderingen in de onderliggende aannames (bijv. producten met ingebouwde opties voor de cliënt) is niet wezenlijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het beleid en de strategie van de instelling voor renterisico zijn in overeenstemming met haar algehele risicostrategie en risicobereidheid. • Het organisatiekader voor renterisico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen degenen die risico nemen en de functies voor risicobeheer en -beheersing.
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De gevoeligheid van de economische waarde voor veranderingen in rentetarieven is gering. • De gevoeligheid van de winst voor veranderingen in rentetarieven is gering. • De gevoeligheid van de economische waarde en winst voor veranderingen in de onderliggende aannames (bijv. producten met ingebouwde opties voor de cliënt) is gering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het renterisico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en gerapporteerd. • De interne limieten en het kader voor de beheersing van het renterisico zijn deugdelijk en in overeenstemming met de risicostrategie en de risicobereidheid van de instelling.
3	Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de	<ul style="list-style-type: none"> • De gevoeligheid van de economische waarde voor veranderingen in rentetarieven is middelhoog. • De gevoeligheid van de winst voor veranderingen in rentetarieven is middelhoog. • De gevoeligheid van de 	

	risicobeheersing.	economische waarde en winst voor veranderingen in de onderliggende aannames (bijv. producten met ingebouwde opties voor de cliënt) is middelhoog.	
4	Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De gevoeligheid van de economische waarde voor veranderingen in rentetarieven is hoog. • De gevoeligheid van de winst voor veranderingen in rentetarieven is hoog. • De gevoeligheid van de economische waarde en winst voor veranderingen in de onderliggende aannames (bijv. producten met ingebouwde opties voor de cliënt) is hoog. 	

Titel 7. SREP-kapitaalbeoordeling

7.1 Algemene overwegingen

319. Bevoegde autoriteiten bepalen via de SREP-kapitaalbeoordeling of het eigen vermogen van de instelling een goede dekking biedt van de risico's voor het kapitaal waaraan de instelling is of zou kunnen worden blootgesteld, als die risico's worden beoordeeld als wezenlijk voor de instelling.
320. Bevoegde autoriteiten doen dit door de hoogte (bedrag) en de samenstelling (kwaliteit) vast te stellen van het additionele eigen vermogen dat de instelling moet aanhouden voor de dekking van risico-elementen en risico's die niet vallen onder artikel 1 van Verordening (EU) nr. 575/2013 ('additionele eigenvermogensvereisten'), waar nodig met inbegrip van eigenvermogensvereisten ter dekking van het risico dat voortvloeit uit tekortkomingen van het model, de risicobeheersing, de governance of andere aspecten.
321. Bevoegde autoriteiten beoordelen de toereikendheid van het eigen vermogen van de instelling en de impact van economische stress hierop als een essentiële bepalende factor van de levensvatbaarheid van de instelling. Bij deze beoordelingen wordt ook gekeken naar de risico's van buitensporige hefboomfinanciering.
322. De uitkomst van deze beoordeling wordt samengevat en weergegeven in een score op basis van de criteria aan het eind van deze titel.

Het SREP-kapitaalbeoordelingsproces

323. Nadat bevoegde autoriteiten de uitkomsten van de beoordeling van risico's voor het kapitaal als gespecificeerd in titel 6 in overweging hebben genomen, voeren zij de volgende stappen uit als onderdeel van het SREP-kapitaalbeoordelingsproces:
- a. bepaling van de additionele eigenvermogensvereisten;
 - b. afstemming van additionele eigenvermogensvereisten op de buffers van de kapitaalvereistenrichtlijn (*Capital Requirements Directive – CRD*) en eventuele macroprudentiële vereisten;
 - c. vaststelling en formulering van het totale SREP-kapitaalvereiste (TSCR) en het totale kapitaalvereiste (OCR);
 - d. beoordeling van het risico van buitensporige hefboomfinanciering;
 - e. beoordeling van de vraag of gedurende de economische cyclus kan worden voldaan aan OCR en TSCR; en

- f. bepaling van de kapitaalscore.

7.2 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten

324. Bevoegde autoriteiten stellen additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van:

- a. het risico van onverwachte verliezen en van verwachte verliezen die onvoldoende worden gedekt door voorzieningen, gedurende een periode van twaalf maanden (tenzij anders aangegeven in Verordening (EU) nr. 575/2013) ('onverwachte verliezen');
- b. het risico van onderschatting van het risico als gevolg van modeltekortkomingen als beoordeeld in de context van artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU; en
- c. het risico dat voortvloeit uit tekortkomingen in de interne governance, waaronder interne risicobeheersing en regelingen.

7.2.1 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten ter dekking van onverwachte verliezen

325. Bevoegde autoriteiten stellen additionele eigenvermogensvereisten ter dekking van het risico van onverwachte verliezen vast waaraan de instelling te allen tijde dient te voldoen. Bevoegde autoriteiten bepalen additionele eigenvermogensvereisten per afzonderlijk risico en maken daarvoor gebruik van hun eigen oordeel als toezichthouder, daarbij ondersteund door de volgende informatiebronnen:

- a. de Icaap-berekeningen;
- b. de uitkomst van benchmarkberekeningen van de toezichthouder; en
- c. andere relevante informatie, onder meer verkregen tijdens interactie en dialoog met de instelling.

326. De Icaap-berekeningen – wanneer deze betrouwbaar of deels betrouwbaar worden geacht – vormen het startpunt voor de vaststelling en worden aangevuld met de uitkomst van benchmarks van de toezichthouder en andere relevante input, afhankelijk van het geval. Als een Icaap-berekening niet betrouwbaar wordt geacht, vormt de uitkomst van de benchmarks van de toezichthouder het startpunt voor de vaststelling, aangevuld met andere relevante informatie, afhankelijk van het geval.

327. Bevoegde autoriteiten staan niet toe dat eigen vermogen dat wordt aangehouden uit hoofde van artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013, wordt gebruikt om te voldoen aan additionele eigenvermogensvereisten, zowel samengevoegd als per afzonderlijk risico.

328. Ten behoeve van artikel 98, lid 1, onder f), van Richtlijn 2013/36/EU en de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten beoordelen bevoegde autoriteiten diversificatie-effecten die voortvloeien uit geografische, sectorale en eventuele andere relevante factoren binnen elke wezenlijke risicocategorie (intra-risicodiversificatie). Deze diversificatie-effecten mogen voor geen van de risico's voor het kapitaal die vallen onder Verordening (EU) nr. 575/2013 leiden tot vermindering van de minimale eigenvermogensvereisten die zijn berekend overeenkomstig artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013.
329. Diversificatie tussen risico's in verschillende categorieën, met inbegrip van die welke onder Verordening (EU) nr. 575/2013 vallen (inter-risicodiversificatie) worden echter niet beschouwd als onderdeel van de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten.
330. Bevoegde autoriteiten vergewissen zich ervan dat de additionele eigenvermogensvereisten die zijn vastgesteld voor elk risico, dat risico goed afdekken. Hiertoe:
- a. geven bevoegde autoriteiten een duidelijke rechtvaardiging van eventuele additionele eigenvermogensvereisten die significant verschillen van de uitkomsten van betrouwbare Icaap-berekeningen of de benchmarkberekeningen; en
 - b. passen zij additionele eigenvermogensvereisten op consistente wijze toe – tenzij deze zijn gebaseerd op instellingsspecifieke overwegingen – teneinde brede consistentie van prudentiële uitkomsten tussen instellingen te waarborgen.
331. Bij de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten houden bevoegde autoriteiten rekening met de uitkomsten van dialoog en interactie met de instelling.

Icaap-berekening

332. Bevoegde autoriteiten beoordelen de betrouwbaarheid van de Icaap-berekeningen door te beoordelen of deze:
- a. granulair zijn: De berekeningen/methoden dienen de mogelijkheid te bieden tot opsplitsing naar risicosoort en niet één enkele berekening (economisch kapitaal) te geven die alle risico's omvat. Deze opsplitsing moet mogelijk worden gemaakt door de Icaap-methode zelf. Waar de bevoegde autoriteit het passend acht, kunnen, bijvoorbeeld door middel van marginale-bijdrageberekeningen, schattingen worden gegeven voor risico's die niet afzonderlijk kunnen worden gemeten (bijv. kredietconcentratierisico);
 - b. geloofwaardig zijn: De gebruikte berekeningen/methoden dienen aantoonbaar het risico te dekken waar zij voor bedoeld zijn (zo dienen voor de berekening van het kredietconcentratierisico passende sectoronderverdelingen te worden gebruikt, die de werkelijke correlaties en portefeuillesamenstellingen

weerspiegelen) en dienen te zijn gebaseerd op erkende of geschikte modellen en prudente aannames;

- c. duidelijk zijn: De uitgangspunten van de berekeningen/methoden dienen duidelijk te zijn aangegeven. Een 'black box'-berekening is niet acceptabel. Bevoegde autoriteiten vergewissen zich ervan dat de instelling een toelichting geeft op de zwakste punten van de gebruikte modellen en de wijze waarop deze worden verantwoord en gecorrigeerd in de definitieve Icaap-berekening; en
- d. vergelijkbaar zijn: Bevoegde autoriteiten kijken naar de aanhoudingsperiode/risicohorizon en de betrouwbaarheidsniveaus (of gelijkwaardige meting) van de Icaap-berekeningen; zij passen deze variabelen aan om de vergelijkbaarheid met gelijksoortige instellingen en benchmarkschattingen van de toezichthouder te vergroten, of eisen van de instelling dat zij deze aanpassingen doorvoert.

333. Bevoegde autoriteiten beoordelen de betrouwbaarheid van de Icaap-berekeningen voorts door deze te vergelijken met de uitkomsten van de benchmarks van de toezichthouder voor dezelfde risico's en andere relevante informatie.

334. Een Icaap-berekening wordt als deels betrouwbaar beschouwd wanneer de berekening niet voldoet aan alle bovenstaande criteria, maar desondanks zeer geloofwaardig lijkt. Dit dient echter slechts in uitzonderingsgevallen te gebeuren en vergezeld te gaan van stappen ter verbetering van de gebreken die zijn geconstateerd in de Icaap-berekening.

Benchmarks van de toezichthouder

335. Bevoegde autoriteiten ontwikkelen en gebruiken risicospecifieke benchmarks van de toezichthouder als middel om Icaap-berekeningen te toetsen op wezenlijke risico's, of elementen van wezenlijke risico's, die niet onder Verordening (EU) nr. 575/2013 vallen, of ter verdere ondersteuning van de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten per risico, waar Icaap-berekeningen van die wezenlijke risico's of elementen van die risico's onbetrouwbaar worden geacht of niet beschikbaar zijn.

336. De benchmarks van de toezichthouder dienen een prudente, consistente (gekalibreerd voor gelijkwaardige aanhoudingsperioden/risicohorizons en betrouwbaarheidsniveaus als vereist door Verordening (EU) nr. 575/2013), transparante en vergelijkbare maatstaf te zijn voor de berekening en vergelijking van de mogelijke eigenvermogensvereisten van instellingen per soort risico (met uitsluiting van de risico's die onder Verordening (EU) nr. 575/2013 vallen).

337. Gezien de verscheidenheid aan verschillende bedrijfsmodellen die instellingen gebruiken, is de uitkomst van de benchmarks van de toezichthouder mogelijk niet altijd en voor elke instelling passend. Bevoegde autoriteiten kiezen daarom, wanneer er alternatieven beschikbaar zijn, de meest passende benchmark en houden rekening met specifieke

kenmerken van het bedrijfsmodel door naast de uitkomst van de benchmark ook hun eigen oordeel mee te laten wegen.

338. Wanneer bevoegde autoriteiten gebruik maken van benchmarks van de toezichthouder voor de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten leggen zij in het kader van de dialoog aan de instelling uit wat de redenering en de algemene onderliggende beginselen van de benchmarks zijn.

Andere relevante informatie

339. Bevoegde autoriteiten gebruiken andere relevante informatie ter ondersteuning van de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten per afzonderlijk risico. Andere relevante informatie kan onder meer zijn de uitkomsten van risicobeoordelingen (volgens de in titel 6 uiteengezette criteria), vergelijkingen met soortgelijke instellingen, waaronder door EBA uitgebrachte verslagen op grond van artikel 78 van Richtlijn 2013/36/EU, benchmarks die door EBA zijn uitgebracht op grond van artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU, risicospecifieke stresstests, input van (aangewezen) macroprudentiële autoriteiten, enz.

340. Andere relevante informatie is voor bevoegde autoriteiten aanleiding om de passendheid/betrouwbaarheid van een Icaap-/benchmarkberekening voor een specifiek risico te herbeoordelen en/of de uitkomst aan te passen, wanneer deze informatie twijfel doet ontstaan over de juistheid hiervan (bijv. als de risicoscore een significant ander risiconiveau impliceert dan de berekening, of wanneer uit toetsingen van gelijksoortige instellingen blijkt dat de instelling significant afwijkt van gelijksoortige instellingen in termen van het eigenvermogensvereiste voor de dekking van een vergelijkbare risicoblootstelling).

341. Om consistentie te waarborgen bij de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten voor afzonderlijke risico's, maken bevoegde autoriteiten gebruik van dezelfde vergelijkbare groepen als die welke in titel 6 zijn vastgesteld voor de analyse van de risico's voor het kapitaal.

342. Wanneer bevoegde autoriteiten gebruik maken van andere relevante informatie voor de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten, leggen zij in het kader van de dialoog aan de instelling uit wat de redenering en de algemene onderliggende beginselen van de gebruikte informatie zijn.

7.2.2 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten of andere maatregelen ter dekking van modeltekortkomingen

343. Indien bevoegde autoriteiten tijdens de doorlopende toetsing van interne benaderingen uit hoofde van artikel 101 van Richtlijn 2013/36/EU of via de analyse van vergelijkbare instellingen uit hoofde van artikel 78 van dezelfde richtlijn modeltekortkomingen vaststellen die zouden kunnen leiden tot een te lage schatting van de minimale eigenvermogensvereisten die zijn vastgesteld in Verordening (EU) nr. 575/2013, stellen zij additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van het risico dat voortvloeit uit

modeltekortkomingen die kunnen leiden tot een te lage schatting van risico's, waar wordt bepaald dat deze maatregel passender is dan andere toezichtmaatregelen. Bevoegde autoriteiten stellen alleen additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van dit risico als overgangmaatregel zolang wordt gewerkt aan het verhelpen van de tekortkomingen.

7.2.3 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten of andere maatregelen ter dekking van andere tekortkomingen

344. Bevoegde autoriteiten stellen additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van de risico's die voortvloeien uit tekortkomingen in risicobeheersing, governance of op andere terreinen – zoals geïdentificeerd na de in de titels 4 tot en met 6 beschreven risicobeoordeling – waar deze maatregel passender wordt geacht dan andere toezichtmaatregelen. Bevoegde autoriteiten stellen alleen additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van deze risico's als overgangmaatregel zolang wordt gewerkt aan het verhelpen van de tekortkomingen.

7.2.4 Vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten of andere maatregelen ter dekking van het financieringsrisico

345. Bevoegde autoriteiten stellen additionele eigenvermogensvereisten vast ter dekking van het financieringsrisico – zoals geïdentificeerd na de in titel 8 beschreven risicobeoordeling – waar deze maatregel passender wordt geacht dan andere toezichtmaatregelen.

7.3 Afstemming op kapitaalbuffervereisten en macroprudentiële vereisten

346. Bij de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten (of andere kapitaalmaatregelen – zie hoofdstuk 10.3), stemmen bevoegde autoriteiten de additionele eigenvermogensvereisten af op eventuele bestaande kapitaalbuffervereisten en/of macroprudentiële vereisten die gericht zijn op dezelfde risico's of elementen van die risico's. Bevoegde autoriteiten stellen geen additionele eigenvermogensvereisten (of andere kapitaalmaatregelen) vast wanneer het risico al is gedekt door kapitaalbuffervereisten en/of additionele macroprudentiële vereisten.

7.4 Vaststelling van het totale SREP-kapitaalvereiste

347. Bevoegde autoriteiten stellen het totale SREP-kapitaalvereiste (TSCR) vast als de som van:

- a. het eigenvermogensvereiste uit hoofde van artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013; en
- b. de som van de additionele eigenvermogensvereisten (vastgesteld overeenkomstig de hiervoor gespecificeerde criteria) en eventuele additionele

eigenvermogensvereisten waarvan is bepaald dat ze noodzakelijk zijn voor de dekking van wezenlijke inter-risicoconcentraties.

348. Bevoegde autoriteiten stellen ter dekking van de volgende soorten risico's een samenstellingsvereiste voor de additionele eigenvermogensvereisten vast van ten minste 56% tier 1-kernkapitaal (CET1) en ten minste 75% tier 1 (T1):

- a. elementen van krediet-, markt- en operationeel risico (niet vallend onder Verordening (EU) nr. 575/2013);
- b. kredietconcentratierisico en IRRBB;
- c. het uit modeltekortkomingen voortvloeiende risico dat waarschijnlijk zal leiden tot een te lage schatting van het juiste niveau van het eigen vermogen, wanneer additionele eigenvermogensvereisten worden gebruikt om dit risico te dekken.

349. Bevoegde autoriteiten bepalen naar eigen inzicht de samenstelling van additioneel eigen vermogen ter dekking van andere soorten risico's, maar streven wel naar een goede dekking van het gestelde risico.

350. Bevoegde autoriteiten nemen bij de beoordeling/berekening van het TSCR geen andere items en instrumenten in overweging dan die welke in aanmerking komen voor de bepaling van eigen vermogen (zoals gedefinieerd in deel twee van Verordening (EU) nr. 575/2013).

7.5 Formulering van eigenvermogensvereisten

351. Bevoegde autoriteiten zorgen voor consistentie in de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten en de communicatie hiervan aan de instelling en/of, waar relevant, aan andere bevoegde autoriteiten. Dit omvat minimaal de communicatie van het TSCR van de instelling als percentage (ratio) van het totaal van de risicoposten (*TREA - total risk exposure amount*), gespecificeerd in termen van de samenstelling van het vereiste.

352. Om het TSCR als ratio te communiceren drukken bevoegde autoriteiten het uit aan de hand van de volgende formule (d.w.z. als een veelvoud van het TREA-vereiste van 8% dat is vastgelegd in Verordening (EU) nr. 575/2013):

$$TSCR \text{ ratio} = 8\% \times \frac{TSCR \times 12.5}{TREA}$$

353. Waar passend voeren bevoegde autoriteiten de nodige aanpassingen in het bovenstaande door teneinde additionele eigenvermogensvereisten op te nemen ter dekking van risicoblootstellingen die niet zijn gekoppeld aan de totale balans en/of om te waarborgen dat de additionele eigenvermogensvereisten (bijv. als gevolg van *deleveraging*) niet onder een nominaal minimumniveau uitkomen; dit kan afzonderlijk worden vastgelegd.

354. Bevoegde autoriteiten kunnen het TSCR verder omschrijven door de additionele eigenvermogensvereisten niet alleen als totaal aan te geven, maar op te splitsen naar risico.

Voorbeeld van TSCR

Met ingang van DATUM en totdat anders wordt geïnstrueerd is INSTELLING verplicht een TSCR aan te houden ter hoogte van X% van het TREA:

- 8% (waarvan ten minste x% CET1 en x% T1) betreft eigenvermogensvereisten als gespecificeerd in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013;

- X% betreft additioneel eigen vermogen boven de in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013 gespecificeerde vereisten, waarvan X% (bestaande uit ten minste x% CET1 en x% T1) dient ter dekking van onverwachte verliezen die zijn geïdentificeerd in het SREP en X% (bestaande uit ten minste x% CET1 en x% T1) dient ter dekking van ANDERE risico's [bijv. in verband met governance] die zijn geïdentificeerd in het SREP.

355. Om meer consistentie te bereiken kunnen bevoegde autoriteiten aanvullend aan instellingen en/of, waar relevant, aan andere bevoegde autoriteiten het totale kapitaalvereiste (OCR) en de onderdelen daarvan – TSCR, CRD-buffervereisten en additionele eigenvermogensvereisten ter dekking van macroprudentiële risico's – communiceren als percentage (ratio) van het TREA, gespecificeerd in termen van de samenstelling van het vereiste.

Voorbeeld formulering OCR

Met ingang van DATUM en totdat anders wordt geïnstrueerd, is INSTELLING verplicht een totaal kapitaalvereiste (OCR) aan te houden van X% van het TREA, waarvan ten minste X% CET1 en ten minste X% T1 dient te zijn.

Van deze X% OCR:

• *betreft X% het totale SREP-kapitaalvereiste (TSCR), waaraan te allen tijde dient te worden voldaan, waarvan:*

- 8% (bestaande uit ten minste x% CET1 en x% T1) eigenvermogensvereisten betreft als gespecificeerd in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013;

- X% additioneel eigen vermogen betreft boven de in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013 gespecificeerde vereisten, waarvan X% (bestaande uit ten minste x% CET1 en x% T1) dient ter dekking van onverwachte verliezen die zijn geïdentificeerd in het SREP en X%

(bestaande uit ten minste x% CET1 en x% T1) dient ter dekking van ANDERE risico's [bijv. in verband met governance] die zijn geïdentificeerd in het SREP;

• *betreft X% het gecombineerde kapitaalbuffervereiste (100% CET1) van Richtlijn 2013/36/EU dat voor INSTELLING geldt, waarvan:*

- 2,5% de vereiste kapitaalinstandhoudingsbuffer betreft;

- X% de OVERIGE vereiste betreft [bijv. de vereiste anticyclische kapitaalbuffer (CyCB) en O-SII].

7.6 Beoordeling van het risico van buitensporige hefboomfinanciering

356. Bevoegde autoriteiten beoordelen het risico van buitensporige hefboomfinanciering voor het eigen vermogen van de instelling.

357. Bij deze beoordeling houden bevoegde autoriteiten rekening met de volgende aspecten:

- a. het actuele niveau van de hefboomratio vergeleken met gelijksoortige instellingen en, indien toepasselijk, de afstand van de ratio tot de voorgeschreven minimumlimiet;
- b. de verandering in de hefboomratio van de instelling, met inbegrip van de te verwachten impact van de actuele en toekomstige verwachte verliezen op de hefboomratio. Bevoegde autoriteiten kijken ook naar de potentiële impact op de hefboomratio van actuele en te verwachten groei van in de ratio opgenomen posities;
- c. de mate waarin er een risico is van buitensporige hefboomfinanciering als gevolg van verschillende stressgebeurtenissen (ook behandeld in hoofdstuk 7.7); en
- d. of er een risico van buitensporige hefboomfinanciering voor specifieke instellingen zou kunnen zijn dat niet in afdoende mate is verwerkt in de hefboomratio.

7.7 Naleving van vereisten gedurende de economische cyclus

358. Bevoegde autoriteiten bepalen de toereikendheid van het eigen vermogen van de instelling (omvang en samenstelling) voor het afdekken van de volatiliteit gedurende de economische

cyclus en ter beantwoording van de vraag of maatregelen vereist zijn om potentiële ontoereikendheden aan te pakken.

359. Bevoegde autoriteiten maken daartoe gebruik van stresstests (van de instelling zelf en/of van de toezichthouder) **om te bepalen** wat de impact is van een neutraal of een ongunstig scenario op het beschikbare eigen vermogen en of dit voldoende is voor het afdekken van kapitaalvereisten (OCR en TSCR) of enige andere relevante doelratio die door bevoegde autoriteiten is vastgesteld voor systeembrede stresstests. Bevoegde autoriteiten houden ook rekening met de impact van stresstests op de hefboomratio van de instelling.

360. Om dit vast te stellen analyseren bevoegde autoriteiten door de instelling tijdens haar Icaap uitgevoerde stresstests en stresstest van de toezichthouder, in het bijzonder:

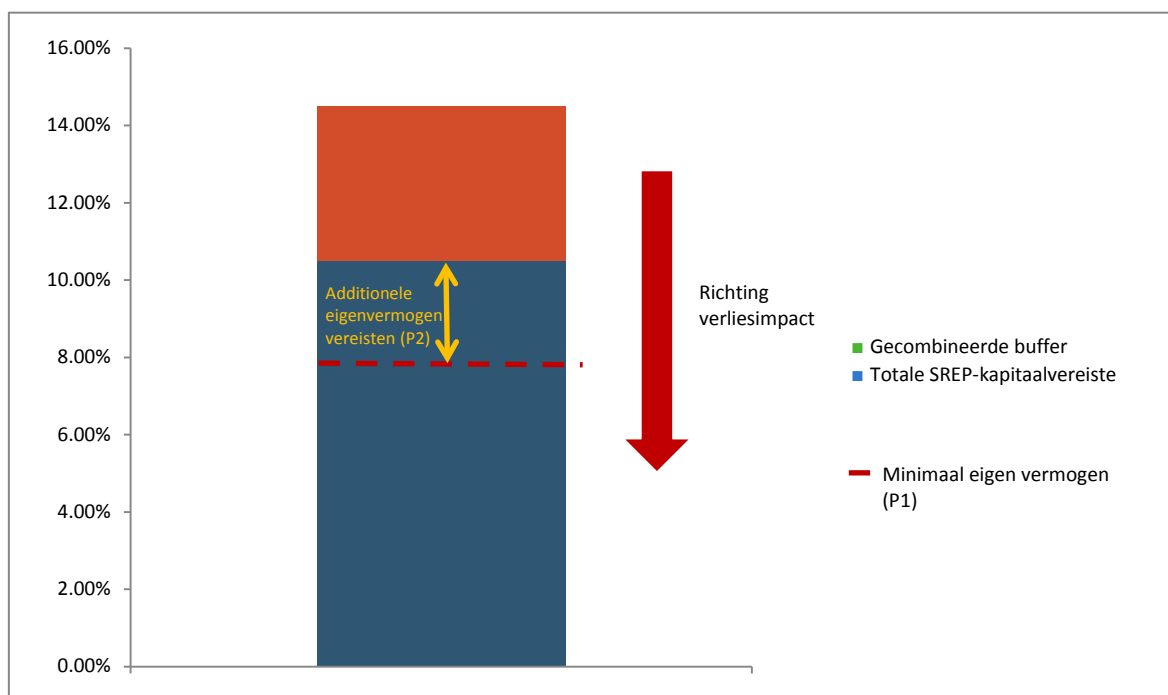
- a. de uitkomst van stresstests die de instelling als onderdeel van haar Icaap heeft uitgevoerd op basis van een plausibele maar ernstige stresssituatie die relevant is voor haar bedrijfsmodel en risicoprofiel overeenkomstig de EBA-richtsnoeren voor stresstests en die naar behoren kritisch is getoetst door de bevoegde autoriteiten; en/of
- b. de uitkomsten van de stresstests van de toezichthouder die zijn uitgevoerd door de bevoegde autoriteiten uit hoofde van artikel 100 van Richtlijn 2013/36/EU, rekening houdend met de richtsnoeren die EBA heeft uitgevaardigd overeenkomstig dat artikel en die uiteenlopen van bijvoorbeeld:
 - i. het voorschrijven van specifieke 'anker'-scenario's/aannames die instellingen dienen te hanteren; tot
 - ii. de uitvoering van systeembrede stresstests met gebruikmaking van consistente methoden en scenario's, door instellingen of door toezichthouders.

361. Met het oog op een evenredige aanpak kunnen bevoegde autoriteiten overwegen een smallere bandbreedte van stresstests toe te passen voor instellingen die niet tot categorie 1 behoren.

362. Bevoegde autoriteiten analyseren uitkomsten van stresstest betreffende een periode in de toekomst zoals gespecificeerd in de EBA-richtsnoeren voor stresstests. Het startpunt voor middelen is het beschikbare eigen vermogen van de instelling aan het begin van de stresssituatie.

363. Om niet-naleving van het OCR vast te stellen worden aannames betreffende macroprudentiële vereisten (bijv. wijzigingen in het niveau van vereisten of in de buffers die kunnen worden gebruikt) tijdens de duur van het scenario overeengekomen met de (aangewezen) macroprudentiële autoriteit, waarbij de vereisten worden gestapeld in de volgorde die is aangegeven in onderstaande grafiek.

Figuur 3. Stapelvolgorde van eigenvermogensvereisten

364. Rekening houdend met de uitkomsten van de stresstests overwegen bevoegde autoriteiten of en zo ja welke maatregelen, overeenkomstig de criteria die zijn gespecificeerd in de paragrafen 365 tot 366, afhankelijk van de scenario's en soorten stresstests (Icaap van instellingen of stresstests door de toezichthouder) noodzakelijk zijn met het oog op eventuele niet-naleving van de vereisten of een andere relevante doelratio die door bevoegde autoriteiten is vastgesteld voor systeembrede stresstests. Bevoegde autoriteiten eisen in ieder geval dat de instelling een geloofwaardig kapitaalplan indient dat waarborgt dat zij gedurende de aangenomen tijdhorizon kan voldoen aan haar TSCR of andere relevante doelratio die door bevoegde autoriteiten is vastgesteld voor systeembrede stresstest.

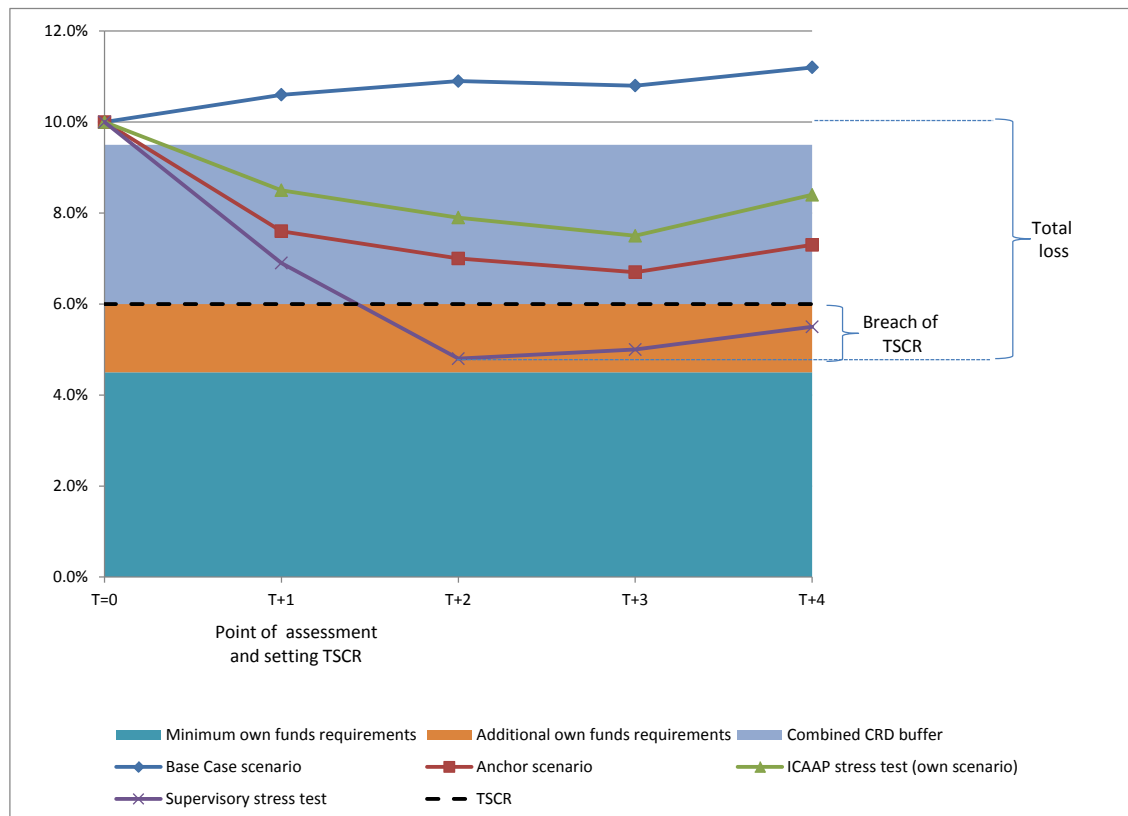
365. Bij de analyse van het kapitaalplan toetsen en beoordelen bevoegde autoriteiten de geschiktheid van geloofwaardige limiterende beheersmaatregelen waarvan de instelling aangeeft dat zij die zou nemen. Bevoegde autoriteiten beoordelen deze in de context van de beperkingen van de instelling op juridisch gebied en wat hun reputatie betreft, en kijken in hoeverre deze al zijn vastgelegd in openbare documenten (bijv. dividendbeleid), het bedrijfsplan van de instelling en de verklaringen betreffende haar risicobereidheid. Bevoegde autoriteiten beoordelen ook de geloofwaardigheid van limiteringsmaatregelen in de context van bredere macro-economische overwegingen.

366. Bovendien kijken bevoegde autoriteiten waar relevant naar de aanvullende maatregelen die zijn gespecificeerd in hoofdstuk 10.3. Bij de vaststelling van deze maatregelen kijken bevoegde autoriteiten naar:

- a. het tijdsbestek waarbinnen de niet-naleving plaatsvindt vergeleken met het startpunt van de stresstests;
- b. de omvang van de niet-naleving vergeleken met het startpunt van de stresstests;
- c. de omvang van de absolute en relatieve vermindering van middelen vergeleken met het startpunt van de stresstests;
- d. de strategie en financiële plannen van de instelling en uitkomsten van de beoordeling die is verricht in het kader van de BMA, zoals beschreven in titel 4;
- e. het standpunt van de (aangewezen) macroprudentiële autoriteit ten aanzien van een vereiste tot het aanhouden van eigen vermogen om te voldoen aan CRD-kapitaalbuffers anders dan de kapitaalinstandhoudingsbuffer (bijv. anticyclische buffer, O-SII-buffer) onder de aangenomen stressomstandigheden; en
- f. de verandering in macro-economische omstandigheden, het feitelijke niveau van het eigen vermogen en het TREA vanaf het startpunt van stresstests tot het moment van de beoordeling.

367. Als er volgens de uitkomsten van de stresstests en rekening houdend met het actuele macro-economische klimaat een acuut risico is dat de instelling niet aan haar TSCR zal kunnen voldoen, overwegen bevoegde autoriteiten de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten die leiden tot de herziening van het TSCR dat is vastgesteld overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 7.4 (zie figuur 4).

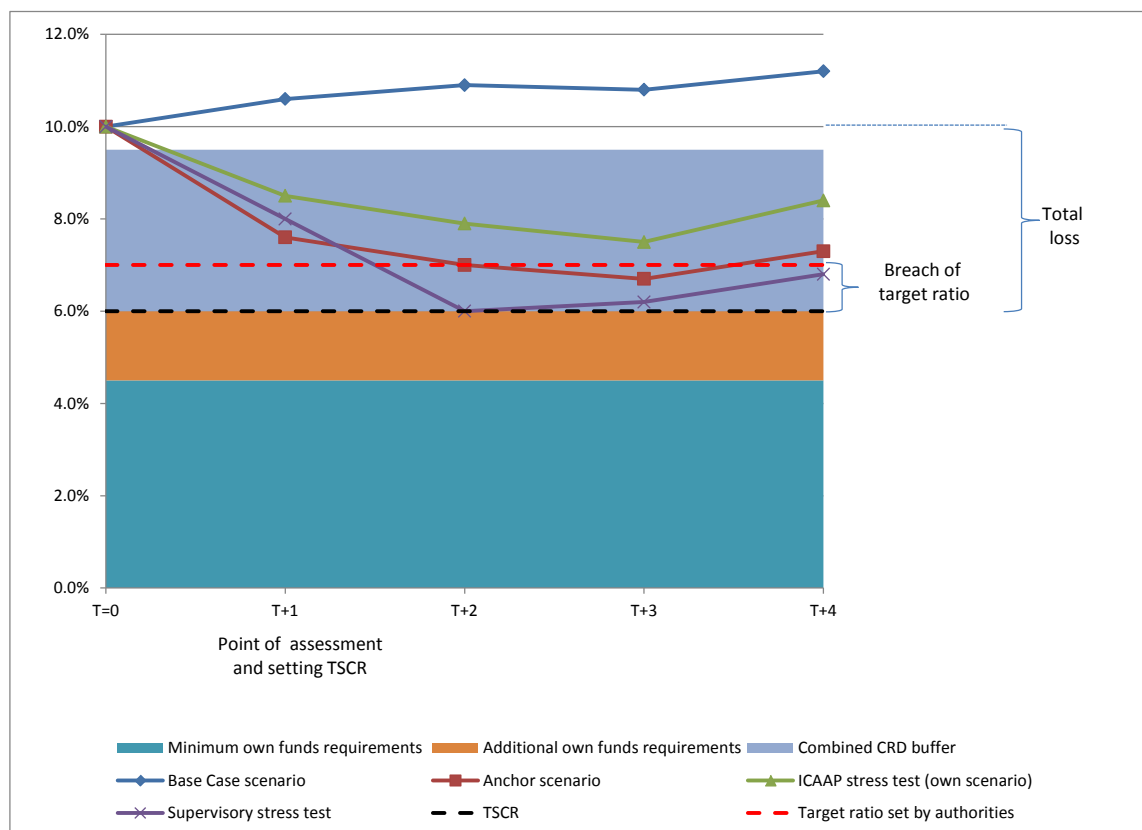
Figuur 4. Voorbeeld van veranderingen in kapitaalmiddelen (CET1) gedurende de economische cyclus en niet-naleving van TSCR

EN	Target language
Total loss	Totaal verlies
Breach of TSCR	Niet-naleving TSCR
Point of assessment and setting TSCR	Tijdstip beoordeling en vaststelling TSCR
Minimum own funds requirements	Minimale eigenvermogens-vereisten
Base Case scenario	Basisscenario
Supervisory stress test	Stresstest toezichthouder
Additional own funds requirements	Additionele eigenvermogensvereisten
Anchor scenario	Ankerscenario
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Gecombineerde CRD-buffer
Icaap stress test (own scenario)	Icaap-stresstest (eigen scenario)

368. Als er volgens de uitkomsten van de stresstests en rekening houdend met het actuele macro-economische klimaat een acuut risico is dat de instelling niet zal voldoen aan de doelratio die door de bevoegde autoriteit in de systeembrede stresstest op een hoger niveau is vastgesteld dan het TSCR van de instelling, overwegen bevoegde autoriteiten de vaststelling van additionele eigenvermogensvereisten ten behoeve van systeemrisico's (zie figuur 5).

Figuur 5. Voorbeeld van veranderingen in kapitaalmiddelen (CET1) gedurende de economische cyclus en niet-naleving van doelratio

EN	Target language
Total loss	Totaal verlies
Breach of target ratio	Niet-naleving doelratio
Point of assessment and setting TSCR	Tijdstip beoordeling en vaststelling TSCR
Minimum own funds requirements	Minimale eigenvermogensvereisten
Base Case scenario	Basisscenario
Supervisory stress test	Stresstest toezichthouder
Additional own funds requirements	Additionele eigenvermogensvereisten
Anchor scenario	Ankerscenario
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Gecombineerde CRD-buffer
Icaap stress test (own scenario)	Icaap-stresstest (eigen scenario)
Target ratio set by authorities	Door autoriteiten vastgestelde doelratio

7.8 Samenvatting van de bevindingen en toekenning van scores

369. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van de mate waarin het bestaande eigen vermogen een goede dekking biedt van de risico's waaraan de instelling is of kan worden blootgesteld. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabel 8 genoemde overwegingen.

Tabel 8. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score voor toereikendheid van het kapitaal

Score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen
1	De omvang en samenstelling van het aangehouden eigen vermogen vormen geen waarneembaar risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling houdt een eigen vermogen aan dat ruim boven het OCR ligt en zal dat naar verwachting ook in de toekomst doen. • Uit stresstests komt geen waarneembaar risico naar voren betreffende de impact op het eigen vermogen van een ernstige maar plausibele negatieve economische ontwikkeling. • De vrije kapitaalstroom tussen entiteiten in de groep, waar relevant, wordt niet belemmerd, of alle entiteiten beschikken over een goede kapitaaldekking die boven de eisen van de toezichthouder ligt. • De instelling heeft een plausibel en geloofwaardig kapitaalplan dat wanneer noodzakelijk effectief kan werken. • De hefboomratio van de instelling ligt ruim boven het voorgeschreven minimum en er is geen waarneembaar risico van buitensporige hefboomfinanciering.
2	De omvang en samenstelling van het aangehouden eigen vermogen vormen een gering risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling is dicht bij niet-naleving van enkele van haar kapitaalbuffers, maar haar kapitaal ligt nog altijd duidelijk boven haar TSCR. • Uit stresstests komt een laag risico naar voren betreffende de impact op het eigen vermogen van een ernstige maar plausibele negatieve economische ontwikkeling, maar de maatregelen die het management hiertegen neemt, zijn geloofwaardig. • De vrije kapitaalstroom tussen entiteiten in de groep, waar relevant, wordt marginaal belemmerd of zou marginaal kunnen worden belemmerd. • De instelling heeft een plausibel en geloofwaardig kapitaalplan dat weliswaar

		<p>niet zonder risico is, maar wanneer noodzakelijk effectief kan werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De hefboomratio van de instelling ligt boven alle voorgeschreven minima. Er is een gering risico van buitensporige hefboomfinanciering.
3	<p>De omvang en samenstelling van het aangehouden eigen vermogen vormen een middelhoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling gebruikt een deel van haar kapitaalbuffers. Als de situatie verslechtert bestaat de kans dat de instelling haar TSCR niet naleeft. • Uit stresstests komt een middelhoog risico naar voren betreffende de impact op het eigen vermogen van een ernstige maar plausibele negatieve economische ontwikkeling. Dit wordt mogelijk niet op geloofwaardige wijze aangepakt door maatregelen van het management. • De vrije kapitaalstroom tussen entiteiten in de groep, waar relevant, wordt belemmerd. • De instelling heeft een kapitaalplan waarvan het niet waarschijnlijk is dat het effectief zal zijn. • De hefboomratio van de instelling ligt boven alle voorgeschreven minima, maar stresstests leiden tot zorg over de impact van een ernstige maar plausibele negatieve economische ontwikkeling op de ratio. Er is een middelhoog risico van buitensporige hefboomfinanciering.
4	<p>De omvang en samenstelling van het aangehouden eigen vermogen vormen een hoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De instelling is dicht bij niet-naleving van haar TSCR. • Uit stresstests blijkt dat het TSCR niet meer zou worden nageleefd rond het begin van een ernstige maar plausibele negatieve economische ontwikkeling. Dit zal niet op geloofwaardige wijze worden aangepakt door maatregelen van het management. • De vrije kapitaalstroom tussen entiteiten in de groep, waar relevant, wordt belemmerd. • De instelling heeft geen kapitaalplan of

		<p>een kapitaalplan dat duidelijk ontoereikend is.</p> <ul style="list-style-type: none">• De hefboomratio van de instelling ligt bijna onder alle voorgeschreven minima. Er is een hoog risico van buitensporige hefboomfinanciering.
--	--	--

Titel 8. Beoordeling van de risico's voor liquiditeit en financiering

8.1 Algemene overwegingen

370. Bevoegde autoriteiten beoordelen de als wezenlijk voor de instelling aangemerkte risico's voor liquiditeit en financiering. Het doel van deze titel is om gemeenschappelijke methoden aan te reiken die bij de beoordeling van afzonderlijke risico's en risicobeheer en -beheersing in ogenschouw dienen te worden genomen. Hierbij wordt niet naar volledigheid gestreefd. Bevoegde autoriteiten houden dus de ruimte om aanvullende criteria te hanteren die zij op basis van hun ervaring en de specifieke kenmerken van de instelling relevant achten.

371. Deze titel verschaft bevoegde autoriteiten een reeks gezamenlijke elementen om risico's voor liquiditeit en financiering te beoordelen.

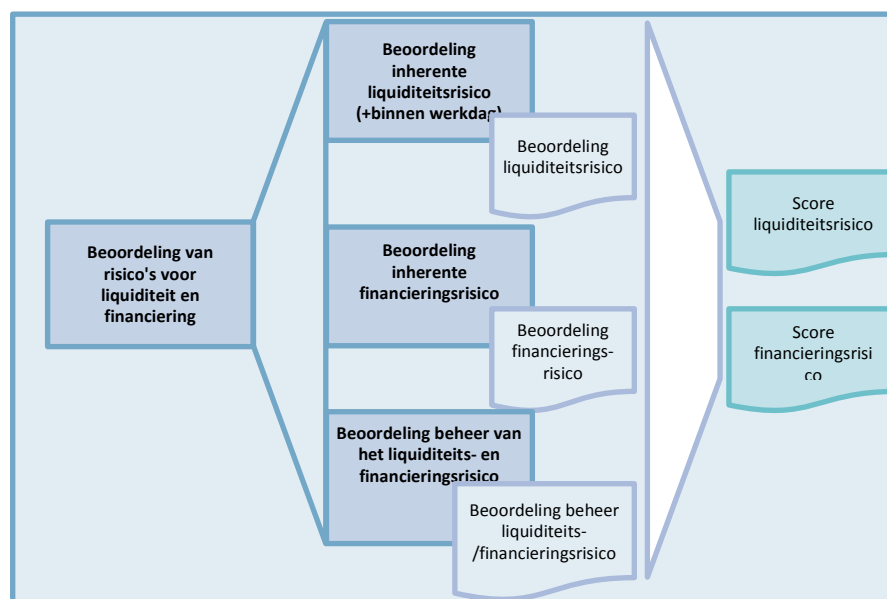
372. De methode bestaat uit drie hoofdonderdelen:

- a. beoordeling van het inherente liquiditeitsrisico;
- b. beoordeling van het inherente financieringsrisico; en
- c. beoordeling van het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico.

373. Bij de beoordeling van risico's voor liquiditeit en financiering gaan bevoegde autoriteiten na of de instelling voldoet aan de in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving gestelde minimumvereisten. In deze richtsnoeren wordt de reikwijdte van de beoordeling echter vergroot, zodat deze meer dan alleen de minimumvereisten betreft. Hierdoor kunnen bevoegde autoriteiten zich een volledig beeld van de risico's vormen.

374. Dit beoordelingsschema wordt grafisch weergegeven in figuur 6.

Figuur 6. Elementen van de beoordeling van risico's voor liquiditeit en financiering

375. Bevoegde autoriteiten beoordelen op grond van de criteria die in deze titel worden uiteengezet, alle drie onderdelen om een beeld te krijgen van het niveau van het inherente liquiditeits- en financieringsrisico waar de instelling mee te maken heeft, en van de kwaliteit van het beheer en de beheersing van het liquiditeits- en financieringsrisico van de instelling. Omdat het liquiditeits- en financieringsrisico en het beheer daarvan met elkaar in verband staan en van elkaar afhankelijk zijn, is het onderdeel "Beoordeling van het beheer en de beheersing van het liquiditeits- en financieringsrisico" identiek voor beide risico's.

376. Tijdens de beoordeling van de risico's voor liquiditeit en financiering als onderdeel van het SREP kunnen bevoegde autoriteiten meerdere informatiebronnen gebruiken, waaronder:

- a. uitkomsten van de analyse van het bedrijfsmodel van de instelling, vooral de uitkomsten die inzicht kunnen verschaffen in de belangrijkste bronnen van risico voor liquiditeit en financiering;
- b. informatie verkregen uit het monitoren van sleutelindicatoren.
- c. toezichtsrapportages en met name de informatie die de instelling krachtens artikel 415 van Verordening (EU) nr. 575/2013 in haar rapportage over het liquiditeitsrisico verstrekt;
- d. uitkomsten van de diverse toezichtsactiviteiten;
- e. door de instelling verstrekte informatie, waaronder informatie uit het Ilaap;
- f. bevindingen en constatering in interne of externe auditrapporten;

- g. aanbevelingen en richtsnoeren die EBA heeft uitgevaardigd, alsmede waarschuwingen en aanbevelingen die macroprudentiële autoriteiten of het ESRB hebben doen uitgaan; en
- h. risico's die zijn vastgesteld in andere instellingen met een soortgelijk bedrijfsmodel (de vergelijkbare groep).

377. Bij de toepassing van de in deze titel vermelde methoden en gemeenschappelijke onderdelen inventariseren bevoegde autoriteiten relevante kwantitatieve indicatoren en andere maatstaven, die ook kunnen worden gebruikt om de in titel 3 bedoelde sleutelindicatoren te monitoren.

378. De uitkomst van de beoordeling van elk afzonderlijk risico wordt vastgelegd in een samenvatting van bevindingen, waarin een uitleg wordt gegeven van de belangrijkste risicofactoren, plus een score.

379. Bij het bepalen van elke risicoscore houden bevoegde autoriteiten rekening met de beoordeling van zowel het inherente risico als de kwaliteit en doeltreffendheid van het risicobeheer en de risicobeheersing van de instelling. Zij houden daarbij in gedachte dat de beoordeling van risicobeheer en -beheersing tegelijk het liquiditeitsrisico en het financieringsrisico betreft.

380. In de nationale tenuitvoerlegging van deze richtsnoeren kunnen bevoegde autoriteiten andere methoden gebruiken voor het bepalen van afzonderlijke risicoscores. In sommige gevallen kunnen aparte scores worden toegekend aan de inherente risiconiveaus en de kwaliteit van het risicobeheer en de risicobeheersing, met als uitkomst een tussenscore en een eindscore. In andere gevallen wordt in het beoordelingsproces mogelijk geen gebruik gemaakt van tussenscores.

8.2 Beoordeling van het liquiditeitsrisico

381. Bevoegde autoriteiten beoordelen het liquiditeitsrisico van de instelling op korte en middellange termijn over een passende reeks tijdhorizons, waaronder binnen de werkdag, teneinde ervoor te zorgen dat de instelling voldoende liquiditeitsbuffers aanhoudt, zowel onder normale als onder stressomstandigheden. Deze beoordeling omvat de volgende onderdelen:

- a. beoordeling van liquiditeitsbehoeften op korte en middellange termijn;
- b. beoordeling van het liquiditeitsrisico binnen de werkdag;
- c. beoordeling van de liquiditeitsbuffer en het compenserend vermogen; en
- d. stresstests van de toezichthouder voor liquiditeit.

382. Voor de beoordeling van liquiditeitsbehoeften, -buffers en het compenserend vermogen onder normale omstandigheden ondersteunen bevoegde autoriteiten de analyse met bewijzen uit de rapportagesjablonen voor aanvullende monitoringgegevens, zoals vermeld in de gedelegeerde verordening van de Commissie die krachtens artikel 415, lid 3, onder b), van Verordening (EU) nr. 575/2013 is uitgevaardigd.

Beoordeling van liquiditeitsbehoeften op korte en middellange termijn

383. Bevoegde autoriteiten beoordelen de liquiditeitsbehoeften van de instelling op de korte en lange termijn onder normale en stressomstandigheden (onverwachte, sterke veranderingen, 'schokken'). Daarbij houden zij rekening met:

- a. de liquiditeitsbehoeften van de instelling onder stressomstandigheden op diverse tijdstippen, met name binnen 30 dagen, tussen 30 dagen en 3 maanden, en na 3 tot 12 maanden, en in het bijzonder het effect van ernstige maar plausibele stresssituaties op de liquiditeitsbehoeften van de instelling (nettokasuitstromen) om individuele, marktbrede en gecombineerde schokken op te vangen; en
- b. de omvang, locatie en valuta van de liquiditeitsbehoeften en, wanneer een instelling verschillende wezenlijke valuta's hanteert, de afzonderlijke effecten van schokken in de diverse valuta's, om het risico van valutaconvertibiliteit te weerspiegelen.

384. Bevoegde autoriteiten ondersteunen de beoordeling van het liquiditeitsrisico op korte termijn door minimaal het liquiditeitsdekkingsvereiste (*liquidity coverage requirement – LCR*) te analyseren, zoals vermeld in de gedelegeerde verordening van de Commissie krachtens artikel 460 van Verordening (EU) nr. 575/2013, en gaan daarbij in het bijzonder na:

- a. of de instelling haar LCR-positie op de juiste wijze rapporteert; en
- b. of de liquiditeitsbehoeften van de instelling aan de hand van het LCR adequaat worden vastgesteld.

385. Bij de beoordeling van het effect van schokken op de liquiditeitsbehoeften van de instelling houden bevoegde autoriteiten rekening met alle wezenlijke bronnen van liquiditeitsrisico voor de instelling. In het bijzonder houden zij rekening met:

- a. de mogelijkheid dat een toepasselijk vereiste in de relevante EU-wetgeving en nationale uitvoeringswetgeving niet toereikend is om de liquiditeitsbehoeften van de instelling te bepalen bij een stressscenario van het type dat daarvoor wordt gebruikt, ook wanneer de looptijden korter zijn dan 30 dagen. Tijdens de geleidelijke invoering van het LCR kunnen bevoegde autoriteiten bijzondere aandacht schenken aan de mogelijkheid voor instellingen om hun LCR te vergroten door op zeer korte termijn leningen op te nemen of te verstrekken, een

activiteit waarbij zolang het vereiste minder dan 100% is, het LCR kan toenemen zonder dat het liquiditeitsrisico afneemt;

- b. risico's in verband met tegenpartijen in het wholesalesegment betreffende balansposten en concentraties van financieringen, en hebben daarbij aandacht voor eventuele maatregelen die de instelling neemt om haar reputatie/bijzondere positie in stand te houden;
- c. risico's in verband met voorwaardelijke kasstromen/posten buiten de balanstelling (bijv. kredietlijnen, margestortingen of -opvragingen) en activiteiten (bijv. liquiditeitssteun voor niet-geconsolideerde specifieke instrumenten (SPV's) buiten de contractuele verplichtingen om), en hebben daarbij aandacht voor eventuele maatregelen die de instelling neemt om haar reputatie/bijzondere positie in stand te houden;
- d. zowel netto- als bruto-instromen en -uitstromen: in geval van zeer grote in- en uitstromen letten bevoegde autoriteiten specifiek op het risico voor de instelling wanneer de instromen niet op de verwachte tijdstippen worden ontvangen, zelfs als het risico van de netto-uitstroom beperkt is;
- e. risico's in verband met tegenpartijen in het retailsegment, en hebben daarbij aandacht voor eventuele maatregelen die de instelling neemt om haar reputatie/bijzondere positie in stand te houden. Hiertoe maken bevoegde autoriteiten gebruik van de methode voor de indeling van retaildeposito's in verschillende risicocategorieën, krachtens artikel 421, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013, met het oog op liquiditeitsrapportage; en
- f. het risico dat buitensporige risico's in het financieringsprofiel op middellange tot lange termijn een negatieve invloed hebben op het gedrag van tegenpartijen die van belang zijn voor de liquiditeitspositie op korte termijn.

Beoordeling van het liquiditeitsrisico binnen de werkdag

386. Bevoegde autoriteiten beoordelen in hoeverre de instelling gedurende een welbepaalde tijdhorizon is blootgesteld aan een liquiditeitsrisico binnen de werkdag, inclusief de beschikbaarheid binnen de werkdag van liquide activa gezien het onvoorspelbare karakter van onverwachte uitstromen binnen de werkdag of het gebrek aan instromen. Deze beoordeling behelst ten minste een beoordeling van de liquiditeit binnen de werkdag die onder normale omstandigheden en tijdens financiële of operationele stress (bijv. IT-storingen, juridische beperkingen betreffende de overdracht van fondsen) beschikbaar of toegankelijk zijn.

387. Voor rechtsgebieden waar rapportages over risico's binnen de werkdag nog niet beschikbaar zijn, vertrouwen bevoegde autoriteiten op de analyse die de instelling zelf van een dergelijk liquiditeitsrisico heeft gemaakt.

Beoordeling van de liquiditeitsbuffer en het compenserend vermogen

388. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de liquiditeitsbuffer en het compenserend vermogen van de instelling toereikend zijn om in haar liquiditeitsbehoeften te voorzien. Als tijdhorizon wordt hierbij een maand genomen alsmede andere perioden, van de volgende dag tot mogelijk één jaar. Deze beoordeling betreft:

- a. de direct beschikbare liquiditeitsbuffers of de overlevingsperioden van de instelling in verschillende stressscenario's;
- b. het totale compenserend vermogen van de instelling gedurende de volledige periode van het relevante stressscenario;
- c. de kenmerken, zoals de ernst en de duur, van verschillende stressscenario's en perioden die tijdens de beoordeling van de liquiditeitsbehoeften van de instelling onder de loep worden genomen;
- d. de hoeveelheid activa die gedurende de relevante tijdhorizons zouden moeten worden geliquideerd;
- e. de vraag of de feitelijke liquiditeitsbuffer en het feitelijke compenserend vermogen, inclusief de kwaliteit van de liquide activa, in overeenstemming zijn met de tolerantie voor het liquiditeitsrisico van de instelling; en
- f. de indeling en kwaliteit van liquide activa die in het LCR als referentiepunt worden genoemd, zoals vermeld in de gedelegeerde verordening van de Commissie krachtens artikel 460 van Verordening (EU) nr. 575/2013.

389. Bevoegde autoriteiten beoordelen in hoeverre de instelling in staat is haar liquide activa tijdig te geldig te maken om gedurende een stressperiode aan haar liquiditeitsbehoeften te voldoen. Daarbij kijken zij naar de vraag:

- a. of de instelling haar markttoegang test door periodiek te verkopen of terug te kopen;
- b. of er hoge concentraties zijn die ertoe kunnen leiden dat de liquiditeitsbuffer en het compenserend vermogen overschat worden;
- c. of de activa in de buffer onbezwaard zijn (zoals gedefinieerd in de EBA-richtsnoeren betreffende de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa⁸), onder controle van het desbetreffende personeel staan en direct voor liquiditeitsbeheer kunnen worden aangewend;

⁸ EBA/GL/2014/03 van 27.6.2014.

- d. of de denominatie van de liquide activa consistent is met de distributie van de liquiditeitsbehoeften per valuta;
- e. wanneer de instelling liquide activa als lening heeft opgenomen, of zij deze tijdens een korte periode van liquiditeitsstress moet teruggeven, wat zou betekenen dat de instelling deze niet langer beschikbaar zou hebben om, gezien het netto-effect van de transactie, onder zulke stressomstandigheden aan haar uitstromen te voldoen; en
- f. wat de vermoedelijke waarde van vastgelegde liquiditeitsfaciliteiten is, wanneer bevoegde autoriteiten vaststellen dat die faciliteiten tot op zekere hoogte in het compenserend vermogen kunnen worden opgenomen.

Stresstests van de toezichthouder voor liquiditeit

390. Bevoegde autoriteiten gebruiken stresstests voor liquiditeit die door hen worden opgesteld en uitgevoerd, als een onafhankelijk hulpmiddel om het liquiditeitsrisico op korte en middellange termijn te beoordelen, teneinde:

- a. vast te stellen welke liquiditeitsrisico's er gedurende verschillende tijdsbestekken en in diverse stressscenario's bestaan. Bij de stressscenario's wordt er wat het LCR betreft uitgegaan van 30 dagen, maar bevoegde autoriteiten kunnen de reikwijdte van hun beoordeling uitbreiden door risico's binnen een kortere of langere periode dan 30 dagen te onderzoeken en de LCR-aannames dusdanig te wijzigen dat zij risico's weerspiegelen die niet afdoende in het LCR worden gedekt;
- b. hun beeld van de liquiditeitsrisico's aan te vullen, naast de informatie uit de interne stresstests van de instelling;
- c. specifieke gebieden aan te wijzen en te kwantificeren waar sprake is van liquiditeitsrisico's; en
- d. hun beeld van het totale liquiditeitsrisico waaraan de instelling wordt blootgesteld, aan te vullen, waardoor zij de risico's van instellingen met elkaar kunnen vergelijken. Hierbij moet ten minste een stresstest van de toezichthouder worden verricht die betrekking heeft op zowel instellings specifieke als marktbrede stress.

391. Bevoegde autoriteiten kunnen de mogelijke verandering in en de gevoeligheid van het liquiditeitsdekkingsvereiste op grond van de artikelen 412, lid 3, en 414 van Verordening (EU) nr. 575/2013 tijdens milde stressscenario's beoordelen door middel van stresstests van de toezichthouder of de instelling voor liquiditeit. De voor deze beoordeling gehanteerde scenario's zijn doorgaans minder ernstig (bijv. uitsluitend marktbrede stress) dan de scenario's die worden gebruikt om de overlevingskracht van de instelling te testen

(marktbrede en systeemstress) en weerspiegelen derhalve situaties waarin niet verwacht wordt dat instellingen hun minimale liquiditeitsbuffer zullen gebruiken.

8.3 Beoordeling van inherente financieringsrisico's

392. Bevoegde autoriteiten beoordelen het financieringsrisico van de instelling, evenals de vraag of onder normale en stressomstandigheden aan de verplichtingen op middellange en lange termijn wordt voldaan door middel van een reeks stabiele-financieringsinstrumenten. Deze beoordeling omvat de volgende onderdelen:

- a. beoordeling van het financieringsprofiel van de instelling;
- b. beoordeling van risico's voor de stabiliteit van het financieringsprofiel;
- c. beoordeling van de feitelijke markttoegang; en
- d. beoordeling van de verwachte verandering in de financieringsrisico's op basis van het financieringsplan van de instelling.

Beoordeling van het financieringsprofiel van de instelling

393. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het financieringsprofiel van de instelling, inclusief discrepanties in contracten en gedrag op middellange en lange termijn, goed is afgestemd op haar bedrijfsmodel, strategie en risicotolerantie. Zij houden met name rekening met de volgende factoren:

- a. of de instelling met een reeks stabiele financieringsinstrumenten aan haar verplichtingen op middellange en lange termijn voldoet, krachtens artikel 413 van Verordening (EU) nr. 575/2013, en of haar feitelijke mismatches gedurende de desbetreffende tijdsperioden binnen aanvaardbare grenzen liggen in relatie tot het specifieke bedrijfsmodel van de instelling;
- b. of – in het licht van het standpunt van de bevoegde autoriteit over het gewenste financieringsprofiel van de instelling – haar feitelijke financieringsprofiel tekort schiet ten opzichte van het gewenste profiel;
- c. (lokale) regelgevings- en contractuele factoren die de gedragskenmerken van kredietverstrekkers beïnvloeden (bijv. regelgeving betreffende clearing, bail-in, depositogarantiestelsels, aangezien deze het gedrag van kredietverstrekkers kunnen beïnvloeden), met name wanneer er wezenlijke veranderingen zijn of verschillen tussen de rechtsgebieden waarbinnen de instelling actief is; en
- d. het feit dat een verandering in de looptijd tot een bepaald niveau van mismatches leidt, maar dat deze binnen beheersbare grenzen dienen te blijven om instorting van het bedrijfsmodel tijdens stressperioden of wijzigingen in de marktomstandigheden te voorkomen.

394. Bevoegde autoriteiten beoordelen of mogelijke tekortkomingen als gevolg van het financieringsprofiel van de instelling, zoals looptijdmatches die aanvaardbare grenzen overschrijden, buitensporige concentraties van financieringsbronnen, buitensporige niveaus van activabezwaarig of ongeschikte of instabiele financiering van langlopende activa, voor de instelling tot een onaanvaardbare toename van financieringskosten kunnen leiden. Daarbij onderzoeken zij:

- a. het risico dat kredieten tegen hogere rentepercentages worden verlengd wanneer er sprake is van een te grote afhankelijkheid van specifieke financieringsbronnen, de financieringsbehoeften van de instelling sterk toenemen of de financieringsbronnen van oordeel zijn dat het profiel van de instelling riskanter is geworden, vooral wanneer het niet waarschijnlijk is dat deze hogere kosten automatisch aan cliënten zullen worden doorberekend; en
- b. of een hoger niveau van activabezwaarig boven aanvaardbare grenzen tot minder toegang tot ongedekt krediet en tot een hogere prijs daarvan leidt.

Beoordeling van de risico's voor de stabiliteit van het financieringsprofiel

395. Bevoegde autoriteiten kijken naar factoren waardoor het financieringsprofiel in relatie tot het type en de kenmerken van zowel activa als passiva minder stabiel wordt. Daarbij houden zij rekening met:

- a. het feit dat sommige specifieke categorieën activa voor de instelling en/of het systeem belangrijker zijn dan andere;
- b. het structurele looptijdverschil tussen activa en passiva in verschillende belangrijke valuta's, indien van toepassing, en ook in totaal, en de wijze waarop valutamismatches boven op de structurele looptijdverschillen het algehele risico voor de stabiliteit van het financieringsprofiel beïnvloeden; en
- c. passende gegevens betreffende structurele financiering (afgestemd op het bedrijfsmodel van de instelling). Voorbeelden zijn onder meer krediet/deposito-ratio, financieringskloof in verband met cliënten en voor het gedrag aangepaste looptijdklassen (waarvan de netto stabiele financieringsratio een specifiek voorbeeld vormt).

396. Bevoegde autoriteiten beoordelen de risico's die er als gevolg van concentraties in financieringsbronnen bestaan voor de houdbaarheid van het financieringsprofiel. Daarbij houden zij rekening met de volgende factoren:

- a. concentraties in verschillende opzichten, met name en waar van toepassing: het type gehanteerde financieringsinstrumenten, specifieke financieringsmarkten, enkele of verbonden tegenpartijen en andere concentratierisico's die de toegang tot financiering in de toekomst kunnen beïnvloeden (met bijzondere aandacht

voor de markten en instrumenten die van belang zijn voor het financieringsprofiel op lange termijn en vanuit het besef dat hun standpunt over het concentratierisico in het liquiditeitsprofiel op korte termijn van belang kan zijn); en

- b. het risico dat activabezwaaring een nadelige uitwerking heeft op de bereidheid van de markt om in de ongedekte schuld van de instelling te handelen (in de context van de specifieke kenmerken van de markt(en) waarop de instelling actief is, en het bedrijfsmodel van de instelling). Enkele beoordelingsfactoren:
- de totale hoeveelheid bezwaarde en/of als lening opgenomen activa in vergelijking met de balans;
 - de beschikbaarheid van vrije activa (niet-bezwaarde activa die wel bezwaard kunnen worden), vooral in relatie tot de totale ongedekte wholesalefinanciering;
 - het niveau van overwaarde van de zekerheidstelling ten opzichte van het garantievermogen; daarmee wordt bedoeld de mate waarin de waarde van activa waarmee gedekte financiering is verkregen, het notionele bedrag van de verkregen financiering te boven gaat (als bijv. 120 EUR aan activa voor 100 EUR aan gedekte financiering is gebruikt, bedraagt de overwaarde van de zekerheidstelling 20); en
 - de implicaties van de overwaarde van de zekerheidstelling voor het depositogarantiestelsel wanneer de instelling faalt.

Beoordeling van de feitelijke markttoegang

397. Bevoegde autoriteiten dienen zich ervan bewust te zijn in hoeverre de instelling toegang tot de markt heeft en wat de actuele en toekomstige bedreigingen voor deze feitelijke markttoegang zijn. Daarbij letten zij op meerdere factoren:

- a. informatie waarvan zij op de hoogte zijn, inclusief informatie van de instelling zelf, waaruit blijkt dat de instelling hoge eisen aan voor haar belangrijke specifieke markten of tegenpartijen (met inbegrip van centrale banken) stelt in vergelijking met de capaciteit van deze markten/tegenpartijen;
- b. belangrijke of onverwachte wijzigingen in de schuldemissie op elke belangrijke markt (inclusief in belangrijke valuta) die bevoegde autoriteiten ter ore komen; hierbij zij opgemerkt dat bevoegde autoriteiten verwachten dat de instellingen hen van dergelijke wijzigingen op de hoogte brengen. Zij beoordelen tevens of die wijzigingen veroorzaakt worden door de strategische keuzes van de instelling of dat het tekenen betreft van een verminderde markttoegang;

- c. het risico dat nieuws over de instelling de markt en dus de markttoegang negatief kan beïnvloeden (perceptie/vertrouwen). Dergelijk nieuws kan wel of nog niet op de markt bekend zijn; en
- d. tekenen dat liquiditeitsrisico's op korte termijn (bijv. wanneer dit risico als groot wordt bestempeld) ertoe kunnen leiden dat de instelling een verminderde toegang tot haar belangrijkste financieringsmarkten krijgt.

Beoordeling van de verwachte verandering in de financieringsrisico's op basis van het financieringsplan van de instelling

398. Bevoegde autoriteiten beoordelen de verwachte verandering in de financieringsrisico's op basis van het financieringsplan van de instelling. Deze beoordeling betreft de volgende aspecten:

- a. het effect dat het financieringsplan van de instelling, wanneer dat volledig wordt uitgevoerd, zal hebben op de financieringsrisico's van de instelling, daarbij in gedachte houdend dat de risico's in het financieringsprofiel door de uitvoering van het financieringsplan kunnen toe- of afnemen; en
- b. het standpunt van de toezichthouder over de haalbaarheid van het plan.

8.4 Beoordeling van het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico

399. Om een volledig inzicht in het risicoprofiel van de instelling voor liquiditeit en financiering te krijgen, toetsen bevoegde autoriteiten tevens het kader voor governance en risicobeheer dat aan haar liquiditeits- en financieringsrisico ten grondslag ligt. Hiertoe beoordelen bevoegde autoriteiten:

- a. de strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico;
- b. het organisatiekader, het beleid en de procedures;
- c. het vaststellen, meten, beheren, monitoren en rapporteren van risico's;
- d. de liquiditeits specifieke stresstests van de instelling;
- e. het interne risicobeheersingskader voor het beheer van liquiditeitsrisico's;
- f. de noodplannen van de instelling voor liquiditeit; en
- g. de financieringsplannen van de instelling.

Strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico

400. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling haar strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico adequaat vaststelt en communiceert. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico door het leidinggevend orgaan zijn opgesteld, goedgekeurd en bijgewerkt;
- b. of de instelling over een passend kader beschikt om de strategie voor het liquiditeitsrisico doeltreffend aan de relevante medewerkers te communiceren;
- c. of de strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico duidelijk zijn vastgesteld, naar behoren zijn gedocumenteerd, doeltreffend zijn uitgevoerd en aan alle relevante medewerkers zijn gecommuniceerd;
- d. of de tolerantie voor het liquiditeitsrisico passend is voor de instelling gelet op haar bedrijfsmodel, algehele risicotolerantie, rol in het financiële stelsel, financiële situatie en financieringscapaciteit; en
- e. of het kader voor de strategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico naar behoren is ingebed in het algehele risicobereidheidskader.

Organisatiekader, beleid en procedures

401. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling passende regelingen heeft voor de governance en het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico. Daarbij onderzoeken bevoegde autoriteiten:

- a. of het leidinggevend orgaan de governance en het beleid voor het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico goedkeurt en deze regelmatig bespreekt en toetst;
- b. of de directie verantwoordelijk is voor het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid en de procedures voor het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico;
- c. of de directie ervoor zorgt dat toezicht wordt uitgeoefend op de besluiten van het leidinggevend orgaan;
- d. of het kader voor het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico interne samenhang kent en ervoor zorgt dat het llaap allesomvattend is, en goed is ingebed in het bredere risicobeheerproces van de instelling.
- e. of het beleid en de procedures passend zijn voor de instelling, daarbij rekening houdend met haar tolerantie voor het liquiditeitsrisico; en

- f. of het beleid en de procedures naar behoren zijn vastgesteld, geformaliseerd en binnen de gehele instelling effectief gecommuniceerd.

402. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een passend organisatiekader voor het beheren, meten en beheersen van liquiditeits- en financieringsrisico's heeft, met voldoende personele en technische middelen om deze taken te ontwikkelen en uit te voeren en het vereiste toezicht uit te oefenen. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de systemen en processen voor de beheersing van en het toezicht op het liquiditeitsrisico via onafhankelijke controlefuncties worden bewaakt;
- b. of de functies voor het beheren, meten en beheersen van risico's het liquiditeitsrisico in de gehele instelling (inclusief vestigingen) omvatten, en in het bijzonder alle gebieden waar liquiditeitsrisico's kunnen worden genomen, beperkt of gemonitord;
- c. of de instelling een reeks beleidsdocumenten over liquiditeit en financiering heeft die toereikend lijken om prudent gedrag door het personeel van de instelling te bevorderen en een efficiënte uitvoering van de beheersingsfuncties mogelijk te maken; en
- d. of de instelling passend intern beleid en procedures voor het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico heeft, en of zij over een adequaat kader voor het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico beschikt.

403. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de wijze waarop de instelling de toegang tot haar belangrijkste financieringsmarkten in stand houdt, adequaat is. Daarbij kijken zij naar de vraag:

- a. hoe de instelling voortdurend haar plaats op de markt behoudt (testen van markttoegang); voor specifieke kleine instellingen of gespecialiseerde bedrijfsmodellen is het wellicht niet relevant om de toegang tot markten te testen;
- b. hoe de instelling nauwe betrekkingen met kredietverstrekking ontwikkelt om het risico op verminderde toegang te beperken; en
- c. of er bewijzen zijn dat de instelling in tijden van stress toegang tot de markt zou behouden (al zou dat de instelling op zulke momenten wellicht meer geld kosten).

Vaststellen, meten, beheren, monitoren en rapporteren van risico's

404. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over een passend kader en geschikte IT-systemen om het liquiditeits- en financieringsrisico vast te stellen en te meten, afgestemd op de omvang, complexiteit, risicotolerantie en de risicodragende capaciteit van de instelling. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de instelling de juiste methoden heeft geïmplementeerd om uitgaande van een passende reeks tijdhorizons een prognose voor haar kasstromen te maken, voor zowel gewone als stress-situaties, en met inachtneming van alle wezenlijke risicobepalende factoren;
- b. of de instelling de juiste belangrijke aannames en methoden toepast, die regelmatig worden geëvalueerd, waarbij de interactie tussen verschillende risico's (krediet, markt, enz.) als gevolg van posten in en buiten de balanstelling wordt herkend;
- c. indien relevant, of alle wezenlijke juridische entiteiten, bijkantoren en dochterondernemingen in het rechtsgebied waar de instelling actief is, daaronder vallen; en
- d. of de instelling inzicht heeft in haar vermogen om toegang tot financiële instrumenten te krijgen, ongeacht waar deze worden aangehouden, in verband met wettelijke, regelgevende en operationele beperkingen van het gebruik ervan, waaronder de ontoegankelijkheid van activa als gevolg van bezwaring gedurende verschillende tijdsperiodes.

405. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instellingen een passend rapportagekader voor het liquiditeits- en financieringsrisico hebben. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de directie een reeks rapportagecriteria heeft goedgekeurd, met vermelding van de reikwijdte, de manier en de frequentie van de rapportage over het liquiditeits- en financieringsrisico en wie voor de opstelling van de rapporten verantwoordelijk is;
- b. de kwaliteit van de informatiesystemen, de managementinformatie en de interne informatiestromen ter ondersteuning van het beheer van het liquiditeits- en financieringsrisico en of deze passend zijn, en of de door de instelling gebruikte gegevens en informatie begrijpelijk voor de doelgroep, nauwkeurig en bruikbaar zijn (bijv. actueel, niet nodeloos ingewikkeld, met de juiste reikwijdte, enz.); en
- c. of specifieke rapporten en documentatie met daarin volledige en eenvoudig toegankelijke informatie over het liquiditeitsrisico regelmatig aan de juiste ontvangers worden overgelegd (zoals het leidinggevend orgaan, de directie of een beheerscomité activa-passiva).

406. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het liquiditeitsrisico binnen de werkdag adequaat wordt gemeten, vooral voor instellingen die deelnemen aan betalings-, afwikkelings- en clearingssystemen. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de instelling de kasstromen en beschikbare liquide middelen adequaat bewaakt en beheerst zodat aan de vereisten binnen de werkdag kan worden

voldaan en of zij een prognose maakt van de tijdstippen waarop de kasstromen gedurende de dag zullen plaatsvinden; en

- b. of de instelling adequate specifieke stresstests uitvoert voor transacties binnen de werkdag (waarbij de instelling soortgelijke scenario's dient te overwegen als hierboven beschreven).

407. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een adequate reeks indicatoren voor de liquiditeits- en financieringspositie heeft die passen bij het bedrijfsmodel en de aard, omvang en complexiteit van de instelling. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de indicatoren in voldoende mate de belangrijkste kwetsbare punten van de instelling met betrekking tot de structurele financiering insluiten, waaronder, indien van toepassing, de volgende aspecten:
 - de mate van afhankelijkheid van één enkele markt of een buitensporig klein aantal markten/tegenpartijen;
 - de onbuigzaamheid van financieringsbronnen en gedragsturende factoren;
 - de concentratie van bepaalde instrumenten;
 - de concentratie van activiteiten in verschillende valuta's;
 - grote concentraties van looptijden en looptijdverschillen op de langere termijn; en
- b. of de indicatoren adequaat worden gedocumenteerd, periodiek worden herzien, worden gebruikt voor het bepalen van de risicotolerantie van de instelling, onderdeel vormen van de managementrapportage en worden aangewend om grenzen aan transacties te stellen.

Liquiditeitspecifieke stresstests van de instelling

408. Bevoegde autoriteiten beoordelen of een instelling adequate liquiditeitspecifieke stresstests heeft ingevoerd als onderdeel van haar algehele stresstestprogramma, in overeenstemming met de CEBT-richtsnoeren voor stresstests (*CEBS Guidelines on stress testing*), om inzicht te krijgen in de nadelige gevolgen voor de mate waarin zij aan risico's wordt blootgesteld en voor de mate waarin haar liquide activa kwantitatief en kwalitatief toereikend zijn, en om te bepalen of de liquiditeit van de instelling voldoende is om risico's te dekken die tijdens verschillende typen stress-scenario's de kop op kunnen steken en/of om risico's aan te pakken die verband houden met tekortkomingen op het gebied van risicobeheersing, governance of anderszins. Hiertoe onderzoeken bevoegde autoriteiten of het stresstestkader van de instelling geschikt is om:

- a. te bepalen wat de overlevingshorizon van de instelling is gezien haar bestaande liquiditeitsbuffer en stabiele financieringsbronnen, met inachtneming van de risicotolerantie van de instelling, gedurende een periode van ernstige maar plausibele liquiditeitsstress;
- b. te analyseren welke gevolgen de stress-scenario's hebben voor haar geconsolideerde groepsbrede liquiditeitspositie en voor de liquiditeitspositie van afzonderlijke entiteiten en bedrijfsonderdelen; en
- c. te begrijpen waar risico's kunnen ontstaan, ongeacht haar organisatiestructuur en de mate van gecentraliseerd beheer van het liquiditeitsrisico.

409. Bevoegde autoriteiten beoordelen tevens of er aanvullende tests nodig zijn voor afzonderlijke entiteiten en/of liquiditeitssubgroepen die aan aanzienlijke liquiditeitsrisico's worden blootgesteld. Bij deze tests moet rekening worden gehouden met de gevolgen van de scenario's over verschillende tijdhorizons, waaronder binnen de werkdag.

410. Bevoegde autoriteiten zien erop toe dat de instelling een model voor het effect van verschillende typen stress-scenario's en enkele gevoeligheidstests (op basis van evenredigheid) overlegt. Er wordt zorgvuldig aandacht geschonken aan de beoordeling van het ontwerp van stress-scenario's en de diversiteit aan schokken die daarin worden gesimuleerd, waarbij wordt onderzocht of de instelling in dit ontwerp niet alleen naar het verleden kijkt maar ook gebruik maakt van hypothesen op grond van het oordeel van deskundigen. Bevoegde autoriteiten gaan na of ten minste de naar de volgende scenario's wordt gekeken:

- a. korte en lange termijn;
- b. instellingsspecifiek en marktbreed (zich gelijktijdig voordoend op diverse markten); en
- c. een combinatie van a) en b).

411. Een belangrijk aspect dat bevoegde autoriteiten bij de beoordeling van het stresstestkader van de instelling onder de loep nemen, is het model voor het effect van het (de) hypothetische stress-scenario('s) op de kasstromen van de instelling en op haar compenserend vermogen en overlevingshorizon. Ook gaan bevoegde autoriteiten na of dit model de verschillende effecten weergeeft die economische stress kan hebben op de activa en de in- en uitstromen van een instelling.

412. Bevoegde autoriteiten beoordelen tevens of de instelling zich wat betreft het formuleren van aannames voor stresstests behoudend opstelt. Afhankelijk van het type en de ernst van het scenario bekijken bevoegde autoriteiten of bepaalde aannames passend zijn, met name:

- a. de run-off van de retailfinanciering;

- b. de beperking van gedekte en ongedekte wholesalefinanciering;
- c. het verband tussen financieringsmarkten en diversificatie op verschillende markten;
- d. aanvullende voorwaardelijke blootstellingen buiten de balanstelling;
- e. verloop van de financiering (bijv. wanneer de kredietverstrekker over callopties beschikt);
- f. de gevolgen van een lagere kredietrating van de instelling;
- g. valutaconvertibiliteit en toegang tot valutamarkten;
- h. het vermogen om liquiditeit over te dragen tussen entiteiten, sectoren en landen;
- i. ramingen van toekomstige balansgroei; en
- j. vanwege reputatierisico's, een impliciet vereiste voor de instelling om activa door te rollen en andere vormen van liquiditeitssteun te verlengen of te handhaven.

413. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het beheerskader voor de liquiditeitspecifieke stresstests passend is en of het naar behoren in de algehele risicobeheerstrategie is ingebed. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of de omvang en frequentie van stresstests goed zijn afgestemd op de aard en complexiteit van de instelling, de blootstellingen aan liquiditeitsrisico's en haar relatieve belang in het financiële stelsel;
- b. of de uitkomsten van de stresstests worden ingebed in de strategische planning van de instelling voor liquiditeit en financiering en worden gebruikt om het liquiditeitenbeheer in geval van een crisis doeltreffender te maken, waaronder in het liquiditeitsherstelplan van de instelling;
- c. of de instelling een adequaat proces heeft om risicofactoren voor het uitvoeren van stresstests te identificeren, gezien alle wezenlijke kwetsbare punten die de liquiditeitspositie van de desbetreffende instelling kunnen ondermijnen.
- d. of aannames en scenario's vaak genoeg worden herzien en bijgewerkt; en
- e. bij de beoordeling van het liquiditeitenbeheer van een groep, of de instelling voldoende aandacht schenkt aan mogelijke obstakels voor de overdracht van liquide middelen binnen de groep.

Intern kader voor beheersing van het liquiditeitsrisico

414. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een degelijk en allesomvattend kader voor interne limieten en risicobeheersing heeft en krachtige waarborgen om haar liquiditeitsrisico in overeenstemming met de risicotolerantie te verminderen of te beperken. Daarbij onderzoeken zij of:

- a. het limiterings- en risicobeheersingskader toereikend is voor de complexiteit, omvang en het bedrijfsmodel van de instelling en de verschillende wezenlijke bepalende factoren van het liquiditeitsrisico weerspiegelt, zoals looptijdverschillen, valutamismatches, derivatentransacties, posten buiten de balanstelling en liquiditeitsrisico binnen de werkdag;
- b. de instelling adequate limieten en monitoringsystemen heeft ingevoerd die zijn afgestemd op de tolerantie voor het liquiditeitsrisico en waarbij gebruik wordt gemaakt van de uitkomsten van de stresstests voor liquiditeit;
- c. de risicolimieten regelmatig door de bevoegde organen van de instelling worden herzien en duidelijk aan alle relevante bedrijfsonderdelen worden gecommuniceerd;
- d. er heldere en transparante procedures zijn voor de wijze waarop afzonderlijke limieten voor liquiditeitsrisico's worden goedgekeurd en herzien;
- e. er heldere en transparante procedures zijn voor de wijze waarop toezicht wordt gehouden op de naleving van afzonderlijke limieten voor liquiditeitsrisico's en de wijze waarop met overschrijding van de limieten wordt omgegaan (waaronder duidelijke escalatie- en rapportageprocedures); en
- f. het limiterings- en risicobeheersingskader de instelling helpt de beschikbaarheid van een gediversifieerde financieringsstructuur en voldoende en toegankelijke liquide activa te waarborgen.

415. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling een adequaat stelsel voor verrekenprijzen heeft ingevoerd als onderdeel van het kader voor de beheersing van het liquiditeitsrisico. Daarbij onderzoeken zij:

- a. of het stelsel van de instelling voor verrekenprijzen betrekking heeft op alle wezenlijke bedrijfsactiviteiten;
- b. of het stelsel van de instelling voor verrekenprijzen alle relevante liquiditeitskosten, -baten en risico's omvat;
- c. of het management met behulp van het daaruit voortvloeiende mechanisme passende stimulansen kan bieden voor het beheer van het liquiditeitsrisico;

- d. of de methode van de verrekenprijzen en de kalibratie daarvan op de juiste wijze worden herzien en bijgewerkt, gelet op de omvang en complexiteit van de instelling;
- e. of het stelsel van verrekenprijzen en de methodiek ervan aan de relevante medewerkers worden gecommuniceerd; en
- f. als aanvullende factor, of het beleid van de instelling betreffende de inbedding van de funds transfer pricing (FTP)-methode in het interne tarifieringskader wordt gebruikt om transacties met cliënten te beoordelen en daarover een beslissing te nemen (dit betreft beide zijden van de balans, bijv. het verstrekken van leningen en het aantrekken van deposito's).

416. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de instelling beschikt over adequate beheersingsmaatregelen voor de buffer voor liquide activa. Daarbij onderzoeken zij of:

- a. het risicobeheersingskader het tijdig controleren van de buffer voor liquide activa omvat, waaronder de kwaliteit van de activa, de concentratie ervan, de onmiddellijke beschikbaarheid voor de groepsentiteit die met behulp van de activa liquiditeitsrisico's dekt, en belemmeringen voor de tijdige omzetting ervan in contanten; en
- b. de instelling een passend beleid heeft voor toezicht op marktomstandigheden die invloed kunnen hebben op haar vermogen om activa snel te verkopen of terug te kopen.

Noodplannen voor liquiditeit

417. Bevoegde autoriteiten beoordelen of in het noodplan van de instelling voor liquiditeit (Liquidity Contingency Plan; LCP) op adequate wijze het beleid, de procedures en actieplannen worden beschreven die moeten worden uitgevoerd als er ernstig afbreuk wordt gedaan aan het vermogen van de instelling om zichzelf te financieren. Zij onderzoeken de inhoud en reikwijdte van de in het LCP vermelde financiering in geval van calamiteiten, en met name:

- a. of in het LCP de governanceregelingen voor de activering en de instandhouding ervan adequaat worden uitgelegd;
- b. of het LCP op de juiste wijze het liquiditeitspecifieke en bredere risicoprofiel van de instelling weergeeft;
- c. of de instelling in verband met liquiditeit over een kader van indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing beschikt die de instelling in staat stellen om

verslechterde marktomstandigheden tijdig te herkennen en snel te bepalen welke acties moeten worden ondernomen;

- d. of in het LCP alle wezenlijke (potentiële) financieringsbronnen duidelijk worden aangegeven, inclusief de geraamde bedragen die beschikbaar zijn voor de verschillende bronnen van liquiditeit en de tijd die naar schatting nodig is om daaruit fondsen te verkrijgen;
- e. of de maatregelen in overeenstemming zijn met de algehele risicostrategie en tolerantie voor het liquiditeitsrisico van de instelling; en
- f. of de aannames in verband met de rol van de financiering door centrale banken in het LCP van de instelling correct zijn. Voorbeelden van factoren die bevoegde autoriteiten onder de loep kunnen nemen, zijn onder meer de standpunten van de instelling op het gebied van:
 - de actuele en toekomstige beschikbaarheid van mogelijke alternatieve financieringsbronnen in verband met programma's voor leningen van centrale banken;
 - het type kredietvoorzieningen, de aanvaardbare zekerheden en de operationele procedures voor de toegang tot fondsen van centrale banken; en
 - de omstandigheden waaronder financiering door centrale banken nodig is, het vereiste bedrag en de tijdsperiode dat een dergelijke financiering waarschijnlijk geboden zou zijn.

418. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de in het LCP beschreven maatregelen haalbaar zijn in relatie tot de stress- scenario's waarin deze zouden moeten worden genomen. Daarbij onderzoeken zij onder meer:

- a. wat het niveau is van de consistentie en interactie tussen de stresstests voor liquiditeit van de instelling, haar LCP en haar indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing in verband met liquiditeit;
- b. of het waarschijnlijk is dat de in het LCP beschreven maatregelen de instelling in staat stellen adequaat te reageren op een serie mogelijke scenario's van ernstige liquiditeitsstress, waaronder instellingsspecifieke en marktbrede stress, en de mogelijke interactie daartussen; en
- c. of de in het LCP beschreven maatregelen voorzichtig zijn gekwantificeerd in termen van liquiditeitsgenererend vermogen onder stressomstandigheden en de tijd die nodig is om deze uit te voeren, met inachtneming van operationele vereisten zoals het stellen van zekerheden bij een centrale bank.

419. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het governancekader van de instelling passend is in het licht van haar LCP. Daarbij onderzoeken zij onder meer:

- a. de geschiktheid van escalatie- en prioriteringsprocedures waarin wordt beschreven wanneer en hoe elk van de maatregelen kan en moet worden uitgevoerd;
- b. of de instelling een adequaat beleid en procedures heeft voor de communicatie binnen de instelling en met externe partijen; en
- c. de mate van consistentie tussen het LCP en de bedrijfscontinuïteitsplannen van de instelling.

Financieringsplannen

420. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het financieringsplan haalbaar en passend is in relatie tot de aard, omvang en complexiteit van de instelling, haar actuele en geplande activiteiten en haar liquiditeits- en financieringsprofiel. Daarbij onderzoeken zij onder meer:

- a. of het financieringsplan solide genoeg is om de geplande bedrijfsactiviteiten in geval van ongunstige scenario's te kunnen ondersteunen;
- b. de verwachte wijziging in het financieringsprofiel van de instelling als gevolg van de uitvoering van het financieringsplan en of die wijziging passend is gezien de activiteiten en het bedrijfsmodel van de instelling;
- c. of het financieringsplan noodzakelijke of gewenste verbeteringen in het financieringsprofiel van de instelling ondersteunt;
- d. hun eigen standpunt over de (veranderingen in de) totale marktactiviteit die instellingen in hun rechtsgebied hebben gepland, en wat dat betekent voor de haalbaarheid van de afzonderlijke financieringsplannen;
- e. of het financieringsplan:
 - ingebed is in het algehele strategische plan van de instelling;
 - strookt met haar bedrijfsmodel; en
 - strookt met haar tolerantie voor liquiditeitsrisico;

421. Daarnaast kunnen bevoegde autoriteiten nagaan:

- a. of de instelling voldoende onderzoekt of het financieringsplan passend en adequaat is en of zij zich bewust is van het al dan niet passende en adequate karakter daarvan gezien de bestaande liquiditeits- en financieringspositie van de instelling en de geplande ontwikkeling ervan. Als onderdeel daarvan kunnen

bevoegde autoriteiten nagaan of de directie van de instelling kan uitleggen waarom het financieringsplan haalbaar is en wat de zwakke punten ervan zijn;

- b. wat het beleid van de instelling is om te bepalen welke financieringsdimensies en welke markten voor de instelling van belang zijn (en of dat beleid adequaat is);
- c. hoeveel tijd de instelling uittrekt voor migratie naar een ander financieringsprofiel, indien noodzakelijk of gewenst, daarbij rekening houdend met het feit dat een te snelle of te trage migratie naar de eindsituatie risico's met zich mee kan brengen; en
- d. of het financieringsplan verschillende strategieën en duidelijke beheerprocedures bevat voor de tijdige uitvoering van strategiewijzigingen.

422. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het financieringsplan van de instelling op de juiste wijze wordt uitgevoerd. Daarbij kijken zij ten minste naar de vraag:

- a. of het financieringsplan naar behoren is gedocumenteerd en aan alle relevante medewerkers is gecommuniceerd;
- b. of het financieringsplan is geïntegreerd in de dagelijkse werkzaamheden van de instelling, met name in de besluitvorming over de financiering; en

423. Daarnaast kunnen bevoegde autoriteiten onderzoeken of de instelling in staat is het financieringsplan in overeenstemming te brengen met de gegevens die in het sjabloon voor het financieringsplan aan bevoegde autoriteiten worden verstrekt.

424. Bevoegde autoriteiten kijken naar de kwaliteit van het toezicht dat de instelling uitoefent op de uitvoering van het financieringsplan, en naar het vermogen van de instelling om tijdig op afwijkingen te reageren. Met het oog op deze beoordeling onderzoeken bevoegde autoriteiten onder meer:

- a. de kwaliteit van de updates over de actuele stand van zaken betreffende de uitvoering van het financieringsplan, die aan de leidinggevenden (directie) worden versterkt;
- b. of in het financieringsplan wordt voorzien in alternatieve maatregelen waarop kan worden teruggevallen als zich wijzigingen in de marktomstandigheden voordoen; en
- c. het beleid en de werkwijze van de instelling aangaande de regelmatige toetsing en bijwerking van het financieringsplan wanneer de hoeveelheid geworven fondsen aanzienlijk afwijkt van het financieringsplan.

8.5 Samenvatting van bevindingen en toekenning van scores

425. Na de voorgaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld van de financierings- en liquiditeitsrisico's van de instelling. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen die vergezeld gaat van een score op basis van de in tabellen 9 en 10 genoemde overwegingen.

Tabel 9. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan het liquiditeitsrisico

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat risicobeheer en risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is geen waarneembaar risico als gevolg van discrepanties (bijv. tussen looptijden, valuta's, enz.). • De omvang en samenstelling van de liquiditeitsbuffer zijn adequaat en passend. • Andere bepalende factoren van het liquiditeitsrisico (bijv. reputatierisico's, onvermogen om liquide middelen binnen de groep over te dragen, enz.) spelen geen wezenlijke rol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het beleid en de strategie van de instelling op het gebied van het liquiditeitsrisico en haar algehele strategie en risicobereidheid zijn met elkaar in overeenstemming. • Het organisatiekader voor het liquiditeitsrisico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen medewerkers die risico aangaan de functies voor risicobeheer en -beheersing.
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De geconstateerde discrepanties (bijv. tussen looptijden, valuta's, enz.) impliceren een laag risico. • De omvang en samenstelling van de liquiditeitsbuffer brengen een laag risico met zich mee. • Andere bepalende factoren van het liquiditeitsrisico (bijv. reputatierisico's, onvermogen om liquide middelen binnen de groep over te dragen, enz.) brengen een laag risico met zich mee. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het liquiditeitsrisico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en gerapporteerd. • De interne limieten en het kader voor de beheersing van het liquiditeitsrisico zijn deugdelijk en in overeenstemming met de risicobeheerstrategie en de risicobereidheid van de instelling.
3	Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De geconstateerde discrepanties (bijv. tussen looptijden, valuta, enz.) impliceren een middelhoog risico. • De omvang en samenstelling van de liquiditeitsbuffer brengen een middelhoog risico met zich mee. 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Andere bepalende factoren van het liquiditeitsrisico (bijv. reputatierisico's, onvermogen om liquide middelen binnen de groep over te dragen, enz.) brengen een middelhoog risico met zich mee. 	
4	Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • De geconstateerde discrepanties (bijv. tussen looptijden, valuta's, enz.) impliceren een hoog risico. • De omvang en samenstelling van de liquiditeitsbuffer brengen een hoog risico met zich mee. • Andere bepalende factoren van het liquiditeitsrisico (bijv. reputatierisico's, onvermogen om liquide middelen binnen de groep over te dragen, enz.) brengen een hoog risico met zich mee. 	

Tabel 10. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score aan het financieringsrisico

Risico score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen voor inherent risico	Overwegingen voor adequaat risicobeheer & adequate risicobeheersing
1	Er is geen waarneembaar risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is geen waarneembaar risico op grond van het financieringsprofiel van de instelling of de houdbaarheid ervan. • Het risico als gevolg van de stabiliteit van de financiering is niet wezenlijk. • Andere bepalende factoren van het financieringsrisico (bijv. reputatierisico's, toegang tot financieringsmarkten, enz.) spelen geen wezenlijke rol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het beleid en de strategie van de instelling op het gebied van het financieringsrisico en haar algehele strategie en risicobereidheid zijn met elkaar in overeenstemming. • Het organisatiekader voor het financieringsrisico is robuust, met duidelijke verantwoordelijkheden en een duidelijke scheiding van taken tussen medewerkers die risico aangaan de functies voor risicobeheer en -beheersing. • Het financieringsrisico wordt op passende wijze gemeten, gemonitord en
2	Er is een laag risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico en het beheer en de risicobeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> • Het financieringsprofiel van de instelling of de houdbaarheid ervan brengt een laag risico met zich mee. • Het risico als gevolg van de stabiliteit van de financiering is laag. • Andere bepalende factoren van 	

		<p>het financieringsrisico (bijv. reputatierisico's, toegang tot financieringsmarkten, enz.) brengen een laag risico met zich mee.</p>	<p>gerapporteerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interne limieten en het kader voor de beheersing van het financieringsrisico zijn deugdelijk en in overeenstemming met de risicostrategie en de risicobereidheid van de instelling.
3	<p>Er is een middelhoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het financieringsprofiel van de instelling of de houdbaarheid ervan brengt een middelhoog risico met zich mee. • Het risico als gevolg van de stabiliteit van de financiering is middelhoog. • Andere bepalende factoren van het financieringsrisico (bijv. reputatierisico's, toegang tot financieringsmarkten, enz.) brengen een middelhoog risico met zich mee. 	
4	<p>Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact op de instelling, gezien het niveau van het inherente risico, het risicobeheer en de risicobeheersing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het financieringsprofiel van de instelling of de houdbaarheid ervan brengt een hoog risico met zich mee. • Het risico als gevolg van de stabiliteit van de financiering is hoog. • Andere bepalende factoren van het financieringsrisico (bijv. reputatierisico's, toegang tot financieringsmarkten, enz.) brengt een hoog risico met zich mee. 	

Titel 9. SREP-liquiditeitsbeoordeling

9.1 Algemene overwegingen

426. Bevoegde autoriteiten stellen via de SREP-liquiditeitsbeoordeling vast of de door de instelling aangehouden liquiditeit een passende dekking vormt voor de risico's voor liquiditeit en financiering die in overeenstemming met titel 8 zijn beoordeeld. Bevoegde autoriteiten stellen tevens via de SREP-liquiditeitsbeoordeling vast of het nodig is om specifieke liquiditeitsvereisten te bepalen om de risico's voor liquiditeit en financiering waaraan de instelling is of zou kunnen worden blootgesteld, te dekken.
427. Bevoegde autoriteiten onderzoeken de liquiditeitsbuffers, het compenserend vermogen en het financieringsprofiel van de instelling en tevens het Ilaap en de regelingen, het beleid, de processen en mechanismen voor het meten en beheren van het liquiditeits- en financieringsrisico ervan, als een belangrijke bepalende factor voor de levensvatbaarheid van de instelling. De bevindingen hiervan worden samengevat en uitgedrukt in een score op basis van de aan het eind van deze titel vermelde criteria.
428. Indien van toepassing en relevant, wordt de conclusie van de bevoegde autoriteit omtrent de toereikendheid van de liquiditeit beïnvloed door de uitkomsten van het Ilaap.
429. Bevoegde autoriteiten verrichten de SREP-liquiditeitsbeoordeling aan de hand van de volgende stappen:
- a. algehele beoordeling van de liquiditeit;
 - b. vaststelling van de noodzaak van specifieke liquiditeitsmaatregelen;
 - c. kwantificering van potentiële specifieke liquiditeitsvereisten – benchmarkberekeningen;
 - d. formulering van specifieke liquiditeitsvereisten; en
 - e. bepaling van de liquiditeitsscore.

9.2 Algehele beoordeling van de liquiditeit

430. Om te beoordelen of de door de instelling aangehouden liquiditeit een passende dekking vormt voor de liquiditeits- en financieringsrisico's, maken bevoegde autoriteiten gebruik van de volgende informatiebronnen:
- a. het Ilaap van de instelling;
 - b. de uitkomsten van de beoordeling van het liquiditeitsrisico;
-

- c. de uitkomsten van de beoordeling van het financieringsrisico;
- d. de uitkomsten van de berekeningen van de benchmarks voor toezichtsdoeleinden; en
- e. andere relevante input (van inspecties ter plaatse, analyse van vergelijkbare groepen, stresstests, enzovoort).

431. Bevoegde autoriteiten bekijken of het Ilaap van de instelling betrouwbaar is, waaronder de maatstaven voor het liquiditeits- en financieringsrisico die de instelling gebruikt.

432. Bij de beoordeling van het Ilaap-kader van de instelling – waaronder, voor zover relevant, interne methoden voor de berekening van interne liquiditeitsvereisten – onderzoeken bevoegde autoriteiten of de Ilaap-berekeningen:

- a. geloofwaardig zijn: of met de naar behoren gebruikte berekeningen/methoden de beoogde risico's worden gedekt; en
- b. begrijpelijk zijn: of er een duidelijke uitsplitsing en dito overzicht bestaan van de componenten die aan de Ilaap-berekeningen ten grondslag liggen.

433. Om na te gaan in hoeverre de liquiditeit van de instelling toereikend is, combineren bevoegde autoriteiten hun beoordelingen van het liquiditeitsrisico en het financieringsrisico. Daarbij kijken zij vooral naar bevindingen betreffende:

- a. risico's die niet door de in Verordening (EU) nr. 575/2013 vermelde liquiditeitsvereisten worden gedekt, waaronder het liquiditeitsrisico binnen de werkdag en het liquiditeitsrisico na de termijn van 30 dagen;
- b. andere risico's die door de instelling niet adequaat zijn gedekt en gemeten, als gevolg van onderschatting van uitstromen, overschatting van instromen, overschatting van de liquiditeitswaarde van het buffervermogen of het compenserend vermogen, of de onbeschikbaarheid van liquide activa vanuit operationeel oogpunt (activa die niet beschikbaar zijn voor verkoop, activa die bezwaard zijn, enz.);
- c. specifieke concentraties van compenserend vermogen en/of financiering door tegenpartijen en/of product/type;
- d. de financieringskloof in specifieke looptijdsegmenten op de korte, middellange en lange termijn;
- e. het op passende wijze dichten van de financieringskloof in verschillende valuta's;
- f. negatieve abrupte gevolgen (“klifeffecten); en

- g. andere relevante uitkomsten van de stresstests voor liquiditeit met toezichtsfunctie.

434. Bevoegde autoriteiten vertalen deze algehele beoordeling in een liquiditeitsscore, die hun standpunt weergeeft over de bedreigingen voor de levensvatbaarheid van de instelling als gevolg van het liquiditeits- en financieringsrisico.

9.3 Vaststelling van de noodzaak van specifieke liquiditeitsmaatregelen

435. Bevoegde autoriteiten bepalen of er specifieke toezichtsvereisten betreffende liquiditeit voor de instelling nodig zijn, op basis van hun oordeel als toezichthouder en na een dialoog met de instelling, waarbij zij kijken naar:

- a. het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling en de beoordeling daarvan door de toezichthouder;
- b. informatie vanuit het Ilaap van de instelling;
- c. de beoordeling door de toezichthouder van de risico's voor liquiditeit en financiering, waaronder de beoordeling van het inherente liquiditeitsrisico, het inherente financieringsrisico en beheer en beheersing van het liquiditeits- en financieringsrisico, met inachtneming van de mogelijkheid dat de vastgestelde risico's en kwetsbare punten elkaar kunnen versterken; en
- d. potentiële systeemrisico's voor de liquiditeit.

436. Wanneer bevoegde autoriteiten tot de conclusie komen dat er specifieke liquiditeitsvereisten nodig zijn om problemen op het gebied van liquiditeit en financiering aan te pakken, nemen zij een beslissing over de toepassing van kwantitatieve vereisten, die in deze titel aan de orde komen, en/of de toepassing van kwalitatieve vereisten, die in titel 10 worden behandeld.

437. Bij het bepalen van structurele toezichtsvereisten op de lange termijn, onderzoeken bevoegde autoriteiten of er voor de korte of middellange termijn aanvullende vereisten nodig zijn als een tijdelijke oplossing om hardnekkige risico's te verzachten, terwijl de structurele vereisten het gewenste effect sorteren.

438. Wanneer bevoegde autoriteiten tot de conclusie komen dat de kans groot is dat de financieringskosten van de instelling tot onaanvaardbare hoogte zullen stijgen, bezinnen zij zich op maatregelen, waaronder het bepalen van additionele eigenvermogensvereisten (zie titel 7), om het versterkte effect op de winst-en-verliesrekening te compenseren, indien de instelling de toegenomen financieringskosten niet aan haar cliënten kan doorberekenen, of het verzoeken om wijzigingen in de financieringsstructuur, om de risico's voor de financieringskosten te verzachten.

9.4 Vaststelling van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten

439. Bevoegde autoriteiten ontwikkelen liquiditeitsbenchmarks voor toezichtsdoeleinden als kwantitatieve hulpmiddelen om hen te helpen te beoordelen of de door de instelling aangehouden liquiditeit een goede dekking vormt voor het liquiditeits- en financieringsrisico. Deze hulpmiddelen worden gebruikt als een goed doordachte, consistente, transparante en vergelijkbare benchmark waarmee specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten voor instellingen kunnen worden berekend en vergeleken.
440. Bij het ontwikkelen van liquiditeitsbenchmarks voor toezichtsdoeleinden kijken bevoegde autoriteiten naar de volgende criteria:
- a. de benchmarks dienen goed doordacht, consistent en transparant te zijn;
 - b. de benchmarks dienen te worden ontwikkeld op grond van de beoordeling door de toezichthouder van risico's voor liquiditeit en financiering en de stresstests van de toezichthouder voor liquiditeit; laatstgenoemde stresstests dienen een essentieel onderdeel van de benchmark te vormen;
 - c. de benchmarks dienen vergelijkbare uitkomsten en berekeningen te verschaffen zodat de liquiditeitsvereisten voor instellingen met soortgelijke bedrijfsmodellen en risicoprofielen kwantitatief met elkaar kunnen worden vergeleken; en
 - d. de benchmarks dienen de toezichthouders te helpen het juiste liquiditeitsniveau voor een instelling te bepalen.
441. Vanwege de verscheidenheid aan bedrijfsmodellen van instellingen hoeven de uitkomsten van de benchmarks voor toezichtsdoeleinden niet altijd voor elke instelling te gelden. Derhalve gebruiken bevoegde autoriteiten, wanneer zij een keuze hebben, de meest geschikte benchmark en/of beoordelen zij de uitkomsten van de benchmark in het licht van bedrijfsmodelspecifieke overwegingen.
442. Bevoegde autoriteiten beoordelen of de op de instellingen toegepaste benchmarks geschikt zijn en toetsen en actualiseren deze voortdurend op grond van de ervaring die zij daarmee opdoen.
443. Wanneer bevoegde autoriteiten bij het vaststellen van specifieke liquiditeitsvereisten als onderdeel van de dialoog de benchmarks voor toezichtsdoeleinden meewegen, leggen zij aan de instelling uit welke beweegredenen en algemene beginselen aan de benchmarks ten grondslag liggen.
444. In afwachting van de uitvoering ervan kan de netto stabiele financieringsratio (NSFR) als uitgangspunt worden gebruikt voor het vaststellen van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten voor stabiele financiering, indien nodig.

445. Wanneer bevoegde autoriteiten niet hun eigen benchmark voor de kwantificering van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten hebben ontwikkeld, kunnen zij aan de hand van de volgende stappen een benchmark toepassen:

- a. vergelijkende analyse, onder stressomstandigheden, van nettokasuitstromen en toelaatbare liquide activa in een aantal tijdhorizons: tot 1 maand (inclusief de volgende dag), van 1-3 maanden en van 3 maanden tot 1 jaar. Hiertoe formuleren bevoegde autoriteiten een prognose voor de netto-uitstromen (bruto-uitstromen en instromen) en het compenserend vermogen in verschillende looptijdsegmenten, waarbij zij kijken naar stressomstandigheden (bijv. voorzichtige waardering bij veronderstelde stress voor liquide activa versus waardering onder normale omstandigheden en na een haircut) en, uitgaande van zulke omstandigheden, looptijdklassen voor het eerstvolgende jaar worden ontwikkeld;
- b. raming van de overlevingsperiode van de instelling, op grond van de beoordeling van de looptijdklassen onder stressomstandigheden;
- c. vaststelling van de gewenste of door de toezichthouder vastgestelde minimale overlevingsperiode, rekening houdend met het risicoprofiel van de instelling en de macro-economische en marktomstandigheden; en
- d. indien de gewenste minimale overlevingsperiode langer is dan de bestaande overlevingsperiode van de instelling, kunnen bevoegde autoriteiten een raming maken van de aanvullende bedragen aan liquide activa (aanvullende liquiditeitsbuffers) die de instelling moet aanhouden om de overlevingsperiode tot het vereiste minimum te verlengen.

446. Een belangrijke input voor de benchmarks van de bevoegde autoriteit voor de kwantificering van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten vormen de gegevens die op grond van artikel 415 van Verordening (EU) nr. 575/2013 via de toezichtsrapportage over liquiditeit en stabiele financiering op individuele en geconsolideerde basis en over de monitoring van liquiditeit worden verzameld. Het opstellen van de benchmarks wordt beïnvloed door de inhoud van deze rapportage en de toepassing ervan hangt af van het tijdstip waarop de rapporten beschikbaar komen.

447. Hieronder staan enkele voorbeelden van mogelijke werkwijzen:

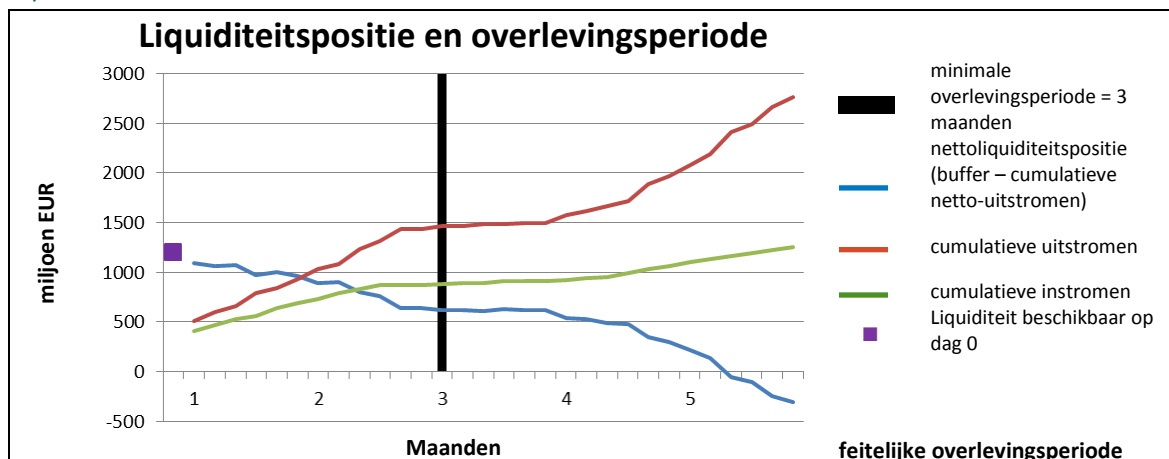
- a. Voorbeeld 1: instelling met een aanvankelijke liquiditeitsbuffer van 1 200 miljoen EUR. De met het oog op stressomstandigheden geraamde cumulatieve instromen en cumulatieve uitstromen worden gepland voor een tijdhorizon van 5 maanden. Gedurende deze periode maakt de instelling telkens wanneer de instromen kleiner zijn dan de uitstromen, gebruik van de liquiditeitsbuffer. Het gevolg is dat de instelling, onder de gedefinieerde stressomstandigheden, 4,5

maand kan overleven, wat langer is dan de door de toezichhouders vastgestelde
minimale overlevingsperiode (in dit voorbeeld 3 maanden):

Tabel 11. Voorbeeld ter illustratie van een benchmark voor de kwantificering van liquiditeit

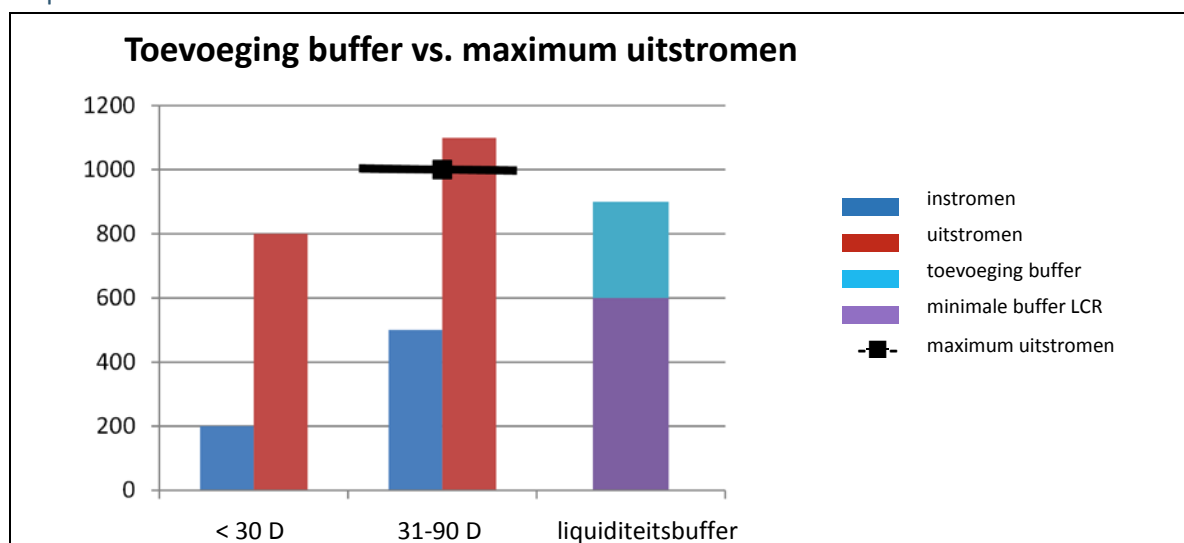
Tijds horizon in maanden	Cumulatieve uitstromen	Cumulatieve instromen	Cumulatieve netto-uitstromen	Nettoliquiditeitspositie (buffer - cumulatieve netto-uitstromen)	Liquiditeit beschikbaar op dag 0
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Overlevingsperiode
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

Figuur 7. Voorbeeld ter illustratie van het vaststellen van een specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereiste

b. Voorbeeld 2: de minimale overlevingsperiode is door de toezichthouder op 3 maanden gesteld. Er is nog een andere manier om een minimale overlevingsperiode te bepalen, die ook recht kan doen aan de zorg van de toezichthouders dat de kloof tussen instromen en uitstromen onaanvaardbaar groot is, namelijk een maximum aan de uitstromen stellen. In onderstaande figuur wordt het mechanisme voor het stellen van een maximum aan de uitstromen weergegeven met een horizontale zwarte streep. Instellingen zijn verplicht hun uitstromen tot onder het maximum terug te brengen. Het maximum kan worden vastgesteld voor een of meer tijdsintervallen en voor netto-uitstromen (na correctie voor instromen) of bruto-uitstromen. In de derde kolom wordt een alternatief getoond, namelijk de toevoeging van een buffervereiste.

Figuur 8. Voorbeeld ter illustratie van het vaststellen van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten

9.5 Formulering van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten

448. Om de specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten op de juiste manier te formuleren, maken bevoegde autoriteiten gebruik van een van de volgende werkwijzen:

1. Werkwijze 1 – een liquiditeitsdekkingsvereiste (LCR) verlangen boven de in de regelgeving minimaal vereiste ratio (wanneer deze op grond van nationale of EU-regelgeving is ingevoerd), van dusdanige omvang dat vastgestelde tekortkomingen voldoende worden verzacht;
2. Werkwijze 2 – een dusdanig lange minimale overlevingsperiode verlangen dat vastgestelde tekortkomingen voldoende worden gelimiteerd; de overlevingsperiode kan hetzij direct worden vastgesteld, als vereiste, hetzij indirect, door een maximum te stellen aan de uitstromen gedurende de onderzochte relevante tijdsintervallen; bevoegde autoriteiten kunnen verschillende typen liquide activa (bijv. activa die voor centrale banken toelaatbaar zijn) verlangen om risico's te dekken die niet (adequaat) door het LCR worden gedekt;
3. Werkwijze 3 – een minimaal totaalbedrag aan liquide activa of compenserend vermogen verlangen, hetzij als een minimaal totaalbedrag hetzij als een minimumbedrag boven het in de regelgeving vastgestelde minimum, van dusdanige omvang dat vastgestelde tekortkomingen voldoende worden gelimiteerd; bevoegde autoriteiten kunnen eisen stellen aan de samenstelling van liquide activa, waaronder operationele vereisten (zij moeten bijv. rechtstreeks in contanten kunnen worden omgezet of bij de centrale bank worden ondergebracht).

449. Bevoegde autoriteiten kunnen specifieke kwantitatieve vereisten voor stabiele financiering structureren door een minimumniveau van stabiele financiering in termen van de NSFR te verlangen.

450. Om consistentie te waarborgen, structureren bevoegde autoriteiten de specifieke liquiditeitsvereisten dusdanig dat de prudentiële uitkomsten voor alle instellingen in grote lijnen consistent zijn, daarbij rekening houdend met het feit dat de vastgestelde typen vereisten voor de instellingen verschillend kunnen zijn gezien de individuele omstandigheden van die instellingen. Naast de hoeveelheid dienen in de structuur de verwachte samenstelling en de aard van het vereiste te worden beschreven. In alle gevallen dienen daarin het toezichtsvereiste en eventuele toepasselijke vereisten op grond van Richtlijn 2013/36/EU te worden uiteengezet. De liquiditeitsbuffers en het compenserend vermogen die de instelling aanhoudt om aan de toezichtsvereisten te voldoen, dienen voor de instelling beschikbaar te zijn voor gebruik in tijden van stress.

451. Wanneer bevoegde autoriteiten de specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten vaststellen en deze aan de instelling communiceren, dragen zij er zorg voor dat de instelling hen onmiddellijk op de hoogte stelt indien zij niet aan de eisen voldoet of op korte termijn niet verwacht aan de eisen te voldoen. Bevoegde autoriteiten zien erop toe dat deze kennisgeving zonder onnodige vertraging door de instelling wordt overgelegd, vergezeld van een plan dat de instelling heeft opgesteld om de naleving van de vereisten tijdig te herstellen. Bevoegde autoriteiten beoordelen of het herstelplan van de instelling uitvoerbaar is en nemen passende toezichtmaatregelen indien het plan niet uitvoerbaar wordt geacht. Wanneer het plan uitvoerbaar wordt geacht, nemen bevoegde autoriteiten de volgende stappen: afhankelijk van de omstandigheden van de instelling treffen zij de eventuele nodige tijdelijke toezichtmaatregelen; zij houden controle op de uitvoering van het herstelplan; en zij houden de liquiditeitspositie van de instelling nauwlettend in de gaten en verzoeken de instelling frequenter te rapporteren, indien nodig.

452. Ondanks het bovenstaande kunnen bevoegde autoriteiten ook kwalitatieve vereisten vaststellen in de vorm van beperking/maximering/begrenzing van discrepanties, concentraties, risicobereidheid, kwantitatieve beperkingen van de uitgifte van gedekte leningen, enzovoort, in overeenstemming met de in titel 10 van deze richtsnoeren vermelde criteria.

453. Hieronder zijn enkele voorbeelden te zien van de verschillende werkwijzen voor de structurering van specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten:

Voorbeeld van de formulering van specifieke vereisten

Per 1 januari 2015 is bank X, totdat anders wordt bepaald, verplicht om:

- a. Werkwijze 1 – ervoor te zorgen dat zijn compenserend vermogen te allen tijde ten minste bijv. 125% van zijn via het LCR gemeten nettoliquiditeitsuitstromen bedraagt.**
- b. Werkwijze 2 – ervoor te zorgen dat zijn compenserend vermogen te allen tijde resulteert in een overlevingsperiode van ten minste 3 maanden, volgens metingen aan de hand van de door de toezichthouder ontwikkelde stresstest voor liquiditeit / looptijdklasse / specifieke maatstaven.**
- c. Werkwijze 3:**
 - ervoor te zorgen dat zijn compenserend vermogen te allen tijde ten minste X miljard EUR bedraagt; of**
 - ervoor te zorgen dat zijn compenserend vermogen te allen tijde ten minste X miljard EUR boven het minimumvereiste krachtens het LCR bedraagt.**

d. Werkwijze 4 – ervoor te zorgen dat zijn compenserend vermogen te allen tijde ten minste X miljard EUR boven het minimumvereiste krachtens de NSFR bedraagt.

9.6 Samenvatting van bevindingen en toekenning van scores

454. Naar aanleiding van bovenstaande beoordeling vormen bevoegde autoriteiten zich een beeld met betrekking tot de vraag of de bestaande liquide middelen een goede dekking vormen voor de risico's waaraan de instelling is of kan worden blootgesteld. Dit beeld wordt verwoord in een samenvatting van bevindingen waaraan scores worden toegevoegd op basis van de in tabel 12 genoemde overwegingen.

455. Met het oog op een gezamenlijke besluit (voor zover relevant) bepalen bevoegde autoriteiten aan de hand van de liquiditeitsbeoordeling en score of de liquide middelen toereikend zijn.

Tabel 12. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van een score in verband met de toereikendheid van de liquiditeit

Score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen
1	De liquiditeitspositie en het financieringsprofiel van de instelling vormen geen waarneembaar risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het compenserend vermogen en de liquiditeitsbuffers van de instelling voldoen ruimschoots aan de specifieke kwantitatieve toezichtsvereisten, en dit zal naar verwachting in de toekomst zo blijven. • De samenstelling en stabiliteit van de financiering op langere termijn (>1 jaar) vormen geen waarneembaar risico voor de activiteiten en het bedrijfsmodel van de instelling. • De vrije liquiditeitsstroom tussen entiteiten binnen de groep, wordt, voor zover relevant, niet belemmerd of alle entiteiten hebben een compenserend vermogen en liquiditeitsbuffers die hoger zijn dan de toezichtsvereisten. • De instelling heeft een plausibel en geloofwaardig noodplan voor liquiditeit, dat wanneer nodig effectief kan worden

		ingezet.
2	De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling vormen een laag risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het compenserend vermogen en de liquiditeitsbuffers van de instelling vallen hoger uit dan de specifieke kwantitatieve toezichtsvereisten, maar de kans bestaat dat dat niet zo blijft. • De samenstelling en stabiliteit van de financiering op langere termijn (>1 jaar) vormen een laag risico voor de activiteiten en het bedrijfsmodel van de instelling. • De vrije liquiditeitsstroom tussen entiteiten in de groep, waar relevant, wordt marginaal belemmerd of zou marginaal kunnen worden belemmerd. • De instelling heeft een plausibel en geloofwaardig noodplan voor liquiditeit, dat, hoewel niet zonder risico, op het juiste moment effectief kan worden ingezet.
3	De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling vormen een middelhoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het compenserend vermogen en de liquiditeitsbuffers van de instelling nemen af en/of vallen lager uit dan de specifieke kwantitatieve toezichtsvereisten, en er bestaat zorg over het vermogen van de instelling om de naleving van deze vereisten tijdig te herstellen. • De samenstelling en stabiliteit van de financiering op langere termijn (>1 jaar) vormen een middelhoog risico voor de activiteiten en het bedrijfsmodel van de instelling. • De vrije liquiditeitsstroom tussen entiteiten binnen de groep, wordt, voor zover relevant, belemmerd. • De instelling heeft een noodplan voor liquiditeit dat vermoedelijk niet effectief kan worden ingezet.

4	De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling vormen een hoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none">• Het compenserend vermogen en de liquiditeitsbuffers van de instelling nemen snel af en/of vallen lager uit dan de specifieke kwantitatieve toezichtsvereisten, en er bestaat grote zorg over het vermogen van de instelling om de naleving van deze vereisten tijdig te herstellen.• De samenstelling en stabiliteit van de financiering op langere termijn (>1 jaar) vormen een hoog risico voor de activiteiten en het bedrijfsmodel van de instelling.• De vrije liquiditeitsstroom tussen entiteiten binnen de groep, wordt, voor zover relevant, ernstig belemmerd.• De instelling heeft geen noodplan voor liquiditeit of een plan dat overduidelijk ontoereikend is.
---	---	---

Titel 10. Totale SREP-beoordeling en uitvoering van toezichtmaatregelen

10.1 Algemene overwegingen

456. Deze titel gaat over het samenvoegen van de bevindingen van de beoordelingen van de afzonderlijke SREP-elementen tot een totale SREP-beoordeling. Ook de toezichtmaatregelen die bevoegde autoriteiten treffen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van de SREP-elementen zijn geconstateerd, worden hier behandeld. Bevoegde autoriteiten kunnen toezichtmaatregelen nemen als genoemd in Richtlijn 2013/36/EU (artikelen 104 en 105) en de nationale wetgeving en, waar van toepassing, vroegtijdig interveniëren, als genoemd in artikel 27 van Richtlijn 2014/59/EU, of een combinatie hiervan.

457. Bevoegde autoriteiten oefenen hun toezichtbevoegdheden uit op basis van tekortkomingen die tijdens de beoordeling van de afzonderlijke SREP-elementen zijn geconstateerd, en met inachtneming van de totale SREP-beoordeling, inclusief de score, waarbij zij naar de volgende zaken kijken:

- a. de ernst van de tekortkomingen/kwetsbare punten en de potentiële prudentiële impact die zich kan voordoen wanneer het probleem niet wordt aangepakt (d.w.z. of het nodig is het probleem via een specifieke maatregel aan te pakken);
- b. of de maatregelen stroken met of evenredig zijn aan de algehele beoordeling van een specifiek SREP-element (en de totale SREP-beoordeling);
- c. of de tekortkomingen/kwetsbare punten reeds via andere maatregelen zijn verholpen/aangepakt;
- d. of met andere maatregelen hetzelfde doel zou worden bereikt met minder grote administratieve en financiële gevolgen voor de instelling;
- e. het optimale niveau en de optimale toepassingsduur van de maatregel om het doel van het toezicht te bereiken; en
- f. de mogelijkheid dat de geconstateerde risico's en kwetsbare punten met elkaar verband houden en/of dat deze zichzelf versterken, waardoor aanscherping van de toezichtmaatregelen geboden is.

458. Bij het nemen van toezichtmaatregelen om specifieke tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van SREP-elementen aan het licht zijn gekomen, houden bevoegde autoriteiten rekening met de algehele kwantitatieve eigenvermogens- en

liquiditeitsvereisten die op basis van de in titels 7 en 9 vermelde criteria dienen te worden gehanteerd.

459. Bevoegde autoriteiten kunnen toezichtmaatregelen nemen die rechtstreeks verband houden met de uitkomsten van toezichtactiviteiten (bijv. inspecties ter plaatse, beoordelingen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en belangrijke functies), wanneer de uitkomsten van dergelijke activiteiten het noodzakelijk maken dat er onmiddellijk toezichtmaatregelen worden getroffen om wezenlijke tekortkomingen aan te pakken.

10.2 Totale SREP-beoordeling

460. Om tot een totale SREP-beoordeling te komen, nemen bevoegde autoriteiten de bevindingen van de beoordelingen van de SREP-elementen onder de loep, met name:

- a. de risico's waaraan de instelling is of kan worden blootgesteld;
- b. de kans dat de governance, tekortkomingen in de risicobeheersing en/of het bedrijfsmodel of de strategie van de instelling deze risico's kunnen versterken of verminderen of de instelling aan nieuwe oorzaken van risico's kunnen blootstellen;
- c. of het eigen vermogen en de liquide middelen van de instelling deze risico's goed dekken; en
- d. de mogelijkheid van positieve en negatieve interactie tussen de elementen (zo kunnen bevoegde autoriteiten een sterke kapitaalpositie als een potentiële verzachtende factor beschouwen voor bepaalde punten van zorg op het gebied van liquiditeit of financiering, of juist menen dat een zwakke kapitaalpositie de zorgen op dat gebied kan vergroten).

461. Op grond van deze overwegingen geven bevoegde autoriteiten een beoordeling van de levensvatbaarheid van de instelling, die wordt gedefinieerd als de nabijheid ten opzichte van een punt van niet-levensvatbaarheid op basis van de vraag of haar eigen vermogen en liquide middelen, governance, risicobeheersing en/of bedrijfsmodel of strategie toereikend zijn om de risico's te dekken waaraan zij is of kan worden blootgesteld.

462. Op grond van deze beoordeling handelen bevoegde autoriteiten als volgt:

- a. Zij nemen de nodige toezichtmaatregelen om punten van zorg aan te pakken (naast specifieke maatregelen om in te spelen op specifieke bevindingen van de SREP-beoordelingen).
- b. Zij bepalen welke toezichtmiddelen en -plannen er in de toekomst voor de instelling dienen te worden gebruikt, waaronder de vraag of de instelling moet worden opgenomen in het programma voor onderzoek door de toezichthouder.

- c. Zij bepalen of het nodig is de in artikel 27 van Richtlijn 2014/59/EU bedoelde vroegtijdige-interventiemaatregelen te treffen.
- d. Zij bepalen of de instelling geacht kan worden "te falen of waarschijnlijk te zullen falen" in de zin van artikel 32 van Richtlijn 2014/59/EU.

463. De totale SREP-beoordeling moet tot uitdrukking komen in een score op basis van de in tabel 13 genoemde overwegingen en duidelijk worden gedocumenteerd in een jaarlijkse samenvatting van de totale SREP-beoordeling. Deze jaarlijkse samenvatting moet tevens de totale SREP-score en de score voor elementen van het SREP bevatten, en eventuele bevindingen van de toezichthouder in de loop van de voorgaande 12 maanden.

Tabel 13. Overwegingen van de toezichthouder voor het toekennen van de totale SREP-score

Score	Standpunt toezichthouder	Overwegingen
1	De vastgestelde risico's vormen geen waarneembaar risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling geven geen aanleiding tot zorg. • De regelingen voor interne governance en instellingsbrede risicobeheersing geven geen aanleiding tot zorg. • De kapitaal- en liquiditeitsrisico's van de instelling brengen geen waarneembaar risico op een significante prudentiële impact met zich mee. • De samenstelling en kwantiteit van het aangehouden eigen vermogen geven geen aanleiding tot zorg. • De liquiditeitspositie en het financieringsprofiel van de instelling geven geen aanleiding tot zorg.
2	De vastgestelde risico's vormen een laag risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling geven weinig aanleiding tot zorg. • De regelingen van de instelling voor governance of instellingsbrede risicobeheersing geven weinig aanleiding tot zorg. • De kapitaal- en liquiditeitsrisico's brengen een laag risico op een significante prudentiële impact met zich mee. • De samenstelling en kwantiteit van het door de instelling aangehouden eigen vermogen geven weinig aanleiding tot zorg. • De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling geven weinig aanleiding tot zorg.

3	De vastgestelde risico's vormen een middelhoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling geeft middelhoge aanleiding tot zorg. • De regelingen van de instelling voor governance of instellingsbrede risicobeheersing geven middelhoge aanleiding tot zorg. • De kapitaal- en liquiditeitsrisico's brengen een middelhoog risico op een significante prudentiële impact met zich mee. • De samenstelling en kwantiteit van het door de instelling aangehouden eigen vermogen geven middelhoge aanleiding tot zorg. • De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling geven middelhoge aanleiding tot zorg. • De instelling is begonnen met de uitvoering van een of meerdere opties uit haar herstelplan.
4	De vastgestelde risico's vormen een hoog risico voor de levensvatbaarheid van de instelling.	<ul style="list-style-type: none"> • Het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling geven aanleiding tot grote zorg. • De regelingen van de instelling voor governance of instellingsbrede risicobeheersing geven aanleiding tot grote zorg. • Er is een hoog risico van een significante prudentiële impact van risico's voor het kapitaal en de liquiditeit. • De samenstelling en kwantiteit van het door de instelling aangehouden eigen vermogen geven aanleiding tot grote zorg. • De liquiditeitspositie en/of het financieringsprofiel van de instelling geven aanleiding tot grote zorg. • De instelling is begonnen met de uitvoering van een aanzienlijk aantal opties uit haar herstelplan.
5	De instelling wordt geacht "te falen of waarschijnlijk te zullen falen".	<ul style="list-style-type: none"> • Er bestaat een acuut risico voor de levensvatbaarheid van de instelling. • De instelling beantwoordt aan de voorwaarden om te "falen of waarschijnlijk

		te zullen falen", als bedoeld in artikel 32, lid 4, van Richtlijn 2014/59/EU ⁹ .
--	--	---

464. Wanneer is vastgesteld dat een instelling "faalt of waarschijnlijk zal falen", hetgeen tot uitdrukking komt in een totale SREP-score van 'F', overleggen bevoegde autoriteiten met de afwikkelingsautoriteiten over de bevindingen volgens de in artikel 32 van Richtlijn 2014/59/EU beschreven procedure.

10.3 Toepassing van kapitaalmaatregelen

465. Bevoegde autoriteiten leggen additionele eigenvermogensvereisten op door het TSCR in overeenstemming met het/de in titel 7 beschreven proces en criteria vast te stellen.

466. In weerwil van de in de vorige paragraaf bedoelde vereisten kunnen bevoegde autoriteiten op grond van de kwetsbare punten en tekortkomingen die bij de beoordeling van de SREP-elementen zijn geconstateerd, aanvullende kapitaalmaatregelen opleggen. Zij kunnen onder meer:

- a. van de instelling verlangen dat zij haar nettowinst gebruikt om het eigen vermogen te versterken in overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder h), van Richtlijn 2013/36/EU;
- b. uitkeringen of rentebetalingen door de instelling aan aandeelhouders, leden of houders van aanvullend-tier 1-instrumenten beperken of verbieden, mits het verbod niet leidt tot wanbetaling door de instelling in overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder i), van Richtlijn 2013/36/EU; en/of
- c. eisen dat de instellingen in verband met de eigenvermogensvereisten activa op een specifieke wijze behandelen in overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder d), van Richtlijn 2013/36/EU.

⁹ Met name is de bevoegde autoriteit van oordeel dat 1) de instelling de voor het behouden van de vergunning in acht te nemen vereisten overtreedt, of dat er objectieve elementen bestaan die aangeven dat de instelling in de nabije toekomst deze op dusdanige wijze zal overtreden dat intrekking van de vergunning door de bevoegde autoriteit gerechtvaardigd zou zijn onder meer, doch niet uitsluitend omdat de instelling verliezen heeft geleden of waarschijnlijk verliezen zal lijden die haar eigen vermogen geheel of aanmerkelijk uitputten; 2) de activa van de instelling geringer zijn, of dat er objectieve elementen bestaan die aangeven dat de activa van de instelling in de nabije toekomst waarschijnlijk geringer zullen zijn dan haar passiva; of 3) de instelling niet in staat is of dat er objectieve elementen bestaan die aangeven dat de instelling in de nabije toekomst niet in staat zal zijn haar schulden of andere passiva te betalen wanneer deze opeisbaar worden.

In artikel 32, lid 4, onder d), van Richtlijn 2014/59/EU wordt tevens gewag gemaakt van criteria voor buitengewone openbare steun om vast te stellen of een instelling "faalt of waarschijnlijk zal falen", maar deze criteria worden voor het SREP en bij de vaststelling door bevoegde autoriteiten niet in aanmerking genomen.

10.4 Toepassing van liquiditeitsmaatregelen

467. Bevoegde autoriteiten leggen specifieke liquiditeitsvereisten op in overeenstemming met het/de in titel 9 beschreven proces en criteria.
468. In weerwil van de in de vorige paragraaf bedoelde kwantitatieve vereisten kunnen bevoegde autoriteiten op grond van de kwetsbare punten en tekortkomingen die bij de beoordeling van de risico's voor liquiditeit en financiering zijn geconstateerd, aanvullende liquiditeitsmaatregelen opleggen. Zij kunnen onder meer:
- a. specifieke liquiditeitsvereisten opleggen, waaronder beperkingen ten aanzien van looptijdverschillen tussen activa en passiva in overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder k), van Richtlijn 2013/36/EU; en/of
 - b. andere administratieve maatregelen opleggen, waaronder prudentiële heffingen in overeenstemming met artikel 105 van Richtlijn 2013/36/EU.

10.5 Toepassing van andere toezichtmaatregelen

469. Om specifieke tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van SREP-elementen aan het licht zijn gekomen, kunnen bevoegde autoriteiten andere maatregelen overwegen die geen rechtstreeks verband houden met kwantitatieve kapitaal- of liquiditeitsvereisten. In deze paragraaf wordt een niet-volledig overzicht gegeven van mogelijke toezichtmaatregelen die op grond van artikelen 104 en 105 van Richtlijn 2013/36/EU kunnen worden getroffen.

Analyse van het bedrijfsmodel (BMA)

470. Toezichtmaatregelen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de BMA aan het licht zijn gekomen, kunnen maatregelen omvatten om de instelling te verplichten de regelingen voor governance en risicobeheersing dusdanig aan te passen dat deze de uitvoering van het bedrijfsmodel en -beleid ondersteunen, of maatregelen om bepaalde bedrijfsactiviteiten te beperken.
471. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten de regelingen voor risicobeheer en risicobeheersing of de governanceregelingen dusdanig aan te passen dat zij stroken met het gewenste bedrijfsmodel of -beleid, onder andere door:
- a. het in het beleid veronderstelde financiële plan aan te passen, indien dit niet wordt ondersteund door interne kapitaalplanning of geloofwaardige aannames;
 - b. wijzigingen in organisatiestructuren, de versterking van functies voor risicobeheer en -beheersing en regelingen te verlangen om te helpen bij de uitvoering van het bedrijfsmodel of -beleid; en/of

- c. wijzigingen in en versterking van IT-systemen te verlangen om te helpen bij de uitvoering van het bedrijfsmodel of -beleid.

472. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder e), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten wijzigingen aan te brengen in het bedrijfsmodel of -beleid wanneer:

- a. deze niet worden ondersteund door passende organisatorische regelingen of regelingen voor governance of risicobeheer en -beheersing;
- b. deze niet worden ondersteund door kapitaal- en operationele plannen, waaronder de toekenning van de benodigde financiële, personele en technologische (IT) middelen; en/of
- c. het beleid leidt tot een groter systeemrisico of een bedreiging voor de financiële stabiliteit vormt.

473. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder f), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de instellingen verplichten dat zij het aan de producten die zij creëren/verhandelen verbonden risico beperken, onder andere door:
 - wijzigingen te verlangen in de aan het aanbod van bepaalde producten verbonden risico's; en/of
 - verbeteringen in de governance- en risicobeheersingsregelingen voor productontwikkeling en -onderhoud te verlangen;
- b. de instelling verplichten het aan haar systemen verbonden risico te beperken, bijvoorbeeld door:
 - verbeteringen in de systemen te verlangen, het niveau van de investeringen te verhogen of nieuwe systemen sneller in te voeren; en/of
 - verbeteringen in de governance- en risicobeheersingsregelingen voor systeemontwikkeling en -onderhoud te verlangen;

Interne governance en instellingsbrede risicobeheersing

474. Toezichtmaatregelen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van interne governance en instellingsbrede risicobeheersing aan het licht zijn gekomen, kunnen erop gericht zijn de instellingen te verplichten de governance- en risicobeheersingsregelingen te versterken of het aan haar producten, systemen en werkzaamheden verbonden risico te beperken.

475. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de instelling verplichten wijzigingen aan te brengen in haar regelingen voor algehele governance en haar organisatie, onder meer door:
 - wijzigingen te verlangen in de organisatie- of functiestructuur, inclusief rapportagelijnen;
 - veranderingen te verlangen in het risicobeleid of in de wijze waarop dit beleid binnen de gehele organisatie wordt ontwikkeld en uitgevoerd; en/of
 - meer transparantie in governanceregelingen te verlangen;
- b. de instelling te verplichten wijzigingen aan te brengen in de organisatie, samenstelling of werkafspraken van het leidinggevend orgaan;
- c. de instelling verplichten haar regelingen voor algeheel risicobeheer te versterken, onder andere door:
 - wijzigingen te verlangen in de risicobereidheid (of daaraan paal en perk te stellen) of in de governanceregelingen waarin de risicobereidheid wordt vastgesteld, en verdere ontwikkeling van de algehele risicostrategie;
 - verbeteringen te verlangen in de Icaap- of Ilaap-procedures en -modellen, wanneer deze niet geschikt voor het beoogde doel worden geacht;
 - uitbreiding te verlangen van de stresstestcapaciteit en het algehele stresstestprogramma; en/of
 - versterking van de noodplannen te verlangen;
- d. de instelling verplichten de interne risicobeheersingsregelingen en -functies te versterken, onder andere door:
 - voor de interne auditfunctie een onafhankelijke status en voldoende personeel te verlangen; en/of
 - verbeteringen in het interne rapportageproces te verlangen om ervoor te zorgen dat de verslaglegging aan het leidinggevend orgaan op passende wijze plaatsvindt;
- e. de instelling verplichten informatiesystemen of regelingen voor bedrijfscontinuïteit te versterken, onder andere door:

- te verlangen dat de betrouwbaarheid van de systemen wordt verbeterd; en/of
- te verlangen dat er bedrijfscontinuïteitsplannen worden ontwikkeld en getest.

476. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder g), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten:

- a. wijzigingen aan te brengen in het beloningsbeleid; en/of
- b. de variabele beloning tot een bepaald percentage van haar netto-inkomsten te beperken.

Krediet- en tegenpartijrisico

477. Toezichtmaatregelen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van het krediet- en tegenpartijrisico aan het licht zijn gekomen, kunnen erop gericht zijn de instelling te verplichten het niveau van het inherente risico te verlagen of de regelingen voor risicobeheer en risicobeheersing te versterken.

478. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten:

- a. het leidinggevend orgaan of diens comités actiever bij relevante besluiten omtrent kredietverlening te betrekken;
- b. systemen voor het meten van kredietrisico's te verbeteren;
- c. de controles op kredietprocessen te verbeteren; en/of
- d. het beheer, de beoordeling en de monitoring van zekerheden te versterken.

479. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder d), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten:

- a. een specifiek voorzieningenbeleid te voeren en – wanneer dat op grond van boekhoudregels en -voorschriften is toegestaan – de voorzieningen uit te breiden;
- b. minima (of maxima) vast te stellen voor interne risicoparameters en/of risicogewichten waarmee risicoposten voor specifieke producten, sectoren of typen debiteuren worden berekend;
- c. de waarde van de zekerheden sterker te verminderen; en/of
- d. additioneel eigen vermogen aan te houden ter compensatie van het verschil tussen de boekwaarde van de voorzieningen en een voorzichtige waardering van

de activa (resultaat van de doorlichting van de kwaliteit van activa) waaruit blijkt dat de verwachte verliezen niet door de boekhoudkundige voorzieningen worden gedekt.

480. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder e) en f), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten:

- a. grote risicoblootstellingen of andere bronnen van concentratierisico's voor kredieten te beperken;
- b. de kredietverleningscriteria voor alle of sommige categorieën producten of debiteuren aan te scherpen; en/of
- c. haar blootstelling aan specifieke faciliteiten (bijv. hypotheken, exportfinanciering, zakelijk onroerend goed, securitisaties), debiteurencategorieën, sectoren, landen, enz. te verminderen of daarvoor bescherming te verkrijgen.

481. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder j), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instellingen verplichten de kwaliteit en frequentie van de rapportage over het kredietrisico aan het leidinggevend orgaan en de directie te vergroten.

Marktrisico

482. Toezichtmaatregelen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van het marktrisico aan het licht zijn gekomen, kunnen erop gericht zijn de instelling te verplichten het niveau van het inherente risico te verlagen of de regelingen voor risicobeheer en risicobeheersing te versterken.

483. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten de geconstateerde tekortkomingen aan te pakken met betrekking tot het vermogen van de instelling om het marktrisico te herkennen, te meten, te monitoren en te beheersen, onder andere door:

- a. de prestatie van de interne werkwijzen van de instelling of van haar backtesting- of stresstestcapaciteit te verbeteren;
- b. de kwaliteit en frequentie van de rapportage over het marktrisico aan de directie van de instelling te vergroten; en/of
- c. regelmatig en meer diepgaande interne audits van de marktactiviteit te verlangen.

484. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder e), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de investeringen in bepaalde producten beperken wanneer het beleid en de procedures van de instelling niet waarborgen dat het risico dat uit deze producten voortvloeit, adequaat wordt gedekt en beheerst;
- b. de instelling verplichten een plan te presenteren om haar blootstelling aan noodlijdende activa en/of illiquide posities geleidelijk te verminderen; en/of
- c. de afstoting van financiële producten verlangen wanneer de waarderingsprocessen van de instelling niet leiden tot voorzichtige waarderungen die voldoen aan de normen van Verordening (EU) nr. 575/2013.

485. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder f), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de instelling verplichten het niveau van het inherente marktrisico (door afdekking of verkoop van activa) te verlagen wanneer er aanzienlijke tekortkomingen in de meetsystemen van de instellingen zijn vastgesteld; en/of
- b. de instelling verplichten het bedrag aan derivaten die via centrale tegenpartijen worden afgewikkeld, te verhogen.

Operationeel risico

486. Toezichtmaatregelen om tekortkomingen aan te pakken die tijdens de beoordeling van operationeel risico aan het licht zijn gekomen, zijn erop gericht de instelling te verplichten het niveau van het daaraan verbonden risico te verlagen of de regelingen voor risicobeheer en -beheersing te versterken.

487. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de instelling verplichten het leidinggevend orgaan of diens comités actiever bij besluiten omtrent het beheer van operationeel risico te betrekken;
- b. de instelling verplichten bij de goedkeuring van nieuwe producten en systemen naar het inherente operationele risico te kijken;
- c. de instelling verplichten de systemen voor het herkennen en meten van operationeel risico te verbeteren.

488. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder e) en f), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. de instelling verplichten de omvang van de uitbesteding te verkleinen; en/of

- b. de instelling verplichten blootstellingen aan operationeel risico te verzachten (bijv. via verzekeringen, invoering van meer controlepunten, enz.).

Uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico

489. Ongeacht het vereiste om krachtens artikel 104, lid 1, onder a), additioneel eigen vermogen aan te houden, overwegen bevoegde autoriteiten in de volgende gevallen om toezichtmaatregelen toe te passen:

- a. indien er sprake is van een wezenlijk uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico (zie titel 8);
- b. wanneer uit de uitkomsten van het SREP blijkt dat de beoordeling door de instelling van het inherente IRRBB-niveau en de daarmee samenhangende regelingen voor risicobeheer en -beheersing op enigerlei wijze tekortschiet; of
- c. indien de instelling meldt dat haar economische waarde met meer dan 20% van het eigen vermogen afneemt ("standaardschok") door een plotselinge en onverwachte verandering in de rentetarieven conform artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU.

490. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten actie te ondernemen om de geconstateerde tekortkomingen aan te pakken als het gaat om het vermogen van de instelling om het renterisico dat uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeit, te herkennen, te meten, te monitoren en te beheersen, onder andere door:

- a. haar stresstestcapaciteit te vergroten; en/of
- b. vaker informatie over het liquiditeitsbeheer aan het leidinggevend orgaan van de instelling te verstrekken.

491. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder f), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten de interne limieten te wijzigen om het aan de werkzaamheden, producten en systemen verbonden risico te beperken.

492. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder j), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten aanvullende of frequentere rapportages over de IRRBB-posities van de instelling verlangen.

493. Welke maatregel(en) in reactie op de toepassing van de standaardschok moet(en) worden gehanteerd, hangt af van de complexiteit van de gebruikte berekeningsmethode en van de geschiktheid van de standaardschok en het niveau van de economische waarde. Indien de afname van de economische waarde via een relatief directe of standaardberekeningsmethode wordt vastgesteld, kunnen bevoegde autoriteiten eerst om aanvullende, mogelijk interne, informatie verzoeken. Indien deze afname echter is gebaseerd

op de uitkomsten van een ingewikkelder model waarover bevoegde autoriteiten meer informatie hebben, kunnen zij wellicht sneller beoordelen welke maatregel(en) geschikt is (zijn). In het laatste geval moet bij de keuze van de maatregel(en) rekening worden gehouden met de resultaten van de IRRBB-beoordeling die conform titel 6 van deze richtsnoeren is uitgevoerd.

Liquiditeitsrisico

494. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder k), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. eisen stellen aan de concentratie van de aangehouden liquide activa, waaronder:
 - o eisen voor de samenstelling van het profiel van de liquide activa van de instelling met betrekking tot tegenpartijen, valuta's, enz.; en/of
 - o maxima, limieten of beperkingen van concentraties van financieringen;
- b. paal en perk stellen aan looptijdverschillen op korte termijn tussen activa en passiva op grond van contracten of gedrag, waaronder:
 - o limieten voor looptijdverschillen (in specifieke tijdsintervallen) tussen activa en passiva;
 - o limieten voor minimale overlevingsperioden; en/of

limieten voor de afhankelijkheid van bepaalde bronnen voor kortetermijnfinanciering, zoals geldmarktfondsen.

495. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder j), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten frequenter over liquiditeitsposities te rapporteren; deze verplichting heeft onder meer betrekking op:

- a. de frequentie van liquiditeitsdekking en/of rapportage over netto stabiele financiering; en/of
- b. de frequentie en gedetailleerdheid van andere liquiditeitsrapporten, zoals "aanvullende monitoringgegevens".

496. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten de instelling verplichten actie te ondernemen om de geconstateerde tekortkomingen aan te pakken met betrekking tot het vermogen van de instelling om het liquiditeitsrisico te herkennen, te meten, te monitoren en te beheersen, onder andere door:

- a. haar stresstestcapaciteit te vergroten, zodat zij de oorzaken die een wezenlijke rol spelen in het liquiditeitsrisico voor de instelling, beter kan herkennen en kwantificeren;
- b. haar vermogen om haar liquide activa te gelde te maken, te versterken;
- c. haar noodplan en haar kader voor indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing in verband met liquiditeit te versterken; en/of
- d. vaker informatie over het liquiditeitsbeheer aan het leidinggevend orgaan van de instelling te verstrekken.

Financieringsrisico

497. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder k), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten eisen dat er actie wordt ondernomen om het financieringsprofiel van de instelling te wijzigen, waaronder:

- a. het verminderen van de afhankelijkheid van bepaalde (potentieel vluchtige) financieringsmarkten, zoals wholesalefinanciering;
- b. beperking van de concentratie van haar financieringsprofiel met betrekking tot tegenpartijen, pieken in het looptijdprofiel voor de lange termijn, (mismatches in valuta's, enz.; en/of
- c. verlaging van het bedrag van haar niet-bezwaarde activa, met mogelijk differentiatie tussen totale bezwaring en overwaarde van zekerheidstelling (bijv. voor gedekte obligaties, margestortingen, enz.).

498. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder j), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten aanvullende of frequentere rapportages over de financieringsposities van de instelling verlangen, waaronder:

- a. grotere frequentie van de verplichte rapportage die van belang is voor de monitoring van het financieringsprofiel (zoals het NSFR-verslag en "aanvullende monitoringgegevens"); en/of
- b. frequentere rapportage over het financieringsplan van de instelling aan de toezichthouder.

499. In overeenstemming met artikel 104, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU kunnen bevoegde autoriteiten:

- a. eisen dat er actie wordt ondernomen om de geconstateerde tekortkomingen met betrekking tot de wijze waarop de instelling het financieringsrisico beheerst, aan te pakken, waaronder:

- verbeterde verslaglegging aan het bestuur van de instelling wat betreft informatie over het beheer van het financieringsrisico;
 - aanpassing of versterking van het financieringsplan; en/of
 - grenzen stellen aan haar risicobereidheid/-tolerantie;
- b. vergroten van de stresstestcapaciteit van de instelling, onder meer door de instelling te verplichten een langere stressperiode te bestrijken.

10.6 Interactie tussen toezicht- en vroegtijdige-interventiemaatregelen

500. Naast de in deze titel bedoelde toezichtmaatregelen kunnen bevoegde autoriteiten de in artikel 27 beschreven vroegtijdige-interventiemaatregelen treffen, als aanvulling op de reeks toezichtmaatregelen die in de artikelen 104 en 105 van Richtlijn 2013/36/EU staan vermeld.

501. Bevoegde autoriteiten treffen vroegtijdige-interventiemaatregelen zonder afbreuk te doen aan enige andere toezichtmaatregelen en daarbij kiezen zij de meest geschikte maatregel(en) om in het licht van de specifieke omstandigheden proportioneel te reageren.

10.7 Interactie tussen toezicht- en macroprudentiële maatregelen

502. Wanneer ten aanzien van een instelling macroprudentiële maatregelen worden getroffen, beoordelen bevoegde autoriteiten:

- a. of, krachtens de instelling die door de toezichthouder goedgekeurde modellen voor de berekening van eigenvermogensvereisten gebruikt, de specifieke kwetsbaarheid/tekortkoming waarop de macroprudentiële maatregel betrekking heeft, buiten de werkingssfeer van die maatregel valt vanwege het karakter ervan (bijv. indien de macroprudentiële maatregel de risicogewichten voor bepaalde blootstellingscategorieën versterkt, wat inhoudt dat de maatregel slechts zou gelden voor instellingen die de standaardbenadering hanteren voor de berekening van de minimale eigenvermogensvereisten voor kredietrisico; derhalve krijgen instellingen die een IRB-benadering hanteren daar niet rechtstreeks mee te maken); en
- b. of via de macroprudentiële maatregel de onderliggende risico's/kwetsbare punten/tekortkomingen van een bepaalde instelling, voor zover relevant, adequaat worden aangepakt.

503. Wanneer de macroprudentiële maatregel vanwege het specifieke karakter ervan, niet geldt voor een bepaalde instelling (zoals hierboven besproken), kunnen bevoegde autoriteiten overwegen om de effecten van de maatregel ook rechtstreeks op die instelling van

toepassing te laten zijn (bijv. door gelijkwaardige risicogewichten toe te passen op bepaalde blootstellingscategorieën waarop de macroprudentiële maatregel betrekking heeft).

504. Wanneer uit de SREP-beoordeling blijkt dat de macroprudentiële maatregel geen afdoende oplossing biedt voor het onderliggende risiconiveau of de tekortkomingen van de instelling (d.w.z. de instelling staat bloot aan een hoger risiconiveau dan het niveau waarop de macroprudentiële maatregel betrekking heeft, of de geconstateerde tekortkomingen zijn wezenlijker dan de tekortkomingen waarop de maatregel betrekking heeft), overwegen bevoegde autoriteiten de macroprudentiële maatregel met instellingsspecifieke maatregelen aan te vullen.

Titel 11. Toepassing van het SREP op grensoverschrijdende groepen

505. In deze titel komt de toepassing van de in deze richtsnoeren beschreven gemeenschappelijke SREP-procedures en -methoden aan de orde in relatie tot grensoverschrijdende groepen en hun entiteiten. Er worden ook verbanden gelegd met het proces van gezamenlijke beoordeling en besluitvorming dat moet worden uitgevoerd krachtens artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU en Uitvoeringsverordening (EU) nr. 710/2014 van de Commissie tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen met betrekking tot de toepassingsvoorwaarden van het gezamenlijke besluitvormingsproces betreffende instellingspecifieke prudentiële vereisten¹⁰.

11.1 Toepassing van het SREP op grensoverschrijdende groepen

506. Bij toepassing van het SREP en deze richtsnoeren op grensoverschrijdende groepen beoordelen bevoegde autoriteiten de levensvatbaarheid van de groep als geheel en van zijn afzonderlijke entiteiten. Hiertoe kan het proces in twee fasen worden onderverdeeld: 1) bevoegde autoriteiten verrichten een eerste beoordeling van de entiteiten die rechtstreeks onder hun toezicht vallen; en 2) bevoegde autoriteiten bespreken de beoordeling en voltooien deze gezamenlijk binnen de colleges van toezichthouders krachtens de vereisten van de artikelen 113 en 116 van Richtlijn 2013/36/EU.

507. In overeenstemming met het toepassingsgebied van de richtsnoeren zoals behandeld in titel 1:

- a. verrichten consoliderende toezichthouders de eerste beoordeling van de moederonderneming en de groep instellingen op geconsolideerd niveau; en
- b. verrichten bevoegde autoriteiten de eerste beoordeling van de entiteiten onder hun toezicht (individueel of gesubconsolideerd, voor zover relevant).

508. Bij toepassing van deze richtsnoeren op de dochterondernemingen van een grensoverschrijdende groep als bedoeld in de vorige paragraaf kijken bevoegde autoriteiten tijdens hun eerste beoordeling primair naar individuele instellingen, d.w.z. zij beoordelen het bedrijfsmodel, de strategie, de interne governance en de instellingsbrede risicobeheersing, de risico's voor kapitaal en liquiditeit en de toereikendheid van kapitaal en liquiditeit van een entiteit op dezelfde wijze als zij een zelfstandige instelling zouden beoordelen. Voor zover relevant dienen de bevindingen van deze eerste beoordelingen ook de vaststelling van de belangrijkste kwetsbare punten in de grensoverschrijdende of groepscontext te omvatten.

¹⁰Uitvoeringsverordening (EG) nr. 710/2014 van de Commissie van 23 juni 2014, PB L 188 van 27.6.2014, blz. 19.

Deze punten kunnen worden gerelateerd aan de vraag in hoeverre een instelling voor haar financiering, kapitaal, technologische ondersteuning, enz. afhankelijk is van haar moederonderneming of de groep. In hun eerste beoordelingen op individuele basis vermelden bevoegde autoriteiten ook de sterke punten en de risicolimiterende factoren die voortvloeien uit het feit dat de entiteit deel uitmaakt van de groep; het kan hierbij gaan om zaken als technologische ondersteuning door de groep en financiële steunregelingen.

509. De resultaten van een dergelijke eerste beoordeling van SREP-elementen, waaronder, indien van toepassing, standpunten over de belangrijkste aspecten van de afhankelijkheid van de moederonderneming of de groep, worden gebruikt als input voor het gezamenlijke beoordelings- en besluitvormingsproces krachtens de vereisten van artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU, en worden derhalve door bevoegde autoriteiten besproken binnen de krachtens artikel 116 van Richtlijn 2013/36/EU ingestelde colleges van toezichthouders.
510. Naar aanleiding van de besprekingen binnen de colleges van toezichthouders en de uitkomsten van de gezamenlijke beoordeling voltooien bevoegde autoriteiten hun respectieve SREP-beoordelingen, waarbij zij de noodzakelijke aanpassingen doorvoeren op grond van de uitkomsten van de besprekingen in de colleges.
511. Wanneer een eerste beoordeling van een bevoegde autoriteit specifieke tekortkomingen met betrekking tot posities binnen een groep aan het licht heeft gebracht (bijv. hoge concentratie van blootstellingen aan de moederonderneming, afhankelijkheid van financiering binnen de groep, zorgen over de houdbaarheid van de strategie van een entiteit, enz.), waardoor de algehele levensvatbaarheid van de entiteit op individuele basis nadelig wordt beïnvloed, bespreken bevoegde autoriteiten binnen de colleges van toezichthouders of de eindbeoordeling van een entiteit moet worden gewijzigd gezien de totale groepsdimensie, inclusief het bedrijfsmodel, de strategie en het bestaan van een geconsolideerde groep en specifieke kenmerken van financiële steunregelingen binnen de groep.
512. Bevoegde autoriteiten bespreken en coördineren de volgende zaken binnen de colleges van toezichthouders:
- a. planning, inclusief frequentie, en termijnen voor de beoordeling van diverse SREP-elementen voor de geconsolideerde groep en diens entiteiten om eenvoudiger rapporten over groeps- en liquiditeitsrisico te kunnen opstellen die vereist zijn voor de in artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU vermelde gezamenlijke besluiten;
 - b. details van de toepassing van benchmarks die voor de beoordeling van SREP-elementen worden gebruikt;
 - c. de werkwijze voor de afzonderlijke beoordeling en toekenning van scores voor subcategorieën van risico's, wanneer die subcategorieën als wezenlijk zijn aangemerkt;

- d. van de instelling verlangde input op geconsolideerd en entiteitsniveau voor de beoordeling van SREP-elementen, waaronder van het Icaap en Ilaap;
- e. uitkomsten van de beoordeling, waaronder de aan diverse elementen toegekende SREP-scores en de totale SREP-beoordeling en de totale SREP-score op geconsolideerd en entiteitsniveau. Bij de bespreking van de beoordeling van afzonderlijke risico's voor kapitaal en liquiditeit besteden bevoegde autoriteiten vooral aandacht aan de risico's die als wezenlijk voor de respectieve entiteiten zijn aangemerkt; en
- f. geplande toezicht- en vroegtijdige-interventiemaatregelen, voor zover relevant.

513. Bij het opstellen van de samenvatting van de totale SREP-beoordeling voor de grensoverschrijdende groep en diens entiteiten structureren bevoegde autoriteiten deze op dusdanige wijze dat het eenvoudiger wordt de sjablonen in te vullen voor het SREP-verslag, het groepsrisicoverslag, het liquiditeitsrisicobeoordelingsverslag en het liquiditeitsrisicobeoordelingsverslag van de groep die voor het gezamenlijk besluit zijn vereist op grond van artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU als vermeld in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 710/2014 van de Commissie tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen met betrekking tot de toepassingsvoorwaarden van het gezamenlijke besluitvormingsproces betreffende instellingsspecifieke prudentiële vereisten.

11.2 SREP-kapitaalbeoordeling en instellingsspecifieke prudentiële vereisten

514. De vaststelling van de toereikendheid van het kapitaal en de kapitaalvereisten voor grensoverschrijdende groepen volgens het in titel 7 beschreven proces maakt deel uit van het gezamenlijke besluitvormingsproces van bevoegde autoriteiten krachtens artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU.

515. Over de uitoefening van toezichtbevoegdheden en het nemen van toezichtmaatregelen, waaronder het verplicht stellen van additioneel eigen vermogen krachtens artikel 104, lid 1, onder a), op geconsolideerd niveau of op het niveau van de individuele entiteit als vermeld in titel 7, nemen bevoegde autoriteiten een gezamenlijk besluit op grond van artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU.

516. Voor moederinstellingen of instellingen die een dochteronderneming van een grensoverschrijdende groep zijn, worden de additionele eigenvermogensvereisten op grond van artikel 104, lid 1, onder a), van Richtlijn 2013/36/EU binnen het kader van artikel 103 van die richtlijn doorgevoerd in overeenstemming met het in artikel 113 van die richtlijn bedoelde gezamenlijke besluitvormingsproces.

517. In het kader van besprekingen over de toereikendheid van het niveau van het eigen vermogen en het bepalen van additionele eigenvermogensvereisten besteden bevoegde autoriteiten aandacht aan:

- a. de beoordeling van het belang van risico's en tekortkomingen op geconsolideerd niveau en op het niveau van de individuele entiteit (d.w.z. welke risico's zijn van wezenlijk belang voor de groep als geheel en welke zijn slechts voor één entiteit van wezenlijk belang) en het niveau van het eigen vermogen dat vereist is om die risico's te dekken;
- b. wanneer de geconstateerde tekortkomingen veel voorkomen bij het totaal van de entiteiten (bijv. dezelfde tekortkomingen op het gebied van governance in alle entiteiten of tekortkomingen in de modellen die binnen diverse entiteiten worden gebruikt), de coördinatie van de beoordeling en de toezichtrespons en in het bijzonder het besluit of maatregelen op geconsolideerd niveau moeten worden opgelegd of evenredig op het niveau van de entiteiten waar sprake is van de gemeenschappelijke tekortkomingen;
- c. uitkomsten van Icaap-beoordelingen en standpunten over de betrouwbaarheid van Icaap-berekeningen en het gebruik ervan als input voor de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten;
- d. uitkomsten van de berekeningen van de benchmarks van de toezichthouder die gebruikt worden om de additionele eigenvermogensvereisten voor alle entiteiten binnen de groep en op geconsolideerd niveau te bepalen; en
- e. de additionele eigenvermogensvereisten die aan entiteiten en op geconsolideerd niveau moeten worden opgelegd om te waarborgen dat de definitieve eigenvermogensvereisten consistent zijn, en naar de vraag of het nodig is eigen vermogen van geconsolideerd naar entiteitsniveau over te brengen.

518. Om het in titel 7 beschreven TSCR te bepalen, overwegen bevoegde autoriteiten invoering van hetzelfde toepassingsniveau als voor de vereisten ten aanzien van de gezamenlijke besluitvorming krachtens artikel 113 van Richtlijn 2013/36/EU. Met name worden het TSCR en andere kapitaalmaatregelen, indien van toepassing, vastgesteld op geconsolideerd en individueel niveau voor entiteiten die in andere lidstaten opereren. Op gesubconsolideerd niveau mogen het TSCR en andere kapitaalmaatregelen uitsluitend betrekking hebben op de moederonderneming van de gesubconsolideerde groep om dubbel tellen van additionele eigenvermogensvereisten die bevoegde autoriteiten voor dochterondernemingen in andere lidstaten overwegen, te voorkomen.

11.3 SREP-liquiditeitsbeoordeling en instellingsspecifieke prudentiële vereisten

519. Ten behoeve van artikel 113, lid 1, onder b), van Richtlijn 2013/36/EU beschouwen bevoegde autoriteiten "aangelegenheden" als belangrijk en/of "bevindingen" als wezenlijk, ten minste wanneer:

- a. er specifieke kwantitatieve liquiditeitsvereisten door bevoegde autoriteiten worden voorgesteld; en/of
- b. er andere maatregelen dan specifieke liquiditeitsvereisten door bevoegde autoriteiten worden voorgesteld en de aan het liquiditeitsrisico en/of financieringsrisico toegekende score '3' of '4' bedraagt.

11.4 Toepassing van andere toezichtmaatregelen

520. Bevoegde autoriteiten die belast zijn met het toezicht op grensoverschrijdende groepen en hun entiteiten, bespreken en coördineren waar mogelijk de toepassing van alle toezicht- en vroegtijdige-interventiemaatregelen voor de groep en/of diens wezenlijke entiteiten om ervoor te zorgen dat de meest geschikte maatregelen consequent op de geconstateerde kwetsbare punten worden toegepast, met inachtneming van de groepsdimensie, waaronder onderlinge afhankelijkheden en regelingen binnen de groep zoals hierboven behandeld.

Titel 12. Slotbepalingen en tenuitvoerlegging

521. De volgende richtsnoeren worden met ingang van 1 januari 2016 ingetrokken:

- a. CEBS *Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2* (GL03) van 25 januari 2006;
- b. Het hoofdstuk 'Guidance for supervisors' (richtsnoeren voor toezichthouders) van de CEBS *Guidelines on Technical aspects of the management of interest-rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process* van 3 oktober 2006;
- c. CEBS *Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process* (GL31) van 2 september 2010;
- d. CEBS *Guidelines for the joint assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process and joint decision regarding the capital adequacy of cross-border groups* (GL39) van 7 april 2010; en
- e. EBA-richtsnoeren voor *kapitaalmaatregelen voor kredietverlening in vreemde valuta aan ongedekte kredietnemers op grond van het toetsings- en evaluatieproces in het kader van toezicht* (EBA/GL/2013/02) van 20 december 2013.

522. Bevoegde autoriteiten leggen deze richtsnoeren ten uitvoer door ze uiterlijk op 1 januari 2016 in hun toezichtprocessen en -procedures op te nemen.

523. Specifieke bepalingen in deze richtsnoeren vallen onder de volgende overgangsregelingen, hoewel bevoegde autoriteiten deze overgang naar believen kunnen versnellen:

- a. uitvoering van de werkwijze voor de spreiding van risico's en de samenstelling van eigen vermogen ten behoeve van het TSCR als vermeld in titel 7 is tot 1 januari 2019 niet vereist; en
- b. structurering van de aan de NSFR verbonden kwantitatieve vereisten als vermeld in titels 9 en 10 is niet vereist totdat de relevante vereisten van Verordening (EU) nr. 575/2013 zijn gespecificeerd en in werking treden.

524. Bij de tenuitvoerlegging van deze richtsnoeren en met name de titels 7, 10 en 11 zorgen bevoegde autoriteiten ervoor dat de toereikendheid van kapitaal en de totale beoordeling in het kader van het SREP, de bepaling van additionele eigenvermogensvereisten en het opleggen van andere kapitaalmaatregelen geen afbreuk doen aan de naleving door de

instelling van de Bazel I-vloer als bedoeld in artikel 500 van Verordening (EU) nr. 575/2013 en deze naleving niet in gevaar brengen.

Bijlagen

Bijlage 1. Operationeel risico, voorbeelden van het verband tussen verliezen en oorzaken

Om te illustreren hoe operationeel risico zich openbaart, is het nodig inzicht te krijgen in de relatie tussen de oorzaken van een specifieke risicogebeurtenis en de impact (d.w.z. de uitkomst) van de risicogebeurtenis. In onderstaande tabel zijn enkele voorbeelden te vinden¹¹.

	Bepalende factor	Risicogebeurtenis	Soorten impact (uitkomsten)
Personen	Brandstichting – een opzettelijke, door een persoon gepleegde daad	Brand – de gebeurtenis	<ul style="list-style-type: none"> • Overlijden/letsel • Financieel verlies/kosten • Materiële schade • Groot ongemak voor cliënten
Proces	Handmatige fout	Onjuiste boekhouding	<ul style="list-style-type: none"> • Financieel verlies • Herstellen van boekhouding
Systemen	IT-softwarefout	Geldautomaten buiten werking/niet beschikbaar	<ul style="list-style-type: none"> • Klachten van cliënten • Compensatie • Reputatieschade • Berisping op basis van regelgeving
Extern	Zeer zware ijzel	Gebouwen ontoegankelijk/beroep op noodregelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Groot ongemak voor cliënten • Financieel verlies • Reparatiekosten

¹¹ Een onderliggende oorzaak geeft aanleiding tot een risicogebeurtenis, die resulteert in een impact of meerdere uitkomsten, waarvan sommige kwantificeerbaar zijn.

Bijlage 2. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende interne governance en instellingsbrede risicobeheersing

1. Artikelen 73-74, 88, 91-96 en 98 van Richtlijn 2013/36/EU
2. EBA-richtsnoeren inzake interne governance
3. EBA-richtsnoeren voor de beoordeling van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie (EBA/GL/2012/06)
4. CEBS *Guidelines on stress testing*
5. EBA *Guidelines on remuneration policies and practices* (richtsnoeren inzake beloningsbeleid en -praktijken)
6. EBA *Regulatory Technical Standards on the assessment of recovery plans under Article 6(8) of Directive 2014/59/EU* (technische reguleringsnormen voor de beoordeling van herstelplannen op grond van artikel 6, lid 8, van Richtlijn 2014/59/EU)
7. EBA *Regulatory Technical Standards on the content of recovery plans under Article 5(10) of Directive 2014/59/EU* (technische reguleringsnormen voor de inhoud van herstelplannen op grond van artikel 5, lid 10, van Richtlijn 2014/59/EU)
8. EBA-richtsnoeren voor het toepasselijke notionele discontopercentage voor variabele beloning (EBA/GL/2014/01)
9. Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 527/2014 van de Commissie met technische reguleringsnormen wat de specificatie betreft van de instrumenten die een goede weerspiegeling zijn van de kredietkwaliteit van de instelling in het kader van de lopende bedrijfsuitoefening en die mogen worden gebruikt voor de uitkering van een variabele beloning (PB L 148 van 20.5.2014, blz. 21)
10. Bazels Comité voor banktoezicht, *Principles for effective risk data aggregation and risk reporting*, januari 2013
11. Raad voor financiële stabiliteit, *Principles for An Effective Risk Appetite Framework*, november 2013
12. Raad voor financiële stabiliteit, *Guidance on Supervisory Interaction with Financial Institutions on Risk Culture*, 2014

Bijlage 3. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende kapitaalrisico's

Krediet- en tegenpartijrisico

1. Kapitaalvereisten voor kredietrisico – Algemene beginselen (artikelen 107-110 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
2. Berekeningen van het eigen vermogen in het kader van pijler 1 – Standaardbenadering (artikelen 111-141 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
3. Interne benadering voor het berekenen van eigenvermogensvereisten – Interneratingbenadering (artikelen 142-191 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
4. Kredietrisicolimitering (artikelen 192-241 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
5. Securitatie (artikelen 242-270 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
6. Tegenpartijkredietrisico (artikelen 271-311 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
7. Eigenvermogensvereisten voor het afwikkelingsrisico (artikelen 378-380 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
8. Blootstellingen aan overgedragen kredietrisico's (artikelen 404-410 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
9. Regeling voor grote blootstellingen (artikelen 395-401 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
10. *EBA Implementing Technical Standards on Supervisory Reporting (Forbearance and non-performing exposures)* (technische uitvoeringsnormen wat betreft de rapportage aan de toezichthoudende autoriteit (uitstel en oninbare blootstellingen)

Marktrisico

1. Algemene vereisten voor de handelsportefeuille (artikelen 102-106 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
2. Berekeningen van het eigen vermogen in het kader van pijler 1 (artikelen 325-377 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
3. Eigenvermogensvereisten voor het risico van aanpassing van de kredietwaardering (artikelen 381-386 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
4. Interne benadering voor de berekening van eigenvermogensvereisten voor het specifieke risico dat aan in de handelsportefeuille opgenomen schuldinstrumenten is verbonden (artikel 77, lid 3, van Richtlijn 2013/36/EU)

5. Risico van te geringe liquiditeit (artikel 83, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU)
6. Basisrisico (artikel 83, lid 3, van Richtlijn 2013/36/EU)
7. Overnemingspositie (artikel 83, lid 3, van Richtlijn 2013/36/EU)
8. Stresstests uitgevoerd door instellingen die gebruik maken van interne modellen (artikel 98, lid 1, onder g), van Richtlijn 2013/36/EU)
9. Waarderingsaanpassingen voor posities in de handelsportefeuille (artikel 98, lid 4, van Richtlijn 2013/36/EU)

Operationeel risico

1. Algemene vereisten voor het beheer van operationeel risico (artikelen 76-78 en 85 van Richtlijn 2013/36/EU)
2. Algemene beginselen betreffende het gebruik van de verschillende benaderingen voor de berekening van eigenvermogensvereisten (artikelen 312-314 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
3. Basisindicatorbenadering (artikelen 315-316 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
4. Standaardbenadering (artikelen 317-320 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
5. Geavanceerde meetbenaderingen (artikelen 321-324 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
6. Bazels Comité voor banktoezicht, *Principles for the Sound Management of Operational Risk*, juni 2011

Uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico

1. Algemene vereisten voor het uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiend renterisico (artikel 84 van Richtlijn 2013/36/EU)
2. Effect van een verandering in de rentetarieven met 200 basispunten op de economische waarde (artikel 98, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU)

Bijlage 4. Geselecteerde referenties en regelgeving betreffende risico's voor liquiditeit en financiering

1. Liquiditeit (artikelen 411-428 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
2. Geleidelijke invoering van liquiditeitsvereisten (artikelen 460-461 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
3. Gedelegeerde verordening van de Commissie uitgevaardigd krachtens artikel 460 van Verordening (EU) nr. 575/2013
4. Verslagen en toetsingen – Liquiditeitsvereisten (artikel 509 van Verordening (EU) nr. 575/2013)
5. SREP – Liquiditeitsrisico (artikel 86 van Richtlijn 2013/36/EU)
6. CEBS *Guidelines on Liquidity Buffers and Survival periods*, december 2009
7. EBA-richtsnoeren voor *retaildeposits met verschillende uitstromen ten behoeve van liquiditeitsrapportage* (EBA/GL/2013/01)
8. Bazels Comité voor banktoezicht, *Monitoring tools for intraday liquidity management*, april 2013